

Godišnje izvješće 2008.

HEP

Godišnje izvješće 2008.

HEP grupa 2008.

		Promjena (2008./2007.)
Prodaja električne energije	17,7 TWh	5,6 %
Proizvodnja električne energije	14,3 TWh	3,0 %
Prodaja toplinske energije	2,2 TWh	5,8 %
Prodaja plina	166 mil. m ³	8,5 %
Poslovni prihodi	11.889,4 mil.kn	9,9 %
Dobit prije poreza, kamata i amortizacije	1.922,9 mil.kn	2,6%
Neto dobit Grupe	31,1 mil. kn	19,6 %
Ukupna imovina /aktiva/	32.635,4 mil. kn	5,0 %
Broj radnika	14.375	0,6 %

SADRŽAJ

IZVJEŠĆE PREDSEDNIKA NADZORNOG ODBORA	4
IZVJEŠĆE PREDSEDNIKA UPRAVE	6
PROFIL TVRTKE	9
Misija i vizija	11
Društva HEP grupe	11
Zakonski okvir	12
Razvoj i planirane investicije	13
Članstva u međunarodnim organizacijama	14
Kratki povijesni pregled	14
KORPORACIJSKO UPRAVLJANJE	16
Organi društva HEP d.d.	18
Organizacijski ustroj HEP-a d.d.	19
Upravljačka struktura	20
Revizija	23
Certifikati	23
POSLOVANJE U 2008. GODINI	24
Makroekonomsko okruženje	26
Obilježja poslovanja	26
Ostvareni financijski rezultati	27
Rezultat po djelatnostima	29
Financijski položaj	30
Investicije	31
Kreditna sposobnost	31
IZVJEŠĆE O UTJECAJU NA DIONIKE HEP GRUPE	32
Zaposlenici	34
Kupci	37
Ostali dionici	39
ODRŽIVI RAZVOJ	40
Poslovna politika i ustroj poslova zaštite prirode i okoliša	42
Temeljni pokazatelji	42
Najvažnija ostvarenja u 2008. godini	45
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	48
HEP grupa - Konsolidirani financijski izvještaji	52
Hrvatska elektroprivreda d.d.	119
IZVJEŠĆA DRUŠTAVA HEP GRUPE S FINANCIJSKIM IZVJEŠTAJIMA	124
HEP-Proizvodnja d.o.o.	126
HEP - Operator prijenosnog sustava d.o.o.	134
HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o.	142
HEP-Toplinarstvo d.o.o.	150
HEP-Plin d.o.o.	156
IZVJEŠĆA OSTALIH DRUŠTAVA HEP GRUPE	164
HEP-Opskrba d.o.o.	166
HEP-Trgovina d.o.o.	168
HEP ESCO d.o.o.	170
APO d.o.o. usluge zaštite okoliša	172
HEP-Obnovljivi izvori energije d.o.o.	173
Ustanova HEP-Nastavno-obrazovni centar	174
NAPOMENE	176
ADRESAR	177
POPIS KRATICA	180

IZVJEŠĆE PREDsjedNIKA NADZORNOG ODBORA

Energetski sektor u Republici Hrvatskoj u 2008. godini, bio je snažno izložen nepovoljnim kretanjima u svjetskom gospodarstvu i neizvjesnostima na tržištu energenata. Godina je započela neočekivano, naglim porastom cijena nafte - s početnih 90 USD po barelu, već je 11. srpnja 2008. godine dostigla svoj povijesni maksimum od 147 USD po barelu. Uslijedio je nagli pad cijena nafte od 20 posto do kraja srpnja. Kako je nafta temelj svjetskog gospodarstva, posljedice tih oscilacija reflektirale su se na globalno gospodarstvo. Svijet je ušao u do sada nezabilježenu recesiju koja je uzrokovala daljnji pad cijena nafte, na manje od 40 dolara po barelu krajem godine.

Osim globalnim kretanjima, hrvatski elektroenergetski sustav, u kojem se 35 posto ukupne električne energije proizvodi u hidroelektranama, bio je izložen i izrazito nepovoljnim hidrološkim uvjetima tijekom 2008. godine. U tako nepovoljnom okruženju, HEP grupa je uspjela održati likvidnost poslovanja i osigurati građanima i industriji u Republici Hrvatskoj konkurentnu, kvalitetnu i neprekinutu opskrbu, prije svega električnom energijom, ali i toplinskom energijom i plinom. U takvim okolnostima nisu mogle biti realizirane sve planirane investicije u obnovu i osuvremenjavanje postojećih objekata. U tom su segmentu izvršeni nužni zahvati, a započeta je izgradnja novih objekata nastavljena nesmanjenim tempom. Pouzdano su radile sve termoelektrane, a Nuklearna elektrana Krško isporučila je najveću godišnju proizvodnju od

početka svoga rada. Prijenosni i distribucijski sustav također je funkcionirao pouzdano.

U 2008. godini u Ministarstvu gospodarstva rada i poduzetništva, aktivnosti su bile usmjerene u dva pravca: stvaranje preduvjeta za ispunjavanje mjerila Poglavlja 15 Energetika iz pristupnih pregovora EU, te izrada nove Strategije energetske razvoja Republike Hrvatske. Doneseno je niz zakonskih i podzakonskih akata koji uređuju sektor energetike i harmoniziraju ga sa zakonodavstvom Europske Unije. Temeljem tih akata razrađeni su i provedbeni dokumenti od kojih su neki u nadležnosti davatelja javne usluge u koje spadaju članice HEP grupe, poput HEP - Operatora prijenosnog sustava i HEP - Operatora distribucijskog sustava. Kroz djelovanje Energetske zajednice uspostavljen je jedinstveni regulatorni i tržišni okvir koji je preduvjet za privlačenje kvalitetnih ulaganja i pouzdanu dobavu energije kako u Republici Hrvatskoj tako i u regiji. Stoga su uvjeti za energetske sektor i njegove sudionike i prije ulaska u Europsku uniju postale praktično jednake uvjetima u zemljama članicama.

Novo okruženje zahtijevalo je i novi strateški pristup. Svjesni značaja HEP-a kao iznimnog i cjelovitog gospodarskog subjekta kojem moramo otvoriti perspektivu i omogućiti konkurentnost u regiji, ali i osigurati dostatnu opskrbu energije hrvatskim građanima, nova energetska strategija posvetila je osobitu pozornost upravo razvoju elektroenergetskog sektora. Električna energija je posebice zahtijevna s obzirom na činjenicu da se mora proizvesti upravo

u trenutku njene potrošnje. Stoga je izgradnja novih temeljnih elektrana od primarnog značaja za buduću sigurnost opskrbe.

Danas Republika Hrvatska uvozi više od 20 posto električne energije. Strateški je cilj 2020. godine domaćom proizvodnjom zadovoljiti vlastite potrebe. Do 2020. godine će zbog starosti i neekonomičnosti proizvodnje iz pogona izaći 1.100 MW u termoelekttranama. Radi potrebe za nadomjesnim kapacitetima, kao i zbog porasta potrošnje električne energije, moraju se izgraditi novi proizvodni objekti. Kako su vlastiti potencijali za velike hidroelektrane praktično iskorišteni, a neke od potencijalnih lokacija su vezane uz međudržavne dogovore, Vlada Republike Hrvatske u novoj se strategiji odlučila za temeljne elektroenergetske objekte koji koriste plin i ugljen, ali i za pokretanje analiza i predradnji kojima će se do 2012. godine omogućiti donošenje odluke o eventualnoj izgradnji nuklearne elektrane. Naime, s obzirom na skromne vlastite energetske resurse, te u cilju diversifikacije izvora, konkurentnosti temeljne proizvodnje i kontrole emisija stakleničkih plinova, ne može se unaprijed isključiti niti jedna energetska opcija.

U vezi s ispunjavanjem ciljeva u ograničavanju emisija stakleničkih plinova, značajan se doprinos očekuje i od obnovljivih izvora. Stoga je nacionalni cilj u 2020. godini zadržati udjel od 35 posto proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Podržavamo HEP u korištenju obnovljivih izvora, a sigurni smo da će u tome biti uspješniji ukoliko ostvari konkurentnu proizvodnju električne energije iz temeljnih objekata.

Potrebno je da HEP i nadalje sudjeluje u međudržavnim projektima povezivanja sustava za prijenos električne energije, te u ostalim energetske projektima od interesa za Republiku Hrvatsku. Samo takav, snažan i cjelovit HEP može izaći na zajedničko tržište i postati lider u regiji, te poduprijeti Vladu Republike Hrvatske u nastojanjima da građanima osigura dostupnu, dostatnu i pouzdanu opskrbu energijom.

Leo Begović, dipl.ing.
Predsjednik Nadzornog odbora

IZVJEŠĆE PREDsjedNIKA UPRAVE

HEP grupa je u 2008. godini poslovala u iznimno nepovoljnim uvjetima, osobito tijekom prvog polugodišta. Nastavljen je rast cijena loživa ulja, ugljena i električne energije na međunarodnom tržištu. Nabavna cijena plina, u skladu s ugovorenim postupnim dostizanjem tržišne cijene, povećana je 65 posto, a zbog manjih dotoka vode proizvodnja u hidroelektranama smanjena je 10 posto u odnosu na plan. Stoga je došlo do velikog rasta troškova poslovanja što je utjecalo na likvidnost HEP grupe.

Vlada je od 1. srpnja odobrila više cijene električne energije prema novim tarifnim sustavima, posebno za svaku reguliranu elektroenergetsku djelatnost. Povećanjem cijene električne energije ostvaren je rast prihoda u drugom polugodištu i zaustavljen trend narušavanja likvidnosti (zahvaljujući i realiziranom kreditu od 125 milijuna eura).

U 2008. godini HEP grupa je ostvarila najveće poslovne prihode do sada - 11,9 milijarda kuna te neto dobit iz poslovanja u visini 31,1 milijun kuna. Pozitivan poslovni rezultat ostvaren je zahvaljujući provedenim mjerama za konsolidaciju financijskog stanja, koje su rezultirale smanjenjem troškova poslovanja za 291 milijun kuna u odnosu na plan poslovanja, dok je plan investicija smanjen za 880 milijuna kuna.

Na početku godine donijeli smo odluke o provođenju planova održavanja energetske objekata uvođenjem sustava održavanja prema događaju. Investicijski prioritet bio je dovršetak kapitalnih

proizvodnih objekata i ostalih kapitalnih objekata i programa u našim temeljnim djelatnostima. Spomenut ću najvažnije. Nastavljena je izgradnja visokoučinkovitog postrojenja – kombi-kogeneracijskog bloka L u Termoelektrani-toplani Zagreb (100 MW električne i 80 MW toplinske snage), koji će u pogon biti pušten u 2009. godini. Do kraja 2009. godine s radom će započeti i Hidroelektrana Lešće (42 MW), prva hidroelektrana koju je HEP izgradio od osamostaljenja Hrvatske. Obavljeni su i pripremni radovi za izgradnju Bloka C u TE Sisak (230 MW električne i 80 MW toplinske snage). U prijenosnoj je djelatnosti najvažniji događaj bio početak izgradnje interkonekcijskog dvostrukog dalekovoda 2x400 kV Ernestinovo–Pečuh (Mađarska).

Uz mjere štednje, povoljan utjecaj na poslovni rezultat HEP-a imao je nastavak procesa otvaranja hrvatskog tržišta električne energije. Naime, u okolnostima kada cijena električne energije za tarifne kupce ne prati rast cijena energenata i uvozne električne energije, HEP s povlaštenim kupcima sklapa bilateralne ugovore koji, uz instrumente osiguranja plaćanja, sadrže i klauzulu o promjeni cijena sukladno kretanju cijena energenata na svjetskom tržištu. U 2008. godini imali smo sklopljene ugovore s velikim kupcima, koji s približno 30 posto sudjeluju u godišnjoj potrošnji električne energije, a započeli smo i sklapati ugovore o opskrbi sa srednje velikim kupcima – obveznicima Zakona o javnoj nabavi. Krajem 2008. godine donesene su izmjene i dopune Zakona o energiji i Zakona o tržištu električne energije,

prema kojima će približno 110 tisuća malih kupaca - poduzetnika, do 30. lipnja 2009. godine morati sklopiti ugovore s opskrbljivačem električne energije. S obzirom na to da cijena električne energije na hrvatskom tržištu još uvijek nije poticajna za našu konkurenciju, očekujemo zadržati postojeće kupce i ostvariti povoljne učinke od prodaje električne energije prema novim sklopljenim ugovorima. Ni u otežanim okolnostima poslovanja u 2008. godini, HEP kao društveno odgovorna tvrtka, nije postavio važno područje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti. U odnosu na 2007. godinu povećani su izdaci za zaštitu prirode i okoliša, te su iznosili blizu 142 milijuna kuna. Naša tvrtka HEP ESCO d.o.o., nositelj Programa energetske učinkovitosti u Hrvatskoj, u 2008. godini je imala 50 projekata energetske učinkovitosti u različitim fazama pripreme i izvedbe, u svim dijelovima Hrvatske. Posebno važnim smatramo razvijati proizvodnju iz obnovljivih izvora energije, koja će sljedećih godina u Hrvatskoj doživjeti snažan rast. Naš je cilj ostvariti udjel od 30 posto na tom tržištu. S tom zadaćom naša tvrtka HEP Obnovljivi izvori energije d.o.o. razvija nekoliko projekata u suradnji s domaćim i inozemnim partnerima.

Dobru suradnju s inozemnim partnerima na području razvoja zajedničkih projekata, na stručnom i financijskom području, doživljavamo kao potvrdu transparentnosti našeg poslovnog restrukturiranja u skladu s direktivama Europske unije, koje se temelji na pravnom, računovodstvenom i upravljačkom

razdvajanju djelatnosti unutar HEP grupe. Očekujemo da ćemo ostvarivanjem naših obveza u pogledu restrukturiranja, pridonijeti skorom uspješnom zatvaranju poglavlja Energetike u okviru pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, da ćemo nastaviti doprinositi razvoju hrvatskog gospodarstva i poticati djelovanje tržišta električne energije.

Predsjednik Uprave
mr.sc. Ivan Mravak, dipl.ing.

HEP produžava dan

Profil tvrtke

Misija i vizija

Društva HEP grupe

Zakonski okvir

Razvoj i planirane investicije

Članstva u međunarodnim organizacijama

Kratki povijesni pregled

Profil tvrtke

■ HEP grupa je energetska tvrtka u potpunom državnom vlasništvu s tradicijom dužom od jednog stoljeća. Čine je HEP d.d. kao vladajuće društvo i društva s ograničenom odgovornošću u temeljnim djelatnostima proizvodnje, prijenosa, distribucije i opskrbe električnom energijom, djelatnostima toplinarstva i distribucije plina te ostalim djelatnostima (usluge zaštite okoliša, energetska učinkovitost).

U HEP grupi provedeno je razdvajanje (unbundling), u pogledu statusnog (pravnog) oblika, računa, organizacije i odlučivanja, HEP - Operatora prijenosnog sustava d.o.o. i HEP - Operatora distribucijskog sustava d.o.o., kao društava koja obavljaju regulirane djelatnosti (tzv. «prirodnog monopola») od drugih djelatnosti u sastavu HEP grupe koje su ili će biti izložene konkurenciji.

■ MISIJA

Sigurna i pouzdana opskrba kupaca električnom energijom uz minimalne troškove

■ VIZIJA

Cjelovita korporacija koja postaje regionalni tržišni igrač, hrvatski energetska klaster – skupina povezanih djelatnosti, uz koncept multiutility pristupa, jedan od glavnih pokretača boljitka hrvatskog gospodarstva

■ Društva HEP grupe

HEP d.d. (Hrvatska elektroprivreda d.d.) vladajuće je društvo HEP grupe, osnivač i jedini (stopostotni) vlasnik osnovanih društava; objedinjuje vođenje ovisnih društava HEP grupe i vlasnik je imovine, koju ugovorno prenosi na upravljanje ovisnim društvima ili tvrtkama-kćerkama.

HEP-Proizvodnja d.o.o. obavlja djelatnosti proizvodnje električne energije i proizvodnje toplinske energije za centralne toplinske sustave gradova Zagreba, Osijeka i Siska. Na području BiH nalazi se C.S. Buško blato d.o.o., tvrtka-kći HEP Proizvodnje d.o.o.

HEP - Operator prijenosnog sustava d.o.o. ima zadaću prijenosa električne energije proizvedene u hrvatskim elektranama i uvezene iz inozemstva do hrvatskih kupaca uz minimalne troškove te uz najviše moguće standarde kvalitete električne energije i sigurnost rada elektroenergetskog sustava. Također ima zadaću prijenosa električne energije proizvedene u Hrvatskoj u smjeru izvoza i tranzita električne energije preko hrvatskog elektroenergetskog sustava.

HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. ima zadaću pouzdane opskrbe tarifnih kupaca. Obavlja razdiobu električne energije preuzete iz prijenosne mreže, prodaju, mjerenje, obračun i naplatu isporučene električne energije. Odgovoran je za održavanje i vođenje distribucijske mreže i postrojenja.

HEP-Opskrba d.o.o. električnom energijom opskrbljuje povlaštene kupce u Republici Hrvatskoj.

HEP-Trgovina d.o.o. obavlja djelatnosti kupnje i prodaje električne energije, optimiranja rada elektrana te trgovinskog posredovanja na domaćem i inozemnom tržištu.

TE Plomin d.o.o., u suvlasništvu HEP-a d.d. i RWE Powera (50%:50%), upravlja termoelektranom snage 210 MW.

HEP-Toplinarstvo d.o.o. bavi se proizvodnjom, distribucijom i opskrbom toplinskom energijom, a djeluje na području gradova Zagreba, Osijeka i Siska te dijela Zagrebačke županije.

HEP-Plin d.o.o., sa sjedištem u Osijeku, prirodnim plinom opskrbljuje kupce na području Osječko-baranjske, Požeško-slavonske i Virovitičko-podravske županije.

HEP-ESCO d.o.o. tvrtka je za pružanje usluga u energetici koja razvija, izvodi i financira tržišno utemeljene projekte energetske učinkovitosti.

APO d.o.o. usluge zaštite okoliša, konzalting je i inženjering tvrtka specijalizirana za poslove zaštite okoliša, a osobito za poslove s opasnim i radioaktivnim otpadom te radioaktivnim materijalom.

HEP – Obnovljivi izvori energije d.o.o. bave se pripremom, izgradnjom i korištenjem obnovljivih izvora energije.

HEP – Odmor i rekreacija d.o.o. pruža turističke i ugostiteljske usluge te organizira športsku rekreaciju.

Plomin Holding d.o.o. razvija lokalne infrastrukturne i poduzetničke projekte uz TE Plomin.

Ustanova HEP - Nastavno-obrazovni centar, Velika, uz stručno osposobljavanje i usavršavanje za rad pod naponom, provodi programe srednjoškolskog obrazovanja odraslih te organizira stručna savjetovanja, seminare i tečajeve.

NE Krško d.o.o. (Nuklearna elektrana Krško), Republika Slovenija, društvo je izvan HEP grupe, u suvlasništvu HEP-a d.d. i GEN Energije (50%:50%).

■ Zakonski okvir

Energetska regulativa Republike Hrvatske usklađena je s regulativom Europske unije. Navodimo neke od temeljnih odredbi zakonskog okvira za poslovanje HEP-a:

- dozvola za izgradnju novih proizvodnih kapaciteta može se dobiti postupkom autorizacije (redovno propisani put) ili tenderinga (iznimno propisani put);
- pristup mreži uređen je na način reguliranog pristupa treće strane, a proizvođači i kupci dužni su pribaviti suglasnost operatora prijenosnog, odnosno distribucijskog sustava za novi priključak na mrežu ili za povećanje priključne snage;
- proizvodnja električne energije i opskrba električnom energijom neovisne su od djelatnosti prijenosa i distribucije;
- regulirane energetske djelatnosti obavljaju se kao javne usluge, i to: proizvodnja električne energije za tarifne kupce, prijenos električne energije, distribucija električne energije, opskrba električnom energijom tarifnih kupaca i organiziranje tržišta električne energije.

Otvoranje tržišta električne energije

Temeljem Zakona o tržištu električne energije, povlašteni kupac može slobodno izabrati opskrbljivača električne energije. Od 1. srpnja 2008. svi kupci u Hrvatskoj imaju status povlaštenih kupaca, čime je hrvatsko tržište električne energije potpuno otvoreno.

Hrvatski je sabor u prosincu 2008. godine donio zakone o izmjenama i dopunama Zakona o energiji i Zakona o tržištu električne energije (NN 152/2008.), prema kojima približno 110 tisuća malih kupaca - poduzetnika, do 30. lipnja 2009. godine mora sklopiti ugovore s opskrbljivačem električne energije.

Zakon o privatizaciji

Prema odredbama Zakona o privatizaciji (NN 32/2002), najmanje 51 posto dionica HEP-a državno je vlasništvo sve do ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju. Predviđeno je da se hrvatskim braniteljima i njihovim obiteljima prenese bez naknade sedam posto dionica, a da se do sedam posto pod posebnim pogodnostima proda sadašnjim i bivšim radnicima HEP-a. Najmanje 15 posto dionica postupkom javne ponude, uz pravo prvenstva i naknadno utvrđene pogodnosti, ponudilo bi se se hrvatskim državljanima, a ostale bi se dionice, ovisno o tržišnim okolnostima nudile na tržištu kapitala.

Energetska strategija

Strategija energetskega razvoja temeljni je akt kojim se utvrđuje energetska politika i planira energetski razvoj Republike Hrvatske. Prema Zakonu o energiji, Strategija se donosi za razdoblje od 10 godina. Važeća je Strategija donesena 2002. godine. Od tada su se dogodile bitne promjene, koje su utjecale na hrvatski energetski sektor - Hrvatska je postala kandidat za punopravno članstvo u EU, prihvatila je sporazum o Energetskoj zajednici, te je potpisala i ratificirala Kyotski protokol, a sve to u okolnostima izrazite nestabilnosti svjetskog energetskega tržišta. Stoga je prije isteka desetgodišnjeg razdoblja pokrenuta prilagodba i nadogradnja energetske strategije. Nakon gotovo dvogodišnjeg postupka, provedenog u skladu s praksom država Europske unije, Vlada je 19. lipnja 2009. usvojila prijedlog Strategije energetskega razvitka Republike Hrvatske do 2020. godine, te ga uputila na usvajanje u Hrvatskom saboru. Cilj Strategije je da se u Republici Hrvatskoj izgradi siguran, konkurentan i održiv energetski sektor čiji će se razvoj temeljiti na iskorištavanju svih energetskega opcija za zadovoljavanje vlastitih energijskih potreba i za stvaranje dodatnih koristi za građane, u skladu s načelima okolišne, gospodarske i društvene odgovornosti.

U Prijedlogu Strategije očekuje se da će ukupne potrebe za električnom energijom u 2020. godini iznositi 28 TWh, a vršno opterećenje elektroenergetskog sustava 4.600 MW. Predviđena je izgradnja sljedećih temeljnih proizvodnih kapaciteta: velikih hidroelektrana ukupne snage do 300 MW; termoelektrana na prirodni plin do 1.200 MW i termoelektrana na kameni ugljen do 1.200 MW. Predviđa se i pokretanje nuklearnog energetskega programa, da bi se temeljem predradnji i istraživanja, do 2012. godine mogla donijeti odluka o izgradnji nuklearne elektrane.

Prijedlog Strategije predviđa intenzivnu izgradnju obnovljivih izvora, s ciljem zadržavanja današnjeg udjela od 35 posto proizvodnje električne energije u 2020. godini (u što je uključena i proizvodnja iz velikih hidroelektrana). Ciljevi za pojedine obnovljive izvore su:

- Vjetroelektrane - do 1.200 MW instalirane snage,
- Elektrane na biomasu - do 85 MW instalirane snage,
- Male hidroelektrane - do 100 MW instalirane snage,
- Termoelektrane na bioplin - do 40 MW instalirane snage,
- Geotermalne elektrane - do 20 MW instalirane snage,
- Sunčeve elektrane - do 45 MW instalirane snage.

Prijedlog Strategije upućuje na potrebu razvoja i obnove prijenosne i distribucijske elektroenergetske mreže koji trebaju biti usuglašeni s ulaskom novih proizvodnih kapaciteta, posebice većih jedinica i distribuiranih jedinica obnovljivih izvora energije.

■ Razvoj i planirane investicije

Proizvodnja električne energije

U razdoblju do 2015. godine planira se izgradnja novih približno 1400 MW instalirane snage. Do kraja 2009. godine izgradit će se i pustiti u rad Hidroelektrana Lešće (42 MW) i kombi kogeneracijski blok na prirodni plin (100 MWe, 80 MWt) na postojećoj lokaciji u TE-TO Zagreb, a do kraja 2012. godine kombi blok (230 MWe, 50 MWt) na lokaciji u TE Sisak i vjetroelektrana Krš Pađene (100 MW).

Prijenos i distribucija električne energije

Do 2010. godine izgradit će se dvostruki dalekovod prema Mađarskoj DV 2x400 kV Ernestinovo-Pečuh. Nastavlja se uvođenje novonormiranih napona, usklađivanje s europskom normom za kvalitetu napona EN 50 160 i sanacija naponskih okolnosti na kritičnim područjima. Dovršava se sanacija i obnova u ratu oštećenih i uništenih postrojenja i mreža.

Toplinarstvo

Nastavlja se projekt revitalizacije mreže toplinskog sustava Zagreba i Osijeka. Planira se proširenje toplinske djelatnosti u Sisku izgradnjom novog bloka u TE Sisak.

Plin

Temeljem koncesijskog prava na izgradnju plinske mreže i opskrbu kupaca plinom za razdoblje od 30 godina, do kraja 2010. godine izgradit će se plinska mreža na području Baranje te općina Ernestinovo, Podgorač i Sopje.

HEP će sudjelovati u razvoju i izgradnji prvog LNG terminala u Hrvatskoj. Planira se razvoj distribucije i opskrbe prirodnim plinom kupaca u Hrvatskoj, ali i u susjednim zemljama.

■ Članstva u međunarodnim organizacijama

- HEP je punopravni član Eurelectrica
  - HEP OPS punopravni je član Unije za koordinaciju prijenosa električne energije (UCTE) i pridruženi član u ETSO-u (European Transmission System Operators)
  - HEP Trgovina d.o.o. pridruženi je član Federacije europskih trgovaca energijom (EFET)
- HEP, društva HEP grupe ili pojedinačno stručnjaci iz HEP-a, članovi su i drugih međunarodnih organizacija kao što su: CIGRE, CIRED, UNICHAL, ICOLD, IHA, IAEA, IEEE, ENS i druge.

LWA (Međunarodna udruga za radove pod naponom)

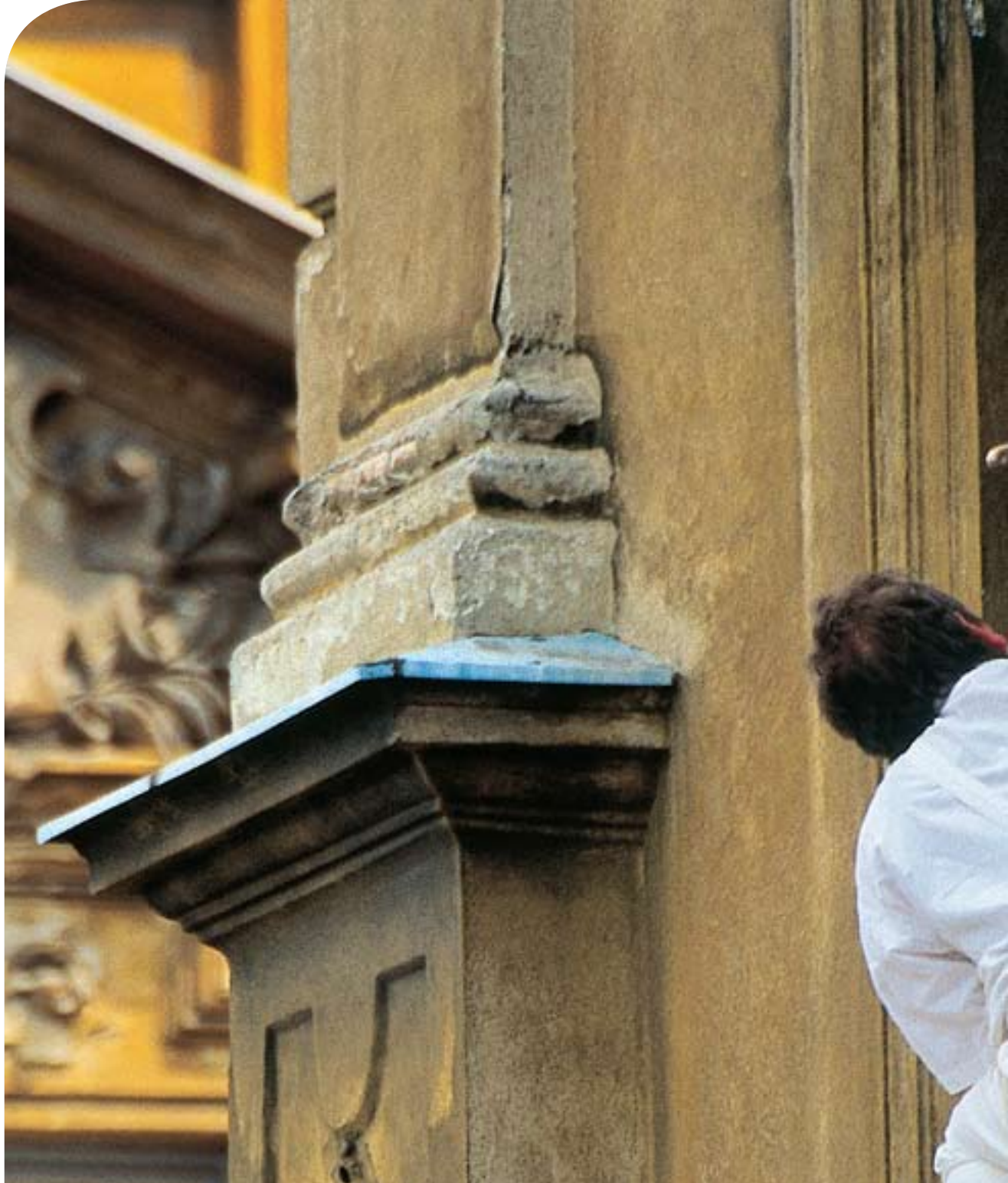
Na konferenciji o radu pod naponom ICOLIM 2008. u Poljskoj HEP je izabran za domaćina sljedeće konferencije 2011. godine.

■ Kratki povijesni pregled

- 1895. **Prvi izmjenični elektroprivredni sustav u Hrvatskoj HE Krka – Šibenik**
- 1912. Izgrađena HE Kraljevac, tada među najvećima u Europi
- 1925. “Ante Šupuk i sin” iz Šibenika među osnivačima UNIPEDE-a
- 1937. Osnovano Banovinsko električno poduzeće (BEP)
- 1941. Osnivano Državno električno poduzeće (DEP)
- 1943. Izgrađen 110 kV dalekovod Rakitje (Zagreb) - Brestanica (Slovenija)
- 1945. Osnovano Električno poduzeće Hrvatske (ELPOH)
- 1954. Osnovana Zajednica elektroprivrednih poduzeća Hrvatske (ZEPH)
Početak toplinarstva: vrelovod za potrebe tvornice R. Končar iz EL-TO Zagreb
- 1957. U pogonu vod 110 kV Zagreb–Jajce (BiH); sinkroni rad zapadnog i središnjeg sustava
- 1961. Osnovano Poslovno udruženje poduzeća za distribuciju električne energije Hrvatske (ELDIH)
- 1962. Prvi vod superponirane mreže 220 kV HE Zakučac (Split)-Brinje–Mraclin (Zagreb)
- 1965. Osnovana Udružena elektroprivreda Hrvatske
- 1974. Osnovana Zajednica elektroprivrednih organizacija Hrvatske (ZEOH)
U sklopu Elektroslavonije Osijek počela distribucija i opskrba plinom

1977. Izgrađena prva 400 kV TS Ernestinovo (Osijek) i prvi vod 400 kV Ernestinovo-Mladost
1981. S radom počela Nuklearna elektrana Krško
1990. **Osnovano Javno poduzeće Hrvatska elektroprivreda (HEP)**
1991. Teška ratna razaranja elektroenergetskih objekata
1992. Pušten u pogon 400 kV dalekovod TS Meline (Rijeka) - TS Tumbri (Zagreb)
1993. U Dalmaciji instalirano oko 120 MW interventnih dizelskih i plinskih elektrana
1994. Izgrađena otočna veza 110 kV TS Melina (Rijeka)–Krk–Rab-Pag-Zadar
1995. Završena sanacija i dogradnja brane Peruća (minirana 1993.)
1997. Podunavlje reintegrirano u hrvatski elektroenergetski sustav
1998. U pogonu plinska elektrana (2x26 MW) na lokaciji EL-TO Zagreb
1999. U pogonu dvostruki DV 400 kV Žerjavinec/Tumbri (Zagreb) – Heviz, Mađarska
2000. S komercijalnim radom počela TE Plomin 2 (210 MW)
2001. HEP postao samostalni član UCTE-a
2002. Hrvatska elektroprivreda d.d. preoblikovana u HEP grupu
2003. U pogonu kombi-kogeneracijski blok K (200 MWe/150 MWt) u TE-TO Zagreb
2004. U pogonu TS 400/220/110 kV Žerjavinec i obnovljena TS 400/110 kV Ernestinovo
Iz sjedišta HEP-a koordinirano rekonekcijom 1. i 2. zone UCTE-a
2005. Počeli radovi na izgradnji HE Lešće (42 MW)
2006. HEP izdao korporativne obveznice u vrijednosti 500 milijuna kuna
Počela izgradnja kombi-kogeneracijskog bloka L (100 MWe, 80 MWt) u TE-TO Zagreb
2007. Potpisani ugovori za izgradnju kombi bloka (230 MWe, 50 MWt) u TE Sisak
HEP izdao korporativne obveznice u vrijednosti 700 milijuna kuna
2008. Počela izgradnja dalekovoda 2x400 kV Ernestinovo–Pečuh (Mađarska)

Graditelj i čuvar vrijednosti

Korporacijsko upravljanje

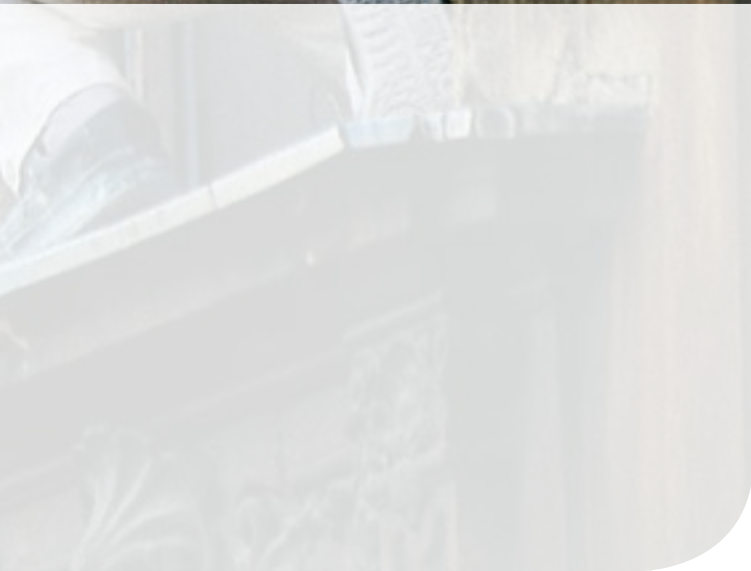
Organi društva HEP d.d.

Organizacijski ustroj HEP-a d.d.

Upravljačka struktura

Revizija

Certifikati

■ Organi Društva (iz Statuta HEP-a d.d.)

Uprava Društva

Uprava Društva sastoji se od 6 članova, od kojih se jedan imenuje predsjednikom Uprave. Predsjednika i članove Uprave imenuje i opoziva Nadzorni odbor Društva. Mandat predsjednika i članova Uprave traje 4 godine.

Radi ostvarivanja rukovodnih zadaća i ovlasti Uprava obavlja ove poslove:

1. vodi poslove Društva,
2. utvrđuje i provodi poslovnu politiku, srednjoročne i dugoročne planove,
3. izvršava odluke Nadzornog odbora i Glavne skupštine Društva, te poduzima mjere i izdaje Uputstva za njihovu provedbu,
4. donosi opće akte Društva i organizacijske propise,
5. zastupa i predstavlja Društvo, te potpisuje ugovore u okvirima zakona i ovog Statuta,
6. predlaže odluke iz djelokruga Nadzornog odbora i Glavne skupštine Društva,
7. imenuje članove Glavne skupštine, odnosno nadzornih odbora društava koje HEP d.d. nadzire ili ima nad njima značajan utjecaj,
8. imenuje i razrješava zaposlenike Društva s posebnim ovlastima i odgovornostima,
9. odlučuje o potrebi za radom novih zaposlenika,
10. predlaže i poduzima posebne mjere i izdaje neposredno naloge kojima se osigurava poslovanje Društva, a posebno sigurnost i funkcioniranje elektroenergetskog sustava.

Uprava Društva može samo uz suglasnost Nadzornog odbora odlučivati o:

1. osnivanju Društva u zemlji i inozemstvu,
2. prodaji i kupnji dionica i udjela koje Društvo ima u drugim društvima, te prodaji nekretnina,
3. kupnji, prodaji i opterećenju nekretnina vrijednosti iznad 20.000.000,00 kn.
4. uzimanju zajma i izdavanju vrijednosnih papira iznad iznosa od 100.000.000,00 kn.
5. davanju prokure i odricanju nekog prava bez naknade iznad 5.000.000,00 kn.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor ima 7 članova. Šest članova bira i opoziva Glavna skupština Društva, a jednog člana biraju i opozivaju radnici temeljem odredaba Zakona o radu. Mandat članova Nadzornog odbora traje četiri godine i nakon isteka mandata članovi Nadzornog odbora mogu biti ponovo birani. Članovi Nadzornog odbora biraju iz svojih redova predsjednika i zamjenika predsjednika. Nadzorni odbor nadzire vođenje poslova Društva.

Nadzorni odbor:

1. imenuje i opoziva Upravu Društva;
2. ispituje i pregledava poslovne knjige, dokumentaciju, blagajnu, vrijednosne papire, te druge dokumente koji se odnose na poslovanje Društva;
3. daje prethodnu suglasnost na odluke Uprave Društva kada je to Statutom određeno;
4. podnosi Glavnoj skupštini Društva izvješća o obavljenom nadzoru, posebno financijskom poslovanju i njegovom usklađenju s poslovnim knjigama.

Glavna skupština

Glavnu Skupštinu čine dioničari, odnosno njihovi punomoćnici. Skupština odlučuje o pitanjima koja su utvrđena zakonom i ovim Statutom, a osobito:

1. donosi Statut Društva i njegove izmjene i dopune;
2. bira i opoziva članove Nadzornog odbora;
3. donosi odluke o godišnjim financijskim izvješćima i upotrebi dobiti;
4. imenuje revizora Društva;
5. odlučuje o povećanju ili smanjenju temeljnog kapitala Društva;
6. odlučuje o statusnim promjenama i o prestanku Društva;
7. obavlja i druge poslove suglasno zakonu i ovom Statutu.

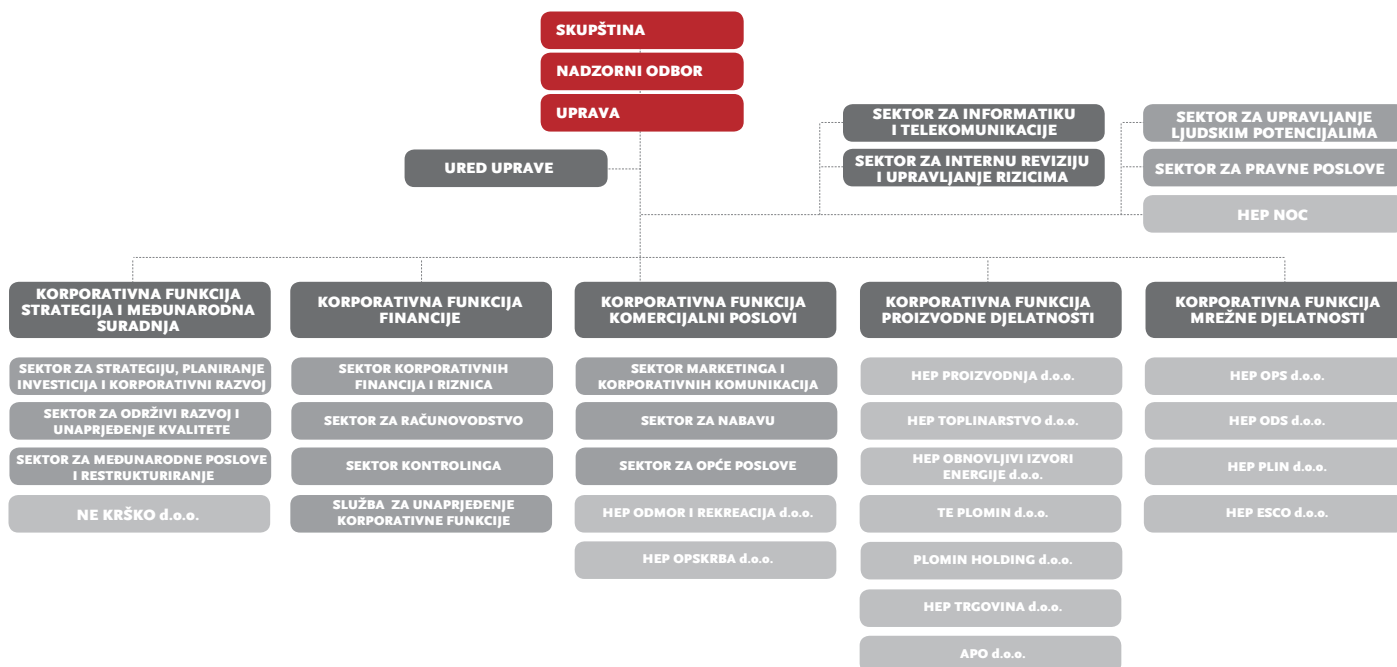
Skupštinu Društva saziva Uprava Društva. Uprava Društva je dužna sazvati Skupštinu kada to zatraži Nadzorni odbor ili dioničari koji raspolažu s najmanje 20 posto temeljnog kapitala Društva. U radu Skupštine Društva sudjeluju Uprava i predsjednik Nadzornog odbora Društva.

Organizacijski ustroj HEP-a d.d.

Od 1. siječnja 2009. godine primjenjuje se novi model korporacijskog upravljanja HEP grupom. Vladajuće (matično) društvo HEP d.d. obavlja, odnosno upravlja sljedećim korporativnim funkcijama: strategija poslovanja i međunarodni poslovi; komercijalni poslovi; financije; upravljanje ljudskim resursima; pravni poslovi; informatika i telekomunikacije; interna revizija; obrana i sigurnost; upravljanje rizicima; optimiranje proizvodnih objekata i trgovanja energijama; i optimiranje rada mrežnih sustava.

Prestale su postojati organizacijske jedinice direkcije (za razvoj, za ekonomske poslove, za upravljanje ljudskim potencijalima, pravne i opće poslove), a njihovu su funkcionalnu i organizacijsku ulogu preuzeli članovi Uprave zaduženi za pojedine funkcije.

HEP d.d., osim kroz korporativne funkcije, usmjerava, koordinira i prati proizvodne i mrežne te ostale djelatnosti u svim ovisnim društvima.

Upravljačka struktura

Skupština

Miljenko Pavlaković, dipl. oec.

predsjednik Skupštine
državni tajnik u Ministarstvu
gospodarstva, rada i poduzetništva

Nadzorni odbor

Leo Begović, dipl.ing.

predsjednik Nadzornog odbora
državni tajnik za gospodarstvo u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva

prof.dr.sc. Krešimir Čosić

zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
zastupnik u Hrvatskom saboru

Dasenko Baldasari, dipl.ing.

član Nadzornog odbora

Jadranko Berlengi, dipl. iur.

član Nadzornog odbora
predstavnik radnika

dr.sc. Luciano Delbianco

član Nadzornog odbora

Zdenko Juričić, dipl. iur.

član Nadzornog odbora

Slavko Konfic

član Nadzornog odbora

Uprava

mr.sc. Ivan Mravak,
predsjednik Uprave

Rođen 1954. Diplomirani je inženjer elektrotehnike, magistar znanosti od 1994.g. Prvo je zaposlenje imao kao inženjer na održavanju u šećerani u Baču, 1980.g. Od 1982.g. zaposlen je u tvrtki Borovo, najprije kao odgovorni elektroprojektant u Inženjeringu, a zatim kao tehnički direktor u Energetici. Godine 1988. zaposlio se u HEP-u kao rukovoditelj tehničkih poslova Pogona Vukovar. Tijekom Domovinskog rata (1991.g.) organizirao je autonomni sustav opskrbe električnom energijom Vukovara. U Direkciji za distribuciju HEP-a bio je koordinator za izgradnju i član Stručnog tima Projekta 35 kV jadranski otoci (1992.-1995.), koordinator obnove u ratu oštećenih elektrodistribucijskih objekata (1995.-1997.) i voditelj reintegracije elektroenergetskog sustava Hrvatskog podunavlja u sustav HEP-a (1997.). Od 1997. do 2004. bio je direktor Sektora za tehničke poslove u HEP Distribuciji d.o.o., a od 2004.g. predsjednik je Uprave HEP-a d.d.

dr.sc. Darko Dvornik,
član Uprave za financije

Rođen 1973. Magistar je znanosti od 1998.g. te doktor znanosti od 2006.g. Prvo zaposlenje (1998). ima u tvrtki AIPK na poslovima marketing menadžera. Krajem 1998.g. zapošljava se u tvrtki Siemens d.d. Zagreb, najprije kao voditelj prodaje projekata u mobilnim mrežama (GSM), zatim kao voditelj prodaje za ključnog kupca (2000.-2001.) te kao voditelj Odjela poslovne strategije i razvoja (2001.-2004.). Usporedo s tom funkcijom, bio je član Vijeća za telekomunikacije. Od 2004. do 2008.g. bio je pomoćnik ministra mora, turizma, prometa i razvitka u Upravi telekomunikacija i pošte. Član je Nacionalnog vijeća za informacijsko društvo, Savjeta za izgradnju računalno-komunikacijske mreže tijela državne uprave i Radne skupine za pregovore s EU za 10. poglavlje Informatičko društvo i mediji.

Željko Kljaković Gašpić
član Uprave za proizvodnju

Rođen 1955. Diplomirani je inženjer elektrotehnike. Prvo je zaposlenje imao kao nastavnik u Srednjoj školi Sinj (1980.1982.). Od 1982. do 1984.g. radi u tvrtki Končar–Elektrouredaji, Split, zatim u Inženjeringu Brodograđevne industrije Split (1984.-1988.), u Žavodu za zaštitu na radu, Split (1988.-1993.) te u Komunalnom fondu grada Solina (1993.-1996.). U HEP-u radi od 1996.g., naprije kao voditelj Odsjeka za zaštitu na radu i zaštitu od požara u Elektrodalmaciji Split, a zatim kao direktor Proizvodnog područja hidroelektrana Jug, Split u HEP Proizvodnji d.o.o (2004.-2008.)

Nikola Rukavina
član Uprave za komercijalne poslove

Rođen 1970. Diplomirani je inženjer strojarstva. Od 1998. do 2008. godine radi u tvrtki T-Mobile Hrvatska d.d., Zagreb, na poslovima planiranja i izgradnje radijskih GSM i UMTS mreža, implementacije SAP sustava, legalizacije te planiranja i investiranja u infrastrukturu. Radio je na sljedećim radnim mjestima: tehnički voditelj Grupe za proizvodnju (1998.-2000.), specijalist za izgradnju pokretnih mreža (2000.-2002), voditelj odjela za investicije i infrastrukturu (2002.-2005.) i menadžer za izgradnju i kontrolu kvalitete

doc.dr.sc. Željko Tomšić,
član Uprave za strategiju poslovanja
i međunarodne poslove

Rođen 1957. Diplomirani je inženjer elektrotehnike, magistar znanosti (1990.), doktor znanosti (2001.). Prvo zaposlenje ima u tvornici TEŽ Zagreb, najprije kao inženjer razvoja i konstrukcije u Odjelu za istraživanje i razvoj električnih razvodnih uređaja (1981.-1987.), a zatim kao šef Odjela (1987.-1991.). Godine 1991. prelazi na Fakultet elektrotehnike i računarstva u Zagrebu, Zavod za visoki napon. 2002. godine bio je Energetsko-ekonomski planer u Odjelu za nuklearnu energiju Međunarodne agencije za atomsku energiju – IAEA u Beču. Od 2004. do 2008.g. bio pomoćnik je ministra za energetiku i rudarstvo u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva. Od 2006.g. do ožujka 2008.g. bio je predsjednik Nadzornog odbora HEP-a d.d. Voditelj je radne skupine za pregovore s EU za 15. poglavlje „Energetika“, član je i suradnik Hrvatske akademije tehničkih znanosti te član IEEE i European Nuclear Society

Stjepan Tvrdinić,
član Uprave za mrežne djelatnosti

Rođen 1959. Diplomirani je inženjer zaštite na radu. U HEP-u radi od 1981. godine, najprije u Elektri Karlovac, sve do 2004. godine, uz prekid u vrijeme Domovinskog rata (1991.-1995.) kada je bio zapovjednik i časnik postrojbi Hrvatske vojske. Od 2004. do 2008.g. radi u HEP-u d.d. kao koordinator poslova korporativne sigurnosti i zaštite za HEP grupu. Satnik je Hrvatske vojske, nositelj visokog odličja Predsjednika Republike za sudjelovanje u Domovinskom ratu. Bio je predsjednik Udruge hrvatskih branitelja HEP-a i predsjednik Zajednice udruga branitelja hrvatskih javnih poduzeća

Menadžment

Marija Modrić	predstojnica Ureda Uprave
Frane Barbarić	pomoćnik predsjednika Uprave za upravljanje ljudskim potencijalima i pravne poslove
Davor Sokač	pomoćnik člana Uprave za mrežne djelatnosti
Tihomir Saić	direktor Sektora za informatiku i telekomunikacije
mr.sc. Stanko Tokić	direktor Sektora za internu reviziju i upravljanje rizicima
Bernarda Pejić	direktorica Sektora za upravljanje ljudskim potencijalima
Anica Bobetić	direktorica Sektora za pravne poslove
dr.sc. Ante Ćurković	direktor Sektora za strategiju, planiranje investicija i korporativni razvoj
mr.sc. Kažimir Vrankić	direktor Sektora za održivi razvoj i unaprjeđenje kvalitete
Ljubica Cvenić	direktorica Sektora za međunarodne poslove i restrukturiranje
Nikola Mlinarić	direktor Sektora korporativnih financija i riznice
Vera Knez	direktorica Sektora za računovodstvo
Snježana Pauk	direktorica Sektora kontrolinga
Mihovil-Bogoslav Matković	direktor Sektora marketinga i korporativnih komunikacija
Zvonimir Divić	direktor Sektor za nabavu
Jerko Doko	direktor Sektor za opće poslove

Direktori društava HEP grupe

HEP–Proizvodnja d.o.o.	Petar Ćubelić
HEP – Operator prijenosnog sustava d.o.o.	dr.sc. Dubravko Sabolić
HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o.	Mišo Jurković
HEP-Opskrba d.o.o.	Ivan Mrljak
HEP-Trgovina d.o.o.	Žarko Mudrovčić
HEP-Toplinarstvo d.o.o.	Robert Krklec
HEP-Plin d.o.o.	Nikola Liović
HEP ESCO d.o.o.	mr.sc. Gordana Lučić
APO Usluge zaštite okoliša d.o.o.	mr.sc. Damir Subašić
HEP – Obnovljivi izvori energije d.o.o.	mr.sc. Goran Slipac
HEP - Odmor i rekreacija d.o.o.	Edo Virgini
Plomin Holding d.o.o.	Marino Roce
HEP – Nastavno-obrazovni centar	Zdenko Miletić, ravnatelj Ustanove

■ Glavna Skupština

Godišnja sjednica Glavne skupštine održana je 19. lipnja 2008. godine. Skupština je razmotrila godišnja poslovna i financijska izvješća te donijela Odluku o upotrebi ostvarene dobiti u poslovanju u 2007. godini. Predsjedniku i članovima Uprave te predsjedniku i članovima Nadzornog odbora HEP-a d.d. dala je razrješnicu za poslovnu 2007. godinu.

■ Revizija

Neovisni revizor

Na sjednici održanoj 22. listopada 2008. godine, Skupština je za revizora HEP-a d.d., povezanih društava i konsolidiranih financijskih izvještaja za HEP grupu, za godinu koja završava 31. prosinca 2008. godine, imenovala revizorsko društvo Deloitte d.o.o. Zagreb.

Interna revizija i upravljanje rizicima

Sektor za internu reviziju i upravljanje rizicima zadužen je za korporativnu funkciju interne revizije, koja je dio internog nadzora HEP grupe, a od 1. siječnja 2009. i za poslove korporativne funkcije upravljanja rizicima.

Interni nadzor čine interne kontrole i sustav internih kontrola, interna revizija, kontroling, riznica, upravljanje rizicima i ostali oblici internih kontrola. Menadžment je zadužen za uspostavu, organizaciju, djelovanje i nadzor internih kontrola i sustav internih kontrola, a interna revizija za provjeru načina njihova djelovanja. Korporativna funkcija upravljanja rizicima ustrojava se u Službi za upravljanje rizicima.

Zadaća Sektora je provedba internih revizija i podnošenje izvješća o rezultatima revizije. U izvješćima se Upravi HEP-a d.d. i menadžmentu daje objektivna ocjena stanja i poslovanja, poslovnih procesa, usklađenosti sa zakonima i aktima HEP grupe u području interne revizije. U ocjeni se interna revizija posebno očituje o adekvatnosti, djelotvornosti i učinkovitosti sustava internih kontrola, poslovnih procesa i upravljanja rizicima. Svrha i cilj internih revizija i izvješća je pružanje razumnog jamstva u sigurnost, efikasnost i djelotvornost poslovnog sustava i procesa, pouzdanost i točnost informacija, usklađenost poslovanja sa zakonima, propisima i aktima HEP-a, planovima i programima te poslovnom politikom HEP-a.

U 2008. godini Sektor je provodio interne revizije nabave, zaštite na radu i zaštite od požara, informacijskog sustava, ICT sigurnosti, pravnih, kadrovskih i imovinsko-pravnih poslova, blagajničkog poslovanja i zaliha materijala. Temeljem provedenih revizija procijenjeno je da je sustav internih kontrola u HEP grupi pouzdan te da su glavni poslovni rizici prepoznati i da se njima dobro upravlja. Sektor je Upravi HEP-a d.d. podnio polugodišnje i godišnje izvješće o radu.

■ Certifikati

Certifikat prema normi upravljanja okolišem ISO 14001 u HEP-Proizvodnji d.o.o. imaju TE-TO Zagreb (BVQI) te EL-TO Zagreb, TE Sisak, KTE Jertovec i proizvodna područja hidroelektrana Sjever i Zapad sa svim pripadajućim pogonima hidroelektrana (svi: Det Norske Veritas), te Elektra Zagreb u HEP ODS-u i Prijenosno područje Zagreb u HEP OPS-u (Bureau Veritas)

Certifikat prema normi upravljanja kvalitetom ISO 9001 imaju TE-TO Zagreb (Bureau Veritas) te EL-TO Zagreb, TE Sisak, KTE Jertovec i proizvodna područja hidroelektrana Sjever i Zapad sa svim pripadajućim hidroelektranama (svi: Det Norske Veritas)

Sve HEP-ove hidroelektrane od 2003.g. imaju certifikate o stopostotnoj proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora, tzv. zelene energije (TÜV).

Lider u Hrvatskoj, partner u Europi

A photograph of a man and a woman standing on a sandy beach, looking out at the ocean. The woman is on the left, wearing a red top and dark pants, with a dark bag slung over her shoulder. The man is on the right, wearing a dark blue t-shirt and dark pants. They are both looking towards the ocean where waves are breaking. The sky is not visible, and the water is a vibrant blue. The image is framed with rounded corners.

Poslovanje HEP-a u 2008. godini

Makroekonomsko okruženje

Obilježja poslovanja

Ostvareni financijski rezultati

Rezultat po djelatnostima

Financijski položaj

Investicije

Kreditna sposobnost

■ Makroekonomsko okruženje

Republika Hrvatska – osnovni makroekonomski pokazatelji

		2006.	2007.	2008.
BDP	u mil. EUR, tekuće cijene	39.102	42.833	47.370
BDP po stanovniku	u EUR	8.807	9.656	10.682
BDP godišnja stopa rasta	stalne cijene	4,7%	5,5%	2,4%
Prosječna godišnja stopa inflacije		3,2%	2,9%	6,1%
Inozemni dug	u mil. EUR, na kraju razdoblja	29.274	32.929	39.125
Stopa nezaposlenosti		16,6%	14,8%	13,2%
Stopa nezaposlenosti prema definiciji ILO-a		11,2%	9,6%	8,4%
Broj stanovnika	u mil.	4,44	4,44	4,44
Prosječni devizni tečaj	HRK : 1 EUR	7,3228	7,3360	7,2232
Prosječni devizni tečaj	HRK : 1 USD	5,8392	5,3660	4,9344

izvori: HNB, DZS

■ Obilježja poslovanja

HEP grupa je u 2008. godini poslovala u iznimno otežanim uvjetima, osobito tijekom prvog polugodišta. Nastavljen je rast cijena loživa ulja, plina, ugljena i električne energije, a smanjena proizvodnja u hidroelektranama, zbog manjih dotoka vode, uvjetovala je veći uvoz električne energije, odnosno promjenu strukture proizvodnje u odnosu na planiranu. To je izazvalo veliki rast troškova poslovanja i značajno opterećenje za likvidnost Grupe.

S obzirom na procjenu da će povećanje cijene električne energije biti odobreno u drugom polugodištu, donesene su odgovarajuće odluke o provedbi planova uz primjenu sustava održavanja energetske objekata prema događaju i smanjenje općih troškova odgađanjem aktivnosti koje neće negativno utjecati na poslovanje.

Također je smanjen planirani opseg investiranja u izgradnju, zamjene i rekonstrukcije energetske objekata, postrojenja i mreže te ostalih investicija. Kao investicijski prioritet određen je završetak započetih projekata izgradnje triju značajnih proizvodnih objekata kojima Grupa povećava svoje kapacitete za proizvodnju električne i toplinske energije (novi blok TE-TO Zagreb, HE Lešće i novi blok TE Sisak) te ulaganja nužna za siguran i pouzdan rad energetske sustava Grupe.

Povećanje cijena električne energije za domaće kupce odobreno je od 1. srpnja 2008. godine, kada je Vlada odobrila cijene prema novim tarifnim sustavima, posebno za svaku reguliranu elektroenergetsku djelatnost. Tim je povećanjem ostvaren značajan rast prihoda u drugom polugodištu i omogućeno zaustavljanje trenda pogoršanja likvidnosti Grupe.

Nakon izbivanja svjetske financijske krize, u zadnjem je tromjesečju najprije došlo do pada cijena loživa ulja i ugljena, a zatim i električne energije te plina. Taj pad cijena, međutim, značajnije će utjecati na troškove Grupe tek u 2009. godini.

Grupa je za 2008. godinu planirala ugovoriti novi dugoročni kreditni aranžman od 300 milijuna eura, od čega 200 milijuna eura za financiranje planiranih investicija i 100 milijuna eura za podmirivanje dospjelih obveza prema dobavljačima. Postupak prikupljanja ponuda banaka za taj financijski aranžman započeo je neposredno pred izbijanje financijske krize koja je rezultirala kolapsom tržišta novca i smanjenjem kreditiranja, tako da je u konačnici realiziran kredit od 125 milijuna eura, čiji je dio usmjeren u podmirivanje dospjelih obveza. Zbog toga se sanacija likvidnosti nastavlja i u 2009. godini.

U 2008. godini, ukupni je promet električne energije bio 19,5 TWh, od čega je 14,3 TWh proizvedeno u elektranama u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu Grupe, a 5,2 TWh je nabavljeno na regionalnom tržištu. U Hrvatskoj je za potrebe domaćih kupaca i pokriće gubitaka u mreži potrebno 18 TWh, a 1,5 TWh je prodano na tržištu regije. Zbog usporavanja gospodarskog rasta u posljednjem tromjesečju, ukupna je domaća potrošnja električne energije u 2008. godini povećana samo 2,1 posto u odnosu na 2007. godinu, s time da je rast potrošnje u prva tri tromjesečja bio znatno veći, čak 5,2 posto.

Ostvarena je vrlo dobra raspoloživost elektrana, prijenosne i distribucijske mreže bez značajnijih poremećaja u isporuci električne energije, toplinske energije i plina.

U drugom polugodištu 2008. HEP Opskrba d.o.o. počela je ugovarati prodaju električne energije s većim brojem kupaca koji su, prema Zakonu o tržištu električne energije, stekli status povlaštenih kupaca i pravo izbora opskrbljivača električne energije. Ti su kupci s HEP OPS-om, odnosno s HEP ODS-om sklapali ugovore o korištenju prijenosne, odnosno distribucijske mreže. Cijena električne energije na hrvatskom tržištu još nije poticajna za konkurenciju pa je Grupa zadržala opskrbu svih kupaca u Hrvatskoj.

■ Ostvareni financijski rezultati

Osnovni pokazatelji

	jed.	2006.	2007.	2008.	2008./2007.
Prodaja električne energije	TWh	17,4	16,7	17,7	5,6%
Proizvodnja električne energije	TWh	14,2	13,9	14,3	3,0%
Prodaja toplinske energije	TWh	2,2	2,1	2,2	5,8%
Prodaja plina	mil. m ³	157	153	166	8,5%
Poslovni prihodi	mil. kn	10.247,3	10.815,5	11.889,4	9,9%
Dobit prije poreza, kamata i amortizacije	mil. kn	2.259,3	1.872,9	1.922,9	2,6%
Neto dobit Grupe	mil. kn	241,9	26,0	31,1	19,6%
Ukupna imovina /aktiva/	mil. kn	29.335,6	31.070,2	32.635,4	5,0%
Investicije	mil. kn	2.761,9	3.077,0	2.644,2	-14,1%
Broj radnika		14.356	14.290	14.375	0,6%

Poslovanje u 2008. godini obilježili su iznimno nepovoljni uvjeti. Zbog rasta cijena energetskih inputa i nepovoljnih hidroloških okolnosti, poslovni su rashodi značajno povećani. Povećanje cijene električne energije ostvareno je tek od srpnja, ali su povećani prihodi od prodaje električne energije pokrili rast troškova pa je dobit iz poslovanja povećana na 289,3 milijuna kuna (u 2007. godini iznosila je 204,8 milijuna kuna). Neto dobit Grupe iznosi 31,1 milijuna kuna, od čega je 11,7 milijuna kuna pripisivo vlasniku kapitala.

Konsolidirani račun dobiti i gubitka (skraćena verzija)

mil. kn

	2006.	2007.	07./06.	2008.	08./07.
Poslovni prihodi	10.247,3	10.815,5	5,5%	11.889,4	9,9%
Poslovni rashodi	9.846,6	10.610,7	7,8%	11.600,1	9,3%
Dobit iz poslovanja	400,7	204,8	-48,9%	289,3	41,3%
Neto dobit Grupe	241,9	26,0	-89,2%	31,1	19,6%
Neto dobit pripisiva vlasniku kapitala	216,9	3,8	-98,2%	11,7	207,9%

Poslovni prihodi

Grupa je u 2008. godini ostvarila dosad najveće poslovne prihode - 11.889,4 milijuna kuna. To je povećanje od 1.073,9 milijuna kuna u odnosu na 2007. godinu. Rast poslovnih prihoda rezultat je povećanja prihoda od prodaje električne energije, toplinske energije i plina.

Poslovni prihodi (mil. kn)

Prihodom od prodaje električne energije Grupa je, uz porast u odnosu na prethodnu godinu od 13 posto, ostvarila 83 posto poslovnih prihoda. Prihodi od prodaje toplinske energije i plina rasli su 7 posto i čine 6 posto poslovnih prihoda. Na rast prihoda Grupe najviše je utjecalo povećanje prodajne cijene električne energije. Ostali poslovni prihodi smanjeni su u odnosu na 2007. godinu za 16 posto.

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi Grupe porasli su u 2008. godini za 989,4 milijuna kuna i iznose 11.600,1 milijuna kuna, s tim da su za 84,5 milijuna kuna rasli manje od poslovnih prihoda. Više od 80 posto povećanja odnosi se na troškove proizvodnje i nabave električne energije koji su porasli 16 posto zbog utjecaja sljedećih čimbenika:

- rast nabavnih cijena loživa ulja (32%), plina (65%) i ugljena (45%),
- rast cijene uvezene električne energije (28%),
- veća nabava električne energije (5%),
- veća proizvodnja toplinske energije (3%).

Poslovni rashodi (mil. kn)

Troškovi osoblja utvrđeni su Kolektivnim ugovorom, a rast plaća vezan je uz rast bruto domaćeg proizvoda u prethodnoj godini. Ostali poslovni rashodi smanjeni su 2 posto zbog provedbe mjera za konsolidaciju financijskog stanja Grupe. Mjere su donesene kako bi se ublažio negativan utjecaj velikog rasta troškova energetskog goriva i nabave električne energije na likvidnost Grupe. Odnosile su se na smanjenje održavanja energetskih objekata i smanjenje upravljivih općih troškova, na način da nemaju negativnih posljedica na poslovanje.

■ Rezultati po djelatnostima

Poslovni rezultat	mil. kn								
	električna energija			toplinska energija			distribucija plina		
	2007.	2008.	o8./07.	2007.	2008.	o8./07.	2007.	2008.	o8./07.
Poslovni prihodi	10.057,1	11.082,9	10,2%	502,1	523,4	4,2%	256,3	283,1	10%
Dobit iz poslovanja	308,1	460,7	49,5%	-101,9	-181,5	78%	-1,5	10,1	

Najveći dio poslovnog prihoda (93 posto) i ukupna dobit iz poslovanja Grupe, ostvareni su u djelatnosti električne energije. Udjel djelatnosti toplinarstva u prihodu je samo 4 posto, ali je ostvaren gubitak iz poslovanja od 181,5 milijuna kuna, čime je prepolovljena dobit iz poslovanja koja je ostvarena u djelatnosti električne energije i distribuciji plina. Djelatnost distribucije plina ima najmanji udjel u poslovnim prihodima (2 posto) uz dobit iz poslovanja od 10,1 milijuna kuna.

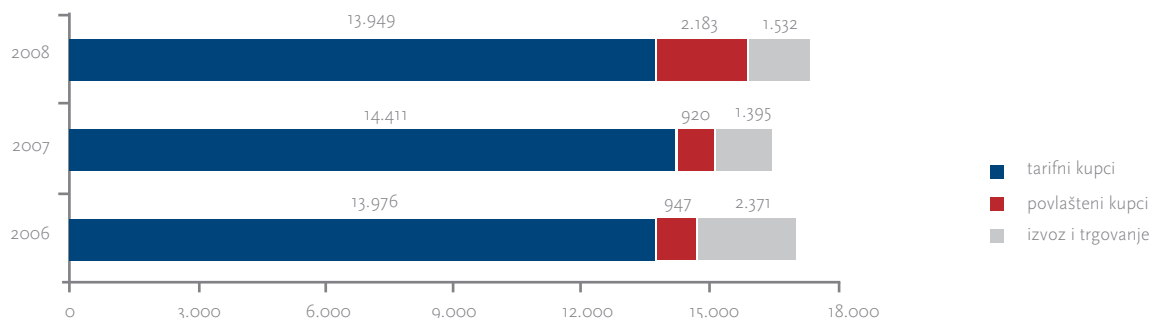
Električna energija (proizvodnja, prijenos, distribucija i opskrba električnom energijom)

U 2008. godini ostvarena je dobit iz poslovanja od 460,7 milijuna kuna, što je za 153 milijuna kuna bolji poslovni rezultat u odnosu na 2007. godinu. Prihod od prodaje električne energije iznosi 9.845,2 milijuna kuna, u čemu je 95 posto ostvareno od opskrbe domaćih kupaca, a 5 posto od prodaje na regionalnom tržištu.

U elektranama u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu Grupe proizvedeno je 14,3 TWh električne energije, što je 73 posto ukupnog prometa električnom energijom koji je Grupa ostvarila u 2008. godini, odnosno 80 posto potrošnje u Hrvatskoj.

Proizvodnja i nabava električne energije	GWh			
	2006.	2007.	2008.	o8./07.
hidroelektrane	6.070	4.357	5.277	21%
termoelektrane	5.436	6.845	6.075	-11%
nuklearna elektrana Krško	2.645	2.714	2.986	10%
nabava električne energije	5.513	5.133	5.229	2%

Domaćim je kupcima prodan 16,1 TWh električne energije, a daljnjim otvaranjem tržišta u 2008. godini povećan je udjel prodaje povlaštenim kupcima na 14% ukupne prodaje u Hrvatskoj.

Prodaja električne energije (GWh)**Toplinarstvo**

Djelatnost toplinarstva je u 2008. godini ostvarila gubitak iz poslovanja od 181,5 milijuna kuna i u usporedbi s 2007. godinom, gubitak je povećan za 80 milijuna kuna zbog velikog rasta cijena energetskog goriva. Vlada nije odobrila zahtjev za povećanje prodajne cijene toplinske energije, koja nije mijenjana od 2004. godine, premda su u međuvremenu, zbog rasta cijena goriva, znatno povećani troškovi proizvodnje.

Prodaja ogrjevnje topline i tehnološke pare iznosila je 2,21 TWh, što je 6 posto više u odnosu na 2007. godinu, uglavnom zbog niskih vanjskih temperatura tijekom sezone grijanja.

Plin

U 2008. godini djelatnost je ostvarila dobit iz poslovanja od 10,1 milijuna kuna i povećanje prodaje plina od 8,6 posto, također najvećim dijelom zbog niskih vanjskih temperatura tijekom sezone grijanja.

Financijski položaj**Konsolidirana bilanca (skraćena verzija)**

	31. prosinca 2007.		31. prosinca 2008.		o8./o7.
	mil. kn	udjel	mil. kn	udjel	
Dugotrajna imovina	28.040,2	90%	29.285,9	90%	4%
Kratkotrajna imovina	3.030,0	10%	3.349,5	10%	11%
Ukupna imovina	31.070,2	100%	32.635,4	100%	5%
Kapital i rezerve	18.135,2	59%	18.130,2	56%	0%
Dugoročne obveze	8.495,3	27%	9.149,7	28%	8%
Kratkoročne obveze	4.439,7	14%	5.355,5	16%	21%
Ukupno obveze i kapital	31.070,2	100%	32.635,4	100%	5%

Imovina

Vrijednost ukupne imovine HEP grupe povećala se u 2008. godini za 1,56 milijarda kuna i iznosi 32,6 milijarda kuna. Najveće je povećanje na dugotrajnoj imovini, gdje su značajna investicijska ulaganja u izgradnju, zamjene i rekonstrukcije energetskih objekata, postrojenja i mreže povećala vrijednost imovine za 1,1 milijarda kuna. Dugotrajna imovina čini 90 posto vrijednosti imovine Grupe.

Vrijednost kratkotrajne imovine je 3,3 milijarda kuna. Najveće je povećanje vrijednosti zaliha energetskog goriva zbog većih količina loživa ulja i ugljena i većih nabavnih cijena. Povećana su i potraživanja od kupaca, na što je utjecalo povećanje cijene električne energije u drugom polugodištu. Rezerviranja za sumnjiva i sporna potraživanja smanjena su zbog naplate pojedinih starijih potraživanja.

Kapital i obveze

Kapital i rezerve na kraju 2008. godine iznose 18,13 milijarda kuna s udjelom od 56 posto u ukupnoj imovini Grupe.

Struktura obveza nije se značajno promijenila, s tim da su kratkoročne obveze najviše rasle te su povećale udjel s 14 na 16 posto. Povećani su kratkoročni krediti te tekuće dospijeće dugoročnih obveza.

Dugoročne obveze po kreditima povećane su zbog korištenja već ugovorenih kreditnih linija i novog kreditnog aranžmana u 2008. godini. Značajno je povećanje pozicije ostalih dugoročnih obveza, što se odnosi na priključenje novih potrošača i povećanje priključne snage postojećih.

Zbog povećanja zaduženja na koje se obračunavaju kamate, većeg od povećanja vrijednosti kapitala i rezervi, povećan je odnos neto duga prema kapitalu s 30 na 34 posto.

Investicije

U 2008. godini ostvarene su investicije u vrijednosti 2.644,2 milijuna kuna, od čega se najveći dio odnosi na izgradnju novih te zamjene i rekonstrukcije postojećih energetske objekata, postrojenja i mreže. Preostali dio odnosi se na informatičku i telekomunikacijsku infrastrukturu, sustave daljinskog upravljanja, mjerne uređaje i instrumente, poslovne prostore i prijevozna sredstva.

Investicije	mil. kn			
	2006.	2007.	2008.	08./07.
Investicije u nekretnine, postrojenja i opremu	2.761,9	3.077,0	2.644,2	-14%

Izgradnjom prijenosne i distribucijske mreže omogućava se zadovoljenje rasta potražnje za električnom energijom u Hrvatskoj, a zamjenama i rekonstrukcijama otklanjaju se neefikasnosti postojećih objekata i postrojenja s ciljem poboljšanja sigurnosti i kvalitete isporuke električne energije te smanjenja gubitaka u mreži. Izgradnja novih proizvodnih objekata visoke energetske učinkovitosti smanjit će jaz između mogućnosti proizvodnje u postojećim proizvodnim objektima i potreba za električnom energijom. Također će se omogućiti postupno zatvaranje starih, neefikasnih i, stoga, skupih pogona.

Pregled značajnijih investicija u 2008. godini po pojedinim društvima, prikazan je u poglavlju Izvješća društava HEP grupe.

Kreditna sposobnost

Standard&Poor's je HEP-u d.d. 28. listopada 2008. smanjio izgled BBB rejtinga sa stabilnog u negativni kao posljedicu istovjetnog smanjenja za Republiku Hrvatsku.

Zbog pogoršanja likvidnosti tijekom 2008. godine, rejting je 23. veljače 2009. smanjen na BBB- s negativnim izgledom, a 23. travnja 2009. na BB+ s negativnim izgledom.

Povijest kreditnog rejtinga

	Domaća valuta	Strana valuta
13. studenog 1998.	BBB	BBB-
19. srpnja 2005.	BBB	BBB
28. listopada 2008.	BBB /Negative/	
23. veljače 2009.	BBB- /Watch Neg/	
23. travnja 2009.	BB+ /Watch Neg/	

Svjetlo na zajedničkom putu

Izvešće o utjecaju na dionike HEP grupe

Zaposlenici

Kupci

Ostali dionici

Društvena odgovornost

HEP posluje u skladu sa zakonom i etičkim normama, na načelima održivog razvoja i društvene odgovornosti, temeljem sljedećih dokumenata:

- Etički kodeks – Načela poslovnog ponašanja u HEP-u, 2002.g. (tekst dostupan na: <http://www.hep.hr/hep/odgovornost/etickiKodeks.pdf>)
- Kodeks etike Hrvatske gospodarske komore (HGK), 2005.g.
- Kodeks korporativnog upravljanja (Zagrebačka burza i HANFA);

te članstva u organizacijama i inicijativama društvene odgovornosti:

- Global Compact (mreža organizacija za društveno odgovorno poslovanje),
- Zajednica za društveno odgovorno poslovanje pri HGK (članovi su su društva HEP grupe - HEP-Toplinarstvo d.o.o., HEP ESCO d.o.o. i APO d.o.o., usluge zaštite okoliša)
- Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj, HR PSOR (jedan od osnivača je APO usluge zaštite okoliša)

■ Zaposlenici

Broj radnika

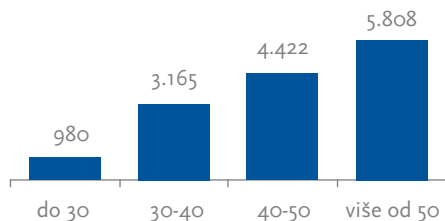
Na dan 31. prosinca 2008. godine, od ukupno 14.375 radnika, njih 14.292 bilo je u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a 81 u radnom odnosu na određeno vrijeme (od čega 65 pripravnika), dok su dvojici radnika mirovala prava iz radnog odnosa.

Broj radnika po društvima HEP grupe (na dan 31. prosinca)

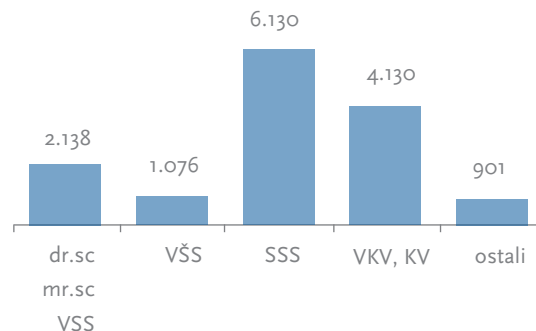
Društvo	2007.	2008.	Razlika
HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o.	9.622	9.603	-19
HEP-Proizvodnja d.o.o.	2.344	2.362	18
HEP - Operator prijenosnog sustava d.o.o.	1.243	1.248	5
HEP d.d.	411	444	33
HEP-Toplinarstvo d.o.o.	386	392	6
HEP-Plin d.o.o.	136	139	3
HEP-Opskrba d.o.o.	23	50	27
C.S. Buško blato d.o.o.	43	42	-1
APO d.o.o., usluge zaštite okoliša	21	27	6
HEP-ESCO d.o.o.	18	20	2
HEP-Trgovina d.o.o.	14	15	1
HEP - Odmor i rekreacija d.o.o.	12	15	3
Ustanova HEP - Nastavno-obrazovni centar	11	11	0
HEP - Obnovljivi izvori energije d.o.o.	6	7	1
Ukupno	14.290	14.375	85

Dobna struktura

Kvalifikacijska struktura

Uređenje radnih odnosa, odnosi sa sindikatima, radnička vijeća

U HEP-u djeluju četiri sindikata. Radni odnosi i prava radnika u društvima HEP grupe uređeni su pravilnicima o radu društava i Kolektivnim ugovorom. Poslodavci su u cijelosti i pravodobno ispunjavali sve propisane ili ugovorene obveze prema registriranim sindikatima i radnicima.

Do 30. lipnja 2008. godine primjenjivan je Kolektivni ugovor za HEP grupu (sklopljen 30. prosinca 2005. godine). U travnju započeti pregovori s pregovaračkim odborom svih sindikata okončani su 1. srpnja 2008. godine sklapanjem novog Kolektivnog ugovora za HEP grupu između svih poslodavaca HEP grupe i triju od četiri registrirana sindikata (Hrvatski elektrogospodarski sindikat - HES, Strukovni sindikat radnika Hrvatske elektroprivrede - TEHNOS i Samostalni sindikat radnika u djelatnosti energetike, kemije i nemetala Hrvatske). Ugovor je sklopljen za razdoblje od 1. srpnja 2008. godine do 30. lipnja 2010. godine. Sukladno članku 147. Kolektivnog ugovora za HEP grupu, stranke Kolektivnog ugovora osnovala su zajedničko povjerenstvo za tumačenje odredbi KU.

U društvima HEP grupe u kojima su izabrana radnička vijeća, poslodavci su ispunjavali svoje obveze prema radničkim vijećima, u smislu odredbi Zakona o radu, koje se odnose na obveze obavješćivanja, savjetovanja i suodlučivanja radničkih vijeća o bitnim pitanjima za interese radnika.

Upravljanje ljudskim potencijalima

Sve veća pozornost posvećuje se razvoju i implementaciji suvremenih praksi upravljanja ljudskim potencijalima čiji je cilj pripremiti tvrtku i njene radnike na tržišne uvjete poslovanja.

Nakon uspostave standardiziranog selekcijskog postupka u zapošljavanju novih radnika i izboru stipendista (učenika i studenata), u 2008. godini dodatno je razvijan sustav praćenja pripravnika s ciljem njihovog bržeg osposobljavanja za samostalan rad, prilagodbe na radno okruženje i osobni razvoj već od dolaska u tvrtku. U funkciji profesionalnog i osobnog razvoja radnika, započete su pripreme za uvođenje sustava praćenja radnog učinka koji će obuhvaćati godišnje razgovore, te definiranje individualnih profesionalnih i osobnih ciljeva svakog radnika za unaprijed utvrđeno razdoblje i procjenu uspješnosti realizacije.

HEP d.d. je u društvima HEP grupe proveo ispitivanje organizacijske klime i zadovoljstva radnika kako bi se utvrdio stupanj njihova zadovoljstva pojedinim vidovima radnog okruženja, s ciljem njihova poboljšanja u primjerenom razdoblju.

Obrazovanje i stručno usavršavanje

HEP izdvaja znatna financijska sredstva za poslijediplomske studije (15 polaznika u 2008. godini na razini HEP grupe), doškovanja, stručna usavršavanja, te stipendiranje učenika i studenata. U 2008. godini HEP je u obrazovanje radnika uložio 11,2 milijuna kuna, a u stipendiranje i stručnu praksu učenika i studenata 7,3 milijuna kuna. Osim ulaganja u stručna znanja radnika, posebna se pozornost poklanja podizanju razine informatičke pismenosti i znanja stranih jezika.

Od aktivnosti obrazovanja i stručnog usavršavanja u 2008. godini izdvajamo sljedeće:

- Sredinom rujna završen je jednogodišnji projekt edukacije šalterskog osoblja HEP ODS-a iz područja djelotvorne komunikacije s klijentima, koji je obuhvatio 217 polaznika iz svih distribucijskih područja.
  - Započela je uspostava sustava interne obuke pripravnika (45 polaznika) iz područja komunikacijskih vještina i poslovnog bontona.
  - Provedena je interna edukacija novozaposlenih radnika na recepciji iz područja poslovne komunikacije.
  - Menadžeri HEP grupe pohađali su program Korporativno upravljanje za članove nadzornih i upravnih odbora, u organizaciji Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, Ekonomskog fakulteta u Splitu i CROMA-e iz Zagreba.
  - Velik broj radnika tehničke, ekonomske, pravne i ostalih struka, upućen je na strukovne konferencije, tematske seminare i tečajeve.
- Nastavljen je rad na izradi aplikacije Evidencija obrazovanja.

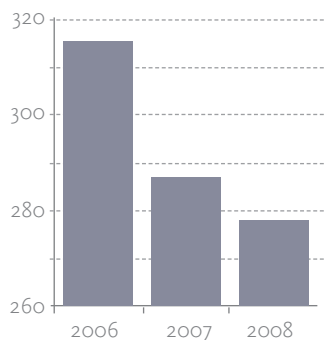
Zaštita zdravlja i sigurnost na radu

Na 4. Kongresu zaštite na radu i zaštite od požara, 2007. godine u Zagrebu, HEP je dobio Godišnju povelju “za izniman doprinos u promicanju zaštite ljudi u radnoj i životnoj okolini”.

Broj ozljeda kontinuirano se smanjuje, za oko tri posto godišnje, s ciljem da se smanjuje za najmanje deset posto godišnje. Za to su zaslužni stručnjaci zaštite na radu, pravilan pristup ovlaštenika poslodavca i potpora Uprave.

Stručnjaci zaštite na radu sudjeluju u radu Odbora zaštite na radu, surađuju s povjerenicima radnika za zaštitu na radu, obavljaju interni nadzor, vode brigu o zdravstvenim pregledima radnika koji rade na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada, vode evidenciju i brigu o redovnom ispitivanju strojeva i uređaja s povećanom opasnošću, te osposobljavanju prema zakonskim odredbama ili odredbama provedbenih pravilnika.

Broj ozljeda u HEP grupi 2006.-2008.

U 2008. godini u HEP grupi se dogodilo 278 ozljeda na radu, odnosno devet ozljeda manje nego prethodne godine. Nije bilo ozljeda sa smrtnim posljedicama.

Broj ozljeda u 2008.g. po društvima HEP grupe*

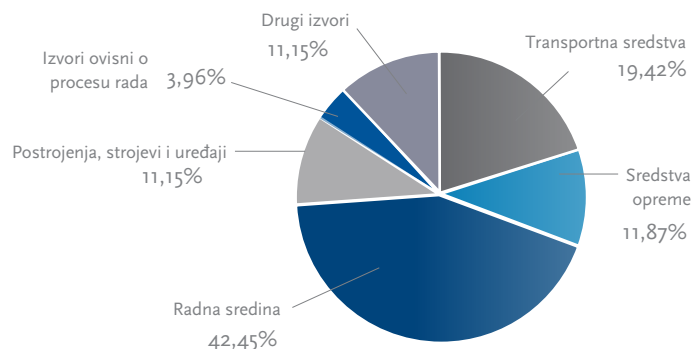
Naziv organizacijskog dijela	Pros.br. radnika	Ozljede na mjestu rada	Put do mjesta rada i obratno	Službeni put	Drugo	Smrtna ozljeda	UKUPNO	Izgubljeni sati	Izgubljeni dani
HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.	303	4	0	5	0	0	9	3.632	454
HEP - PROIZVODNJA d.o.o.	2.312	20	4	0	0	0	24	10.376	1.297
HEP - OPERATOR PRIJENOSNOG SUSTAVA d.o.o.	1.220	11	0	5	1	0	17	5.848	731
HEP - OPERATOR DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA d.o.o.	9.487	176	34	0	13	0	223	109.780	13.724
HEP - TOPLINARSTVO d.o.o.	388	1	2	0	2	0	5	1.504	188
UKUPNO HEP GRUPA:	14.375	212	40	10	16	0	278	131.140	16.394

*Prikazana samo društva u kojima su nastale ozljede na radu

U 2008. godini čak je 40 ozljeda nastalo na putu do posla i natrag, što je blizu 15 posto od ukupnog broja ozljeda. Ove ozljede nastaju izvan sustava HEP-a i na njih je teško utjecati.

Najviše je ozljeda nastalo u radnoj sredini - 118 ili 42,45 posto od ukupnog broja ozljeda. Slijede ozljede čiji su izvor transportna sredstva, odnosno promet (54 ozljede ili 19,42 posto), što je ipak manje u odnosu na 2007. godinu. Na samom mjestu rada nastaje vrlo malo ozljeda.

Udjel pojedinih grupa izvora ozljeda

Ostalo

- Sva društva HEP grupe imaju Pravilnik o postupku i mjerama za zaštitu dostojanstva radnika.
- Uz pokrivanje troškova dopunskog zdravstvenog osiguranja, HEP za svoje radnike organizira periodične sistematske zdravstvene preglede.
- Temeljem natječaja, radnici i njihove obitelji ostvaruju pravo na provođenje ljetnih godišnjih odmora u odmaralištima HEP-a te zimskih odmora u inozemstvu, prema povlaštenim uvjetima. HEP organizira program aktivnog ljetnog odmora za djecu radnika te ljetovanje djece poginulih i nestalih radnika HEP-a iz Domovinskog rata.
- Društva HEP grupe organiziraju programe sportske rekreacije, sportske susrete i natjecanja svojih radnika.
- HEP podupire rad udruga vezanih uz HEP kao što su Udruga branitelja iz Domovinskog rata i Udruga umirovljenika.

Kupci

Broj kupaca

Broj i struktura kupaca električne energije, ogrjevne topline, industrijske pare i prirodnog plina, prikazani su u izvješćima društava HEP grupe: HEP ODS-a, HEP-Toplinarstva i HEP-Plina.

Odnosi s kupcima električne energije - HEP ODS

U skladu s poslovnom strategijom odnosa s kupcima HEP grupe, za HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. (HEP ODS) kupci električne energije su u središtu poslovnog interesa. Upravljanjem odnosima s kupcima, HEP ODS želi, osim isporuke kvalitetne električne energije i pružanja kvalitetne usluge, prepoznati te ispuniti ostale potrebe i zahtjeve svojih kupaca.

Uz sve uobičajene načine plaćanja (gotovinski, kreditne kartice, trajni nalozi), kupci mogu plaćati račune za utrošenu električnu energiju bez naknade u svim poslovnicama FINA-e i Hrvatske pošte.

Radi ujednačavanja prakse u čitavom Društvu, dovršena je implementacija aplikacije HEP-Billing, koja je osim jedinstvenog izgleda računa za električnu energiju, ispunila i dio preduvjeta za uspostavljanje jedinstvenog kontaktnog centra za čitavu Hrvatsku. Za sada kupcima stoje na raspolaganju pozivni (call) centri 9820 u deset područnih organizacijskih jedinica, putem kojih kupci mogu dostaviti očitavanje brojila, uputiti prigovor i dobiti tražene informacije.

Na internetskim stranicama HEP ODS-a (www.hep.hr/ods), kupci mogu uputiti svoja pitanja putem elektroničke pošte, pronaći obavijesti o poslovanju pojedinih distribucijskih područja, dostaviti očitavanje brojila, upoznati se sa zakonskim propisima i novostima koji se odnose na opskrbu i distribuciju električne energije te pogledati ili preuzeti obrasce zahtjeva, ugovora i slično.

U svakom je distribucijskom području organiziran prihvati i obrada upita, informacija i prigovora kupaca, dok kupci u distribucijskim područjima Zagreb i Pula mogu koristiti i usluge Info-centra. U Info-centru se mogu dobiti sve informacije koje zanimaju sadašnje i buduće kupce: informacije u vezi s opskrbom električnom energijom, tehničke informacije o uštedama i racionalnoj uporabi električne energije, saznanja o proizvodnji električne energije, uvjete za priključenje na distribucijsku mrežu, informacije o mjerama zaštite okoliša i druge.

Službe za opskrbu u svakom distribucijskom području sustavno vode brigu, prate i evidentiraju pružanje usluga, informacija i prigovora, te ih rješavaju u najkraćem mogućem roku. Sektor za opskrbu tarifnih kupaca HEP ODS-a koordinira rad svih službi za opskrbu te prati odgovarajuće pokazatelje s ciljem osiguranja primjerene kvalitete usluga kupcima električne energije, u skladu s europskim normama.

Odnosi s kupcima električne energije - HEP Opskrba

Od početnih 19 kupaca na kraju 2007. godine, HEP Opskrba je u prosincu 2008. imala 2.095 aktivnih kupaca. Svi kupci dobivaju račune u pisanom, ali i u elektroničkom obliku (elektroničkom poštom), uključivo obračune za svako mjerno mjesto i to na sam dan izrade i izdavanja računa. Kupci su s odobravanjem primili ovu novinu, a vrijeme reklamacija je bitno skraćeno. Jednako tako, promijenjen je i sam izgled računa da bi se razlikovao od računa za tarifne kupce.

U 2008. godini poboljšana je i intenzivirana komunikacija s kupcima kroz sva dostupna sredstva - osuvremenjene internetske stranice, elektroničku i telefonsku komunikaciju, te izravnu pisanu korespondenciju. Provedena je i dodatna obuka radnika u Call centru.

U ugovaranju opskrbe električnom energijom učinjen je još jedan značajan iskorak. Uspostavljen je iznimno dobar kontakt s obveznicima Zakona o javnoj nabavi. Radnici Društva pružili su svu stručnu i tehničku pomoć obveznicima kako bi zadovoljili zakonske odredbe i postupak. Time smo stekli povjerenje kupaca i osnažili ugled HEP-a.

Odnosi s kupcima prirodnog plina

Odnosi s kupcima prirodnog plina bili su na zadovoljavajućoj razini. Pojedinačni i povremeni prigovori građana koji su se najčešće odnosili na očitavanje brojila i obračun potrošnje plina rješavani su na obostrano zadovoljstvo. Globalna kriza pogoršala je financijski položaj kupaca pa su u 2008. godini dospjela nenaplaćena potraživanja za prodani plin povećana u odnosu na prethodnu godinu.

Budući da su u 2008. godini i kupci iz kategorije kućanstava stekli status povlaštenih kupaca, tijekom godine su obavljane pripreme za novu vrstu ugovornog odnosa – opskrbu povlaštenih kupaca prema tržišnim načelima. Stoga HEP Plin d.o.o. prilagođava poslovanje za postupni prijelaz iz reguliranih u tržišne uvjete poslovanja, uz potrebu daljnjeg unaprjeđenja odnosa s kupcima.

Povjerenstva za reklamacije

Temeljem Zakona o zaštiti potrošača, u 21 distribucijskom području HEP ODS-a, u HEP-Toplinarstvu d.o.o. i HEP-Plinu d.o.o. funkcioniraju povjerenstva za reklamacije potrošača. Članovi povjerenstava su predstavnici pojedinih društava HEP grupe, odnosno područja, te predstavnici udruga potrošača. Regionalno organizirana povjerenstva za reklamacije omogućuju brži postupak zaprimanja i kvalitetniji postupak obrade žalbi.

Broj reklamacija razmatranih na povjerenstvima HEP ODS.a - 2008.

Razlog reklamacije													Održano sjednica	Ukupno reklamacija	Ukupno prihvaćeno	Ukupno odbijeno		
Obračun			Neispravno brojilo			Uključenje/isključenje			Naponske okolnosti			Ostalo						
ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno				
145	45	100	4	1	3	6	1	5	2	0	2	35	7	28	71	192	54	138

Broj reklamacija razmatranih na povjerenstvima HEP ODS.a - 2008.

Razlog reklamacije																				
Kvaliteta usluga opskrbe (postupanje oko očitavanja, obračuna, naplate)			Kvaliteta toplinske energije (temperatura prostora i potrošne tople vode, parametri tehnološke pare)			Promjena priključne snage			Promjena na obračunskom mjernom mjestu (razdvajanje, spajanje instalacija, premještanje i sl.)			Preraspodjela količine isporučene toplinske energije			Ostali razlozi			UKUPNO		
ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno			
10	7	3	5	5	0	3	2	1	4	3	1	1	1	0	10	7	3	33	25	8

■ Ostali dionici

Lokalne zajednice

- U lokalnim zajednicama u okolici HEP-ovih postrojenja provode se programi poboljšanja komunalne infrastrukture i gospodarsko-poduzetničkog okruženja.
- HEP-ovi djelatnici sudjeluju na stručnim tribinama u svrhu informiranja predstavnika lokalnih zajednica, udruga za zaštitu okoliša, građana i medija o aktivnostima u pogonima HEP-a.
- Elektra Karlovac (HEP ODS) i Hidroelektrana Ozalj (HEP-Proizvodnja) obilježile su tijekom 2008. godine 100. obljetnicu javne elektrifikacije Karlovca. Uz ostale događaje obilježavanja obljetnice, izdajamo niz emisija na programima lokalnih radijskih postaja, dodjelu darova vjernim kupcima električne energije uz prigodni javni program i postavljanje kazališne predstave Stoljeće Munjare – stoljeće svjetla.

Priznanje za eksternu komunikaciju

Na dodjeli nagrade Hrvatske udruge za odnose s javnošću - grand PRix, 2008. godine, HEP-ov projekt obilježavanja 100. obljetnice javne elektrifikacije Zagreba pod naslovom Stoljeće svjetla u Zagrebu proglašen je jednim od tri najbolja projekta izvedenih u 2007. godini, u kategoriji Odnosi s javnošću u poslovnom sektoru - eksterna komunikacija za velike tvrtke. Obljetnica je obilježena pod visokim pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske.

Obrazovni sustav

- HEP je od 1998. godine uključen u projekt Eko škole, kojeg provodi Europska zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš (FEE), utemeljena pri Vijeću Europe. HEP je kum-donator sljedećim Eko-školama: Elektrostrojarskoj školi Varaždin, Srednjoj školi Antun Matijašević Karamaneo Vis, OŠ Konjščina, OŠ Stanovi Zadar, OŠ Ivo Lola Ribar Labin, OŠ Vladimira Nazora Pazin, OŠ Kostrena i Dječjem vrtiću Cvrčak i mrav, Tribalj.
- HEP, pod naslovom Imam žicu, od 1995. godine dodjeljuje nagrade učenicima koji su ostvarili najbolje plasmane na državnim natjecanjima znanja u matematici i fizici, a od 2005. godine i najboljim učenicima srednjih elektrotehničkih škola.
- U 2008. godini nastavljen je suradnja s Tehničkim muzejem iz Zagreba u organizaciji edukacijskih posjeta učenika srednjih škola Nuklearnoj elektrani Krško.

Mediji

- U prigodi Dana planeta Zemlje, 22. travnja, dodijeljena je Velebitska degenija, godišnja nagrada za najbolji novinarski rad o zaštiti okoliša. Utemeljitelji nagrade (1999.) su Zbor novinara za okoliš Hrvatskog novinarskog društva i APO d.o.o. usluge zaštite okoliša, član HEP grupe.

Posuđujemo od prirode

Održivi razvoj

Poslovna politika i ustroj poslova zaštite prirode i okoliša

Temeljni pokazatelji

Najvažnija ostvarenja u 2008. godini (u društvima HEP grupe)

■ Poslovna politika i ustroj poslova zaštite prirode i okoliša

HEP kontinuirano prati i analizira utjecaj svojih poslovnih procesa na okoliš. O svim sastavnicama okoliša HEP pravodobno i objektivno izvješćuje mjerodavne institucije, jedinice lokalne samouprave i zainteresiranu javnost. Djelatnici koji se bave poslovima zaštite prirode i okoliša polaze seminare i radionice u okviru kojih se informiraju o obvezama i aktivnostima koje proizlaze iz odredbi zakonske regulative na području zaštite prirode i okoliša. Stručnu potporu djelatnicima koji se u pojedinim društvima HEP grupe bave poslovima zaštite prirode i okoliša pružaju članovi Tima za koordinaciju i standardizaciju poslova zaštite okoliša u HEP-u. Predstavnici HEP-a sudjelovali su tijekom godine na seminarima, radionicama i savjetovanjima u vezi s provedbom Kyotskog protokola, gospodarenjem otpadom i opasnim tvarima te zaštitom voda.

Usklađivanje sa zakonodavstvom EU iz područja zaštite prirode i okoliša

U 2008. godini termoelektrane Sisak i Plomin sudjelovale su u projektu Europske unije CARDS 2004: Potpora daljnjem usklađivanju hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Zajednice u području zaštite okoliša – priprema IPPC/pilot okolišne dozvole, čiji je nositelj bilo Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Cilj ovog projekta je bio kroz ishođenje pilot okolišne dozvole steći uvid i iskustva u postupak ishođenja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša koje će za nastavak svog rada trebati ishoditi sva HEP-ova termoelektrana postrojenja koja na ulazu imaju termalnu snagu veću od 50 MW. Sva nova postrojenja te postrojenja koja će se značajnije rekonstruirati također će morati ishoditi objedinjene uvjete zaštite okoliša.

■ Temeljni pokazatelji

Prema rezultatima analiza kvalitete vode koje su tijekom 2008. godine, sukladno zahtjevima iz vodopravnih akata proveli ovlaštene laboratoriji, sva postrojenja HEP-a radila su u skladu s dozvolama i zakonskim propisima. HEP je i tijekom 2008. godine pratio emisije onečišćujućih tvari u zrak – sumporovog dioksida (SO₂), dušikovih oksida (NO_x), ugljikovog dioksida (CO₂) i čestica, sukladno zakonskoj regulativi iz područja zaštite zraka, kao i količine nastalog opasnog i neopasnog otpada.

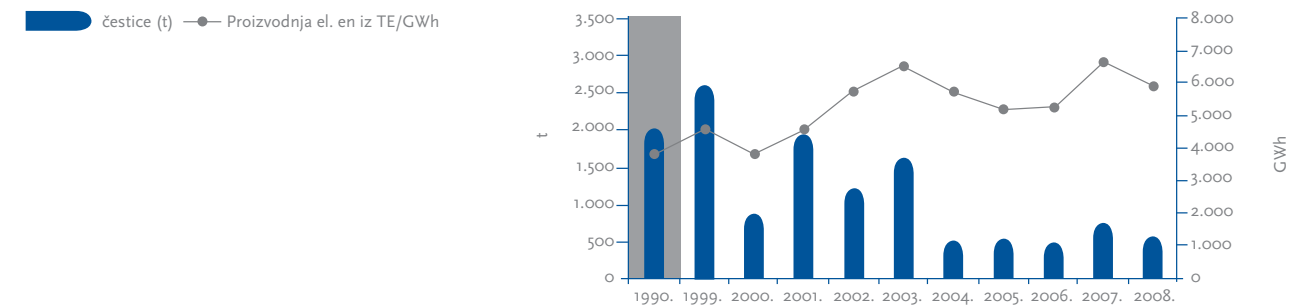
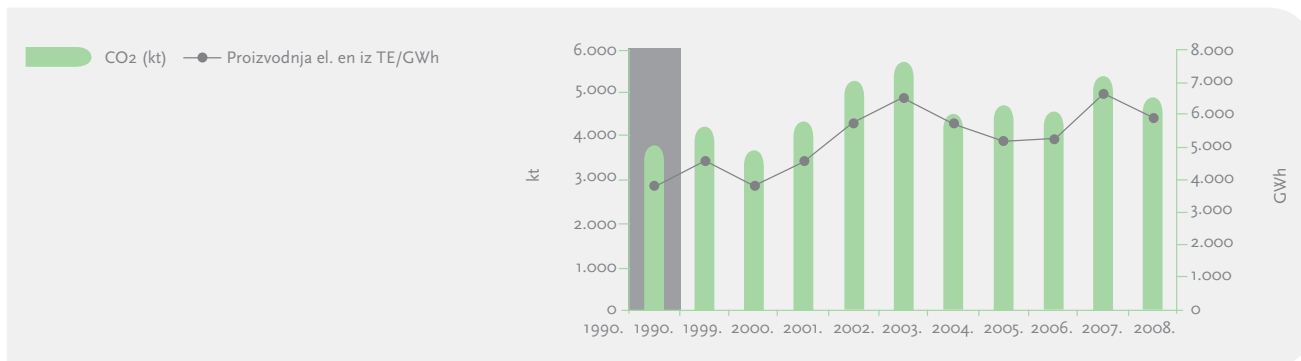
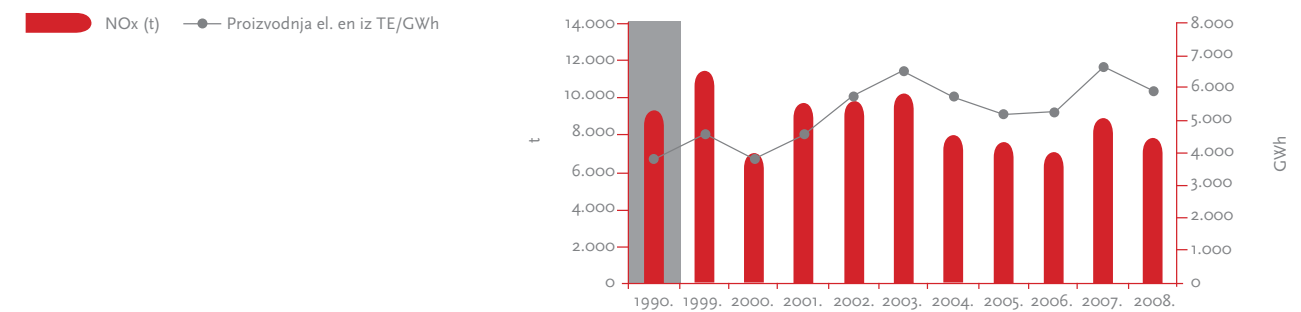
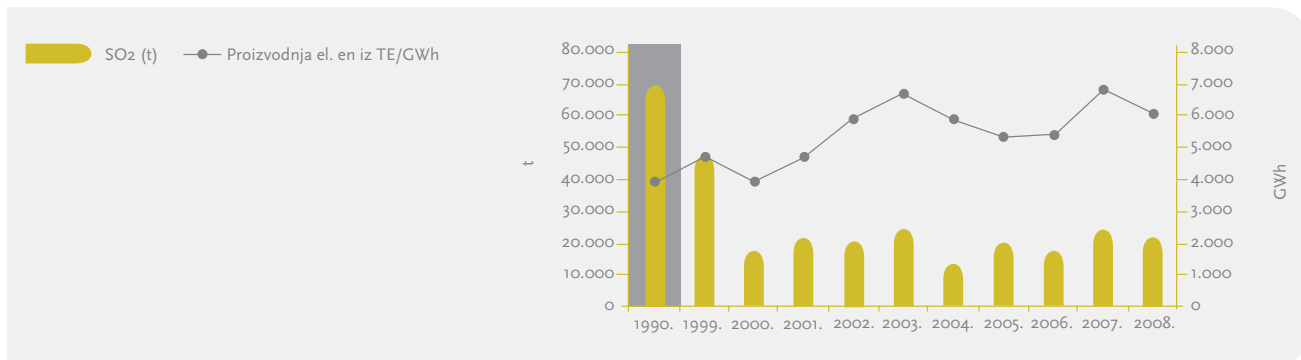
Emisije u zrak

U 2008. godini termoelektrane HEP-a proizvele su manje električne energije u odnosu na 2007. godinu. Stoga su smanjene i emisije svih onečišćujućih tvari u zrak.

Emisija onečišćujućih tvari u zrak iz termoelektrana (1990.) 1999.-2008.

godina	SO ₂ (t)	NO _x (t)	CO ₂ (kt)	čestice (t)	Proizvodnja TE (GWh)
1990.	69.402	9.248	3.750	2.031	4.030
1999.	47.092	11.506	4.195	2.610	4.768
2000.	17.343	7.067	3.654	885	3.958
2001.	21.807	9.733	4.347	1.939	4.713
2002.	20.147	9.780	5.259	1.215	5.899
2003.	24.635	10.303	5.679	1.634	6.703
2004.	13.723	7.900	4.503	518	5.899
2005.	20.167	7.564	4.694	548	5.387
2006.	17.664	7.044	4.544	504	5.436
2007.	24.376	8.879	5.383	756	6.845
2008.	22.165	7.834	4.862	566	6.075
2008./2007. (%)	-9,07	-11,78	-9,69	-25,08	-11,26

Trend emisija onečišćujućih tvari u zrak iz termoelektrana HEP-a (1990.) 1999.-2008.

Otpad

U posljednje četiri godine značajno je poboljšán sustav gospodarenja otpadom u HEP-u. U većini pogona dovršena je ili započeta izgradnja privremenih odlagališta otpada i sekundarnih sirovina i njihovo opremanje spremnicima za odvojeno prikupljanje otpada.

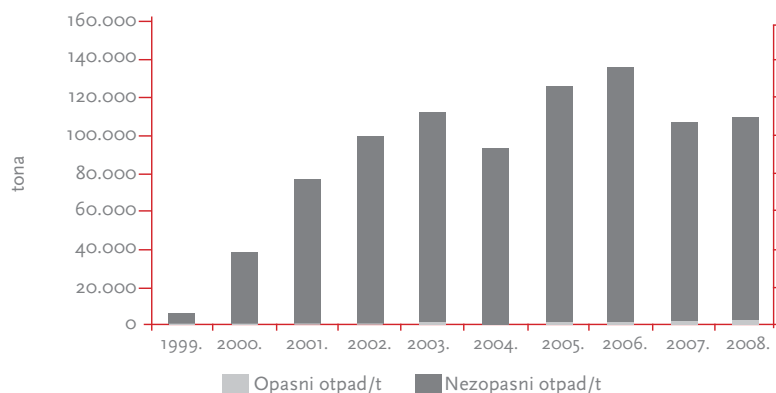
U 2008. godini u HEP grupi proizvedeno je ukupno 1.243 tone opasnog i 107.623 tona neopasnog otpada.

Proizvedni otpad predan je ovlaštenim skupljačima i obrađivačima na daljnju obradu.

Ukupna količina otpada 1999.-2008.

godina	Opasni otpad (t)	Neopasni otpad (t)
1999.	479	5.670
2000.	490	37.531
2001.	518	76.717
2002.	577	98.492
2003.	1.148	111.292
2004.	940	92.067
2005.	1.209	124.820
2006.	1.112	134.336
2007.	1.269	105.569
2008.	1.243	107.623
Promjena 2008./ 2007. (%)	-2	+2

Ukupna količina opasnog i neopasnog otpada nastala u HEP grupi 1998.-2008.

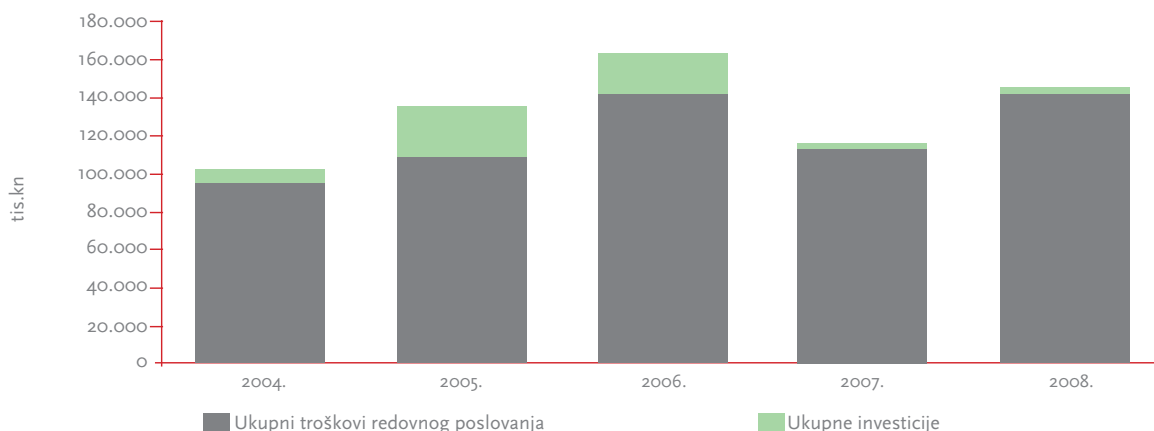
Izdaci za zaštitu prirode i okoliša

Od početka provedbe projekta Računovodstveno praćenje izdataka za zaštitu prirode i okoliša (RETZOK) 2004. godine do početka 2008. godine, HEP grupa je u zaštitu prirode i okoliša investirala ukupno 56,25 milijuna kuna dok su ukupni troškovi redovnog poslovanja za zaštitu prirode i okoliša iznosili 599,06 milijuna kuna. Ukupni izdaci za zaštitu prirode i okoliša u 2008. godini iznosili su 144,05 milijuna kuna. U 2008. godini najznačajnije su investicije bile u unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom u pogonima HEP-a, zaštitu prirode i okoliša te zaštitu od zračenja.

Izdaci za zaštitu prirode i okoliša u 2008.

Područje zaštite okoliša	Troškovi redovnog poslovanja (tis. kn)	Investicije (tis. kn)
zrak i klima	3.237	580
otpadne vode	3.461	0
otpad	14.928	469
zaštita tla i podzemnih voda	613	92
buka i vibracije	35	0
zaštita prirode i krajolika	25.727	939
zaštita od zračenja	71	107
istraživanje i razvoj	667	2
ostalo (većinom naknade)	93.113	4
UKUPNO	141.853	2.195

Ukupni izdaci za zaštitu prirode i okoliša u HEP grupi od 2004.-2008.

■ Najvažnija ostvarenja u 2008. godini (u društvima HEP grupe)

Unutar HEP grupe posluju čak tri društva koja primarno obavljaju djelatnosti s područja zaštite okoliša i održivog razvoja: HEP-ESCO d.o.o., tvrtka koja razvija projekte energetske učinkovitosti, HEP – Obnovljivi izvori energije d.o.o. koji se bave pripremom, izgradnjom i korištenjem obnovljivih izvora energije, te APO d.o.o. usluge zaštite okoliša, tvrtka specijalizirana za poslove zaštite okoliša, a osobito za poslove s opasnim i radioaktivnim otpadom. Ostvarenja u tim društvima u 2008. godini prikazana su u poglavlju Izvješća ostalih društava HEP grupe. U ovom se poglavlju daje prikaz ostvarenja u društvima koja obavljaju temeljne elektroenergetske djelatnosti.

Ostvarenja u HEP Proizvodnji d.o.o.

Termoelektrane

- U svim termoelektranama tijekom 2008. godine započela je provedba modernizacije sustava za nadzor emisija onečišćujućih tvari u zrak te prilagodba sustava za kontinuirano mjerenje emisija (CEM) radi informatičkog povezivanja s Agencijom za zaštitu okoliša.
- U TE-TO Zagreb u rad je pušten uređaj za kontrolu zauljenosti ogrjevnog kondenzata zagrijača mazuta. Čisti kondenzat se koristi kao dopuna sustava vrele vode za grijanje potrošača, a u slučaju zauljenosti, kondenzat se prebacuje u sustav za obradu zauljenih otpadnih voda. U jednoj od dviju kolona pumpne stanice rashladne vode iz rijeke Save, gruba rešetka zamijenjena je finom rešetkom, a planira se zamjena rešetke i u drugoj koloni. Tijekom godine sanirano je privremeno skladište opasnog i neopasnog otpada te skladište kemikalija.
- U EL-TO Zagreb saniran je kanalizacijski sustav, ugrađen dodatni separator za odvajanje zauljenih voda, a otvoreni sustav rashladnih voda promijenjen je u zatvoreni. Izgrađen je i novi pogon za kemijsku pripremu vode čime će se smanjiti potrošnja kemikalija te količina otpadnih voda. S ciljem smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zrak zamijenjeni su gorači na visokotlačnim kotlovima te napravljene pripreme za ugradnju gorača u novi vrelododni kotao.
- U TE Sisak ugrađene su i puštene u rad kamere za snimanje dima na dimnjacima bloka A i B, nabavljen rezervni uređaj za mjerenje NO_x, SO₂ i CO, a u tijeku je nabava rezervnog uređaja za mjerenje čestica kao i uređaja za mjerenje masenog protoka dimnih plinova za sve kotlove. TE Sisak je kao član Foruma grada Siska i Sisačko-moslavačke županije sudjelovao u donošenju programa zaštite okoliša Grada i Županije.
- U TE-TO Osijek ugrađen je uređaj za kontinuirano mjerenje protoka dimnih plinova kao dio CEM sustava bloka 45 MW.

Hidroelektrane

- U HE Dubrava unaprijeđen je sustav odvodnje otpadnih voda ugradnjom novih uljnih separatora za prihvat tehnoloških voda. Ugrađen je i detektor zauljenosti na mjestima skupljanja procjednih voda, a u tijeku je priprema dokumentacije za uspostavu sustava zaštitnih plutajućih brana na kraju odvodnog kanala.
- U HE Varaždin uređen je prostor privremenog skladišta naplavina, a nabavljena je i nova čistilica za uklanjanje naplavina s rešetki.
- U cilju rješavanja problema eutrofikacije akumulacije HE Varaždin do koje dolazi uslijed akumuliranja nutrijenata i relativno male dubine jezera što ima za posljedicu naglo bujanje vodenog bilja koje onemogućava prihvat i nesmetan protok vode te tako ugrožava okolna naselja i objekte hidroelektrane, u izradi je projekt vađenja nanosa iz akumulacijskog jezera HE Varaždin te odlaganje i zbrinjavanje nanosa na lokaciji.
- U hidroelektranama Senj i Sklope uređeno je privremeno skladište opasnog otpada i opremljeno spremnicima za odvojeno prikupljanje otpada. Za pogon Grabovu nabavljeni su uređaj za biološko pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda te separator ulja i masti.
- Radi sprječavanja istjecanja ulja iz cijevi hidrauličke dizalice koja se koristi za čišćenje naplavnina na brani Bukovnik pogona HE Gojak, uređena je posuda za bačve („tankvana“).

Ostvarenja u HEP OPS-u

- Osnovana Stručna radna skupina za zaštitu okoliša, što na razini Društva omogućava daljnje unaprijeđenje tog dijela poslovanja.
- Povjerenstvo za postupanje s plinom sumpor-heksafluoridom (SF6) nastavilo je s aktivnostima na provedbi obveza iz Uredbe o praćenju emisija stakleničkih plinova i uspostave Nacionalnog registra emisija stakleničkih plinova.
- U Prijenosnom području Zagreb uveden je sustav upravljanja okolišem prema normi ISO 14001:2004.
- U Prijenosnom području Osijek, na lokaciji TS 400/110 kV Ernestinovo sanirani su uljni odvod i uljna kanalizacija.

Ostvarenja u HEP ODS-u

- U Elektri Sisak izgrađeno je privremeno skladište neopasnog otpada.
- U Elektroprimorju Rijeka izgrađena su privremena skladišta opasnog i neopasnog otpada na lokaciji autoradionice. U Pogonu Skrad Elektroprimorja Rijeka rekonstruiran je sustav za odvodnju otpadnih voda.

Financijski izvještaji

HEP grupa - Konsolidirani financijski izvještaji

Hrvatska elektroprivreda d.d. (HEP d.d.)

HEP grupa

■ Konsolidirani financijski izvještaji
na dan 31. prosinca 2008. godine zajedno s Izvještajem neovisnog revizora

Sadržaj

Odgovornost za financijske izvještaje

Izvještaj neovisnog revizora

Konsolidirani račun dobitka i gubitka HEP Grupe

Konsolidirana bilanca HEP Grupe

Konsolidirani izvještaj o promjenama u glavnici HEP Grupe

Konsolidirani izvještaj o novčanom toku HEP Grupe

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe

Odgovornost za financijske izvještaje

Sukladno Zakonu o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava je dužna osigurati da financijski izvještaji za svaku financijsku godinu budu pripremljeni u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI), koje objavljuje Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde, tako da daju istinitu i objektivnu sliku financijskog stanja i rezultata poslovanja Grupe za to razdoblje. Nakon provedenih istraživanja, Uprava razumno očekuje da Grupa ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo nastavka poslovanja pri izradi financijskih izvještaja.

Pri izradi financijskih izvještaja Uprava je odgovorna:

- da se odaberu i potom dosljedno primjenjuju odgovarajuće računovodstvene politike;
- da prosudbe i procjene budu razumne i oprezne;
- da se primjenjuju važeći računovodstveni standardi, a svako materijalno značajno odstupanje obznani i objasni u financijskim izvještajima; te
- da se financijski izvještaji pripreme po načelu nastavka poslovanja, osim ako je neprimjereno pretpostaviti da će Grupa nastaviti svoje poslovne aktivnosti.

Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Grupe, kao i njegovu usklađenost s hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Grupe, pa stoga i za poduzimanje razumnih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Potpisao za i u ime Uprave:

Ivan Mravak

Predsjednik Uprave

HEP d.d.

Ulica grada Vukovara 37

10000 Zagreb

Republika Hrvatska

8. svibnja 2009. godine

■ Izvještaj neovisnog revizora

Vlasnicima Hrvatske elektroprivrede d.d.:

Obavili smo reviziju konsolidiranih financijskih izvještaja HEP Grupe (u nastavku: "Grupa") koji se sastoje od konsolidirane bilance na dan 31. prosinca 2008. godine, konsolidiranog računa dobitaka i gubitaka, konsolidiranog izvještaja o promjenama na glavnici i konsolidiranog izvještaja o novčanom toku za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i bilježaka uz financijske izvještaje.

Odgovornost Uprave za financijske izvještaje

Sastavljanje te objektivni prikaz konsolidiranih financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja potpadaju u djelokrug odgovornosti Uprave, a to obuhvaća: ustrojavanje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivni prikaz nekonsolidiranih financijskih izvještaja bez materijalno značajnih pogrešaka u prikazu, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika te davanje računovodstvenih procjena primjerenih danim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti neovisno mišljenje o konsolidiranim financijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi nalažu da postupamo u skladu s etičkim pravilima te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerali da nekonsolidirani financijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške u prikazu.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u nekonsolidiranim financijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza nekonsolidiranih financijskih izvještaja, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje nekonsolidiranih financijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti računovodstvenih politika koje su primijenjene te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza nekonsolidiranih financijskih izvještaja u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Značajke koje utječu na revizorsko mišljenje

a) Vrednovanje investicijskih nekretnina po fer vrijednosti

Kao što je navedeno u bilješki 5 uz financijske izvještaje, Grupa je tijekom 2008. godine promijenila računovodstvenu politiku vezano za vrednovanje investicijskog ulaganja u nekretnine iz troškovnog modela u model fer vrijednosti. Sukladno Međunarodnom računovodstvenom standardu 40 „Investicijsko ulaganje“, investicijsko ulaganje u nekretnine se početno priznaje po trošku nabavke, te naknadno vrednovanje može biti po trošku ili fer vrijednosti. Grupa je izvršila fer vrednovanje investicijskog ulaganja u nekretnine, te je prihod od fer vrednovanja u iznosu od 133 milijuna kuna u potpunosti iskazan kroz račun dobiti i gubitka za 2008. godinu, a ne kroz najranije prezentirano razdoblje kako je predviđeno Međunarodnim računovodstvenim standardom 8, koji propisuje da se učinci promjena računovodstvenih politika retroaktivno priznaju u financijskim izvještajima Grupe.

Budući da Grupa promjenu računovodstvene politike nije primijenila retroaktivno, utjecaj promjene fer vrijednosti za 2008. godinu nije procijenjen, te stoga nismo bili u mogućnosti primijeniti revizijske postupke koji bi nam omogućili da kvantificiramo iznos utjecaja promjenjene računovodstvene politike na neto dobiti za godinu zaključno s 31. prosincem 2008. godine, kao ni utjecaj na glavicu za prezentirana razdoblja u ovim financijskim izvještajima.

Mišljenje

Po našem mišljenju, izuzev učinka činjenice navedene u odjeljku a), konsolidirani financijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim odrednicama, financijski položaj Grupe na dan 31. prosinca 2008. godine, te rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Poseban naglasak

Bez daljnjeg kvalificiranja našeg mišljenja, skrećemo pozornost na bilješku 2 uz financijske izvještaje, koja opisuje računovodstvenu politiku priznavanja prihoda. U lipnju 2008. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je „Odluku o visini tarifnih stavki u tarifnom sustavu za proizvodnju električne energije, s iznimkom za povlaštene kupce, bez visine tarifnih stavki, tarifnom sustavu za prijenos električne energije, bez visine tarifnih stavki, tarifnom sustavu za distribuciju električne energije, bez visine tarifnih stavki i tarifnom sustavu za opskrbu električnom energijom s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki“. Grupa primjenjuje navedene tarifne stavke od 01. srpnja 2008. godine.

Deloitte d.o.o.

Branislav Vrtačnik, ovlašten revizor

Zagreb, 8. svibnja 2009. godine

Konsolidirani račun dobitka i gubitka HEP Grupe
 Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

	Bilješke	2008. u tisućama kuna	2007. u tisućama kuna
Prihod od prodaje električne energije		9.845.219	8.739.188
Prihod od prodaje toplinske energije		476.796	450.941
Prihod od prodaje plina		259.228	235.534
Ostali prihodi iz poslovanja	5	1.308.109	1.389.835
UKUPNO POSLOVNI PRIHODI		11.889.352	10.815.498
Trošak nabave električne energije		(2.995.645)	(2.504.385)
Trošak goriva		(2.827.850)	(2.504.597)
Troškovi osoblja	6	(1.804.925)	(1.645.229)
Trošak amortizacije		(1.654.886)	(1.592.366)
Ostali rashodi iz poslovanja	7	(2.316.767)	(2.364.116)
UKUPNO POSLOVNI RASHODI		(11.600.073)	(10.610.693)
DOBIT IZ POSLOVANJA		289.279	204.805
Financijski prihodi	8	114.402	97.930
Financijski rashodi	8	(355.872)	(195.744)
NETO GUBITAK IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI		(241.470)	(97.814)
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		47.809	106.991
Porez na dobit	9	(16.712)	(80.985)
DOBIT TEKUĆE GODINE		31.097	26.006
PRIPISIVO:			
Vlasniku kapitala		11.655	3.814
Manjinski udio		19.442	22.192
		31.097	26.006

Priložene bilješke sastavni su dio ovih konsolidiranih financijskih izvještaja.
 Potpisano u ime Grupe na dan 8. svibnja 2009. godine

Ivan Mravak
 Predsjednik Uprave

Darko Dvornik
 Član Uprave

Konsolidirana bilanca HEP Grupe
Na dan 31.prosinca 2008. godine

IMOVINA	Bilješke	31.PROSINCA	31.PROSINCA
		2008.	2007.
		u tisućama kuna	u tisućama kuna
DUGOTRAJNA IMOVINA			
Nekretnine, postrojenja i oprema	10	23.227.513	22.587.104
Investicije u tijeku	10	3.370.610	3.021.148
Nematerijalna imovina	11	78.650	85.715
Investicijska ulaganja u nekretnine	12	211.074	73.462
Predujmovi za materijalnu imovinu	13	448.642	490.609
Ulaganje u NE Krško	14	1.609.598	1.609.752
Dani dugoročni krediti i depoziti	16	2.416	2.449
Ostala dugotrajna imovina	17	270.875	107.519
Odgođena porezna imovina	9	66.568	62.477
		29.285.946	28.040.235
KRA TKOTRAJNA IMOVINA			
Zalihe	18	1.369.704	1.079.826
Potraživanja od kupaca	19	1.419.114	1.227.288
Ostala kratkotrajna potraživanja	20	366.462	556.322
Novac i novčani ekvivalenti	21	194.213	166.512
		3.349.493	3.029.948
UKUPNA AKTIVA		32.635.439	31.070.183

Priložene bilješke sastavni su dio ovih konsolidiranih financijskih izvještaja.
Potpisano u ime Grupe na dan 8. svibnja 2009. godine

Ivan Mravak
Predsjednik Uprave

Darko Dvornik
Član Uprave

Konsolidirana bilanca HEP Grupe
Na dan 31.prosinca 2008. godine

KAPITAL I OBVEZE	Bilješke	31.PROSINCA	31.PROSINCA
		2008.	2007.
		u tisućama kuna	u tisućama kuna
Osnivački kapital	22	19.792.159	19.792.159
Kapitalne rezerve	22	(2.035.890)	(2.035.736)
Zadržana dobit	22	267.155	256.690
GLAVNICA PRIPISIVA VLASNIKU		18.023.424	18.013.113
Manjinski udio	15	106.821	122.064
UKUPNA GLAVNICA		18.130.245	18.135.177
Obveze po dugoročnim kreditima	23	3.098.473	2.928.740
Dugoročne obveze prema državi	24	62.710	66.061
Dugoročna rezerviranja	26	422.000	511.317
Obveze po vrijednosnim papirima	27	1.197.070	1.196.590
Ostale dugoročne obveze	28	4.369.412	3.792.602
UKUPNE DUGOROČNE OBVEZE		9.149.665	8.495.310
Obveze prema dobavljačima		2.609.773	2.579.830
Tekuća dospijeca dugoročnih kredita	23	943.099	612.485
Obveze za kratkoročne kredite	29	1.122.054	905.449
Obveze za poreze i doprinose		130.327	123.987
Obveze za kamate		48.465	42.646
Obveze prema zaposlenima	30	129.831	108.843
Ostale kratkoročne obveze	31	371.980	66.456
UKUPNE KRATKOROČNE OBVEZE		5.355.529	4.439.696
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE		32.635.439	31.070.183

Priložene bilješke sastavni su dio ovih konsolidiranih financijskih izvještaja.
Potpisano u ime Grupe na dan 8. svibnja 2009. godine

Ivan Mravak
Predsjednik Uprave

Darko Dvornik
Član Uprave

Konsolidirani račun dobitka i gubitka HEP Grupe
 Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

	OSNIVAČKI KAPITAL	KAPITALNE REZERVE	ZADRŽANA DOBIT/ PRENESENI (GUBITAK)	UDIO MATICE U GLAVNICI	MANJINSKI UDIO	UKUPNO GLAVNICA
	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna
STANJE 1. SIJEČNJA 2007.	19.792.159	(2.031.587)	252.876	18.013.448	137.670	18.151.118
Manjinski interes	-	-	-	-	(25.008)	(25.008)
Isplata dividende RWE	-	-	-	-	(12.540)	(12.540)
Dobit tekuće godine	-	-	3.814	3.814	22.192	26.006
Tečajne razlike	-	(4.149)	-	(4.149)	(250)	(4.399)
STANJE 31. PROSINCA 2007.	19.792.159	(2.035.736)	256.690	18.013.113	122.064	18.135.177
Prepravljeno za HROT-e	-	-	(768)	(768)	-	(768)
Odgođena imovina	-	-	(422)	(422)	-	(422)
Manjinski interes	-	-	-	-	(22.192)	(22.192)
Isplata dividende RWE	-	-	-	-	(12.416)	(12.416)
Dobit tekuće godine	-	-	11.655	11.655	19.442	31.097
Tečajne razlike	-	(154)	-	(154)	(77)	(231)
STANJE 31. PROSINCA 2008.	19.792.159	(2.035.890)	267.155	18.023.424	106.821	18.130.245

Priložene bilješke sastavni su dio ovih konsolidiranih financijskih izvještaja.
 Potpisano u ime Grupe na dan 8. svibnja 2009. godine

Ivan Mravak
 Predsjednik Uprave

Darko Dvornik
 Član Uprave

Konsolidirani izvještaj o novčanom toku HEP Grupe
 Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

	2008.	2007.
	u tisućama	u tisućama
NOVČANI TIJEKOV IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Dobit tekuće godine	31.097	26.006
Trošak poreza na dobit priznat u dobiti	16.712	80.985
Neto gubitak iz financijskih aktivnosti	241.470	97.814
Odgođena porezna obveza / (imovina)	4.514	(66.563)
(Dobit) / gubitak s temelja derivata	(2.953)	591
Amortizacija dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	1.654.886	1.592.366
Gubici od umanjenja inventara i opreme	14.391	35.744
Inventurni viškovi	(11.933)	-
Povećanje ulaganja u nekretnine	(133.533)	-
Povećanje rezerviranja za sumnjiva potraživanja	(78.024)	(17.878)
Povećanje rezerviranja	(89.317)	(456.515)
Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti prije promjena u obrtnom kapitalu	1.647.310	1.292.550
(Povećanje) / smanjenje potraživanja od kupaca	(113.802)	113.902
Povećanje zaliha	(289.878)	(124.376)
Smanjenje/ (povećanje) ostale kratkotrajne imovine	189.860	(240.636)
Povećanje obveza prema dobavljačima	29.943	868.822
Povećanje / (smanjenje) ostalih kratkoročnih obveza	277.134	(122.352)
Povećanje / (smanjenje) obveza prema zaposlenima	20.988	(76.717)
Povećanje / (smanjenje) poreznih obveza	40.549	(56.974)
Povećanje dugoročnih obveza	584.887	615.737
NOVAC OSTVAREN POSLOVANJEM	2.386.991	2.269.956
Plaćeni porez na dobit	(21.226)	(14.423)
NETO NOVAC IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	2.365.765	2.255.533
INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI		
Primici od kamata	8.053	4.150
Dobit povezanih društva	12.039	49.366
Povećanje nekretnina, postrojenja i opreme	(2.644.229)	(3.077.040)
Smanjenje/(povećanje) ostale dugotrajne imovine	(125.293)	14.003
Promjene manjinskog udjela	(15.243)	(15.606)
NETO NOVAC KORIŠTEN U INVESTICIJSKIM AKTIVNOSTIMA	(2.764.673)	(3.025.127)

Konsolidirani izvještaj o novčanom toku HEP Grupe
 Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
FINANCIJSKE AKTIVNOSTI		
Otplata kredita	(1.785.511)	(1.921.194)
Plaćene kamate	(223.842)	(173.955)
Primici s temelja novih bankovnih kredita	2.458.690	2.943.647
NETO NOVAC IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	449.337	848.498
NETO POVEĆANJE NOVCA I NOVČANIH EKIVALENATA	50.429	78.904
NOVAC I NOVČANI EKIVALENTI NA POČETKU GODINE	166.512	159.599
Učinak promjene valutnih tečajeva	(22.728)	(71.991)
NOVAC I NOVČANI EKIVALENTI NA KRAJU GODINE	194.213	166.512

Priložene bilješke sastavni su dio ovih konsolidiranih financijskih izvještaja.
 Potpisano u ime Grupe na dan 8. svibnja 2009. godine

Ivan Mravak
 Predsjednik Uprave

Darko Dvornik
 Član Uprave

■ Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

1. OPĆENITO

Grupa Hrvatska elektroprivreda Zagreb (u daljnjem tekstu "Grupa") sastoji se od matice Hrvatska elektroprivreda d.d., Zagreb (u daljnjem tekstu "HEP") i ovisnih društava navedenih u bilješci 35.

HEP je registriran u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 37. Temeljna djelatnost Grupe je proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije te kontrola sustava električne energije. Pored navedenih temeljnih djelatnosti HEP se bavi i proizvodnjom i distribucijom toplinske energije putem središnjeg toplinskog sustava u Zagrebu i Osijeku te distribucijom plina u Osijeku i Đakovu.

Sve svoje aktivnosti Grupa temelji na važećim zakonima, propisima i odlukama Vlade Republike Hrvatske.

Grupa je na dan 31. prosinca 2008. godine imala 14.348 zaposlenika (31.prosinca 2007.: 14.269).

Ovi financijski izvještaji izraženi su u hrvatskim kunama budući je to valuta u kojoj je iskazana većina transakcija Grupe.

ZAKONI O REGULIRANJU ENERGETSKIH DJELATNOSTI

Hrvatski sabor je 3. prosinca 2004. godine donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji, Zakon o tržištu električne energije i Zakon o regulaciji energetske djelatnosti.

Ovisna društva i HEP d.d. nastavljaju obavljati zakonom regulirane kao javne usluge; proizvodnju električne energije za tarifne kupce, prijenos električne energije, distribuciju električne energije i opskrbu električnom energijom za tarifne kupce.

Proizvodnja električne energije za povlaštene kupce, opskrba električnom energijom za povlaštene kupce i trgovanje na tržištu energijom obavljaju se kao tržišne djelatnosti.

Opskrba električnom energijom, za kupce kategorije poduzetnici, obavlja se prema pravilima kojima se uređuju tržišni odnosi u kojima energetski subjekti slobodno ugovaraju količinu i cijenu isporučene električne energije. Tarifni kupci opskrbljuju se električnom energijom u sustavu obveze javne usluge po cijenama iz tarifnog sustava za električnu energiju.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energiji iz prosinca 2004. godine određeno je da će Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA) izraditi metodologiju za utvrđivanje tarifnih sustava za različite energetske subjekte u roku dvije godine.

U prosincu 2006. godine HERA je objavila tarifne sustave za regulirane elektroenergetske djelatnosti: Tarifni sustav za proizvodnju električne energije s iznimkom za povlaštene kupce, bez visine tarifnih stavki; Tarifni sustav za prijenos električne energije, bez visine tarifnih stavki; Tarifni sustav za distribuciju električne energije, bez visine tarifnih stavki i Tarifni sustav za opskrbu električnom energijom s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki. Grupa je primijenila model u izradi financijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. prosinca 2007. godine i za razdoblje siječanj-lipanj 2008. godine.

U lipnju 2008.godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o visini tarifnih stavki u tarifnom sustavu za proizvodnju električne energije, s iznimkom za povlaštene kupce, bez visine tarifnih stavki, tarifnim sustavom za prijenos električne energije, bez visine tarifnih stavki, tarifnom sustavu za distribuciju električne energije, bez visine tarifnih stavki i tarifnom sustavu za opskrbu električnom energijom, s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki.

Prema novim zakonskim odredbama HEP je restrukturirao svoje poslovanje osnivanjem zasebnih poduzeća poslovnih subjekata za proizvodnju električne energije, prijenos električne energije, distribuciju električne energije, vođenje energetske djelatnosti i upravljanje tržištem električne energije koja su započela s poslovanjem 1. srpnja 2002. godine. HEP je uskladio organizaciju Grupe sukladno izmijenjenim zakonima.

ZAKON O PRIVATIZACIJI HEP-A D.D.

Dana 25. ožujka 2002. godine donesen je Zakon o privatizaciji Hrvatske elektroprivrede d.d. Prema odredbama navedenoga zakona, privatizacija HEP-a provest će se prijenosom bez naknade 7% dionica hrvatskim braniteljima, prodajom 7% zaposlenima i ranije zaposlenima, prodajom najmanje 15% dionica u postupku javne ponude prvo hrvatskim državljanima, zatim domaćim i stranim pravnim osobama te prodajom preostalog broja dionica na tržištu kapitala. Do prijema Republike Hrvatske u Europsku uniju Republika Hrvatska zadržava vlasništvo nad 51% dionica HEP-a koje će se nakon toga privatizirati po posebnom zakonu. Privatizacijski proces još nije započeo i HEP je i dalje u 100%-tnom vlasništvu države.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

UPRAVA I DIREKTORI

SKUPŠTINA DRUŠTVA HEP-A D.D.

Skupština društva se sastoji od članova koji zastupaju interese društva HEP d.d.:

MILJENKO PAVLAKOVIĆ, DIPL. OEC.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE

Član od 14. veljače 2008. godine

VLADIMIR VRANKOVIĆ, DIPL. ING.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE

Član od 2004. godine do 14. veljače
2008.

NADZORNI ODBOR HEP-A D.D.

Članovi Nadzornog odbora:

LEO BEGOVIĆ, DIPL. ING.

PREDSJEDNIK

Član od 28.04. 2008. godine

PROF. DR. SC. KREŠIMIR ĆOSIĆ

ČLAN

Član od 28.04. 2008. godine

DASENKO BALDASARI, DIPL. ING.

ČLAN

Član od 28.04. 2008. godine

DR. SC. LUCIANO DELBIANCO

ČLAN

Član od 28.04. 2008. godine

ZDENKO JURIČIĆ, DIPL. IUR.

ČLAN

Član od 28.04. 2008. godine

SLAVKO KONFIĆ

ČLAN

Član od 28.04. 2008. godine

JADRANKO BERLENGI, DIPL. IUR.

ČLAN

Član od 03.06. 2008. godine

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

Članovi Nadzornog odbora u 2007.:

<p>DOC. DR. SC. ŽELJKO TOMŠIĆ PREDSJEDNIK</p> <p>Član od 2006. do ožujka 2008.godine</p>	<p>PROF. DR. SC. KREŠIMIR ČOSIĆ ČLAN</p> <p>Član od 2004.do ožujka 2008. godine</p>	<p>ZDENKO JURČIĆ, DIPL. IUR. ČLAN</p> <p>Član od 2004.do ožujka 2008. godine</p>
<p>DASENKO BALDASARI, DIPL. ING. ČLAN</p> <p>Član od 2004.do ožujka 2008. godine</p>	<p>DR. SC. LUCIANO DELBIANCO ČLAN</p> <p>Član od 2004.do ožujka 2008. godine</p>	<p>FRANC FERENČAK, ING. ČLAN</p> <p>Član od 2004.do ožujka 2008. godine</p>

Članovi Uprave:

<p>MR. SC. IVAN MRAVAK PREDSJEDNIK</p> <p>Član od 2004. godine</p>	<p>ŽELJKO KLJAKOVIĆ-GAŠPIĆ, DIPL.ING. ČLAN UPRAVE</p> <p>Član od 01.03.2008. godine</p>	<p>DR. SC. DARKO DVORNIK ČLAN UPRAVE</p> <p>Član od 01.03.2008. godine</p>
<p>STJEPAN TVRDI NIĆ, DIPL. ING. ČLAN UPRAVE</p> <p>Član od 18.03. 2008. godine</p>	<p>DOC.DR. SC. ŽELJKO TOMŠIĆ ČLAN UPRAVE</p> <p>Član od 29.04. 2008. godine</p>	<p>NIKOLA RUKAVINA,DIPL.ING. ČLAN UPRAVE</p> <p>Član od 29.04. 2008. godine</p>

Članovi Uprave u 2007.:

<p>ANTE DESPOT,DIPL.ING. ČLAN UPRAVE</p> <p>Član od 2004. godine do 29.02.2008.</p>	<p>MR. SC. IVICA TOLJAN ČLAN UPRAVE</p> <p>Član od 2004. godine do 29.02.2008.</p>	<p>Ivo ČOVIĆ,DIPL.ING. ČLAN UPRAVE</p> <p>Član od 2004. godine do 29.02.2008.</p>
<p>MR. SC. KAŽIMIR VRANKIĆ ČLAN UPRAVE</p> <p>Član od 2004. godine do 29.02.2008.</p>	<p>MR.SC.VELIMIR LOVRIĆ ČLAN UPRAVE</p> <p>Član od 2006. godine do 29.02.2008.</p>	

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika, koje su dosljedno primjenjivane u tekućoj godini i prethodnim godinama, obrazložene su dolje.

PREZENTACIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijski izvještaji sastavljeni su sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja ("MSFI") koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde.

Financijski izvještaji su pripremljeni po načelu povijesnog troška, izuzev određene dugotrajne imovine i određenih financijskih instrumenata koji su iskazani u revaloriziranim iznosima. Financijski izvještaji prezentirani su u tisućama hrvatskih kuna ('000 hrk), s obzirom da je to valuta u kojoj je iskazana većina poslovnih događaja Društva.

Financijski izvještaji sastavljeni su po načelu nastanka događaja pod pretpostavkom neograničenog nastavka poslovanja.

OSNOVE RAČUNOVODSTVA

Grupa vodi računovodstvene evidencije na hrvatskom jeziku, u kunama i u skladu s hrvatskim zakonskim propisima i računovodstvenim načelima te praksom koje se pridržavaju poduzeća u Hrvatskoj. Računovodstvene evidencije ovisnih društava u Hrvatskoj i u inozemstvu vode se sukladno važećim propisima dotičnih zemalja.

USVAJANJE NOVIH I IZMIJENJENIH MEĐUNARODNIH STANDARDI FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

STANDARDI I TUMAČENJA KOJI SU NA SNAZI ZA TEKUĆE RAZDOBLJE

Društvo je 2007. godine usvojilo MSFI 7 „Financijski instrumenti: objavljivanje”, koji je na snazi za godišnja izvještajna razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2007. godine, te posljedične izmjene i dopune MRS-a 1 „Prezentiranje financijskih izvještaja”.

Utjecaj usvajanja MSFI-ja 7 i izmijenjenog MRS-a 1 odrazio se kroz objavljivanje većeg broja podataka u financijskim izvještajima o financijskim instrumentima i upravljanju kapitalom Društva.

Osam tumačenja koja je izdao Odbor za tumačenje Međunarodnog financijskog izvještavanja (izvorno International Financial Reporting Interpretations Committee – IFRIC) su na snazi za tekuće razdoblje, i to: IFRIC 7 „Primjena pristupa prepravljaju po MRS-u 29 "Financijsko izvještavanje u hiperinflacijskim gospodarstvima", IFRIC 8 „Djelokrug MSFI-ja 2”, IFRIC 9 „Ponovna procjena ugrađenih derivativa”, IFRIC 10 „Financijsko izvještavanje o razdobljima unutar godine i umanjenje vrijednosti” i IFRIC 11 „MSFI 2: transakcije dionicama grupe i trezorskim dionicama” - na snazi za godišnja izvještajna razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. ožujka 2007, zatim IFRIC 12 „Sporazumi o koncesijama za usluge, na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2008., IFRIC 14 „Limit na sredstva iz definiranih planova, minimalna potrebna sredstva financiranja i njihova interakcija“, na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2008. te IFRIC 13 „Planovi očuvanja lojalnosti kupaca“, na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. srpnja 2008. godine.

Usvajanjem spomenutih tumačenja nije došlo do promjena računovodstvenih politika Društva.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

USVAJANJE NOVIH I IZMIJENJENIH MEĐUNARODNIH STANDARDA FINANIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

STANDARDI I TUMAČENJA KOJI JOŠ NISU USVOJENI

Na dan izdavanja ovih financijskih izvještaja, sljedeći standardi i tumačenja standarda su objavljeni i nisu još u upotrebi:

MSFI 2	ISPLATA PO OSNOVU DIONICA – izmjene koje se tiču uvjeta stjecanja prava i otkazivanje	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MSFI 3	POSLOVNE KOMBINACIJE – cjelovita revizija primjene metoda kupnje	Razdoblja koja počinju 1. srpnja 2009. ili nakon toga
MSFI 5	IMOVINA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I PRESTANAK POSLOVANJA – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	Razdoblja koja počinju 1. srpnja 2009. ili nakon toga
MSFI 8	OPERATIVNI SEGMENTI	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 1	PREZENTACIJA FINANIJSKIH IZVJEŠTAJA – cjelovita revizija koja sadrži zahtjev za izvještaj o cjelovitom razdoblju	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 1	PREZENTACIJA FINANIJSKIH IZVJEŠTAJA – izmjene koje se tiču objavljivanja povrativih instrumenata i obaveza nastalih po osnovi likvidacije	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 1	PREZENTACIJA FINANIJSKIH IZVJEŠTAJA – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 16	NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 19	PRIMANJA ZAPOSLENIH – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 20	RAČUNOVODSTVENI TRETMAN DRŽAVNIH DONACIJA I OBJAVLJIVANJE DRŽAVNE POMOĆI – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja – svibanj 2008. godine	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 23	TROŠKOVI POSUDBE – cjelovita revizija s ciljem zabrane trenutnog priznavanja kao trošak	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 23	TROŠKOVI POZAJMICA – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 27	KONSOLIDIRANI I ODVOJENI FINANIJSKI IZVJEŠTAJI – izmjena koja se odnosi na trošak investiranja kod prve primjene MSFI	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 27	KONSOLIDIRANI I ODVOJENI FINANIJSKI IZVJEŠTAJI – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 28	ULAGANJA U PRIDRUŽENA DRUŠTVA – naknadne izmjene proistekle iz izmjena u MSFI 3	Razdoblja koja počinju 1. srpnja 2009. ili nakon toga
MRS 28	ULAGANJA U PRIDRUŽENA DRUŠTVA – Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga
MRS 29	FINANIJSKO IZVJEŠTAVANJE U HIPERINFLACIJSKIM EKONOMIJAMA – Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	Razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon toga

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

USVAJANJE NOVIH I IZMIJENJENIH MEĐUNARODNIH STANDARDA FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA (nastavak)

STANDARDI I TUMAČENJA KOJI JOŠ NISU USVOJENI

Na dan izdavanja ovih financijskih izvještaja, sljedeći standardi i tumačenja standarda su objavljeni i nisu još u upotrebi:

MRS 31	UDJELI U ZAJEDNIČKIM PODHVATIMA	Razdoblja koja počinju 1. srpnja
	– naknadne izmjene proistekle iz izmjena u MSFI 3	2009. ili nakon toga
MRS 31	UDJELI U ZAJEDNIČKIM PODHVATIMA	Razdoblja koja počinju 1. siječnja
	– Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	2009. ili nakon toga
MRS 32	FINACIJSKI INSTRUMENTI: PREZENTACIJA	Razdoblja koja počinju 1. siječnja
	– izmjene koje se tiču objavljivanja povrativih instrumenata i obaveza nastalih po osnovi likvidacije	2009. ili nakon toga
MRS 36	UMANJENJE VRIJEDNOSTI IMOVINE	Razdoblja koja počinju 1. siječnja
	– Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	2009. ili nakon toga
MRS 38	NEMATERIJALNA IMOVINA	Razdoblja koja počinju 1. siječnja
	– Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	2009. ili nakon toga
MRS 39	FINACIJSKI INSTRUMENTI: PRIZNAVANJE I MJERENJE	Razdoblja koja počinju 1. srpnja
	– Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja – svibanj 2008. godine	2009. ili nakon toga
MRS 39	FINACIJSKI INSTRUMENTI: PRIZNAVANJE I MJERENJE	Razdoblja koja počinju 1. srpnja
	– Izmjene za odgovarajuće headging stavke	2009. ili nakon toga
MRS 40	ULAGANJE U NEKRETNINE	Razdoblja koja počinju 1. siječnja
	– Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	2009. ili nakon toga
IAS 41	POLJOPRIVREDA	Razdoblja koja počinju 1. srpnja
	– Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - svibanj 2008. godine	2009. ili nakon toga
IFRIC 15	UGOVORI O IZGRADNJI NEKRETNINA	Razdoblja koja počinju 1. siječnja
		2009. ili nakon toga

Uprava Društva predviđa da će svi prethodno navedeni standardi i tumačenja biti usvojeni u financijskim izvještajima Društva za godine koje počinju 1. siječnja 2009. godine i da usvajanje spomenutih standarda i tumačenja u budućim razdobljima neće značajno utjecati na financijske izvještaje Društva osim MRSa 31 koji se odnosi na zajedničke podhvate.

Uprava Društva je usvojila MRS 23 (alternativnu metodu) u prijašnjim razdobljima te će i dalje nastaviti kapitalizirati kamate.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

OSNOVA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA GRUPE

Financijski izvještaji Grupe predstavljaju zbir imovine, obveza, kapitala i rezervi te rezultate poslovanja dijelova koje čine Društvo za završeno razdoblje. Sva interna stanja i interne poslovne promjene su eliminirane.

PRINCIPI I METODE KONSOLIDACIJE

Konsolidirani financijski izvještaji sastoje se od financijskih izvještaja Društva i subjekata koje HEP kontrolira – njegovih ovisnih društava. Ovisna društva u sastavu Grupe navedena su u bilješci 35. HEP ima kontrolu nad onim društvima u kojima ima moć upravljanja financijskim i poslovnim politikama društva u kojem ima svoj ulog na način da ostvari koristi iz aktivnosti toga društva.

Rezultati povezanih društava koja su stečena ili otuđena tijekom godine uključuju se u konsolidirani račun dobiti i gubitka od datuma stjecanja, odnosno do stvarnog datuma otuđenja.

Po potrebi su obavljena usklađenja u financijskim izvještajima povezanih društava kako bi se njihove računovodstvene politike uskladile s onima koje koriste drugi članovi Grupe.

Sve značajne transakcije i stanja između društava članova Grupe eliminirani su prilikom konsolidacije.

Manjinski udjeli u neto imovini konsolidiranih ovisnih društava u ovim su financijskim izvještajima prikazani odvojeno od udjela Grupe u njima. Manjinski udjeli obuhvaćaju iznos udjela na dan poslovnog spajanja i manjinski udio u promjenama glavnice od datuma poslovnog spajanja. Gubici povezani s manjinskim udjelom u glavnici ovisnog društva raspoređuju se na udio Grupe u onoj mjeri u kojoj manjina ima obvezu i sposobna je provesti dodatna ulaganja kako bi pokrila gubitke.

ULAGANJA U PRIDRUŽENA DRUŠTVA

Pridruženo društvo je subjekt u kojem Grupa ima značajan utjecaj, ali u kojem nema kontrolu niti zajedničku kontrolu. Značajan utjecaj znači sudjelovanje u donošenju financijskih i operativnih odluka u pridruženom društvu, ali ne znači kontrolu ili zajedničku kontrolu nad financijskim ili operativnim politikama.

Rezultati, imovina i obveze pridruženog društva iskazani su u ovim konsolidiranim financijskim izvještajima metodom udjela, izuzev ulaganja u pridružena Društva namijenjena prodaji koja se obračunavaju sukladno MSFI-iju 5 "Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja". Ulaganja u pridružena društva iskazuju se u konsolidiranoj bilanci po trošku ulaganja usklađenom za promjene udjela Grupe u neto imovini pridruženog društva nakon stjecanja te se ispravljaju za svako eventualno umanjenje vrijednosti pojedinačnog ulaganja. Gubici nekog pridruženog društva iznad udjela Grupe u tom pridruženom društvu (koje uključuje sve dugoročne udjele koji u suštini sačinjavaju neto ulaganje Grupe u pridruženo društvo) se ne priznaju osim ako je nastala zakonska ili ugovorna obveza ili ako Grupa vrši plaćanje u ime pridruženog društva.

Višak troška stjecanja iznad udjela Grupe u fer vrijednosti prepoznatljive imovine, obveza i potencijalnih obveza pridruženog društva na datum stjecanja priznaje se kao goodwill. Goodwill je uključen u knjigovodstveni iznos ulaganja i procjenjuje se umanjenje kao dio ulaganja. Svaki manjak troška stjecanja, tj. diskont kod stjecanja, ispod udjela Grupe u neto fer vrijednosti prepoznatljive imovine, obveza i potencijalnih obveza pridruženog društva se izravno priznaje u računu dobiti i gubitka za razdoblje u kojem je došlo do stjecanja.

U slučaju transakcija između člana Grupe i pridruženog društva, dobiti i gubici se eliminiraju do granica interesa Grupe u navedenom pridruženom društvu.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe

Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**ULAGANJA U ZAJEDNIČKI UPRAVLJANA DRUŠTVA**

Zajednički upravljana društva su društva u kojima Grupa i druge strane obavljaju gospodarsku djelatnost pod zajedničkom kontrolom, odnosno kad strateške financijske i poslovne odluke zahtijevaju jednoglasni pristanak svih strana koje sudjeluju u kontroli.

Kada članica grupe izravno obavlja gospodarsku djelatnost pod zajedničkom kontrolom, udio Grupe u zajednički kontroliranoj imovini i bilo kojim obavezama koje su nastale zajednički s drugim stranama knjiže se u financijskim izvještajima određene članice i klasificiraju se prema svojoj prirodi. Obaveze i troškovi koji su izravno nastali u vezi s udjelima u zajednički kontroliranoj imovini knjiže se kao razgraničenja. Prihod od prodaje ili korištenja udjela Grupe u zajednički kontroliranoj imovini, te udio Grupe u troškovima zajedničkog ulaganja, knjiži se kada nastupi vjerojatnost da će gospodarska korist u vezi s transakcijama teći prema/od Grupe i kada se njihov iznos može pouzdano utvrditi.

Zajednička ulaganja koja podrazumijevaju osnivanje posebnog društva u kojem svaki od partnera ima udio nazivaju se zajednički upravljana društva. Grupa izvještava o svojim udjelima u zajednički upravljanim društvima primjenom proporcionalne konsolidacije. Udio Grupe u imovini, obavezama, prihodima i troškovima zajednički upravljanih društava povezuje se s odgovarajućim stavkama konsolidiranih financijskih izvještaja stavku po stavku. Kada Grupa ima poslovne transakcije sa zajednički upravljanim društvom, neostvarene dobiti i gubici se eliminiraju do visine udjela Grupe u zajedničkom ulaganju.

VALUTA IZVJEŠTAVANJA

Financijski izvještaji Društva pripremljeni su u kunama. Važeći tečaj hrvatske valute na dan 31. prosinca 2008. godine bio je 7,32 kuna za 1 EUR i 5,16 kuna za 1 USD (31. prosinca 2007. godine: 7,33 kune za 1 EUR i 4,99 kuna za 1 USD). Prosječni srednji tečaj HNB u 2008. godini bio je 7,23 kuna za 1 EUR i 4,91 kuna za 1 USD (2007. godini 7,34 kuna za 1 EUR i 5,37 kuna za 1 USD).

TROŠKOVI MIROVINSKIH NAKNADA I OSTALA PRIMANJA ZAPOSLENIH

Grupa nema definiranih planova naknada nakon umirovljenja za svoje zaposlenike i management u Hrvatskoj i inozemstvu. Sukladno tome, nema rezerviranja za te troškove.

Prema domaćem zakonodavstvu Grupa ima obvezu plaćanja doprinosa fondovima za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Ova obveza odnosi se na sve zaposlenike na ugovore o radu, a prema njoj poslodavac je dužan plaćati doprinose u određenom postotnom iznosu utvrđenom na temelju bruto plaće.

	2008.
Doprinos za mirovinsko osiguranje	20%
Doprinos za zdravstveno osiguranje	15%
Doprinos za fond za zapošljavanje	1,7%
Ozljede na radu	0,5%

Društva imaju obvezu doprinosa za mirovinsko osiguranje odbiti od bruto plaće zaposlenika.

Doprinosi u ime posloprimca i u ime poslodavca obračunavaju se kao trošak razdoblja u kojem su nastali (vidi bilješku 7).

Grupa zaposlenima isplaćuje jubilarne nagrade i jednokratne otpremnine prilikom umirovljenja. Obveza i troškovi ovih primanja utvrđuju se primjenom metode projekcije kreditne jedinice. Metodom projekcije kreditne jedinice razmatra se svako razdoblje zaposlenja kao osnova za dodatnu jedinicu prava na primanja i svaka se jedinica mjeri zasebno do stvaranja konačne obveze. Obveza za umirovljenje mjeri se po sadašnjoj vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova primjenom diskontne stope koja je slična kamatnoj stopi na visokokvalitetne korporativne obveznice u RH koje kotiraju na tržištu kod kojih su valute i rokovi u skladu s valutama i procijenjenom trajanju obveze za isplatom primanja.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravak vrijednosti i bilo koji gubitak nastao umanjnjem vrijednosti imovine, osim zemljišta koja se iskazuju po nabavnoj vrijednosti.

Procijenjeni vijek uporabe, ostatak vrijednosti i metode amortizacije se pregledavaju na kraju svake godine sa efektom bilo koje promjene procjene obračunate na osnovi očekivanja.

Osnovna sredstva u uporabi amortiziraju se primjenom linearne metode na slijedećoj osnovi:

	2008.
ZGRADE	
Hidroelektrane (brane i nasipi, zgrade i ostale građevine te popratni objekti)	20 – 50 godina
Termoelektrane (zgrade i ostali građevinski objekti)	33 – 50 godina
Objekti i postrojenja za prijenos i distribuciju električne energije (trafostanice, nadzemni i kabelski vodovi, dispečerski centri i dr.)	20 – 40 godina
Vrelovodi, parovodi i druge građevine za proizvodnju i prijenos toplinske energije	33 godine
Plinovodi	20 - 25 godina
Upravne zgrade	50 godina
POSTROJENJA I OPREMA	
Postrojenja u hidroelektranama	10 – 33 godina
Postrojenja u termoelektranama	6 – 25 godina
Postrojenja za prijenos električne energije (električni dio trafostanica i transformatori, električni dio vodova)	15 – 40 godina
Postrojenja za distribuciju električne energije (električni dio trafostanica i transformatori, električni dio vodova, mjerni instrumenti, brojila i druga oprema)	8 – 40 godina
Toplinske stanice, vrelovodi i ostala oprema	15 – 30 godina
Plinomjeri i ostala oprema plinske mreže	5 – 20 godina
OSTALA OPREMA I TRANSPORTNA SREDSTVA	
Informatička tehnologija	5 – 20 godina
Licence za računalni softver	5 godina
Oprema telekomunikacija	5 – 20 godina
Motorna vozila	5 – 8 godina
Uredski namještaj	10 godina

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Društvo je 2008. godine sukladno MRS-u 16 preispitalo vijek trajanja dugotrajne imovine i utvrdilo da ne treba promijeniti vijek trajanja. U 2007. godini imajući u vidu razvoj novih tehnologija, kao i svjetsku praksu procijenjenog vijeka trajanja energetske objekata Društvo je temeljem iskustva, stanja energetske objekata i podataka o pouzdanosti pogona i raspoloživosti energetske postrojenja ustanovilo da je vijek trajanja kanala hidroelektrana, proizvodne oprema elektrana, trafostanica i mreže potrebno produžiti. Skraćenje vijeka trajanja predloženo je kod uredskog namještaja sa 15 na 10 godina.

Početni troškovi nekretnina, postrojenja i opreme sadrže nabavnu cijenu imovine, uključujući carinu i nepovratne poreze i sve izravne troškove dovođenja imovine u uporabno stanje i na mjesto uporabe. Troškovi nastali nakon stavljanja nekretnina, postrojenja i opreme u uporabu terete troškove razdoblja u kojem su nastali, priznaje se na teret računa dobiti i gubitka.

U situacijama gdje je jasno vidljivo da su troškovi rezultirali povećanjem budućih očekivanih ekonomskih koristi, koje će se ostvariti uporabom nekretnina, postrojenja i opreme iznad njenih izvorno procijenjenih mogućnosti, oni se kapitaliziraju kao dodatni trošak nekretnina, postrojenja i opreme. Kapitaliziraju se troškovi periodičnih, unaprijed planiranih većih, značajnijih provjera nužnih za daljnje poslovanje. Dobit ili gubitak koji proizlazi iz raspolaganja ili povlačenja neke imovine, postrojenja i opreme određuje se kao razlika između prihoda od prodaje i glavnice imovine, te se priznaje u računu dobiti ili gubitka.

UMANJENJE VRIJEDNOSTI MATERIJALNE I NEMATERIJALNE IMOVINE

Vrijednost materijalne i nematerijalne imovine se preispituje zbog mogućnosti umanjenja vrijednosti imovine kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju da knjigovodstvena vrijednost materijalne i nematerijalne imovine možda nije povrativa. U uvjetima kad je iskazani iznos veći od povrativog iznosa, iznos umanjenja se knjiži na teret računa dobitka i gubitka.

Na dan bilance Grupa provjerava knjigovodstvene iznose svoje materijalne i nematerijalne imovine da bi utvrdili postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Grupa procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generira novac a kojoj to sredstvo pripada.

Umanjenje nematerijalne imovine s neodređenim vijekom upotrebe i nematerijalne imovine koja nije u upotrebi procjenjuje se godišnje i kad god postoji indikacija da vrijednost imovine može biti umanjena.

Povrativi iznos je veći iznos uspoređujući neto prodajnu cijenu ili vrijednost imovine u uporabi. Za potrebe procjene vrijednosti u uporabi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Neto prodajna cijena jest iznos koji se može dobiti prodajom neke imovine u nepristranoj transakciji umanjen za trošak prodaje, a vrijednost u uporabi sadašnja vrijednost uz diskontnu stopu prije oporezivanja koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizika specifičnih za tu imovinu kod budućih novčanih priljeva koji se očekuju od trajne uporabe te imovine i njene prodaje na kraju vijeka uporabe. Povrativi iznos se procjenjuje za pojedinačnu imovinu, a ako to nije moguće, tada za jedinicu koja ostvaruje novčani priljev.

Ako je nadoknadivi iznos nekog sredstva (ili jedinice koja stvara novac) procijenjen na iznos niži od knjigovodstvenog, knjigovodstveni iznos toga sredstva (jedinice koja stvara novac) umanjuje se do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo nije zemljište ili zgrada koje se ne koristi kao investicijska nekretnina, tj. ulaganje u nekretninu iskazano u revaloriziranom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti nastalo revalorizacijom sredstva.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generira novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generira novac) uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

NEMATERIJALNA IMOVINA

Dugotrajna nematerijalna imovina uključuje patente, zaštitne znakove i licence, a iskazana je po trošku nabave smanjenom za amortizaciju. Amortizira se pravocrtnom metodom u razdoblju od 5 do 20 godina.

INVESTICIJSKE NEKRETNINE

Investicijska ulaganja u nekretnine, koja se odnose na nekretnine u posjedu radi ostvarivanja zarade od zakupnina i/ili povećanja vrijednosti kapitala, iskazana su po fer vrijednosti, temeljem najbolje procjene Uprave. Fer vrijednost obuhvaća procijenjenu tržišnu cijenu na dan bilance. Tijekom 2008. godine Grupa je promijenila računovodstvenu politiku za investicijsko ulaganje u imovinu iz modela troška u model fer vrednovanja.

FINANCIJSKI I POSLOVNI NAJAM

Grupa nema financijskih najмова, te tijekom 2008. i 2007. godine nisu bili zaključeni novi značajni ugovori o poslovnom (operativnom) najmu. Društvo priznaje plaćanje najma prema poslovnom najmu kao rashod na pravocrtnoj osnovi tijekom razdoblja najma osim ako nema druge sustavne osnove koja bolje predstavlja vremenski okvir korisnikove koristi.

POTRAŽIVANJA OD KUPACA I PREDUJMOVI

Potraživanja od kupaca iskazuju se po fakturiranom iznosu. Povezano društvo HEP Distribucija d.o.o. nakon 1. srpnja 2002. godine obavlja usluge distribucije električne energije, evidenciju i naplatu potraživanja tarifnih kupaca, a HEP Opskrba d.o.o. od 26.02.2003. godine obavlja usluge opskrbe električne energije za povlaštene kupce za račun HEP-a d.d.

Rizik naplate potraživanja od prodaje električne energije snosi HEP d.d. te se temeljem procjene Uprave HEP-a d.d. iskazuje trošak ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja. Sva potraživanja od subjekata u stečaju kao i utužena potraživanja u cijelosti su otpisana.

Uprava provodi ispravak sumnjivih i spornih potraživanja na temelju pregleda ukupne starosne strukture potraživanja, te na temelju pregleda značajnih, pojedinačnih iznosa uključenih u potraživanja. Zbog postojanja vjerojatnosti da neka potraživanja neće biti naplaćena kroz duži rok, Društvo temeljem razumne procjene i iskustva stečenog kroz duže razdoblje obavlja vrijednosno usklađenje nenaplaćenih potraživanja tako što ih otpisuje na slijedeći način:

STAROST POTRAŽIVANJA	POSTOTAK OTPISA
61 – 90 dana	5%
91-120 dana	10%
121-365 dana	20%
preko godinu dana	100%

Potraživanja za koje se vodi sudski spor i potraživanja od kupaca za koje se vodi stečajni postupak (osnovni dug, kamata) otpisuju se u potpunom iznosu, bez obzira na rok potraživanja. Otpis se provodi na teret troškova usklađivanja vrijednosti imovine i u korist ispravka vrijednosti kratkotrajnih potraživanja.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

ZALIHE

Zalihe sadrže uglavnom materijal i sitni inventar, a iskazane su po nižoj vrijednosti utvrđenoj usporedbom prosječne ponderirane cijene umanjene za ispravak vrijednosti zastarjelih i prekomjernih zaliha, i neto očekivane prodajne vrijednosti. Uprava provodi ispravak vrijednosti zaliha na temelju pojedinačnih iznosa uključenih u zalihe.

Trošak nabave uključuje fakturirani iznos i druge troškove koji su nastali izravno u svezi s dovođenjem zaliha na određenu lokaciju i uporabno stanje.

NOVAC I NOVČANI EKIVALENTI

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju novac u blagajni i depozite po viđenju te druga kratkoročna likvidna ulaganja koja se mogu trenutno konvertirati u poznate iznose novca i kod kojih je rizik promjene vrijednosti beznačajan.

TROŠKOVI POSUDBE

Troškovi posudbe koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili izradi kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno iziskuje određeno vrijeme da bi bilo spremno za svoju namjeravanu uporabu ili prodaju, dodaju se trošku navedenog sredstva sve dok sredstvo većim dijelom nije spremno za namjeravanu uporabu ili prodaju. Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava tijekom njihovog trošenja za kvalificirano sredstvo oduzimaju se od troškova posudbe koji se mogu kapitalizirati.

Svi drugi troškovi posudbe priznaju se u neto dobit ili gubitak razdoblja u kojem su nastali. Kratkoročne posudbe i zajmovi dobavljača se prikazuju po izvorno posuđenom iznosu umanjenom za otplate. Trošak kamata tereti račun dobiti i gubitka u razdoblju na koje se kamata odnosi.

STRANE VALUTE

Odvojeni financijski izvještaji svakog subjekta Društva i Grupe prezentirani su u valuti primarnog gospodarskog okružja u kojem subjekt posluje, tzv. u njegovoj funkcijskoj valuti. Rezultati i financijski položaj svakog subjekta unutar Grupe iskazani su u konsolidiranim financijskim izvještajima hrvatskim kunama, (HRK), koja je funkcijska valuta Društva i prezentacijska valuta konsolidiranih financijskih izvještaja.

U financijskim izvještajima pojedinih društava Grupe poslovne promjene izražene u stranim sredstvima plaćanja preračunate su u funkcijsku valutu subjekta po tečaju važećem na dan transakcije. Na svaki datum bilance monetarna aktiva i pasiva izražene u stranoj valuti preračunate su u funkcijsku valutu subjekta po tečaju važećem na kraju godine. Nemonetarne stavke iskazane po fer vrijednosti u stranoj valuti preračunavaju se primjenom tečajeva važećih na dan procjene fer vrijednosti. Nemonetarne stavke iskazane u stranoj valuti u visini povijesnog troška se ne preračunavaju.

Tečajne razlike nastale podmirenjem novčanih stavki i njihovim ponovnim preračunavanjem iskazuju se u računu dobiti i gubitka razdoblja. Tečajne razlike nastale preračunavanjem nemonetarne imovine iskazane po fer vrijednosti iskazuju se u računu dobiti i gubitka razdoblja kao financijski trošak, osim tečajnih razlika koje su nastale ponovnim preračunavanjem nemonetarne imovine raspoložive za prodaju kod koje se gubici i dobiti priznaju izravno u glavnici. Kod ove kategorije nenovčanih stavki se svaka dobit, odnosno svaki gubitak nastao preračunavanjem također priznaje izravno u glavnici.

Kod prikaza konsolidiranih financijskih izvještaja, aktiva i pasiva inozemnih dijelova Grupe (zajedno s usporednim iznosima) preračunavaju se u kune po tečaju važećem na dan bilance. Stavke prihoda i rashoda (zajedno s usporednim podacima) preračunavaju se po prosječnom tečaju razdoblja, osim u slučaju značajnih fluktuacija tečaja tijekom razdoblja, kad se primjenjuje tečaj na dan transakcije. Tečajne razlike proizašle iz preračunavanja na kraju godine iskazuju se u okviru Grupe pod rezervama iz preračuna i priznaju se kao dobit, odnosno gubitak razdoblja u razdoblju prodaje stranog subjekta.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

OPOREZIVANJE

Porezni rashod s temelja poreza na dobit jest zbirni iznos tekuće porezne obveze i odgođenih poreza.

TEKUĆI POREZ

Tekuća porezna obveza temelji se na oporezivoj dobiti za godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti razdoblja iskazanoj u računu dobiti i gubitka jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća porezna obveza Društva i Grupe izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum bilance.

ODGOĐENI POREZ

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obveza ili povrat temeljem razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u financijskim izvještajima i pripadajuće porezne osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti a obračunava se metodom bilančne obveze. Odgođene porezne obveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena porezna imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerojatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju. Odgođene porezne obveze i porezna imovina ne priznaju se po privremenim razlikama koje proizlaze iz goodwilla ili početnim priznavanjem druge imovine i obveza, osim kod poslovnog spajanja, u transakcijama koje ne utječu ni na poreznu niti računovodstvenu dobit.

Odgođene porezne obveze priznaju se na temelju oporezivih privremenih razlika koje nastaju po osnovi ulaganja u ovisna i pridružena društva, odnosno udjela u zajedničkim ulaganjima, osim ako Grupa nije u mogućnosti kontrolirati poništenje privremene razlike i ako je vjerojatno da se privremena razlika neće poništiti u dogledno vrijeme.

Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine preispituje se na svaki datum bilance i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerojatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela porezne imovine.

Odgođeni porez obračunava se po poreznim stopama za koje se očekuje da će biti u primjeni u razdoblju u kojem će doći do podmirenja obveze ili realizacije sredstva, temeljenim na poreznim zakonima koji su na snazi ili u postupku donošenja do datuma bilance. Izračun odgođenih poreznih obaveza i imovine održava iznos za koji se očekuje da će nastati obaveza ili povrat, na datum izvještavanja.

TEKUĆI I ODGOĐENI POREZ ZA RAZDOBLJE

Odgođeni porez knjiži se na teret ili u korist računa dobiti i gubitka, osim ako se ne odnosi na stavke koje se knjiže izravno u korist ili na teret glavnice, u tom slučaju se odgođeni porez također iskazuje u okviru glavnice ili kada porez proizlazi iz početnog vođenja računa kod poslovnog spajanja.

U slučaju poslovnog spajanja, porezi se uzimaju u obzir kod izračuna goodwilla ili utvrđivanju viška udjela kupca u neto fer vrijednosti prepoznatljive imovine, obaveza i mogućih obavezama kupca u odnosu na trošak.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

FINANCIJSKA IMOVINA

Ulaganja se priznaju ili prestaju priznavati na datum transakcije kada se kupovina ili prodaja ulaganja odvija prema ugovoru uvjeti kojeg zahtijevaju da se isporuka izvrši u vremenskim okvirima određenog tržišta, a početno se utvrđuje prema fer vrijednosti, bez uračunavanja troškova transakcije, osim za onu financijsku imovinu klasificiranu kao fer vrijednost kroz izračun dobiti ili gubitka, koja se početno izračunava prema fer vrijednosti.

Financijska imovina klasificira se u kategorije imovine "raspoložive za prodaju" i "zajmovi i potraživanja". Klasifikacija ovisi o vrsti i namjeni financijske imovine a utvrđuje se u vrijeme početnog prepoznavanja.

METODA EFEKTIVNE KAMATNE STOPE

Metoda efektivne kamate je način izračunavanja troška amortizacije financijske imovine i raspodjele prihoda od kamata kroz odgovarajuće razdoblje. Stopa efektivne kamate je stopa kojom se diskontiraju budući gotovinski primici kroz očekivano razdoblje trajanja financijske imovine, ili, kraće razdoblje ako je tako primjerenije.

Prihod od instrumenata za osiguranje duga priznaje se na temelju efektivne kamate.

FINANCIJSKA IMOVINA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU

Dionice koje drži Društvo i Grupa a kojima se trguje na aktivnom tržištu klasificiraju se kao Financijska imovina raspoloživa za prodaju i knjiži se prema fer vrijednosti. Pozitivne ili negativne razlike koje nastaju promjenom fer vrijednosti priznaju se izravno u vrijednosti rezerviranja za ponovnu procjenu ulaganja, uz izuzetak vrijednosnih usklađenja gubitaka, kamata izračunatih prema efektivnoj kamatnoj stopi te pozitivnih i negativnih tečajnih razlika od monetarne imovine, koji se izravno knjiže kao dobit ili gubitak. Ako dođe do prodaje ulaganja ili se provede usklađivanje, kumulativna dobit ili gubitak koji se ranije knjižio kao rezerviranje za ponovnu procjenu vrijednosti ulazi u dobit ili gubitak za to razdoblje. Kada se utvrdi da Grupa ima pravo primiti te uplate, dividende od prodaje imovine priznaju se kao dobit ili gubitak.

Fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju izražena u stranoj valuti utvrđuje se u toj valuti i konvertira se prema tečaju na spot tržištu na datum bilance. Promjena fer vrijednosti koja nastane zbog tečajnih razlika a pripisuje se trošku amortizacije imovine knjiži se kao dobit ili gubitak, a ostale razlike priznaju se kao neto imovina. Društvo je na dan 31. prosinca 2008. izvršilo fer vrednovanje dionica Jadranskog naftovoda. Fer vrednovanjem izračunata vrijednost dionice iznosi 2.800 kuna, te je po toj vrijednosti evidentirana u poslovnim knjigama Društva. Fer vrednovanje je napravljeno koristeći projekcije diskontiranih novčanih tijekova sukladno usvojenom planu poslovanja Jadranskog naftovoda za 2009. godinu, te primjenom trendova na temelju povijesnih podataka o poslovanju Jadranskog naftovoda.

ZAJMOVI I POTRAŽIVANJA

Potraživanja prema kupcima, zajmovi i druga potraživanja s fiksnom ili redovitom otplatom koja ne kotiraju na tržištu novca klasificiraju se kao 'zajmovi i potraživanja'. Zajmovi i potraživanja knjiže se prema amortiziranom trošku korištenjem metode efektivne kamate, umanjeni za eventualno smanjenje vrijednosti. Prihod od kamata priznaje se primjenjujući efektivnu kamatnu stopu, osim za kratkoročna potraživanja u slučaju da priznavanje kamata nije materijalno značajno.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

FINANCIJSKA IMOVINA (nastavak)

ZAJMOVI I POTRAŽIVANJA

Potraživanja prema kupcima, zajmovi i druga potraživanja s fiksnom ili redovitom otplatom koja ne kotiraju na tržištu novca klasificiraju se kao 'zajmovi i potraživanja'. Zajmovi i potraživanja knjiže se prema amortiziranom trošku korištenjem metode efektivne kamate, umanjeni za eventualno smanjenje vrijednosti. Prihod od kamata priznaje se primjenjujući efektivnu kamatnu stopu, osim za kratkoročna potraživanja u slučaju da priznavanje kamata nije materijalno značajno.

SMANJENJE VRIJEDNOSTI FINANCIJSKE IMOVINE

Pokazatelji smanjenja vrijednosti za financijsku imovinu procjenjuju se na dan izrade svake bilance. Smanjenje vrijednosti financijske imovine provodi se kad god postoje objektivni dokazi da će jedan ili više događaja nakon početnog knjiženja financijske imovine dovesti do promjene očekivanog budućeg novčanog tijeka ulaganja. Za financijsku imovinu knjiženu prema amortiziranom trošku iznos smanjenja vrijednosti predstavlja razliku između knjigovodstvene vrijednosti i sadašnje vrijednosti procijenjenog budućeg novčanog toka, diskontiran za izvornu efektivnu kamatnu stopu. Knjigovodstvena vrijednost financijske imovine umanjuje se za gubitak uslijed smanjenja vrijednosti izravno za svu financijsku imovinu osim za potraživanja od kupaca, za koje se knjigovodstvena vrijednost umanjuje preko konta za ispravak vrijednosti. Kada potraživanje od kupca nije moguće naplatiti, ono se otpisuje preko konta za ispravak vrijednosti potraživanja. Ukoliko dođe do naplate prethodno otpisanih potraživanja ona se knjiže u korist konta za ispravak vrijednosti. Promjene knjigovodstvene vrijednosti konta za ispravak vrijednosti priznaju se u računu dobiti ili gubitka uz iznimku financijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, ukoliko se u narednim razdobljima umanjuje iznos gubitka zbog smanjenja vrijednosti, a to se smanjenje može objektivno povezati s događajem koji je nastao nakon što je smanjenje vrijednosti proknjiženo, prethodno knjiženi gubitak zbog smanjenja vrijednosti stornira se preko dobiti ili gubitka na način da knjigovodstvena vrijednost ulaganja na dan kada se smanjenje vrijednosti stornira ne prelazi amortiziranu vrijednost koja bi postojala da smanjenje vrijednosti nije knjiženo. Glede vrijednosnica raspoloživih za prodaju, bilo koje povećanje fer vrijednosti koje uslijedi nakon gubitka zbog smanjenja vrijednosti knjiži se izravno na glavicu.

ULAGANJA

Ulaganja u nekonsolidirana društva koja nisu materijalno značajna općenito se iskazuju po trošku ulaganja ispravljenom za umanjene vrijednosti.

FINANCIJSKE OBVEZE

Financijske obveze se klasificiraju kao ostale financijske obveze.

Ostale financijske obveze, uključujući zajmove, se inicijalno računaju kao fer vrijednost, neto iznos transakcijskih troškova.

Ostale financijske obveze kasnije se računaju od amortiziranih troškova uz pomoć metode efektivne kamatne stope s troškovima kamate na osnovi efektivnih prinosa.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranih troškova financijskih obveza i alociranog troška kamate u obračunskom razdoblju. Efektivna kamatna stopa je stopa koja točno diskontira procjenu budućih isplata u novcu kroz očekivani životni vijek financijske obveze ili, ako je primjereno, u kraćem vremenskom periodu.

Grupa prestaje priznavati financijske obveze samo i isključivo onda kada su obveze plaćene, poništene ili istekle.

IZVEDENI FINANCIJSKI INSTRUMENTI

Društvo nema izvedenih financijskih instrumenata tijekom 2008. godine kao ni u 2007. godini.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

2. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

REZERVIRANJA

Rezerviranje se priznaje samo ako Grupa ima sadašnju obvezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat prošlog događaja i ako je vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa s ekonomskim koristima i ako se pouzdanom procjenom može utvrditi iznos obveze. Rezerviranja se preispituju na svaki datum bilance i usklađuju prema najnovijim najboljim procjenama gdje je učinak vremenske vrijednosti novca značajan, iznos rezerviranja jest sadašnja vrijednost troškova za koje se očekuje da će biti potrebni radi podmirenja obveze. U slučaju diskontiranja, povećanje u rezerviranjima koje odražava protok vremena priznaje se kao trošak kamata.

KORIŠTENJE PROCJENA PRI SASTAVLJANJU FINANIJSKIH IZVJEŠTAJA

Sastavljanje financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja kako ih je objavio Međunarodni odbor za računovodstvene standarde zahtijeva od uprave da daje procjene i pretpostavke koje utječu na iskazane iznose sredstava, obveza, prihoda i rashoda te objavu potencijalnih obveza. Procjene korištene pri izradi ovih financijskih izvještaja odnose se na primanja zaposlenih, vijek korištenja nekretnina, postrojenja i opreme, iznose vrijednosnih usklađenja imovine, utvrđivanja fer vrijednosti imovine i obveza i procijenjenih troškova uklanjanja imovine. Mogući su događaji u budućnosti koji će uzrokovati promjene u pretpostavkama na temelju kojih su dane procjene, a time i promjene u samim procjenama. Učinak bilo koje promjene u procjeni iskazat će se u financijskim izvještajima kad će ga biti moguće utvrditi.

PRIZNAVANJE PRIHODA

Poslovni prihod se ostvaruje prvenstveno prodajom električne energije kućanstvima te industrijskim i ostalim korisnicima u Republici Hrvatskoj. Ove djelatnosti sačinjavaju glavni prihod od redovitog poslovanja Grupe.

Za razdoblje od srpnja do prosinca 2008. godine priznavanje prihoda temelji se na Odluci Vlade RH o visini tarifnih stavki iz lipnja 2008. godine. Prihodi od električne energije priznaju se na temelju najbolje procjene Uprave vezano za stvarno utrošenu energiju isporučenu klijentima.

Prihodi od kamata se priznaju po načelu nastanka na temelju podmirene glavnice i po primjenjivoj ugovorenoj kamatnoj stopi.

SEGMENTALNA ANALIZA

Grupa je odabrala da neće u potpunosti objavljivati podatke o poslovanju po segmentima budući da se glavniciškim instrumentima Grupe ne trguje na javnim uređenim tržištima.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE

KRITIČKE PROSUDBE KOD PRIMJENE RAČUNOVODSTVENIH PROCJENA

Kod primjene računovodstvenih politika opisanih u bilješki 2, menadžment je izvršio određene prosudbe koje su imale značajan efekt na iznose u financijskim izvještajima (neovisno od onih uključujućih procjena o kojima se radi dolje).

One su detaljno prikazane u pripadajućim bilješkama, međutim najznačajnije prosudbe odnose se na kako slijedi:

VIJEK TRAJANJA NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME

Kao što je objašnjeno u bilješki 2 gore, Društvo preispituje procijenjeni vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svakog godišnjeg izvještajnog razdoblja.

FER VRIJEDNOST FINANCIJSKE IMOVINE I KAMATNOG SWAP-A

Kao što je objašnjeno u bilješki 19., Uprava koristi svoju prosudbu prilikom procjene umanjenja vrijednosti potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja. Uprava vjeruje da je vrijednost kamatnog swap-a približna njegovoj fer vrijednosti kao što je prikazano u bilješki 25.

OPSEG REZERVIRANJA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA

Propisi, posebno legislativa zaštite okoliša ne specificira točno opseg aktivnosti ili tehnologiju koja se primjenjuje. Menadžment koristi prethodno iskustvo i vlastitu interpretaciju odnosno legislativa kada se određuje opseg rezerviranja za zaštitu okoliša i dekomisiju. Na temelju članka 4. stavka 1. Zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o uređenju statusnih i drugih pravnih odnosa vezanih uz ulaganje, iskorištavanje i razgradnju Nuklearne elektrane Krško NN broj 9/2002 Vlada Republike Hrvatske 28.04.2006. godine donijela je uredbu o načinu uplate sredstava za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i iskorištenog nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško.

Trošak razgradnje termoelektrana predstavlja diskontiranu vrijednost procijenjenog troška razgradnje termoelektrana Grupe.

UMANJENJE DUGOTRAJNE IMOVINE

Kalkulacija umanjenja zahtjeva procjenu vrijednosti u uporabi jedinica koje stvaraju novac. Ta vrijednost je mjerena temeljem projekcije diskontiranog novčanog toka. Najznačajnije varijable za utvrđivanje novčanog toka su diskontirane stope, terminske vrijednosti, vrijeme za koje se rade projekcije novčanog toka, kao i pretpostavke i prosudbe korištene za utvrđivanje novčanih primitaka i izdataka. Društvo nije imalo umanjenja imovine koja bi proizašla iz gore opisanih projekcija.

Društvo je angažiralo neovisnu tvrtku koja je izradila proračun fer vrijednosti NE Krško d.o.o. na dan 31.12.2007. godine. Kod izračuna fer vrijednosti uzete su u obzir sve tehničko-tehnološke i ekonomsko-tržišne osobitosti elektrane. U skladu s navedenim, fer vrijednost predstavlja diskontirani novčani slobodni tok, kao slobodna neto kategorija (razlika prihoda i rashoda) koja pripada ulagačima. Izračunom je utvrđeno da je fer vrijednost NE Krško znatno veća od njegove knjigovodstvene vrijednosti te su ukinuta rezerviranja sa stanjem u bilanci 31.12.2006. godine u iznosu od 263.181 tisuću kuna u korist prihoda tekuće godine.

RASPOLOŽIVOST OPOREZUJUĆE DOBITI ZA KOJI IMOVINA ODGOĐENOG POREZA MOŽE BITI PRIZNATA

Imovina odgođenog poreza se priznaje za sve neiskorištene porezne gubitke do mjere u kojoj je moguće da će porez na dobit biti raspoloživ za iskorišteni gubitak. Značajne prosudbe su zahtijevane u određivanju iznosa imovine odgođenog poreza koja se može priznati, temeljena na vjerojatnom izračunu vremena i razini buduće oporezive dobiti zajedno sa budućom planiranom strategijom poreza. Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine iznosi 4.514 tisuća kuna za 2008.godinu i (66.563) tisuća kuna za 2007. godine (vidi bilješku 9.).

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (nastavak)

KRITIČKE PROSUDBE KOD PRIMJENE RAČUNOVODSTVENIH PROCJENA (nastavak)

AKTUARSKE PROCJENE KORIŠTENE ZA IZRAČUN NAKNADA ZA ODLAZAK U MIROVINU

Trošak definiranih planiranih naknada su utvrđene koristeći aktuarske procjene. Aktuarske procjene uključuju utvrđivanje pretpostavki o diskontiranim stopama, budućim povećanjima dohotka i smrtnosti ili stopi fluktuacije. Zbog dugoročne prirode tih planova, te procjene su predmet nesigurnosti. Rezerviranja za naknade za mirovine i jubilarne nagrade iznose 245.247 tisuća kuna za 2008. godinu i 230.161 tisuća kuna na 31.12.2007. godinu (vidi bilješku 26.).

POSLEDICE ODREĐENIH SUDSKIH SPOROVA

Društvo je strane u brojnim parnicama i postupcima nastalim u uobičajenom obavljanju poslovanja. Management koristi procjenu kada su najvjerojatnije posljedice tih aktivnosti procijenjene i rezerviranja su priznata na konzistentnoj osnovi (vidi bilješku 26.).

Osnovne računovodstvene politike primijenjene u financijskim izvještajima za 2008. godinu u skladu su s politikama primijenjenim u prethodnoj godini, osim ako nije navedeno drukčije.

FER VREDNOVANJE DIONICA JANAFA I INVESTICIJSKOG ULAGANJA U NEKRETNINE

Društvo je napravilo fer vrednovanje dionica Jadranskog naftovoda i investicijskog ulaganja u nekretnine tijekom 2008. godine.

Fer vrednovanjem investicijskog ulaganja u nekretnine ostavaren je prihod u iznosu od 133.533 tisuće kuna.

Fer vrednovanjem izračunata vrijednost dionice iznosi 2.800 kuna, te je po toj vrijednosti evidentirana u poslovnim knjigama Društva. Fer vrednovanje je napravljeno koristeći projekcije diskontiranih novčanih tijekova sukladno usvojenom planu poslovanja Jadranskog naftovoda za 2009. godinu, te primjenom trendova na temelju povijesnih podataka o poslovanju Jadranskog naftovoda.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

4. INFORMACIJE O SEGMENTIMA

Poslovni prihodi Grupe ostvaruju se u jednoj zemljopisnoj regiji – Republici Hrvatskoj.

Izvještajni segmenti Grupe podijeljeni su na sljedeće: električna energija (proizvodnja, prijenos, distribucija i prodaja električne energije), toplinarstvo (distribucija i prodaja toplinske energije) i plin (distribucija i prodaja plina).

Dobit, odnosno gubitak svakog segmenta rezultat je svih prihoda i troškova koji se direktno odnose na određeni segment. Informacije o financijskim приходima, odnosno rashodima i porezu na dobit nisu iskazane na razini segmenta, jer je osnova za prikazivanje segmenta dobit iz poslovanja.

	ELEKTRIČNA ENERGIJA		TOPLINARSTVO		PLIN		GRUPA	
	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Prihodi	11.082.854	10.057.069	523.387	502.094	283.111	256.335	11.889.352	10.815.498
REZULTAT IZ POSLOVANJA	460.655	308.142	(181.464)	(101.858)	10.088	(1.479)	289.279	204.805
Financijski rashodi							(241.470)	(97.814)
Porez na dobit							(16.712)	(80.985)
NETO DOBIT TEKUĆE GODINE							31.097	26.006

Imovina segmenta sastoji se prvenstveno od nekretnina, postrojenja i opreme, potraživanja, novca i zaliha. Obveze segmenta sastoje se od obveza prema dobavljačima i ostalih obveza. Imovina i obveze koje ne pripadaju segmentima predstavljaju imovinu i obveze koje se ne mogu opravdano rasporediti na poslovne segmente.

Ukupna neraspoređena imovina uključuje ulaganje u NE Krško, dio nekretnina, postrojenja i opreme i neraspoređenu financijsku imovinu. Ukupne neraspoređene obveze uključuju dugoročne kredite, kratkoročne kredite te ostale razne obveze.

	UKUPNA IMOVINA SEGMENTA		UKUPNE OBVEZE SEGMENTA	
	2008.	2007.	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Električna energija	26.972.901	25.865.750	7.420.066	7.047.886
Toplinarstvo	989.017	1.005.080	286.571	278.341
Plin	266.045	272.134	135.871	154.305
Neraspoređeno	4.407.476	3.927.219	6.662.686	5.454.474
Grupa	32.635.439	31.070.183	14.505.194	12.935.006

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

5. OSTALI PRIHODI IZ POSLOVANJA

	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Izvršene usluge	237.689	234.979
Kapitalizirana imovina	182.605	186.125
Prihod od imovine primljene bez naknade	178.208	137.662
Naplaćena rezervirana potraživanja	167.488	62.636
Prihodi od procijene fer vrijednosti investicijskog ulaganja u nekretnine	133.533	-
Zatezne kamate	81.787	54.787
Prihodi od prodaje materijala	67.395	42.343
Prihodi od zakupa kapaciteta za prodaju električne energije	45.955	61.793
Prihodi od tranzita električne energije - inozemstvo	39.837	51.266
Naplaćena otpisana potraživanja	19.334	15.954
Prihodi od opomena kupcima za električnu energiju	14.073	12.004
Prihodi od ukidanja dugoročnih rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade	14.038	61.498
Prihodi od ukidanja dugoročnih rezerviranja – sudski troškovi	12.321	55.838
Inventurni višak dugotrajne imovine	11.933	2.314
Prihod od prodaje materijalne imovine	7.931	29.719
Prihodi temeljem sudskih troškova po tužbama	6.948	6.243
Prihodi od ukidanja dugoročnih rezerviranja – dekomisija termoelektrana	3.020	43.014
Prihodi od ukidanja dugoročnih rezerviranja isplata po kolektivnom ugovoru	1.467	15.549
Prihod po osnovi nagodbe o otpisu obveza	1.355	12.764
Prihodi od ukidanja dugoročnih rezerviranja za usklađenje NEK	-	263.181
Ostalo	81.192	40.166
	1.308.109	1.389.835

Unutar stavke „Naplaćena rezervirana potraživanja“ iskazan je iznos od 151.147 tisuća kuna, koji se odnosi na početno priznavanje po fer vrijednosti dionica Jadranskog naftovoda koje je Grupa primila u svrhu podmirenja određenih zastarijelih potraživanja (vidi bilješku 17).

U 2008. godini Grupa je promijenila računovodstvenu politiku za investicijsko ulaganje iz modela troška u model fer vrednovanja. Društvo nije primjenilo promjenu računovodstvene politike retroaktivno radi nedostataka informacija o fer vrijednosti nekretnina u ranijim razdobljima. Fer vrednovanjem investicijskih nekretnina ostvaren je prihod od 133.533 tisuće kuna.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

6. TROŠKOVI OSOBLJA

	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Neto plaće	1.074.508	984.349
Troškovi poreza i doprinosa	730.417	660.880
	1.804.925	1.645.229

UKUPNI TROŠKOVI ZAPOSLENIKA	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Bruto plaće	1.804.925	1.645.229
Naknade troškova zaposlenima (bilješka 7)	153.393	145.851
Materijalna prava zaposlenih (bilješka 7)	65.962	112.758
	2.024.280	1.903.838

NAKNADE ČLANOVIMA UPRAVE I IZVRŠNIM DIREKTORIMA:	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Bruto plaće	6.416	7.792
Doprinosi za mirovinsko osiguranje	1.400	1.478
Ostala primanja (primici u naravi)	1.082	1.095
	8.898	10.365

Naknade troškova zaposlenima uključuju troškove prijevoza na posao u iznosu od 90.009 tisuće kuna (2007.g.: 80.477 tisuća kuna), dnevnice i putne troškove u iznosu od 26.191 tisuće kuna (2007.g.: 29.619 tisuća kuna), dopunsko zdravstveno osiguranje u iznosu od 14.807 tisuća kuna (2007.g.: 14.974 tisuća kuna), te ostale slične troškove.

Troškovi materijalnih prava zaposlenih uključuju naknade prema Kolektivnom ugovoru. Najvećim djelom odnose se na naknade za Božić i Uskrs, a manjim dijelom na solidarne pomoći, jubilarne nagrade, naknade za odvojeni život, pomoć za blagdan, pomoć djeci i druge u ukupnom iznosu od 52.807 tisuća kuna (2007.g. 56.895 tisuća kuna).

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

7. RASHODI IZ POSLOVANJA

	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Troškovi održavanja (usluge i materijal)	504.310	536.803
Opći i administrativni troškovi	464.016	470.800
Troškovi nabave plina	216.051	199.069
Troškovi materijala	157.154	160.851
Naknade troškova zaposlenih (bilješka 6)	153.393	145.851
Rezerviranja za sumnjiva i sporna potraživanja	110.148	119.896
Doprinosi, porezi i naknade državi	109.106	100.712
Nuklearna elektrana Krško – razgradnja	103.882	104.448
Ostala materijalna prava zaposlenih (bilješka 6)	65.962	112.758
Doprinosi i koncesije za vodu	60.764	54.989
Naknade za zaštitu okoliša	57.933	26.316
Nabavna vrijednost prodanog materijala	56.057	37.029
Naknada za korištenje prostora elektrana	43.306	43.417
Otpisana neutužena potraživanja	32.876	23.355
Troškovi obračuna i naplate	31.823	29.577
Rezerviranje za otpremnine i jubilarne nagrade	29.124	884
Premije osiguranja	26.027	26.207
Troškovi razvoja	15.612	20.056
Otpis dugotrajne imovine	14.391	38.997
Troškovi informiranja	8.735	10.762
Naknade šteta	8.197	10.138
Rezerviranje po sudskim sporovima	8.132	15.968
Naknade i članarine	4.229	4.074
Otuđenje poslovnog udjela	-	6.220
Ostalo	35.539	64.939
	2.316.767	2.364.116

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

8. FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI

	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
FINANCIJSKI PRIHODI		
Pozitivne tečajne razlike	106.349	93.189
Kamate	8.053	4.150
Fer vrijednost kamatnog swap-a	-	591
UKUPNO FINANCIJSKI PRIHODI	114.402	97.930
FINANCIJSKI RASHODI		
Kamate	(220.208)	(170.276)
Negativne tečajne razlike	(129.077)	(21.789)
Amortizacija odgođenih troškova kamata	(3.634)	(3.679)
Fer vrijednost kamatnog swap-a	(2.953)	-
UKUPNO FINANCIJSKI RASHODI	(355.872)	(195.744)
NETO GUBITAK IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	(241.470)	(97.814)

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

9. POREZ NA DOBIT

	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Tekući porez	21.226	14.422
Odgođeni troškovi/(prihodi) poreza koji se odnose na stvaranje i ukidanje privremenih razlika	(4.514)	66.563
POREZ NA DOBIT	16.712	80.985

	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Stanje 1. siječnja	62.477	129.071
Prepravljeno HROTE	-	(32)
Ukidanje odgođene porezne imovine	(2.703)	(70.033)
Priznavanje odgođene porezne imovine	6.794	3.471
Stanje 31. prosinca	66.568	62.477

Odgođena porezna imovina je nastala od porezno nepriznatih rezerviranja jubilarnih nagrada i otpremnina za odlazak u redovnu mirovinu, rezerviranja za kupce električne energije kućanstva i rezerviranja za sudske sporove.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

9. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Usklađenje između poreza na dobit i dobiti iskazane u računu dobiti i gubitka je prikazano kako slijedi:

	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Dobit prije oporezivanja	47.809	106.991
POREZ PO VAŽEĆOJ STOPI U RH (20%)	9.562	21.398
Permanently porezno nepriznati rashodi/prihodi	2.524	(25.479)
Porezni učinak	4.514	(66.563)
Porezni učinak poreznih gubitaka prenesenih iz prethodnih godina	(194.026)	(1.362)
Porezni učinak društava koja posluju s gubicima	194.138	152.991
POREZNI RASHOD TEKUĆE GODINE	16.712	80.985

Grupa i svako njezino ovisno Društvo su obveznici plaćanja poreza na dobit sukladno poreznim zakonima i propisima Republike Hrvatske. Ostala ovisna društva u okviru Grupe iskazala su porezne gubitke u iznosu od 536.269 tisuće kuna (2007.g.: 587.003 tisuća kuna), dok je Grupa obračunala porez na dobit u iznosu od 21.226 tisuća kuna (2007.g.: 14.422 tisuće kuna) i odgođenu poreznu imovinu u iznosu od 4.514 tisuća kuna i 66.563 tisuća kuna prethodno razdoblje.

Ostvareni porezni gubici mogu se prenositi i priznavati kao odbitna stavka kod obračuna poreza u idućim poreznim razdobljima do njihovog zakonom utvrđenog roka isteka, koji je 5 godina od isteka godine u kojoj su porezni gubici nastali.

Porezni gubici Grupe i rokovi njihova isteka prikazani su u sljedećoj tablici:

GODINA POREZNOG GUBITKA	UKUPNO GRUPA POREZNI GUBITAK	GODINA PRESTANKA MOGUĆNOSTI PRIJENOSA
2004.	23.233	2009.
2005.	62.449	2010.
2006.	60.664	2011.
2007.	195.865	2012.
2008.	194.058	2013.
	536.269	

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

9. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Na dan 31. prosinca 2008. i 2007. godine Grupa nije priznala odgođenu poreznu imovinu povezanu s prijenosom neiskorištenih gubitaka u nekim ovisnim društvima zbog toga što ostvarenje oporezive dobiti u idućim razdobljima u odnosu na koju bi bilo moguće iskoristiti odgođenu poreznu imovinu nije izvjesno.

U nekoliko posljednjih godina Porezna uprava nije provela nadzor niti reviziju prijave poreza na dobit Društva i njezinih ovisnih društava. U skladu s poreznim propisima, Porezna uprava može u svakom trenutku pregledati knjige i evidencije društava u razdoblju od tri godine nakon isteka godine u kojoj je porezna obveza iskazana, te može nametnuti dodatne porezne obveze i kazne. Uprava Grupe nije upoznata ni sa kakvim okolnostima koje bi mogle dovesti do potencijalnih značajnih obveza u tom pogledu.

Niže u tablici sažeto su prikazane promjene odgođene porezne imovine tijekom godine

	NEFAKTURIRANI PRIHODI	REZERVIRANJA ZA JUBILARNE NAGRADE I OTPREMNINE	VRIJEDN. USKLAĐ. NE KRŠKO	REZERVIRANJA ZA SUDSKE SPOROVE	AMORTIZACIJA IZNAD PROPISANIH STOPA	OSTALO	UKUPNO
u tisućama kuna							
Na dan 1. siječnja 2007.	24.864	56.120	34.168	11.103	1.190	1.626	129.071
Prepravljeno HROTE	-	(31)	-	-	-	-	(31)
Knjiženo u korist računa							
dobiti i gubitka tekuće godine	(24.864)	(5.318)	(34.168)	(2.841)	581	47	(66.563)
Na dan 31. prosinca 2007.	-	50.771	-	8.262	1.771	1.673	62.477
Knjiženo u korist računa							
dobiti i gubitka tekuće godine	-	5.093	-	(554)	663	(1.111)	4.091
Na dan 31. prosinca 2008.	-	55.864	-	7.708	2.434	562	66.568

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

10. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	ZEMLJIŠTA I ZGRADE	INVENTAR I OPREMA	INVESTICIJE U TIJEKU	UKUPNO
u tisućama kuna				
NABAVNA VRIJEDNOST				
NA DAN 1. SIJEČNJA 2007.	31.411.575	27.688.280	2.600.388	61.700.243
Prepravljeno HROTE	-	(1.473)	-	(1.473)
Preknjiženja	(44.470)	11.535	4.699	(28.236)
Povećanja	-	-	3.037.226	3.037.226
Aktiviranje investicija u tijeku	1.037.966	1.655.033	(2.692.999)	-
Kapitalizirane kamate	-	-	74.833	74.833
Otuđenja	(89.265)	(225.186)	(2.999)	(317.450)
NA DAN 31. PROSINCA 2007.	32.315.806	29.128.189	3.021.148	64.465.143
PREPRAVLJENO 1. SIJEČNJA 2008.	(5.154)	(54)	-	(5.208)
Preknjiženja	(140.858)	140.013	894	49
Povećanja	8.509	83.773	2.405.184	2.497.466
Aktiviranje investicija u tijeku	870.275	1.313.360	(2.202.731)	(19.096)
Kapitalizirane kamate	-	-	146.763	146.763
Inventurni viškovi	8.461	8.724	-	17.185
Otuđenja	(65.088)	(207.016)	(648)	(272.752)
NA DAN 31. PROSINCA 2008.	32.991.951	30.466.989	3.370.610	66.829.550

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
 Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

10. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

	ZEMLJIŠTA I ZGRADE	INVENTAR I OPREMA	INVESTICIJE U TIJEKU	UKUPNO
u tisućama kuna				
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA				
NA DAN 1. Siječnja 2007.	19.402.744	18.163.488	-	37.566.232
Prepravljeno HROTE	-	(791)	-	(791)
Preknjiženja	(32.284)	33.471	-	1.187
Trošak amortizacije za godinu	671.107	895.189	-	1.566.296
Ispravak vrijed. nabavljene imov.	2.776	9.759	-	12.535
Isknjiženo otuđenjem	(71.543)	(217.025)	-	(288.568)
NA DAN 31. PROSINCA 2007.	19.972.800	18.884.091	-	38.856.891
Prepravljeno 1. siječnja 2008.	(550)	-	-	(550)
Preknjiženja	(84.700)	84.178	-	(522)
Trošak amortizacije za godinu	685.294	941.926	-	1.627.220
Gubitak od umanjenja vrijednosti	1.315	1.168	-	2.483
Ispravak vrijed. nabavljene imov.	146	212	-	358
Isknjiženo otuđenjem	(61.283)	(198.369)	-	(259.652)
Inventurni višak	126	5.073	-	5.199
NA DAN 31. PROSINCA 2008.	20.513.148	19.718.279	-	40.231.427
KNJIGOVODSTVENI IZNOS				
NA DAN 31. PROSINCA 2008.	12.478.803	10.748.710	3.370.610	26.598.123
NA DAN 31. PROSINCA 2007.	12.343.006	10.244.098	3.021.148	25.608.252

Otuđenja imovine u pripremi tijekom 2008. godine u iznosu od 12.647 tisuće kuna (2007.: 2.999 tisuće kuna) predstavljaju otpise koji se temelje na procjeni Uprave da neće biti buduće ekonomske koristi od navedene imovine.

Zbog političke situacije u Hrvatskoj od 1990. godine još uvijek nisu u potpunosti uspostavljeni neki zemljišnoknjižni odnosi, kao ni katastarske knjige. Grupa je u procesu registriranja svog vlasništva na općinskim sudovima u Republici Hrvatskoj. Do danas nisu pokrenute nikakve tužbe vezano za pitanje vlasništva nad imovinom Društva.

Grupa ima založene nekretnine, postrojenja i opremu u iznosu od 942.360 tisuća kuna (2007.g.: 959.361 tisuća kuna) kao osiguranje za otplatu bankovnih kredita u TE Plominu d.o.o..

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

11. NEMATERIJALNA IMOVINA

u tisućama kuna	
NABAVNA VRIJEDNOST	
STANJE NA DAN 1. SIJEČNJA 2007.	522.612
Preknjiženja	(7.800)
Povećanja	38.600
Otuđenja	(7.663)
STANJE NA DAN 1. SIJEČNJA 2008.	545.749
Preknjiženja	(49)
Povećanja	19.096
Otuđenja	(371)
STANJE 31. PROSINCA 2008. GODINE	564.425
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA	
STANJE NA DAN 1. SIJEČNJA 2007.	448.923
Preknjiženja	(4.480)
Trošak amortizacije za godinu	23.254
Otuđenja	(7.663)
STANJE NA DAN 1. SIJEČNJA 2008.	460.034
Preknjiženja	-
Trošak amortizacije za godinu	26.081
Otuđenja	(340)
STANJE NA DAN 31. PROSINCA 2008.	485.775
KNJIGOVODSTVENI IZNOS	
NA DAN 31. PROSINCA 2008.	78.650
NA DAN 31. PROSINCA 2007.	85.715

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
 Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

12. INVESTICIJSKO ULAGANJE U NEKRETNINE

	STANOVİ u tisućama kuna	OBJEKTI ZA REKREACIJU u tisućama kuna	UKUPNO u tisućama kuna
NABAVNA VRIJEDNOST			
STANJE NA DAN 1. SIJEČNJA 2007.	87.341	40.566	127.907
Preknjiženje	-	810	810
Povećanja	1.026	188	1.214
Otuđenja	(8.541)	-	(8.541)
STANJE NA DAN 31. PROSINCA 2007.	79.826	41.564	121.390
Prepravljeno 1. siječnja 2008.	-	(15.271)	(15.271)
Ostala povećanja	-	2.001	2.001
Otuđenja	(1.218)	-	(1.218)
STANJE NA DAN 31. PROSINCA 2008.	78.608	28.294	106.902
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA			
STANJE NA DAN 1. SIJEČNJA 2007.	26.470	20.117	46.587
Preknjiženje	-	397	397
Trošak amortizacije za godinu	1.620	1.004	2.624
Otuđenja	(1.680)	-	(1.680)
STANJE NA DAN 31. PROSINCA 2007.	26.410	21.518	47.928
Prepravljeno 1. siječnja 2008.	-	(20.200)	(20.200)
Preknjiženje	53	-	53
Trošak amortizacije za godinu	1.514	66	1.580
STANJE NA DAN 31. PROSINCA 2008.	27.977	1.384	29.361
KNJIGOVODSTVENI IZNOS			
NA DAN 31. PROSINCA 2008.	50.631	26.910	77.541
NA DAN 31. PROSINCA 2007.	53.416	20.046	73.462

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

12. INVESTICIJSKO ULAGANJE U NEKRETNINE (nastavak)

Na dan 31. prosinca 2008. godine investicijska ulaganja u nekretnine obuhvaćaju nekretnine u posjedu radi ostvarivanja zarade od zakupnina i/ili povećanja vrijednosti kapitala, iskazana su po fer vrijednosti, temeljem najbolje procjene Uprave. Fer vrijednost obuhvaća procijenjenu tržišnu cijenu na dan bilance. Sve investicijske nekretnine su u vlasništvu Društva.

PO FER VRIJEDNOSTI	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Stanje na početku godine po nabavnoj vrijednosti	73.462	81.320
Povećanje temeljem kasnijih kapitalnih ulaganja	1.948	1.627
Otuđeno	3.711	(6.861)
Trošak amortizacije za godinu	(1.580)	(2.624)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2008.	77.541	73.462
Neto dobit temeljem usklađenja fer vrijednosti	133.533	-
Stanje na kraju godine po fer vrijednosti	211.074	73.462

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

13. PREDUJMOVI ZA OSNOVNA SREDSTVA

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Elektroenergetski objekti – Hrvatske autoceste	300.000	300.000
JSC Tehnopromexport –TE Sisak	59.976	57.998
Litostroj Slovenija	11.333	11.500
Končar Inženjering d.d. – HE Lešće	20.672	37.859
TPK-EPO Proizvodnja d.o.o.	10.768	-
Ingra d.d. – HE Lešće	6.493	14.645
Konstruktor Inženjering	3.919	14.851
Ostalo	35.481	53.756
	448.642	490.609

Društvo je isplatilo predujam Hrvatskim autocestama tijekom prosinca 2006. u svrhu preuzimanja elektroenergetskih objekata na hrvatskim autocestama u roku od 2 godine od dana isplate predujma.

Navedeni objekti do dana izdavanja ovih izvještaja nisu preneseni u vlasništvo Društva, a s Hrvatskim autocestama je sklopljen Ugovor tijekom studenoga 2008. kojim se produljuje rok za preuzimanje elektroenergetskih objekata u vlasništvo Društva za još godinu dana.

Uprava Društva je uvjerenja da će predmetni elektroenergetski objekti biti preneseni u vlasništvo Društva do 31. prosinca 2009.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

14. ULAGANJE U NE KRŠKO

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Početno stanje	1.609.752	1.613.901
Negativna tečajna razlika (na teret kapitalnih rezervi)	(154)	(4.149)
	1.609.598	1.609.752

POVIJEST ULAGANJA

Pravni status Nuklearne elektrane Krško ("NE Krško") bio je reguliran međurepubličkim ugovorom iz 1970. godine te ugovorima između osnivača (investitora) iz 1974. i 1982. godine. Temeljem navedenih ugovora Grupa je imala 50% udjela u Nuklearnoj elektrani Krško u Sloveniji, a ostalih 50% ELES GEN d.o.o., Ljubljana, kao pravni slijednik slovenskih elektroprivrednih organizacija.

U 1998. godini slovenska Vlada donijela je Uredbu o preoblikovanju NE Krško (NEK) u javno poduzeće NEK d.o.o. i nacionalizaciji nuklearne elektrane. Zbog neslaganja o cijeni električne energije koja bi se trebala zaračunavati te odobrenju godišnjeg budžeta, NE Krško je 30. srpnja 1998. godine prekinula isporuku električne energije sve do 19. travnja 2003. Nedostatak ovog izvora električne energije nadoknađen je vlastitom proizvodnjom te povećanim uvozom.

Krajem 2001. godine između Vlade Republike Hrvatske i Republike Slovenije potpisan je Ugovor o uređenju statusnih i drugih pravnih odnosa vezanih uz ulaganje, iskorištavanje i razgradnju NE Krško, te Društveni ugovor između HEP i ELES GEN. Ugovor je ratificirao Sabor Republike Hrvatske tijekom 2002. godine, a stupio je na snagu 11. ožujka 2003. godine nakon što ga je ratificirao Parlament Republike Slovenije 25. veljače 2003. godine.

Ovim ugovorom priznata su ranije oduzeta vlasnička prava HEP-u u novo oblikovanom društvu Nuklearne elektrane Krško d.o.o. ("NEK") u visini od 50% udjela u NEK-u. Obje strane su se usuglasile da je životni vijek elektrane najmanje do 2023. godine. Proizvedena električna energija isporučivat će se u omjeru 50:50 za obje ugovorne strane, a cijena isporučene energije određivat će se prema ukupnim troškovima proizvodnje. HEP je počeo dobivati električnu energiju iz NEK-a 19. travnja 2003. godine s očekivanim godišnjim primitkom od 2.550 GWh sve do 2023. godine, što predstavlja oko 16% godišnje potrošnje električne energije u Hrvatskoj.

Do kraja 2003. godine provedene su odredbe iz ugovora prema kojima su se HEP i NEK odrekli međusobnih potraživanja za štete nastale do 30. lipnja 2002. godine, povukli tužbene zahtjeve po toj osnovi uključujući sporne obveze za nabavu električne energije, potraživanja po osnovi ranije obračunatog doprinosa za financiranje razgradnje elektrane kao i sredstava za pokriće gubitaka iz ranijih godina. Nakon provedenih promjena upisani kapital NEK iznosio je na dan 31. prosinca 2003. godine 84,7 milijardi SIT (približno 2,8 milijardi kuna). Ipak još uvijek postoje otvorena izvanbilančna potraživanja iz prošlosti HEP-a prema NEK-u i Sloveniji koja nemaju utjecaj na trenutne poslovne odnose.

TREKUTNO STANJE

Prema naprijed navedenome ugovoru, razgradnja NEK-a te zbrinjavanje radioaktivnog otpada je obveza obje strane. Svaka strana će osigurati polovinu potrebnih sredstava za financiranje troškova izrade programa razgradnje i troškova provedbe programa. Svaka strana će sredstva za navedene namjene izdvajati u svoj zasebni fond u iznosima predviđenim programima razgradnje. Nakon što je usvojen Program za razgradnju i zbrinjavanje radioaktivnog otpada od strane Sabora Republike Hrvatske osnovan je Fond za prikupljanje sredstava u svezi razgradnje elektrane i zbrinjavanje radioaktivnog otpada. Visina godišnjih uplata u Fond bit će određena obzirom na usvojeni program razgradnje. Od 2004. do 2008. godine Društvo je iskazalo rezerviranja za troškove razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada u iznosu od 521.295 tisuća kuna, a uplatilo u razdoblju od 2006. do 2008. godine na izdvojeni račun ukupno 358.839 tisuća kuna, te rezerviranja na 31.12.2008. godine iznosi 162.457 tisuća kuna, od čega je dugoročno rezerviranje 47.647 tisuća kuna, tekuće dospijeće 62.624 tisuća kuna i kratkoročna obveza za 2008. godinu 52.186 tisuća kuna (bilješka 26. i bilješka 31).

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

14. ULAGANJE U NE KRŠKO (nastavak)

Ulaganje u NEK obračunava se metodom udjela i iskazano je u visini od 1.609.598 tisuća kuna. Negativne tečajne razlike proizašle iz preračunavanja neto ulaganja Društva u iznosu od 154 tisuća kuna iskazane su na teret kapitalnih rezervi.

IZVADAK IZ FINANIJSKIH IZVJEŠTAJA

U tablici koja slijedi prikazan je izvadak iz financijskih izvještaja NEK-a na dan 31. prosinca 2008. i 2007. godine:

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.103.205	3.188.505
Kapital i rezerve	3.219.196	3.219.505
Bruto prihod od prodaje	1.029.480	945.820
Neto dobit	-	490
Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti	224.498	133.442

Do 2007.godine Društvo je procjenjivalo vrijednost udjela u NE Krško temeljem usporedbe razlike u cijeni električne energije iz NE Krško uvećane za troškove dekomisije i troškove kredita za NEK i cijene električne energije iz uvoza s jedne strane i jedne devetnaestine vrijednosti udjela s druge strane. Na trošak se bilježila manja vrijednost. U 2007.godini Društvo je angažiralo neovisnu tvrtku koja je izradila proračun fer vrijednosti NEK. Kod izračuna fer vrijednosti uzete su u obzir sve tehničko-tehnološke i ekonomsko-tržišne osobitosti elektrane. U skladu s navedenim, fer vrijednost predstavlja diskontirani novčani slobodni tok, kao slobodna neto kategorija (razlika prihoda i rashoda) koja pripada ulagačima.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe

Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

15. ULAGANJE U PLOMIN

U studenome 1996. godine HEP je sklopio ugovor o zajedničkom ulaganju s RWE Energie Aktiengesellschaft ("RWE") iz Njemačke radi dovršenja i puštanja u pogon TE Plomin II. TE Plomin d.o.o. ("Plomin") osnovano je u prosincu 1996. godine. Partneri u ovom zajedničkom ulaganju imaju 50% udjela u kapitalu novog društva. Partneri u zajedničkom ulaganju sklopili su nekoliko ugovora koji uređuju njihove međusobne odnose i odnose s novim Grupama.

U skladu s Ugovorom o ulogu imovine iz 1996. godine, HEP je uložio imovinu, postrojenja i opremu ranije nabavljenu za projekt u vrijednosti 50.000 tisuća DEM (179.138 tisuća kuna) kao svoj udjel u TE Plomin d.o.o. Iznos od 50 tisuća kuna raspoređen je u temeljni kapital, a 179.088 tisuća kuna raspoređeno je u rezerve.

U skladu s Ugovorom o zajedničkom ulaganju, RWE je uložio najmanje isti iznos u novcu tijekom razdoblja izgradnje. Početni ulog u iznosu od 50 tisuća kuna raspoređen je u temeljni kapital, a ostatak uloga u rezerve. Kapital koji je RWE uložio vraća se u razdoblju od 15 godina počevši od dana početka poslovanja, odnosno 30. travnja 2000. godine.

U 2008. godini povrat kapitala iznosio je 12.416 tisuće kuna (2007.: 12.540 tisuće kuna). Na dan 31. prosinca 2008. godine ostalo je neisplaćeno 87 milijuna kuna (2007.: 100 milijuna kuna).

Sukladno Statutu društva Plomin, RWE ima pravo na godišnju dividendu tijekom trajanja zajedničkog ulaganja primjenom stope od 14% do 17%, zavisno od raspoloživosti elektrane ostvarene tijekom godine. Uloženi kapital RWE-a uključuje neisplaćeni kapital, kao i dio neplaćenih kumuliranih kamata na kapital u fazi izgradnje.

U razdoblju izgradnje kumulirana kamata na kapital iznosila je 54.717 tisuća kuna (7.536 tisuća EUR) i isplaćivat će se ravnomjerno tijekom godina njene eksploatacije. Na dan 31. prosinca 2008. godine neisplaćena kumulirana kamata iznosila je 23.306 tisuću kuna (2007.g.: 26.988 tisuća kuna).

RWE ima pravo na godišnji povrat na uloženi kapital (kroz preferencijalne dividende) iz neto dobiti Plomina. Za 2007. i 2006. godinu ova dividenda iznosila je 17%. U 2008. godini isplaćen je iznos od 22.192 tisuće kuna koji se odnosi na dobit 2007. godine, u 2007. godini isplaćen je iznos od 25.008 tisuća koji se odnosi na dobit 2006. godine, u 2006. godini iznos od 27.879 tisuća kuna koji se odnosi na dobit 2005. godine. U 2005. godini isplaćen je iznos od 37.499 tisuće kuna koji se odnosi na dobit 2004. godine.

Navedene dividende imaju prednost u odnosu na HEP-ov udio, s obzirom da je HEP-ov udio bio korišten za plaćanje kamate RWE od 2000. godine, te HEP nije realizirao svoj udio u dobiti Plomina.

Partneri u zajedničkom pothvatu su ugovorno regulirali svoje obveze kako bi osigurali poslovanje i rad termoelektrane, uključujući usluge održavanja, zajedničku uporabu i opskrbu te nabavu električne energije ("Purchase Power Agreement – PPA"). Navedeni ugovor regulira prodaju električne energije Društvu od strane Plomina. HEP je obvezan kupovati svu energiju proizvedenu u Plominu prema cijenama točno definiranim formulama u navedenom ugovoru, koje su kalkilirane tako da pokriju sve troškove proizvodnje u Plominu te da osiguraju garantirani iznos povrata na kapital RWE-u.

U ovim financijskim izvještajima Grupa je prezentirala svoj udio u Plominu u potpunosti ga konsolidirajući.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

16. DANI DUGOROČNI KREDITI I DEPOZITI

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Potraživanja za dane kredite	2.552	3.107
Tekuće dospijeće danih dugoročnih kredita	(136)	(658)
DUGOROČNI DIO	2.416	2.449

Zajmovi dani nepovezanim društvima:

	GODINA ODOBRENJA KREDITA	ROK OTPLATE	IZNOS KREDITA	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
				u tisućama kuna	u tisućama kuna
Grad Sisak	2005.	3 godine	4.810	-	134
Grad Pregrada	2006.	10 godina	1.358	1.358	1.358
Vrni d.o.o.	2007.	3 godine	247	164	247
Did d.o.o.	2007.	4 godine	1.010	715	968
Ostali				315	400
UKUPNO				2.552	3.107
Tekuće dospijeće				(136)	(658)
DUGOROČNI DIO				2.416	2.449

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

17. OSTALA DUGOTRAJNA IMOVINA

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Ulaganja raspoloživa za prodaju	151.374	2
Potraživanja po stambenim kreditima	57.852	63.761
Obračunata interkalarna kamata – RWE	23.306	26.988
Ostala dugotrajna imovina	38.343	16.768
	270.875	107.519

Tijekom prosinca 2008. HEP je, odlukom Vlade Republike Hrvatske o prijenosu dionica društva Jadranski naftovod d.d., stekao u vlasništvo 53.981 dionicu po nominalnoj vrijednosti od 2.700 kuna, odnosno ukupne nominalne vrijednosti 145.748.700 kuna. Odlukom Uprave odlučeno da se dionice Jadranskog naftovoda razvrstaju kao imovina raspoloživa za prodaju. Upis vlasništva nad dionicama u Središnjoj depozitarnoj agenciji obavljen je 19. ožujka 2009. godine.

Sukladno zahtjevu Međunarodnog računovodstvenog standarda 39, financijska imovina raspoloživa za prodaju inicijalno se priznaje po fer vrijednosti, a kasnije se promjene fer vrednovanja evidentiraju kroz glavicu. Društvo je pristupilo neovisnom fer vrednovanju dionica Jadranskog naftovoda zbog poremećaja na tržištu kapitala te obustave trgovanja dionicama Jadranskog naftovoda tijekom prosinca 2008. godine, što je dopušteno sukladno Tumačenju odbora za međunarodne računovodstvene standarde, objavljenom u listopadu 2008. godine, u slučajevima neaktivnog tržišta te poremećaja na tržištu kapitala.

Fer vrednovanjem izračunata vrijednost dionice iznosi 2.800 kuna, te je po toj vrijednosti evidentirana u poslovnim knjigama Društva. Fer vrednovanje je napravljeno koristeći projekcije diskontiranih novčanih tijekova sukladno usvojenom planu poslovanja Jadranskog naftovoda za 2009. godinu, te primjenom trendova na temelju povijesnih podataka o poslovanju Jadranskog naftovoda.

Prije 1996. godine Grupa je prodala vlastite stanove svojim zaposlenicima u skladu sa zakonima Republike Hrvatske. Prodaja ove imovine uglavnom je bila na kredit i potraživanja od prodaje, koja imaju kamatnu stopu nižu od tržišne, otplaćuju se mjesečno u razdoblju od 20 do 35 godina. Potraživanja od prodaje stanova prenesena su na novoosnovana povezana društva 1. srpnja 2002. godine. Navedena potraživanja iskazana su u financijskim izvještajima po diskontiranoj neto sadašnjoj vrijednosti, utvrđenoj koristeći kamatnu stopu od 6,3%. Obveza prema državi koja predstavlja 65% vrijednosti prodanih stanova iskazana je u dugoročnim obvezama prema državi (bilješka 24). Potraživanja su osigurana hipotekama na prodane stanove.

Obračunata interkalarna kamata RWE predstavlja odgođeno priznavanje prihoda na sredstva uložena od strane RWE u period osnutka i početka rada Plomina. Navedeni iznos se amortizira u razdoblju od 15 godina.

18. ZALIHE

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Zalihe goriva i ostalog materijala	874.495	592.713
Elektro materijal	182.682	205.083
Rezervni dijelovi	206.342	175.599
Građevinski materijal	80.424	91.915
Ostale zalihe	25.761	14.516
	1.369.704	1.079.826

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

19. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Električna energija – gospodarstvo	915.259	790.954
Električna energija – kućanstva	295.100	296.155
Toplinska energija, plin i usluge	368.757	392.167
Prodaja u inozemstvu	51.726	52.244
Ostalo	28.261	13.781
	1.659.103	1.545.301
REZERVIRANJA ZA SUMNJIVA I SPORNA POTRAŽIVANJA	(239.989)	(318.013)
	1.419.114	1.227.288

Starosna struktura dospjeća neispravljenih potraživanja od kupaca

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Nedospjelo	851.656	636.755
Od 0-60 dana	444.776	502.423
Od 61-90 dana	70.123	40.998
od 91-120 dana	15.725	16.339
od 121-365 dana	36.834	30.773
	1.419.114	1.227.288

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

19. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

Promjene na ispravicima za umanjene vrijednosti bile su kako slijedi:

	31. PROSINAC 2008.	31. PROSINAC 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
STANJE 1. SIJEČNJA	318.013	335.891
Prepravljeno	-	10.401
STANJE 1. SIJEČNJA	318.013	346.292
Rezerviranja za moguće gubitke (bilješka 7)	110.148	119.896
Ukidanje rezerviranja iz prošle godine	(27.599)	(95.754)
Naplaćena rezervirana potraživanja (bilješka 5)	(160.573)	(52.421)
STANJE 31. PROSINCA	239.989	318.013

20. OSTALA KRATKOTRAJNA POTRAŽIVANJA

	31. PROSINAC 2008.	31. PROSINAC 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Depoziti i oročena sredstva	124.762	96.053
Potraživanja za PDV	71.725	145.275
Predujmovi za porez na dobit	28.409	75.996
Potraživanja temeljem vladinih obveznica	22.639	22.563
Potraživanja za obračunati prihod od prodaje el.energije kućanstvima	20.157	91.059
Potraživanja od države za zaposlene	12.374	10.452
Potraživanja od kamata	2.724	2.996
Ostala kratkoročna potraživanja	83.672	111.928
	366.462	556.322

Ispravak prihoda od kućanstava je dobiven izračunom logaritamske krivulje koristeći gubitke u mreži od 7.01%, dok je za godinu koja je završena na dan 31. prosinca 2007. godine, navedeni postotak gubitaka korišten u izračunu iznosio 8.8%. Navedena promjena u postocima je rezultirala umanjnjem prihoda u iznosu od 71 milijun kuna.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

21. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Kunski računi	142.986	130.627
Računi devizni	44.269	29.823
Izdvojena novčana sredstva	6.382	5.416
Blagajne kunske	566	590
Izdvojena novčana sredstva – poštanske uplatnice	10	56
	194.213	166.512

22. KAPITAL I REZERVE

Prilikom prve registracije Društva na dan 12. prosinca 1994. godine kapital Društva je upisan u njemačkim markama (DEM) u iznosu od 5.784.832 tisuća DEM. Narednom registracijom Društva od 19. srpnja 1995. godine, kapital je izražen u hrvatskim kunama u iznosu od 19.792.159 tisuća kuna. Dionički kapital se sastoji od 10.995.644 redovnih dionica nominalne vrijednosti od 1.800,00 kuna.

U 2005. godini Društvo je na teret kapitala uskladilo vrijednost ulaganja u NEK temeljem tečajnih razlika u iznosu od 63.556 tisuća kuna u 2006. godini 7.028 tisuća kuna, u 2007. godini 4.148 tisuća kuna, a u 2008. godini 154 tisuće kuna.

Tečajne razlike NEK-a na dan 31.12.2008. godine iznose 144.821 tisuća kuna.

Zadržanu dobit u iznosu od 267.155 tisuća kuna čini zadržana dobit iz prošlih godina u iznosu od 108.130 tisuća kuna, zakonske rezerve u iznosu od 147.370 tisuća kuna, tekuća dobit pripisana vlasniku kapitala u iznosu od 11.655 tisuće kuna. Manjinski udio RWE-a iznosi 106.821 tisuća kuna, od čega se 19.442 tisuća kuna odnosi na dividendu inozemnog člana.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

23. OBVEZE PO DUGOROČNIM KREDITIMA

	KAMATNE STOPE	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
		u tisućama kuna	u tisućama kuna
Kreditni domaćih banaka	EURIBOR+ (1,00%-2,0%)	925.036	1.029.153
Kreditni inozemnih banaka	EURIBOR+ (0,50%-2,75%)	2.912.361	2.190.377
Obveze prema domaćim poduzećima	EURIBOR+ 1,95%	23.116	32.365
Obveze prema inozemnim poduzećima (putem domaćih banaka)	EURIBOR+ 1,5%	-	-
Kredit RWE-a		23.306	26.988
Reprogramirani dug		157.753	262.342
UKUPNO DUGOROČNE OBVEZE PO KREDITIMA		4.041.572	3.541.225
Tekuća dospjeća		(943.099)	(612.485)
DUGOROČNI DIO		3.098.473	2.928.740

Kreditni domaćih banaka osigurani su mjenicama i zadužnicama. Obveze prema inozemnim bankama djelomično su osigurane državnim garancijama (kreditni Međunarodne banke za obnovu i razvoj) i ukupnom imovinom Plomina.

Tijekom godine, za financiranje Bloka L u TE-TO Zagreb i HE Lešće iskorišteno je oko EUR 63,9 milijuna, tj. ukupni preostali dio dugoročnog kredita u iznosu EUR 200 milijuna zaključenog u 2005.g.

Temeljem Ugovora o kreditu u iznosu od EUR 24 milijuna, sklopljenog s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj, u svrhu provedbe Projekta Toplinarstvo, u 2008. godini iskorišteno je EUR 3,7 milijuna. Na 31.12.2008. godine saldo neiskorištenog kredita iznosio je EUR 12,7 milijuna. Korištenje sredstava ugovoreno je do 30. lipnja 2010. godine.

Ugovor o kreditu u iznosu od EUR 4,4 milijuna, sklopljen s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj, u svrhu provedbe Projekta energetske učinkovitosti putem HEP-ESCO-a, zaključen je u 2003. godini. Na 31.12.2008. godine saldo neiskorištenog kredita iznosio je EUR 0,7 milijuna. Za drugu fazu financiranja projekata energetske učinkovitosti zaključen je dugoročni kredit sa OTP bankom u iznosu EUR 3 milijuna. Na 31.12.2008. godine saldo neiskorištenog kredita iznosio je EUR 1,5 milijuna.

U prosincu 2008. godine zaključen je Ugovor o klupskom kreditu u iznosu od EUR 125 milijuna. Namjena kreditnih sredstava je realizacija plana investicija 2008. godine. Grupa aranžera sastoji se od banaka kreditora: Banca Infrastrutture Inovazione e Sviluppo S.P.A. (Milano), Erstebank Group AG (Beč), Privredna banka Zagreb d.d. i Societe Generale Group (Paris). Kredit je ugovoren na 5 godina, na način da se dvije trećine glavnice otplaćuje u kvartalnim ratama, a preostala jedna trećina otplaćuje se na petu godišnjicu potpisa Ugovora, uz mogućnost prologata otplate za još dvije godine. Kamatna stopa se obračunava po referentnoj stopi 3 mjesecni EURIBOR uvećan za maržu od 2,75%.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

23. OBVEZE PO DUGOROČNIM KREDITIMA (nastavak)

Tijekom 2008. godine nastavljeni su razgovori sa Njemačkom razvojnom bankom, koja je prezentirala mogućnost korištenja posebnog Fonda Vlade Republike Njemačke pod nazivom "Međunarodna inicijativa za zaštitu klimatskih promjena".

Nominirani projekti društava HEP-ESCO d.o.o i HEP-obnovljivi izvori energije d.o.o. dobili su potporu nadležnih ministarstva RH, te je u prosincu 2008. godine potpisan Ugovor o kreditu sa KfW-om u iznosu od EUR 50 milijuna. Osnovni uvjeti kredita su: 5 godina korištenja, kvartalna otplata glavnice kroz 10 godina nakon isteka razdoblja korištenja, te uz fiksnu kamatnu stopu u visini 6 mjesečnog EURIBOR-a.

Obveze prema domaćim i stranim poduzetnicima uglavnom predstavljaju produžene rokove i uvjete plaćanja po osnovi nabave materijalne imovine. Ako ugovorom nije utvrđen rok otplate, obveze se iskazuju kao dugoročne.

Plan otplate glavnica dugoročnih kredita koje dospijevaju u sljedećih pet godina:

IZNOS	
u tisućama kuna	
2009.	943.099
2010.	817.702
2011.	740.347
2012.	610.406
2013.	367.845
Poslije 2013.	562.173
Ukupno	4.041.572

Uvjeti po nekim kreditima stranih banaka uključuju restriktivne financijske i poslovne uvjete, prema kojima Grupa treba zadovoljiti određene propisane razine sljedećih pokazatelja: pokazatelja poslovanja, pokrića duga, internih izvora gotovine, neto vrijednosti imovine (vlastitog kapitala) te neto obveza po kreditima.

Slijedi pregled dugoročnih kredita izraženih u stranim valutama (u tisućama):

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
USD	24.559	40.845
EURO	531.325	453.486

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

23. OBVEZE PO DUGOROČNIM KREDITIMA

REPROGRAMIRANI DUG

Slijedi pregled reprogramiranih kredita:

	IZNOS
	u tisućama kuna
Reprogramirani dug Pariškom klubu	84.719
Reprogramirani dug Londonskom klubu	73.034
UKUPNO REPROGRAMIRANI DUG	157.753

DUG PARIŠKOM KLUBU

Reprogramiranje većine duga Pariškom klubu završeno je 1998. godine.

Za reprogramiranje preostalih kredita Pariškoga kluba Vlada Republike Hrvatske potpisala je dana 16. prosinca 2005. godine bilateralni Sporazum s Vladom Republike Italije vezano za konsolidaciju duga temeljem Zakona o načinu i uvjetima podmirivanja obveza po kreditima i drugim poslovima i sporazuma s Vladama članicama Pariškog kluba (NN34/1996). Nakon saborske ratifikacije i objave Sporazuma u Narodnim novinama broj 01/06, Društvo je 31. siječnja 2006. godine zaključilo Ugovor s Erste & Steiermärkische bank d.d. Rijeka. Sukladno potpisanom Ugovoru, 15. veljače 2006.godine plaćeno je 51,78% ukupne glavnice duga što iznosi EUR 999.719,99 te svu obračunatu kamatu, kako bi se dugovanje izjednačilo s uvjetima ostalih kredita koji se vode kao Pariški klub. Ostatak duga u iznosu 48,22% glavnice kredita, što iznosi EUR 925.399,35, Grupa će otplatiti u sedam polugodišnjih rata uz redovnu kamatnu stopu 6 mjesečni EURIBOR + 0,50%. Zadnja rata za kredite po uvjetima reprogramiranog duga Pariškog kluba dospijeva 31. srpnja 2009. godine.

Tijekom 2008. godine kamata se obračunavala po fiksnim ili kliznim kamatnim stopama utvrđenim prema kamatnim stopama kratkoročnih kredita u zemljama kreditora i na dan 31. prosinca 2008. godine kretala se u rasponu 5,10-7,84% (2007.g.: 5,23% - 7,90%).

DUG LONDONSKOM KLUBU

Ugovori o reprogramiranju duga Londonskom klubu, koji se sastoje od 29 kredita izraženih u raznim valutama, rezultirao je preračunavanjem svih glavnica i kamata u USD na dan 30. lipnja 1997. godine primjenom tečaja Hrvatske narodne banke na taj datum. Kamatna stopa na ove kredite je promjenjiva (šestomjesečni LIBOR + 13/16%) i glavnica se otplaćuje kako slijedi:

Kreditni ili otplate dospjele po originalnim kreditima od 1. kolovoza 1996. godine nadalje plativi su u 20 polugodišnjih obroka počevši od 31. siječnja 2000. godine s konačnim dospijećem na dan 31. srpnja 2010. godine.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

24. DUGOROČNE OBVEZE PREMA DRŽAVI

Dugoročne obveze prema državi u iznosu od 62.710 tisuća kuna odnose se na prodaju stanova zaposlenicima u skladu s državnim programom koji je ukinut 1996. godine. Prema zakonskim propisima 65% prihoda od prodaje stanova zaposlenicima plaćalo se državi po primitku sredstava. Prema zakonu HEP nema obvezu doznačiti sredstva prije nego što ih naplati od zaposlenika.

25. DERIVATIVNI FINACIJSKI INSTRUMENTI

KAMATNI SWAP

Grupa je zaključila ugovor o kamatnom swapu kojim se štiti izloženost Grupe temeljem obveza po promjenjivim kamatnim stopama. Prema ugovoru, šestomjesečna kamatna stopa koju plaća Grupa je fiksna i iznosi 5,39%, dok je swap kamatna stopa jednaka šestomjesečnom EURIBOR-u, tj. Na dan 31. prosinca 2008. godine iznosila je približno 4,9931% (2007.: približno 4,709%).

Plaćanja prema ugovoru izvršava se svakih šest mjeseci. Ugovor istječe 25. listopada 2012. godine. Nominalni iznos ugovora o kamatnom swapu na dan 31. prosinca 2008. godine bio je 20.452 tisuće eura (2007.: 25.565 tisuća eura). Fer vrijednost ovog ugovora koja predstavlja buduću obvezu na dan 31. prosinca 2008. godine iznosila je 6.909 tisuća kuna (2007.: 4.702 tisuća kuna). Pripadajuća odgođena porezna imovina na dan 31. prosinca 2008. godine iznosila je 1.382 tisuća kuna (2007.: 940 tisuća kuna).

Dugoročni dio kao i tekuće dospijeće po navedenoj obvezi prikazano je u nastavku:

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Dugoročni dio (bilješka 28)	5.721	1.384
Tekuće dospijeće (bilješka 31)	1.188	3.318
	6.909	4.702

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

26. DUGOROČNA REZERVIRANJA

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Rezerviranja za sudske troškove	53.458	57.647
Rezerviranja za otpremnine	185.207	179.169
Rezerviranja za jubilarne nagrade	60.040	50.992
Rezerviranja za razgradnju termoelektrane	75.648	73.719
Rezerviranja za ostalo	-	7.685
NEK – razgradnja (veza bilješka 31.)	47.647	142.105
	422.000	511.317

Iznos rezerviranja za troškove razgradnje termoelektrana od 75.648 tisuća kuna predstavlja diskontiranu vrijednost procijenjenog troška razgradnje termoelektrana Grupe.

Niže u tablici sažeto su prikazane promjene rezerviranja tijekom godine:

	REZERVIRANJA ZA SUDSKE SPOROVE	REZERVIRANJA ZA OTPREMNINE	REZERVIRANJA ZA JUBILARNE NAGRADE	REZERVIRANJA NEK VRIJEDNOS- NO USKLAĐENJE	REZERVIRANJA NEK RAZGRADNJA	REZERVIRANJA ZA RAZGRADNJU TERMoeLEKTRANA	OSTALO	UKUPNO
	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Na dan 1. siječnja 2008.	57.647	179.169	50.992	-	142.105	73.719	7.685	511.317
Tekuće dospijea	-	-	-	-	(62.624)	-	-	(62.624)
Dodatna rezerviranja	8.133	12.049	16.195	-	-	4.949	-	41.326
Smanjenje rezerviranja temeljem isplate	(1.455)	(6.011)	(7.140)	-	(21.862)	-	-	(36.468)
Smanjenje rezerviranja temeljem procjene	(10.867)	-	(7)	-	(9.972)	(3.020)	(7.685)	(31.551)
Na dan 31. prosinca 2008.	53.458	185.207	60.040	-	47.647	75.648	-	422.000

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

26. DUGOROČNA REZERVIRANJA (nastavak)

Promjene sadašnje vrijednosti definiranih obveza temeljem primanja zaposlenih u tekućem razdoblju prikazane su u nastavku:

	OTPREMNINE	JUBILARNE NAGRADE	UKUPNO
	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna
NA DAN 1. SIJEČNJA 2008.	179.169	50.992	230.161
Troškovi usluga	(6.010)	(7.160)	(13.170)
Troškovi kamata	11.642	3.721	15.363
Isplaćena primanja	7.249	3.147	10.396
Aktuarski dobici/(gubici)	(6.843)	9.340	2.497
NA DAN 31. PROSINCA 2008.	185.207	60.040	245.247

Pri izradi kalkulacija korištene su sljedeće pretpostavke:

- Stopa prestanka radnog odnosa iznosi 1,93%, a temelji se na statističkim podacima o fluktuaciji zaposlenika u Društvu u razdoblju od 2005. do 2008. godine.
- Vjerojatnost smrti po starosnoj dobi i spolu izvedena je iz Tablica smrtnosti za Hrvatsku u 2004. godini, koje je objavio Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske. Pretpostavlja se da se zaposlenici Društva ubrajaju u prosječnu populaciju u pogledu smrtnosti i zdravstvenog statusa.
- Pretpostavili smo da će godišnje plaće rasti 1,8% u 2009., 1% u 2010. i 3% u ostalim godinama.
- Na izračun otpremnina primijenjena je prosječna porezna stopa 25%.
- Sadašnja vrijednost obveze izračunata je primjenom diskontne stope 7%.

27. OBVEZE PO KORPORATIVNIM OBVEZNICAMA

HEP d.d. je u prethodnim godinama izdao dvije korporativne obveznice, u ukupnom iznosu od 1.200.000 tisuća kuna. Sredstva su iskorištena za realizaciju plana investicija 2006. i 2007. godine.

Osnovni razlozi za izlazak HEP-a na domaće tržište kapitala su: smanjenje razine vanjskog duga, diverzifikacija izvora financiranja, smanjivanje valutnog rizika, eliminiranje rizika kretanja EURIBOR-a u idućem srednjoročnom razdoblju, te približavanja investitorima, koji će sigurno imati značajnu ulogu u budućim aktivnostima na području privatizacije HEP-a. Pokrovitelji i aranžeri izdanja bile su Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d. i Zagrebačka banka d.d. Zagreb

Obveznice izdane 2006. godine u iznosu 500.000 tisuća kuna, u cijelosti dopijevaju 2013. godine, te nose fiksnu kamatu od 5,00%. Obveznice u iznosu 700.000 tisuća kuna, koje su izdane krajem 2007. godine, otplaćuju se u 15 polugodišnjih rata, počevši 3 godine nakon datuma izdavanje, te nose fiksnu kamatu od 6,50%. Obveznice HEP-a d.d. uvrštene su na službenu kotaciju Zagrebačke burze, te se istima aktivno trguje na sekundarnom tržištu.

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Nominalna vrijednost obveznica	1.200.000	1.200.000
Diskontirana vrijednost	(2.930)	(3.410)
	1.197.070	1.196.590

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

28. OSTALE DUGOROČNE OBVEZE

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Odgođeni prihodi za imovinu financiranu od drugih	4.312.136	3.740.429
Odgođeno priznavanje prihoda - klirinški dug	51.555	50.789
Dugoročni dio obveza temeljem ugovora o kamatnom swapu (bilješka 25)	5.721	1.384
	4.369.412	3.792.602

Odgođeni prihodi odnose se na prihode po osnovi primitaka materijalne imovine bez naknade. Prihod od primitka ove imovine priznaje se istovremeno s amortizacijom materijalne imovine na koju se odnosi.

29. OBVEZE ZA KRAKOROČNE KREDITE

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Kreditni od domaćih banaka i podružnica inozemnih banaka, denominirani u raznim valutama pod sljedećim uvjetima:	1.115.536	898.873
kamatne stope od EURIBOR + (0,245 – 3,55%)	-	-
kamatne stope od TZ Min.fin.+ (1,90 – 2,80%)	-	-
osigurani mjenicama	-	-
Kreditni od domaćih poduzeća pod sljedećim uvjetima:	2.838	2.896
kamatna stopa 7,25%	-	-
osigurani mjenicama	-	-
Kratkoročni dio kredita od RWE-a	3.680	3.680
	1.122.054	905.449

Tijekom 2008. godine Grupa je koristila kratkoročne kredite domaćih banaka za obrtna sredstva i za podmirenje dospjelih obveza prema dobavljačima.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

30. OBVEZE PREMA ZAPOSLENIMA

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Rezerviranja za obveze po Kolektivnom ugovoru	287	5.305
Obveze za neto plaće	78.337	62.478
Obveze za doprinose	50.636	36.834
Otpremnine	571	4.226
	129.831	108.843

31. OSTALE KRATKOROČNE OBVEZE

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Obveze za naknade za obnovljive izvore	198.951	34.209
Obračunati troškovi NEK – razgradnja	114.810	-
Odgođeni prihodi i obveze za predujmove	12.081	12.222
Obračunati troškovi	6.779	7.448
Tekuće dospjeće obveze po kamatnom swap-u (bilješka 25)	1.188	3.318
Ostale obveze	38.171	9.259
	371.980	66.456

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

32. ODNOSI S POVEZANIM STRANAMA

Grupa ima 50% udjela u kapitalu NE Krško d.o.o.

Proizvedena električna energija u NE Krško isporučuje se HEP-u u visini od 50% ukupno proizvedenih količina po cijeni koja se određuje po ukupnim troškovima proizvodnje.

Potraživanja i obveze te prihodi i rashodi s povezanim društvima prikazani su u tabeli:

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
NE Krško d.o.o.		
Obveze za nabavljenu električnu energiju	36.382	40.077
Troškovi nabavljene električne energije	502.903	469.029

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

32. ODNOSI S POVEZANIM STRANAMA (nastavak)

	PRIHOD OD PRODAJE		TROŠAK NABAVKI	
	2008.	2007.	2008.	2007.
u tisućama kuna				
DRUŠTVA KOJA SU U VEĆINSKOM VLASNIŠTVU DRŽAVE				
Hrvatske željeznice	86.128	80.357	16.257	14.261
INA-Industrija nafte	132.071	119.744	2.288.077	2.202.838
Hrvatske komunikacije	51.535	46.480	26.011	25.957
Croatia osiguranje	4.052	3.691	18.050	17.769
Hrvatska pošta	15.237	14.014	38.330	31.629
Hrvatske šume	5.076	4.876	7.585	7.715
Jadrolinija	1.099	977	572	473
Narodne novine	1.846	1.513	4.835	6.122
Hrvatska radio televizija	15.408	15.561	1.702	1.590
Ploput	424	357	144	157
Croatia Airlines	768	580	475	244
Petrokemija Kutina	18.707	13.879	-	-
Ministarstvo vanjskih poslova	1.180	639	-	-
Ministarstvo obrane RH	29.012	26.039	1.949	-
Ministarstvo unutarnjih poslova	20.511	17.388	43	20
Osnovne i srednje škole	73.074	62.318	168	141
Pravosudne ustanove	10.663	22.842	97	243
Sveučilišta i veleučilišta	34.731	36.503	13.932	13.128
Zakonodavna, izvršna i druga tijela RH	65.562	62.986	7.679	9.256
Zdravstvene ustanove i organizacije	116.898	98.784	6.051	7.544
Ostali korisnici	106.399	97.673	60.762	30.743
UKUPNO	790.381	727.201	2.492.719	2.369.830

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

32. ODNOSI S POVEZANIM STRANAMA (nastavak)

	IZNOS POTRAŽIVANJA		IZNOS OBVEZA	
	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
u tisućama kuna				
DRUŠTVA KOJA SU U VEĆINSKOM VLASNIŠTVU DRŽAVE				
Hrvatske željeznice	2.689	12.024	2.531	5.959
INA-Industrija nafte	5.142	3.743	463.112	436.725
Hrvatske telekomunikacije	3.637	5.473	7.558	4.972
Croatia osiguranje	184	297	3.873	2.195
Hrvatska pošta	1.069	1.737	4.095	3.265
Hrvatske šume	479	476	2.196	2.367
Jadrolinija	115	161	602	550
Narodne novine	184	189	1.330	2.690
Hrvatska radio televizija	792	1.528	452	256
Ploput	26	42	96	96
Croatia Airlines	37	50	312	375
Petrokemija Kutina	520	690	-	-
Ministarstvo obrane RH	5.263	5.672	-	-
Ministarstvo unutarnjih poslova	4.314	4.376	-	-
Osnovne i srednje škole	9.715	9.441	-	-
Pravosudne ustanove	1.387	1.321	-	-
Sveučilišta i veleučilišta	5.152	4.482	-	-
Zakonodavna, izvršna i druga tijela RH	5.802	5.040	-	-
Zdravstvene ustanove i organizacije	41.652	37.010	-	-
Ostali korisnici	19.079	12.799	40.573	26.485
UKUPNO	107.238	106.551	526.730	485.935

Sukladno energetske zakonima RH Društvo je povlašten kupac plina, za koji su cijene različite od tržišnih.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

33. NEPREDVIDIVI DOGAĐAJI I PREUZETE OBVEZE

SUDSKI SPOROVI

Grupa je u 2008. godini uknjižila rezerviranja za sudske sporove za koje je procijenjeno da nije vjerojatno da će biti riješeni u korist HEP-a.

Grupa ima dugotrajna ulaganja na teritoriju Bosne i Hercegovine i Srbije, čija vrijednost po trošku iz 1994. iznosi 1.243.970 tisuća kuna. Tijekom pretvorbe društava unutar Grupe u dioničko društvo 1994. godine, ovaj iznos isključen je iz neto vrijednosti imovine.

OBVEZE IZ POSLOVANJA

Kao dio redovnih investicijskih aktivnosti Grupa je na dan 31. prosinca 2008. godine imala zaključene ugovore, prema kojima su započele, a nisu završene investicije u različite objekte i opremu. Vrijednost ugovorenih nezavršenih radova za najznačajnije projekte iznosila približno je 348.821 tisuća kuna (2007.g.: 557.568 tisuće kuna).

ZAŠTITA OKOLIŠA

Osnovne djelatnosti Grupe su proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije te kontrola sustava za proizvodnju električne energije.

Uz navedeno, Grupa proizvodi i distribuira i toplinsku energiju kroz lokalne sustave u Zagrebu i Osijeku te se bavi distribucijom plina u Osijeku i Đakovu. Navedene aktivnosti mogu utjecati na okoliš u smislu emisije u zemlju, vodu i zrak. Utjecaj djelatnosti Društva i Grupe na okoliš nadziru uprave društava unutar Grupe te tijela nadležna za zaštitu okoliša.

Hrvatska je predala zahtjev za pristupanje Europskoj uniji. U okviru pristupnog procesa moguće je uvođenje propisa o zaštiti okoliša koji se primjenjuju u zemljama Europske unije. Primjena takvih propisa mogla bi utjecati na obveze Grupe vezane za izdvajanje sredstava za zaštitu okoliša.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

34. OVISNA DRUŠTVA

Na dan 31. prosinca 2008. godine Grupa je u svom vlasništvu imala sljedeća ovisna društva:

OVISNA DRUŠTVA	ZEMLJA	UDIO U VLASNIŠTVU (%)	OSNOVNA DJELATNOST
HEP-Proizvodnja d.o.o.	Hrvatska	100	Proizvodnja električne energije i topline
HEP-Operator prijenosnog sustava d.o.o.	Hrvatska	100	Prijenos električne energije
HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o.	Hrvatska	100	Distribucija električne energije
HEP Opskrba d.o.o.	Hrvatska	100	Opskrba električnom energijom
HEP-Toplinarstvo d.o.o.	Hrvatska	100	Proizvodnja i distribucija toplinske energije
HEP - Trgovina d.o.o.	Hrvatska	100	Trgovanje el.en. i optimiranje rada elektrana
HEP-Plin d.o.o.	Hrvatska	100	Distribucija plina
TE Plomin d.o.o.	Hrvatska	50	Proizvodnja električne energije
Agencija za posebni otpad d.o.o.	Hrvatska	100	Zbrinjavanje posebnog otpada
HEP ESCO d.o.o.	Hrvatska	100	Financiranje projekata energetske učinkovitosti
Plomin Holding d.o.o.	Hrvatska	100	Razvoj infrastrukture okolnog područja Plomina
Teppo d.o.o.	Hrvatska	75	U postupku likvidacije
CS Buško Blato d.o.o.	BiH	100	Održavanje opreme hidroelektrana
HEP-Telecom d.o.o.	Hrvatska	100	U postupku likvidacije
HEP-Odmor i rekreacija d.o.o.	Hrvatska	100	Usluge odmora i rekreacije
HEP-NOC Velika	Hrvatska	100	Usluge smještaja i školovanja
HEP-Obnovljivi izvori energije d.o.o.	Hrvatska	100	Proizvodnja električne energije

Većina navedenih ovisnih društava osnovana je u okviru reorganizacije i restrukturiranja osnovne djelatnosti prema novim energetske zakonima koji su stupili na snagu 1. siječnja 2002. godine, kao što je navedeno u bilježci 1.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

35. FINANCIJSKI INSTRUMENTI

UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA

Grupa upravlja kapitalom kako bi osigurala da će Grupa biti u mogućnosti nastaviti sa neograničenim vijekom poslovanja dok u isto vrijeme uvećava povrat vlasnicima kroz optimizaciju odnosa duga i kapitala.

Struktura kapitala Grupe se sastoji od duga, koji uključuje i kredite i izdane obveznice prikazane u bilježci 23 i 27, novca i novčanih ekvivalenata i kapitala koji se pripisuje vlasnicima, a koji se sastoji od temeljnog kapitala, zakonskih i ostalih pričuvi i zadržane dobiti.

POKAZATELJ ZADUŽENOSTI

Uprava prati strukturu izvora financiranja na polugodišnjoj osnovi. Kao dio ovog praćenja, Uprava uzima u obzir trošak financiranja i rizike povezane sa svakom od klasa izvora financiranja. Koeficijent zaduženosti na kraju godine može se prikazati kako slijedi:

	31. PROSINCA 2008.	31. PROSINCA 2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Dug	6.360.696	5.643.264
Novac i novčani ekvivalenti	(194.213)	(166.512)
Neto dug	6.166.483	5.476.752
Kapital	18.130.245	18.013.113
Omjer neto duga i kapitala	34%	30%

ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Detalji značajnih računovodstvenih politika i usvojenih metoda, uključujući i kriterije za priznavanje, na osnovi mjerenja i na osnovi toga koji su prihodi i troškovi priznati, u pogledu na svaku od klasa financijske imovine, financijskih obveza i vlasničkih instrumenata objavljeni su u bilježci 2 financijskih izvještaja.

KATEGORIJE FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA

	2008.	2007.
	u tisućama kuna	u tisućama kuna
FINANCIJSKA IMOVINA		
Zajmovi i potraživanja (uključujući novac i novčane ekvivalente)	2.430.847	2.442.413
Ostala dugotrajna imovina	270.875	107.519
FINANCIJSKE OBVEZE		
Dugoročne obveze	5.301.352	4.803.876
Kratkoročne obveze	4.412.430	3.827.211

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

35. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

CILJEVI UPRAVLJANJA FINANCIJSKIM RIZIKOM

Funkcija riznice u okviru HEP Grupe Društvima pruža podršku poslovanju, koordinira pristup domaćem i međunarodnim tržištima novca i kapitala, nadgleda i upravlja financijskim rizikom koji se odnose na poslovanje Društava Grupe kroz interne izvještaje o riziku kojima se analizira izloženost po stupnju i utjecaju rizika. Ovi rizici uključuju tržišni rizik (uključujući rizik valute, rizik kamatne stope na fer vrijednost, i rizik cijene), kreditni rizik, rizik likvidnosti i rizik kamatne stope na novčani tijek.

TRŽIŠNI RIZIK

Aktivnosti Grupe su primarno izložene financijskom riziku promjene tečaja strane valute i kamatne stope (vidi dolje). Izloženost tržišnom riziku se dopunjava analizom osjetljivosti. Nije bilo promjena u izloženosti Grupe tržišnom riziku ili načinu na koji se upravlja i mjeri rizik.

UPRAVLJANJE VALUTNIM RIZIKOM

Grupa obavlja određene transakcije denominirane u stranim valutama, po osnovu kojih dolazi do izloženosti promjenama tečaja stranih valuta. Izloženošću tečaja valute se upravlja u okviru odobrenih parametara politika koji koriste terminske ugovore za strane valute. Knjigovodstvena vrijednost novčanih sredstava i obveza Grupe denominiranih u stranoj valuti na dan izvještavanja je kako slijedi:

	IMOVINA		OBVEZE	
	31. PROSINCA 2008. u tisućama	31. PROSINCA 2007. u tisućama	31. PROSINCA 2008. u tisućama	31. PROSINCA 2007. u tisućama
Europska Unija (EUR)	7.055	7.222	602.510	541.277
USD		-	124.155	72.747
CHF			22.403	-

ANALIZA OSJETLJIVOSTI STRANE VALUTE

Grupa je izložena valutnom riziku u slučaju promjene tečaja eura (EUR), američkog dolara (USD) te švicarskog franka (CHF). U slijedećoj tabeli je prikazana analiza efekata promjene tečaja HRK u iznosu na povećanje ili smanjenje vrijednosti HRK za 10% u odnosu na EUR, USD i CHF. 10% je stopa koja se koristi pri internom izvještavanju Uprave o riziku strane valute i predstavlja procjenu Uprave o razumno mogućim promjenama tečaja stranih valuta. Analiza se vrši samo za potraživanja i obveze nominirane u stranoj valuti i predstavlja usklađenje njihove vrijednosti na kraju razdoblja za promjenu tečaja od 10%. Analiza osjetljivosti uključuje eksterne zajmove koji su denominirani u valuti različitoj od valute zajmodavca ili zajmoprimca. Pozitivan/negativan iznos niže ukazuje na povećanje dobiti ili drugog kapitala kada HRK u odnosu na relevantnu valutu jača za 10%. Za 10% slabljenja HRK u odnosu na relevantnu valutu, efekat bi bio isti, ali u negativnom iznosu.

	2008. u tisućama kuna	2007. u tisućama kuna
EFEKTI PROMJENE TEČAJA EUR		
Dobit ili gubitak	436.137	391.202
EFEKTI PROMJENE TEČAJA USD		
Dobit ili gubitak	64.008	36.267
EFEKT PROMJENE TEČAJA CHF		
Dobit ili gubitak	11.002	-

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

35. FINANCIJSKI INSTRUMENTI *(nastavak)*

UPRVLJANJE KAMATNIM RIZIKOM

Grupa je izložena kamatnom riziku jer zaključuje ugovore o kreditima i sa promjenjivim kamatnim stopama. Izloženost Grupe kamatnim stopama po osnovi financijske imovine i obveza je detaljno prikazana u Bilješci 36, pod podnaslovom Upravljanje rizikom likvidnosti. Ovim rizikom Grupa upravlja na način da održava primjeren omjer kredita s fiksnom i promjenjivom kamatnom stopom u svojem kreditnom portfelju te zaključivanjem ugovora o kamatnim swapovima.

ANALIZA OSJETLJIVOSTI KAMATNE STOPE

Analiza efekata promjene kamatne stope urađena je za financijske instrumente za koje je Grupa izložena kamatnom riziku na datum bilance. Za promjenjive kamatne stope analiza je napravljena pod pretpostavkom da je nepodmireni iznos obveza na datum bilance bio nepodmiren čitavu godinu. Promjena stope od 50 baznih jedinica koristi se za potrebe internog izvještavanja Upravi o riziku kamatnih stopa i predstavlja procjenu Uprave razumno mogućih promjena kamatnih stopa.

U slučaju povećanja, odnosno smanjenja kamatnih stopa za 50 baznih jedinica, a da su sve ostale varijable ostale nepromijenjene:

- Dobit za godinu koja je završila 31. prosinca 2008. bi se smanjila/povećanja za iznos od 23.116 tisuća HRK (2007.; 19.628 tisuća HRK), po osnovu izloženosti kamatnom riziku. Ovo se uglavnom može pripisati izloženosti Grupe kamatnim stopama na zajmovima sa promjenjivim kamatnim stopama; 75% zaduženosti Grupe je po promjenjivoj kamatnoj stopi (2007.; 71%)
- i osjetljivost Grupe na kamatnu stopu se smanjila tijekom tekućeg razdoblja uglavnom zbog smanjenja udjela dužničkih instrumenata u varijabilnoj stopi.

UPRVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM

Kreditni rizik odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obveze što će rezultirati financijskim gubitkom Grupe. Grupa je jedini proizvođač električne energije u Republici Hrvatskoj i kao takav, ima javnu obvezu pružati svoje usluge svim potrošačima, na svim lokacijama u zemlji, neovisno o kreditnom riziku vezanom za određene potrošače. Potraživanja od kupaca, neto, razdijeljena su na značajan broj klijenata, u različitim industrijama i geografskim područjima.

Grupa nema značajnu izloženost kreditnom riziku ni prema jednom kupcu ili društvu kupaca koji imaju slične osobine. Grupa definira kupce da imaju slične osobine ako su povezane osobe.

Kreditni rizik vezan uz potraživanja od kupaca odnosi se prvenstveno na potraživanja od gospodarskih subjekata, osobito od onih u teškoj financijskoj situaciji. Kreditni rizici vezani za potraživanja od kućanstava ograničeni su obzirom na mogućnost isključivanja iz opskrbe mreže.

Izuzimajući navedeno u dolje danj tabeli, knjigovodstvena vrijednost financijske imovine prikazana u financijskim izvještajima, umanjena za gubitke po osnovi umanjavanja vrijednosti, predstavlja maksimalnu izloženost Grupe kreditnom riziku bez uzimanja u obzir vrijednosti prikupljenih kolaterala.

UPRVLJANJE RIZIKOM LIKVIDNOSTI

Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti leži na Upravi Društva, koja je izgradila odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti kojim će se upravljati kratkotrajnim, srednjoročnim i dugotrajnim potrebama za upravljanje likvidnošću Grupe. Grupa upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, kreditima od strane banaka kao i ostalim izvorima financiranja, time što konstantno nadgleda prognozirane i stvarne novčane tijekove i uspoređuje profile dospjeća financijske imovine i obveza.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

35. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

TABELE ZA KAMATNI RIZIK I RIZIK LIKVIDNOSTI

Sljedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospjeća Grupe za nederivativnu financijsku imovinu. Tabela je napravljena na osnovi nediskontiranih novčanih tijekova financijske imovine uključujući i kamate na tu imovinu koje će biti zarađene osim na sredstvima koja Grupa očekuje da će se novčani tijekom pojaviti u drugom razdoblju.

DOSPIJEĆE NEDERIVATIVNE FINANCIJSKE IMOVINE

	PONDERIRANA PROSJEČNA KAMATNA STOPA	Do 1 MJESECA u tisućama kuna	Od 1 do 3 MJESECA u tisućama kuna	Od 3 MJESECA DO 1 GODINE u tisućama kuna	Od 1 do 5 GODINA u tisućama kuna	PREKO 5 GODINA u tisućama kuna	UKUPNO u tisućama kuna
2008. GODINA							
Beskatmatne		1.362.601	615.352	105.629	443.451	28.103	2.555.136
Kamatne –promjenjiva kamata	5,47%	39	80	337	427	418	1.301
Kamatne – fiksna kamata	4,00%	-	-	136	680	406	1.222
UKUPNO		1.362.640	615.432	106.102	444.558	28.927	2.557.659
2007. GODINA							
Beskatmatne		1.116.058	683.741	256.809	444.342	45.875	2.546.825
Kamatne –promjenjiva kamata	5,29%	60	141	451	1.020	-	1.672
Kamatne – fiksna kamata	4,01%	140	-	199	731	764	1.834
UKUPNO		1.116.258	683.882	257.459	446.093	46.639	2.550.331

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

35. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Slijedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospijeca Grupe za nederivatne financijske obveze. Tabela je napravljena na osnovi nediskontiranih novčanih tijekova financijskih obveza na osnovi najranijeg datuma na koji se od Grupe može tražiti da plati.

DOSPIJEĆE NEDERIVATIVNIH FINANCIJSKIH OBVEZA

	PONDERIRANA PROSJEČNA KAMATNA STOPA	Do 1 MJESECA u tisućama kuna	Od 1 do 3 MJESECA u tisućama kuna	Od 3 MJESECA DO 1 GODINE u tisućama kuna	Od 1 do 5 GODINA u tisućama kuna	PREKO 5 GODINA u tisućama kuna	UKUPNO u tisućama kuna
2008. GODINA							
Beskamatne		1.323.924	1.378.879	704.353	14.698	7.327	3.429.181
Kamatne –promjenjiva kamata	5,51%	144.065	482.707	1.123.143	2.831.554	595.700	5.177.169
Kamatne – fiksna kamata	5,34%	5.162	-	442.385	1.076.964	427.706	1.952.217
UKUPNO		1.473.151	1.861.586	2.269.881	3.923.216	1.030.733	10.558.567
2007. GODINA							
Beskamatne	-	963.284	1.616.729	320.750	9.418	11.581	2.921.762
Kamatne –promjenjiva kamata	5,46%	223.130	399.808	1.048.753	2.199.651	710.561	4.581.903
Kamatne – fiksna kamata	5,37%	13.627	216	93.162	889.622	1.045.809	2.042.436
UKUPNO		1.200.041	2.016.753	1.462.665	3.098.691	1.767.951	9.546.101

Grupa ima pristup izvorima financiranja. Ukupan neiskorišteni iznos je 444.106 tisuća kuna na datum bilance. Grupa očekuje da će podmiriti svoje ostale obveze iz operativnih novčanih tijekova i priliva od dospjele financijske imovine.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

35. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

DOSPIJEĆE DERIVATIVNIH FINANCIJSKIH OBVEZA

Grupa ima zaključen ugovor o kamatnom swapu kojim se štiti izloženost Grupe temeljem obveza po promjenjivim kamatnim stopama. Prema ugovoru, šestomjesečna kamatna stopa koju plaća Grupa je fiksna i iznosi 5,39%, dok je swap kamatna stopa jednaka šestomjesečnom EURIBOR-u, odnosno na dan 31. prosinca 2008. godine iznosila je približno 4.9931% (2007.: približno 4,709%), kao što je detaljnije objašnjeno u bilješci 25.

	PONDERIRANA PROSJEČNA KAMATNA STOPA	DO 1 MJESECA u tisućama kuna	OD 1 DO 3 MJESECA u tisućama kuna	OD 3 MJESECA DO 1 GODINE u tisućama kuna	OD 1 DO 5 GODINA u tisućama kuna	PREKO 5 GODINA u tisućama kuna	UKUPNO u tisućama kuna
2008. GODINA							
Beskamatne	4,9931%						
Kamatne –promjenjiva kamata	5,39%	-	5.205	4.580	13.703	-	23.488
Kamatne – fiksna kamata		-	(5.619)	(4.943)	(14.793)	-	(25.355)
UKUPNO		-	(414)	(363)	(1.090)	-	(1.867)
2007. GODINA							
Beskamatne	4,709%						
Kamatne –promjenjiva kamata	5,39%	-	6.170	5.553	22.154	-	33.877
Kamatne – fiksna kamata		-	(7.063)	(6.357)	(25.358)	-	(38.778)
UKUPNO		-	(893)	(804)	(3.204)	-	(4.901)

FER VRIJEDNOST FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA

Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza određuje se na slijedeći način:

Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza sa standardnim uvjetima i kojima se trguje na aktivnim likvidnim tržištima određuje se prema kotiranoj tržišnoj cijeni.

Fer vrijednost ostale financijske imovine i financijskih obveza se određuje sukladno generalno prihvaćenim modelima određivanja cijena na osnovu analize diskontiranog novčanog tijeka korištenjem cijena iz postojećih tržišnih transakcija.

Bilješke uz financijske izvještaje HEP Grupe
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

36. ODOBRENJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijske izvještaje usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje dana 8. svibnja 2009. godine.

Potpisao u ime Društva dana 8. svibnja 2009. godine:

Ivan Mravak
Predsjednik Uprave

Darko Dvornik
Član Uprave

Hrvatska elektroprivreda d.d.

Izveštaj neovisnog revizora

Vlasnicima Hrvatske elektroprivreda d.d.:

Obavili smo reviziju nekonsolidiranih financijskih izvještaja društva Hrvatska elektroprivreda d.d. (u nastavku: "Društvo") koji se sastoje od nekonsolidirane bilance na dan 31. prosinca 2008. godine, nekonsolidiranog računa dobitaka i gubitaka, nekonsolidiranog izvještaja o promjenama na glavnici i nekonsolidiranog izvještaja o novčanom toku za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i bilježaka uz financijske izvještaje.

Odgovornost Uprave za financijske izvještaje

Sastavljanje te objektivni prikaz nekonsolidiranih financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja potpadaju u djelokrug odgovornosti Uprave, a to obuhvaća: ustrojavanje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivni prikaz nekonsolidiranih financijskih izvještaja bez materijalno značajnih pogrešaka u prikazu, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika te davanje računovodstvenih procjena primjerenih danim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti neovisno mišljenje o nekonsolidiranim financijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi nalažu da postupamo u skladu s etičkim pravilima te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerali da nekonsolidirani financijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške u prikazu.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u nekonsolidiranim financijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza nekonsolidiranih financijskih izvještaja, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje nekonsolidiranih financijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti računovodstvenih politika koje su primijenjene te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza nekonsolidiranih financijskih izvještaja u cjelini. Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Značajke koje utječu na revizorsko mišljenje

a) Vrednovanje investicijskih nekretnina po fer vrijednosti

Kao što je navedeno u bilješci 4 uz financijske izvještaje, Društvo je tijekom 2008. godine promijenilo računovodstvenu politiku vezano za vrednovanje investicijskog ulaganja u nekretnine iz troškovnog modela u model vrednovanja po fer vrijednosti. Sukladno Međunarodnom računovodstvenom standardu 40 „Investicijsko ulaganje“, investicijska ulaganja u nekretnine se početno priznaju po trošku nabavke, te naknadno vrednovanje može biti po trošku ili fer vrijednosti. Društvo je sav prihod temeljem vrednovanja po fer vrijednosti u iznosu od 133 milijuna kuna, koji se odnosi na investicijske nekretnine iz portfelja Grupe, iskazalo u svom računu dobiti i gubitka za 2008. godinu. Od navedenog prihoda, 128 milijuna kuna se odnosi na investicijske nekretnine iskazane u financijskim izvještajima ovisnih društava, koji stoga nisu trebali biti iskazani u računu dobiti i gubitka HEP-a d.d. s 31. prosincem 2008. godine. Slijedom navedenog, dugotrajna potraživanja od povezanih strana na dan 31. prosinca 2008. godine i neto dobit za godinu koja je tada završila su precijenjeni za 128 milijuna kuna.

Mišljenje

Po našem mišljenju, izuzev učinaka činjenica navedenih u odjeljku a), nekonsolidirani financijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim odrednicama, financijski položaj Društva na dan 31. prosinca 2008. godine, te rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Poseban naglasak

Bez kvalificiranja našeg mišljenja, skrećemo pozornost na bilješku 2 uz nekonsolidirane financijske izvještaje, koja opisuje računovodstvenu politiku za priznavanje prihoda. Društvo priznaje prihode s temelja iznosa koje je ovisno društvo HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o. fakturiralo krajnjim korisnicima Grupe. Međutim, navedena potraživanja od krajnjih korisnika ostaju u ovisnom društvu. Takva politika u skladu je s hrvatskim zakonom.

Postojeća regulativa nije propisivala detaljno raspoređivanje prihoda povezanih s djelatnosti proizvodnje električne energije. U lipnju 2008. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je „Odluku o visini tarifnih stavki u tarifnom sustavu za proizvodnju električne energije, s iznimkom za povlaštene kupce, bez visine tarifnih stavki, tarifnom sustavu za prijenos električne energije, bez visine tarifnih stavki, tarifnom sustavu za distribuciju električne energije, bez visine tarifnih stavki i tarifnom sustavu za opskrbu električnom energijom s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki“. Grupa primjenjuje navedene tarifne stavke od 01. srpnja 2008. godine.

Također skrećemo pozornost na bilješku 2 uz priložene nekonsolidirane financijske izvještaje, koja opisuje računovodstvenu politiku najmova. Društvo je temeljem ugovora o financijskom najmu ovisnim društvima dalo u najam osnovna sredstva. Nadalje, Društvo ima potraživanja s temelja ugovora o financijskom najmu zaključenima s drugim ovisnim društvima. Navedeni najmovi nose kamatu samo do razine u kojoj je Društvo iz vanjskih izvora pribavilo sredstva za financiranje izgradnje predmetne imovine. Navedena potraživanja iskazana su u nominalnoj vrijednosti zbog specifičnosti organizacije HEP Grupe. Stoga, u cilju boljeg razumijevanja poslovanja Društva, priložene financijske izvještaje treba

čitati zajedno s konsolidiranim financijskim izvještajima HEP Grupe.

Deloitte d.o.o.
Branislav Vrtačnik, ovlaštenu revizor

Zagreb, 8. svibnja 2009. godine

**■ Nekonsolidirani račun dobitka i gubitka društva Hrvatska elektroprivreda d.d.
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine**

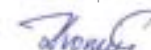
	2008. godina u tisućama kuna	2007. godina u tisućama kuna
Prodaja električne energije	9.681.877	8.558.652
Poslovni prihod - povezana društva	1.074.900	1.005.707
Ostali prihodi iz poslovanja	462.280	502.284
UKUPNI PRIHODI IZ POSLOVANJA	11.219.057	10.066.643
Nabava električne energije	(3.468.510)	(2.857.537)
Troškovi osoblja	(75.931)	(69.675)
Trošak amortizacije	(62.293)	(54.889)
Troškovi za naknadu proizvodnje, prijenosa i distribucije električne energije - povezana društva	(7.148.427)	(6.232.395)
Ostali rashodi iz poslovanja	(379.576)	(450.275)
UKUPNI RASHODI IZ POSLOVANJA	(11.134.737)	(9.664.771)
DOBIT IZ POSLOVANJA	84.320	401.872
Financijski prihodi	205.993	214.255
Financijski rashodi	(286.797)	(164.348)
NETO (GUBITAK)/DOBITAK IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	(80.804)	49.907
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	3.516	451.779
Porez na dobit	-	(66.192)
DOBIT TEKUĆE GODINE	3.516	385.587

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine

Ivan Mravak
Predsjednik Uprave

Darko Dvornik
Član Uprave

■ Nekonsolidirana bilanca društva Hrvatska elektroprivreda d.d.
Na dan 31. prosinca 2008. godine

IMOVINA	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Nekretnine, postrojenja i oprema	312.482	304.661
Investicije u tijeku	185.422	95.374
Nematerijalna imovina	28.493	27.461
Investicijska ulaganja u nekretnine	10.832	6.715
Predujmovi za materijalnu imovinu	376.285	381.453
Ulaganje u NE Krško	1.609.598	1.609.753
Ulaganje i potraživanja od TE Plomin	702.292	766.058
Ulaganja u ovisna društva	6.548	6.548
Ulaganja raspoloživa za prodaju	151.374	2
Dani dugoročni krediti i depoziti	1.537	1.235
Potraživanja za dugoročni najam od povezanih društava	17.465.813	17.061.389
Potraživanja po dugoročnim kreditima od povezanih društava	159.033	159.214
Ostala dugotrajna imovina	126.285	69.475
Odgodena porezna imovina	2.704	3.127
UKUPNA DUGOTRAJNA IMOVINA	21.138.698	20.492.465
Zalihe	11.045	8.044
Potraživanja od kupaca	65.570	30.827
Tekuće dospjeće dugoročnih potraživanja od povezanih društava	1.296.050	1.401.773
Tekuće dospjeće dugoročnih potraživanja	-	658
Ostala kratkoročna potraživanja	245.282	189.430
Potraživanja od povezanih društava	4.134.577	3.410.148
Novac i novčani ekvivalenti	72.376	30.452
UKUPNA KRATKOTRAJNA IMOVINA	5.824.900	5.071.332
UKUPNA AKTIVA	26.963.598	25.563.797

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine

Ivan Mravak
Predsjednik Uprave

Darko Dvornik
Član Uprave

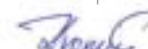
KAPITAL I OBVEZE	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Osnivački kapital	19.792.159	19.792.159
Rezerve	(2.035.890)	(2.035.735)
Zadržana dobit	905.336	902.243
UKUPNA GLAVNICA	18.661.605	18.658.667
Obveze po izdanim obveznicama	1.197.070	1.196.590
Obveze po dugoročnim kreditima	2.963.030	2.722.041
Dugoročne obveze prema državi	24.257	24.307
Ostale dugoročne obveze	66.266	61.367
Dugoročne obveze prema povezanim društvima	68.627	43.907
Rezerviranja i ostale dugoročne obveze	63.623	116.747
UKUPNE DUGOROČNE OBVEZE	4.382.873	4.164.959
Obveze prema dobavljačima	733.410	614.704
Tekuća dospijeca dugoročnih kredita	875.619	544.999
Obveze za kratkoročne kredite	1.118.344	901.825
Obveze za poreze	37.518	144.657
Obveze za kamate	45.680	41.954
Obveze prema povezanim društvima	975.772	423.317
Obveze prema zaposlenima	5.554	10.155
Ostale obveze	127.223	58.560
UKUPNE KRATKOROČNE OBVEZE	3.919.120	2.740.171
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	26.963.598	25.563.797

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine

Ivan Mravak
Predsjednik Uprave

Darko Dvornik
Član Uprave

Izvješća društava HEP grupe

HEP - Proizvodnja d.o.o.

HEP - Operator prijenosnog sustava d.o.o.

HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o.

HEP - Toplinarstvo d.o.o.

HEP - Plin d.o.o.

■ HEP - Proizvodnja d.o.o.

Uvjeti poslovanja HEP grupe, pa tako i HEP Proizvodnje d.o.o. u 2008. godini bili su određeni promjenama na hrvatskom energetsom tržištu. Uz redovno ispunjavanje svojih temeljnih djelatnosti proizvodnje i isporuke električne i toplinske energije HEP-ovim sustavima, HEP Proizvodnja d.o.o. se u suradnji s ostalim društvima HEP grupe, prilagođavala novim zahtjevima, osiguravajući i druge proizvode za potrebe, prvenstveno elektroenergetskog sustava. Tako su pomoćne usluge (usluge koje naši generatori pružaju sustavu električne energije kroz primarnu, sekundarnu i tercijalnu regulaciju), koje su i prije bile naš proizvod, ali bez prepoznatljivog komercijalno-tržišnog aspekta, od 2008. godine ugovorom s HEP OPS-om postale novi komercijalni proizvod koji donosi prihod ovom Društvu.

Uz nastavak reorganizacije Društva, kontinuirano se radilo na tehnološkom poboljšanju raspoloživosti elektrana i osposobljavanju za dinamički brze odzive na potrebe tržišta. Stoga su u sklopu redovnog održavanja, uz modernizaciju i revitalizaciju, nastavljene aktivnosti na poboljšanju sustava upravljanja hidroelektranama i modernizaciji vođenja s ciljem osposobljavanja za brze promjene tereta. U sklopu restrukturiranja tržišta prema zahtjevima EU, stručnjaci HEP Proizvodnje d.o.o. su usko surađivali sa stručnjacima ostalih članica HEP grupe, HERA-om, HROTE-om i Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva.

Posebno su važne aktivnosti koje HEP Proizvodnja d.o.o. radi u ime i za HEP d.d. na izgradnji novih elektrana. Provedena je provjera statusa projekata te su, s ciljem održavanja postavljenih rokova, nastavljani radovi na HE Lešće i bloku L u TE-TO Zagreb. Pripremni radovi na izgradnji kogeneracijskog bloka Blok C u TE Sisak (uključujući i aktivnosti na osiguranju plina za pogon elektrane) u punom su zamahu, a započeli su i radovi na samoj lokaciji.

Posebna se pozornost posvećuje provedbi propisa u vezi sa zaštitom okoliša. Redovno se prate emisije svih termoelektrana, modernizirani su sustavi praćenja emisija, a projekt

CISEM omogućava uvid u trenutne emisije svih termoelektrana na jednom mjestu te odgovarajuće izvješćivanje mjero-davnih državnih tijela i jedinica lokalne samouprave. Izrađen je i program smanjivanja emisija CO₂ sukladno obvezama Republike Hrvatske prema Kyotskom protokolu i drugim međunarodnim dokumentima, te je dostavljen u mjerodavno ministarstvo. U sklopu redovne provjere, potvrđeno je certificiranje svih elektrana za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te za ISO certifikate serije 9000 i serije 14000. Nastavljene su pripreme za ishođenje certifikata za preostale elektrane.

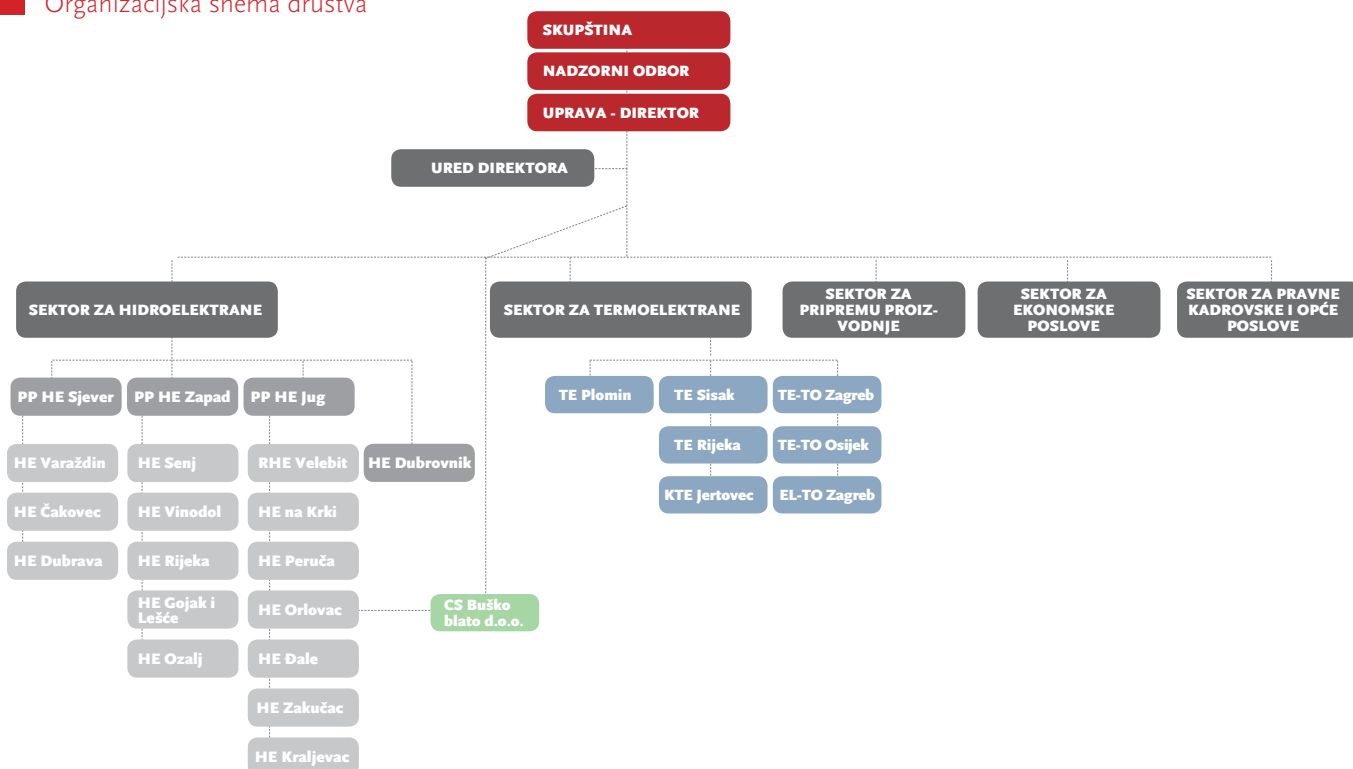
U HEP-Proizvodnji također važno mjesto zauzimaju zaštita na radu i protupožarna zaštita. U sklopu reorganizacije Društva iz 2007. godine, ti su poslovi funkcionalno organizirani u vertikalno organiziranoj službi, koja uz redovne poslove, posebno vodi računa o stalnom obrazovanju i povećanju stupnja zaštite i rada na siguran način. Poslovanje u 2008. godini bilo je opterećeno neočekivano visokim rastom cijena svih pogonskih energenata. Hidrološke su okolnosti bile nepovoljne u velikom dijelu godine, sve do kraja studenoga kada je njihovo naglo poboljšanje omogućilo puni rad svih hidroelektrana, a time i značajne uštede na troškovima goriva za termoelektrane, što je povoljno utjecalo na ukupno poslovanje Društva u 2008. godini. Povoljan utjecaj na poslovanje u drugom dijelu godine imalo je povećanje proizvodnog dijela proizvodne komponente tarife za kupce električne energije.

Tijekom godine provedene su interne kontrole, smanjeni su svi upravljivi unutrašnji troškovi, te su učinkovito iskorištene unutrašnje rezerve, bez ugrožavanja operativne spremnosti postrojenja. Provedene mjere omogućile su povoljan poslovni rezultat, čak i iznad očekivanja s obzirom na otežane uvjete poslovanja.

Direktor
Petar Čubelić, dipl.ing

Organizacijska shema društva

Proizvodni kapaciteti

HIDROELEKTRANE	RASPOLOŽIVA SNAGA (MW)	HIDROELEKTRANE	RASPOLOŽIVA SNAGA (MW)
AKUMULACIJSKE		PROTOČNE	
HE Zakučac	486	HE Varaždin	86,5
RHE Velebit	276 (-240)	HE Dubrava	77,8
HE Orlovac	237	HE Čakovec	77,4
HE Senj	216	HE Gojak	55,5
HE Dubrovnik	2x108*	HE Rijeka	36
HE Vinodol	90	HE Miljacka	24
HE Peruća	60	HE Jaruga	7,2
HE Kraljevac	46,4	HE Golubić	6,5
HE Đale	40,8	HE Ozalj	5,5
HE Sklope	22,5	HE Krčić	0,3
CS Buško blato	7,5/4,2 (-10,2/-4,8)		
CHE Fužine	4,6 (-5,7)		
HE Zavrelje	2		
CHE Lepenica	0,8 (-1,2)		
HE Zeleni vir	1,7		

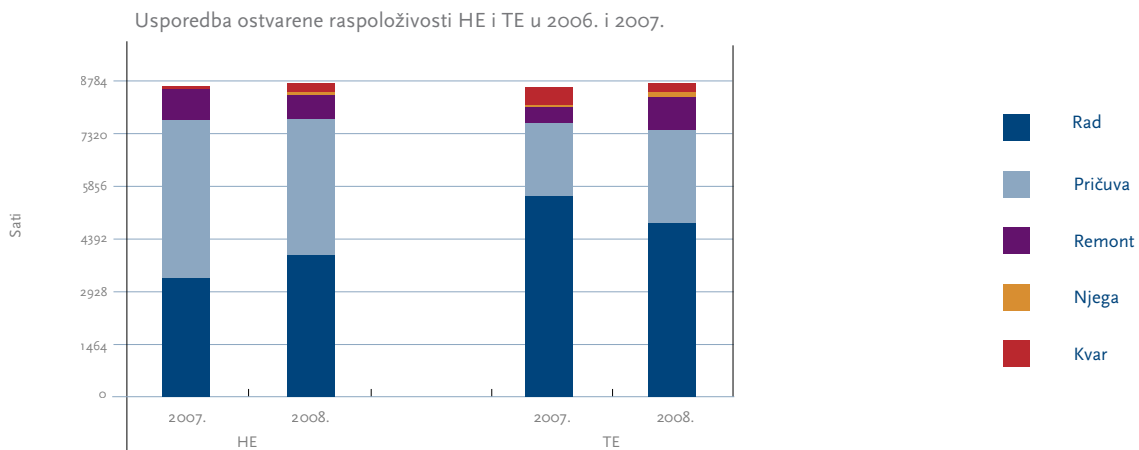
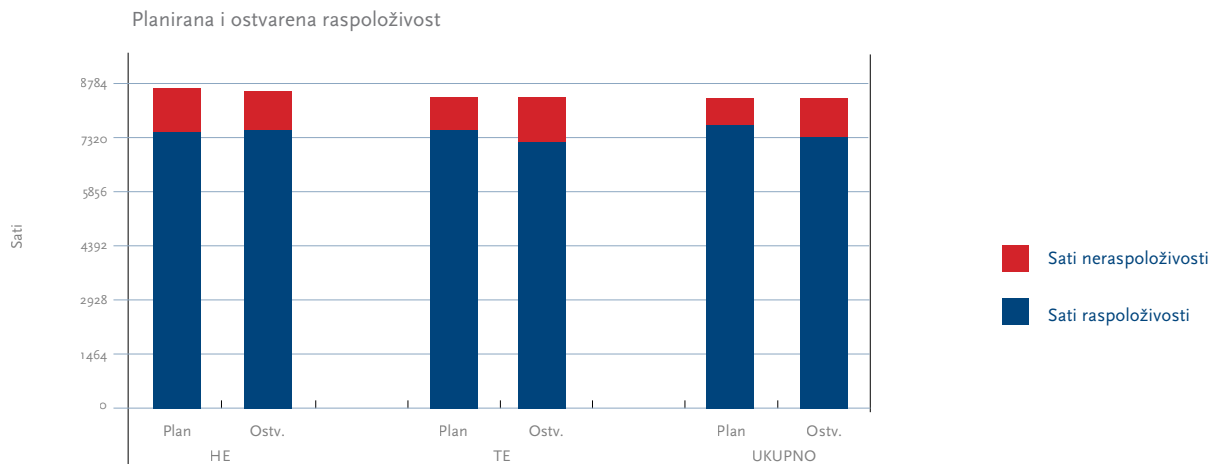
CS: crpna stanica CHE: crpna HE RHE: reverzibilna HE

* Jedan agregat HE Dubrovnik radi za BiH

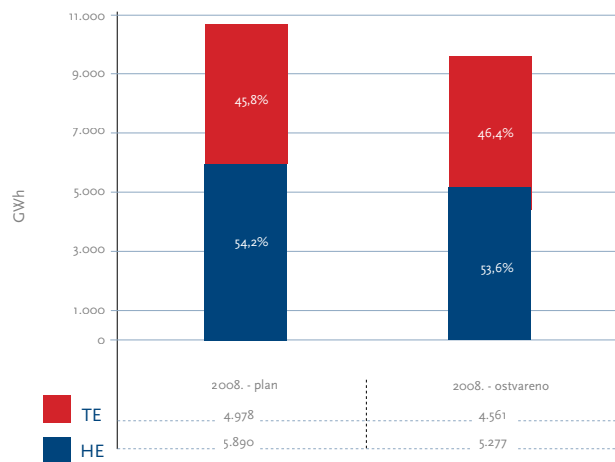
TERMOELEKTRANE	RASPOLOŽIVA SNAGA NA PRAGU (MW)	GORIVO
TE Sisak	396	loživo ulje / prirodni plin
TE-TO Zagreb	312 / 400 MWt	loživo ulje / prirodni plin
TE Rijeka	303	loživo ulje
TE Plomin (A)	110	kameni ugljen
EL-TO Zagreb	90 / 184 MWt	loživo ulje / prirodni plin
TE-TO Osijek	90 / 124 MWt	loživo ulje / prirodni plin / ekstralako ulje
KTE Jertovec	72	prirodni plin / ekstralako ulje
TE PLOMIN (B)*	192	ugljen

* U vlasništvu TE Plomin d.o.o. (HEP : RWE Power - 50% : 50%); HEP-Proizvodnja d.o.o. – O&M ugovor

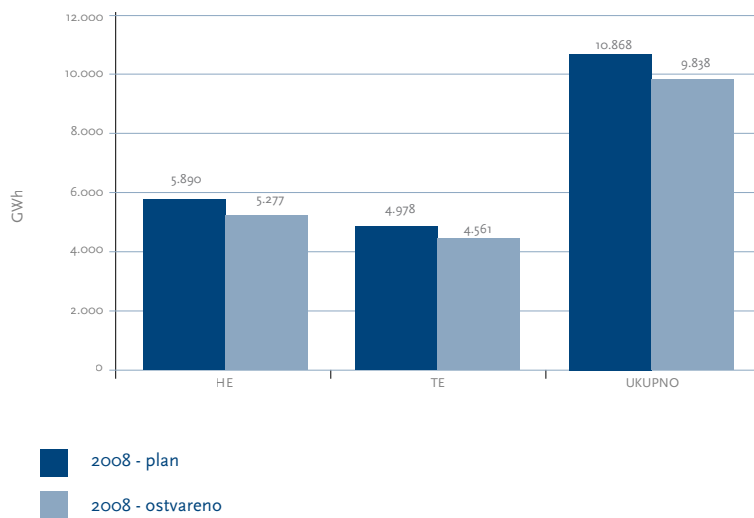
■ Raspoloživost i proizvodnja električne energije HE i TE u 2008.

Struktura planirane i ostvarene proizvodnje

Usporedba planirane i ostvarene proizvodnje

Izvještaj neovisnog revizora

Vlasniku društva HEP Proizvodnja d.o.o.:

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja HEP Proizvodnje d.o.o. (u nastavku: "Društvo") koji se sastoje od bilance na dan 31. prosinca 2008. godine, računa dobiti i gubitka, izvještaja o promjenama na glavnici i izvještaja o novčanom toku za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i bilježaka uz financijske izvještaje.

Odgovornost Uprave za financijske izvještaje

Sastavljanje te objektivni prikaz financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja potpadaju u djelokrug odgovornosti Uprave, a to obuhvaća: ustrojavanje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivni prikaz financijskih izvještaja bez materijalno značajnih pogrešaka u prikazu, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika te davanje računovodstvenih procjena primjerenih danim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti neovisno mišljenje o financijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi nalažu da postupamo u skladu s etičkim pravilima te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerali da financijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške u prikazu.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u financijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvještaja, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje financijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti računovodstvenih politika koje su primijenjene te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza financijskih izvještaja u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Značajke koje utječu na revizorsko mišljenje

a) Vrednovanje investicijskih nekretnina po fer vrijednosti

Društvo je tijekom 2008. godine promijenilo računovodstvenu politiku vezano za vrednovanje investicijskog ulaganja u nekretnine iz troškovnog modela u model vrednovanja po fer vrijednosti. Sukladno Međunarodnom računovodstvenom standardu 40 „Investicijsko ulaganje“, investicijska ulaganja u nekretnine se početno priznaju po trošku nabavke, te naknadno vrednovanje može biti po trošku ili fer vrijednosti. Društvo je učinke fer vrednovanja investicijskog ulaganja u nekretnine primljene u najam od HEP d.d. proknjižilo kao povećanje dugoročnih obveza prema povezanim stranama, a ne kroz najranije prezentirano razdoblje kako je predviđeno Međunarodnim računovodstvenim standardom 8, koji propisuje da se učinci promjena računovodstvenih politika retroaktivno priznaju u financijskim izvještajima Društva.

Slijedom navedenog, dugotrajne obveze prema povezanim strana na dan 31. prosinca 2008. godine su procjenjene za iznos od 26 milijuna kuna, a zadržani dobiti i neto dobit su podcijenjeni za prethodne kumulativne učinke fer vrednovanja i učinke promjene fer vrednovanja za 2008. godinu, sukladno primjeni promjene računovodstvene politike.

Mišljenje

Po našem mišljenju, izuzev učinaka činjenica navedenih u odjeljku a), financijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim odrednicama, financijski položaj Društva na dan 31. prosinca 2008. godine, te rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Posebni naglasci

a) Priznavanje prihoda

Bez daljnjeg kvalificiranja našeg mišljenja, skrećemo pozornost na bilješku 2 uz financijske izvještaje, koja opisuje računovodstvenu politiku za priznavanje prihoda. Društvo priznaje prihode kada je vjerojatno da će nastati priljev ekonomskih koristi u Društvo i kad iznos prihoda može biti pouzdano mjerljiv. Prihodi od prodaje ne uključuju poreze i odobrene popuste. Prihodi od pružanja usluga se priznaju prema stupnju dovršenosti. Poslovni prihodi koji nastaju pružanjem usluga proizvodnje električne i toplinske energije povezanom društvu iskazuju se po izvršenju usluga na dan fakturiranja.

Postojeća regulativa nije propisivala detaljno raspoređivanje prihoda povezanih s djelatnosti proizvodnje električne energije. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energiji iz prosinca 2004. godine, u prosincu 2006. godine izrađen je model za utvrđivanje tarifnih sustava za različite energetske subjekte, s odgodom primjene do 2007. godine. Grupa je primijenila model u izradi financijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. prosinca 2007. godine. U lipnju 2008. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o visini tarifnih stavki

u tarifnom sustavu za proizvodnju električne energije, s iznimkom za povlaštene kupce, bez visine tarifnih stavki, tarifnom sustavu za prijenos električne energije, bez visine tarifnih stavki, tarifnom sustavu za distribuciju električne energije, bez visine tarifnih stavki i tarifnom sustavu za opskrbu električnom energijom s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki. Grupa primjenjuje navedene tarifne stavke od 01. srpnja 2008. godine.

b) nastavak poslovanja

Skrećemo pozornost i na bilješku 2 uz financijske izvještaje, koja opisuje problematiku vezano za sposobnost Društva da nastavi vremenski neograničeno poslovati. Iz iznesenog obrazloženja vidljivo je da je moguće dugoročno održati poslovanje Društva uz kontinuiranu potporu matice, te su stoga računovodstvena načela primijenjena na temelju pretpostavke da će Društvo biti u mogućnosti poslovati u vremenski neograničenom razdoblju.

c) računovodstvena politika najmova

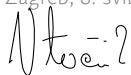
Također skrećemo pozornost na bilješku 2 uz priložene financijske izvještaje, koja opisuje računovodstvenu politiku najmova. Zbog specifičnosti organizacijske strukture, predmetna osnovna sredstva iskazuju se po izvornoj knjigovodstvenoj vrijednosti u kojoj ih je HEP d.d. početno iskazao. Obveze s temelja financijskog najma iskazane su u okviru dugoročnih obveza po nominalnoj vrijednosti, uz povećanje za fer vrijednost kako je izloženo u odjeljku a). Kamata na navedene najmove je samo do razine u kojoj je najmodavatelj iz vanjskih izvora pribavio sredstva za financiranje izgradnje predmetne imovine.

Stoga, u cilju boljeg razumijevanja poslovanja Društva, priložene financijske izvještaje treba čitati zajedno s konsolidiranim financijskim izvještajima HEP Grupe.

Deloitte d.o.o.

Branislav Vrtačnik, ovlaštenu revizor

Zagreb, 8. svibnja 2009. godine

■ Račun dobitka i gubitka društva HEP Proizvodnja d.o.o. Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

	2008. godina u tisućama kuna	2007. godina u tisućama kuna
Prihodi od naknade za proizvodnju električne energije i ostali prihodi od povezanih društava	3.817.635	3.478.141
Ostali prihodi iz poslovanja	45.491	101.475
	3.863.126	3.579.616
Utrošeni energenti za proizvodnju, materijal i rezervni dijelovi	2.427.385	2.244.370
Troškovi usluga	292.031	308.656
Troškovi osoblja	332.345	305.669
Trošak amortizacije	426.495	432.823
Administrativni troškovi – povezana društva	83.814	127.721
Ostali rashodi iz poslovanja	245.276	246.146
	3.807.346	3.665.385
DOBIT / (GUBITAK) IZ OSNOVNE DJELATNOSTI	55.780	(85.769)
Financijski prihodi	397	306
Financijski rashodi	(31.491)	(24.607)
NETO GUBITAK IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	(31.094)	(24.301)
DOBIT / (GUBITAK) IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	24.686	(110.070)
Porez	(968)	(1.452)
DOBIT / (GUBITAK) POSLOVNE GODINE	23.718	(111.522)

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine

Petar Čubelić, dipl.ing

Predsjednik Uprave

■ Bilanca društva HEP Proizvodnja d.o.o.
Na dan 31. prosinca 2008. godine

IMOVINA	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Nematerijalna imovina	5.191	7.656
Nekretnine, postrojenja i oprema	6.204.857	6.382.839
Investicije u tijeku	1.671.369	1.206.137
Investicijska ulaganja u nekretnine	40.752	15.552
Predujmovi za materijalnu imovinu	61.128	107.032
Ulaganja u ovisna društva	7	7
Potraživanja od prodaje stanova	19.504	21.544
Odgodena porezna imovina	11.306	12.274
UKUPNA DUGOTRAJNA IMOVINA	8.014.114	7.753.041
Zalihe	820.367	634.946
Ostala kratkotrajna imovina	42.262	133.245
Potraživanja od povezanih društava	613.392	376.873
Potraživanja od kupaca	1.831	1.701
Tekuće dospijeće dugoročnih potraživanja	2.535	2.420
Novac i novčani ekvivalenti	24.374	6.210
UKUPNA KRATKOTRAJNA IMOVINA	1.504.761	1.155.395
UKUPNA IMOVINA	9.518.875	8.908.436

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine
Petar Čubelić, dipl.ing
Predsjednik Uprave

KAPITAL I OBVEZE	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Osnivački kapital	20	20
Rezerve	9.188	9.188
Preneseni gubitak	(114.939)	(138.657)
UKUPNA GLAVNICA	(105.731)	(129.449)
Dugoročne obveze prema povezanim društvima	5.847.450	6.005.155
Dugoročna rezerviranja	121.631	126.807
Ostale dugoročne obveze	13.186	14.394
UKUPNE DUGOROČNE OBVEZE	5.982.267	6.146.356
Obveze prema dobavljačima	825.568	868.094
Obveze prema povezanim društvima	2.230.004	1.501.793
Tekuća dospijuća dugoročnih obveza od povezanog društva	426.495	432.823
Ostale kratkoročne obveze	160.272	88.819
UKUPNE KRATKOROČNE OBVEZE	3.642.339	2.891.529
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	9.518.875	8.908.436

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine
 Petar Čubelić, dipl.ing
 Predsjednik Uprave

■ HEP - Operator prijenosnog sustava d.o.o.

U skladu sa zakonodavno-regulatornim okvirom, u granicama odobrenog Gospodarskog plana i Plana investicija za 2008.g., HEP-Operator prijenosnog sustava d.o.o. (HEP-OPS) nastavio je izvršavati svoje osnovne zadaće - vođenje elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske, prijenos električne energije, održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže, kao i potporu razvoju i funkcioniranju tržišta električne energije Republike Hrvatske, a i Energetske zajednice.

U 2008. godini zabilježeno je daljnje povećanje, ne samo ukupne potrošnje u hrvatskom elektroenergetskom sustavu, koja je dosegla 18 TWh, nego i potrošnje na razini prijenosne mreže i ukupno prenesene energije. Unatoč tomu, u prijenosnoj je mreži ostvareno daljnje smanjenje tehničkih gubitaka, a nije bilo ni većih poremećaja u opskrbi električnom energijom. Zbirni iznos ukupno neisporučene električne energije zbog prekida opskrbe procjenjuje se na 666 MWh.

Tijekom 2008. godine u redovni je pogon stavljeno više objekata prijenosne mreže, od kojih se povećanjem sigurnosti opskrbe ističu novi DV 2x220(110) kV Plomin-Vodnjan, novi DV 110 (35) kV Pračno-Kostajnica (u sklopu realizacije Programa Banovina), nova TS 110/10(20) kV Buzet (čime je, uz proširenje TS 110/35 kV Pazin, završena opsežna realizacija uvjeta za stavljanje dalekovoda na potezu Pazin-Butoniga-Buzet-Buje 110 kV), DV 110 kV Plomin-Dubrova, rekonstruirana TS 110/35 kV Zabok, proširenje TS 110/35 kV Pokuplje i TS 110/10(20) kV Dubovac (čime je omogućeno stavljanje DV Pokuplje-Dubovac pod napon 110 kV u sklopu realizacije Programa Karlovac). Nastavljeno je priključivanje TS 110/20 kV na prijenosnu mrežu, zamjene i rekonstrukcije primarne i sekundarne opreme i pomoćnih pogona u transformatorskim stanicama te zamjene opreme i sanacije građevinskih elemenata pojedinih dalekovoda 110 kV.

Od novih investicijskih projekata ističu se početak građevinskih radova na izgradnji novog prekograničnog DV 2x400 kV Ernestinovo-Pecs (Mađarska) i početak realizacije strateškog projekta revitalizacije informacijsko-komunikacijske opreme sustava vođenja uključujući nacionalni dispečerski centar i četiri mrežna centra. Pokrenuta je i izgradnja TS 220/110 kV Plat s priključnim vodovima u okviru Programa Dubrovnik.

U lipnju 2008. HERA je izdala suglasnost na Plan razvoja i izgradnje prijenosne mreže za razdoblje 2008-2010, a u pripremi je odgovarajući Plan za razdoblje 2009.-2011. Također su započete i aktivnosti na izradi desetgodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže.

Nakon Odluke Vlade RH o određivanju iznosa tarifnih stavki novog tarifnog sustava za prijenos električne energije, započele su aktivnosti na sklapanju ugovora o korištenju prijenosne mreže. Do kraja godine uređeni su odnosi s jedanaest povlaštenih kupaca i jednim povlaštenim proizvođačem. Bilateralnim ugovorom s HEP-Proizvodnjom d.o.o. regulirano je pružanje pomoćnih usluga, čime je ostvaren značajan doprinos sigurnom radu hrvatskog elektroenergetskog sustava i transparentnosti poslovanja.

U sklopu pregovora za pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji (poglavlje pravne stečevine 15. Energetika), HEP-OPS je u listopadu 2008. bio domaćin „peer review mission“ („pregleda misijom eksperata“) koji su u pozitivnom izvješću ustanovili da je HEP-OPS ispunio obveze koje se odnose na potpunu primjenu EU acquisa (zajedničke pravne stečevine EU) iz područja električne energije, posebice Uredbe 1228/03/EC.

Uspješno je nastavljena provedba mjesečnih dražbi prekograničnih prijenosnih kapaciteta HEP OPS-a na granicama prema Sloveniji, BiH i Srbiji, kao i provedba zajedničkih mjesečnih izravnih dražbi prekograničnih prijenosnih kapaciteta HEP-OPS-a i mađarskog operatora prijenosnog sustava za hrvatsko-mađarsku granicu. HEP-OPS je, slijedom obveze primjene Uredbe 1228/03/EC, pokrenuo inicijative za uspostavu zajedničkih dražbi prekograničnih prijenosnih kapaciteta s operatorima prijenosnih sustava BiH, Slovenije i Srbije, dok su s mađarskim operatorom započele aktivnosti na proširenju zajedničkih dražbi prekograničnih prijenosnih kapaciteta, s mjesečnih na ostale vremenske razine.

Slijedom odluke Ministarskog vijeća Energetske zajednice iz lipnja 2008., i operatori prijenosnih sustava ugovornih strana Energetske zajednice postali su obvezni primijeniti smjernice za upravljanje zagušenjima iz Dodatka Uredbe 1228/03/EC. Stoga je HEP-OPS u prosincu 2008., temeljem prethodnih odobrenja HERA-e, objavio novi Pravilnik o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta te potpisao Memorandum o razumijevanju za provedbu zajedničkih procedura za upravljanje „zagušenjima i uspostavu dražbenog ureda jugoistočne Europe za koordinirane dražbe prijenosnih kapaciteta između operatora prijenosnih sustava jugoistočne Europe.

Nastavljeno je sudjelovanje u jedinstvenom europskom ITC mehanizmu za izračun i naknadu tranzitnih troškova uzrokovanih prekograničnim prijenosom električne energije. U lipnju 2008. HEP-OPS je s ostalim europskim operatorima prijenosnih sustava potpisao Sporazum o objavi podataka na ETSO Vista portalu, koji tržišnim sudionicima iz EU i Energetske zajednice razvidno omogućava pristup podacima.

Slijedom suradnje s drugim operatorima prijenosnih sustava i kroz udruge operatora (UCTE i ETSO/SETSO) HEP-OPS je u prosincu 2008., kao jedan od 42 osnivačka člana utemeljio

novu jedinstvenu udruhu operatora prijenosnih sustava čitave Europe - ENTSO-E.

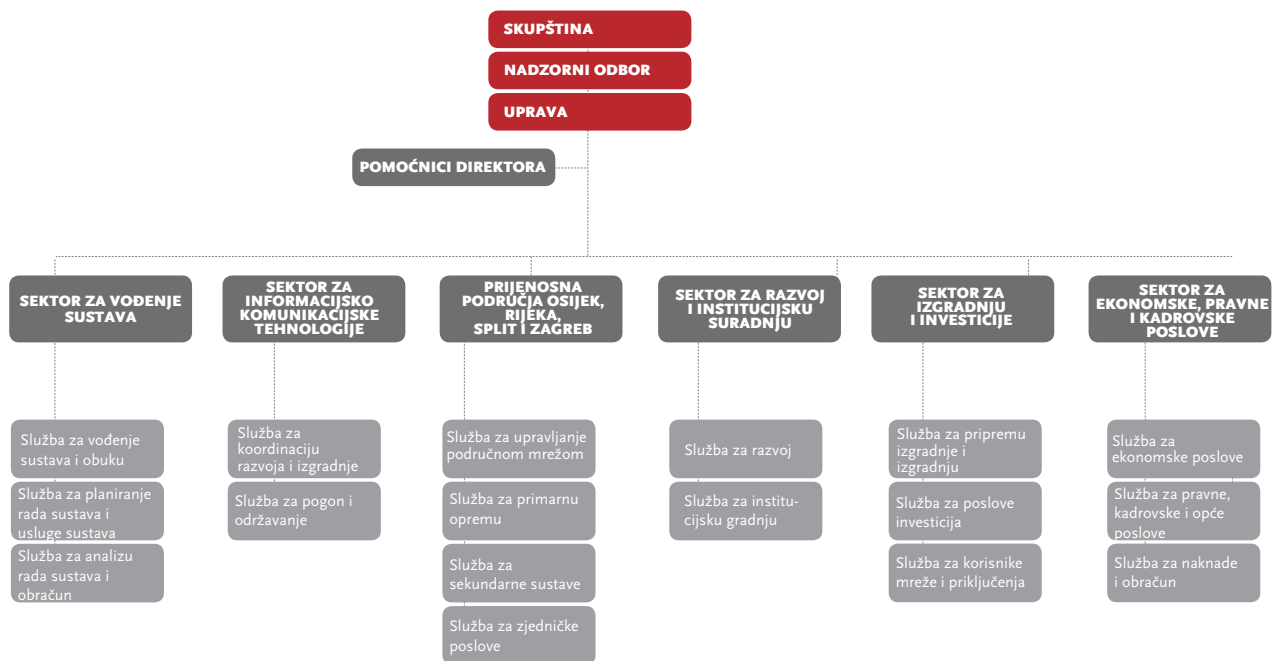
Zahvaljujući realizaciji darovnice GEF-a i IBRD-a za Projekt obnovljivih izvora energije koji se realizira putem HBOR-a i Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, HEP-OPS je nabavio programsku podršku za predviđanje proizvodnje električne energije iz vjetroelektrana. Također, HEP-OPS je proveo opsežne aktivnosti u utvrđivanju Dodatnih tehničkih uvjeta za priključak i pogon vjetroelektrana na prijenosnoj mreži koji su nakon provedenog javnog uvida, usvojeni i stupili na snagu krajem 2008.

Poslovna ostvarenja HEP-OPS-a u 2008. godini rezultat su dobre organiziranosti, stručnog i timskog rada, odgovornosti i visoke profesionalne razine u obavljanju rastućeg opsega, kako uobičajenih tako i novih poslova uz minimalno povećanje broja radnika s 1240 na 1248.

Direktor
dr.sc. Dubravko Sabolić

Organizacijska shema društva

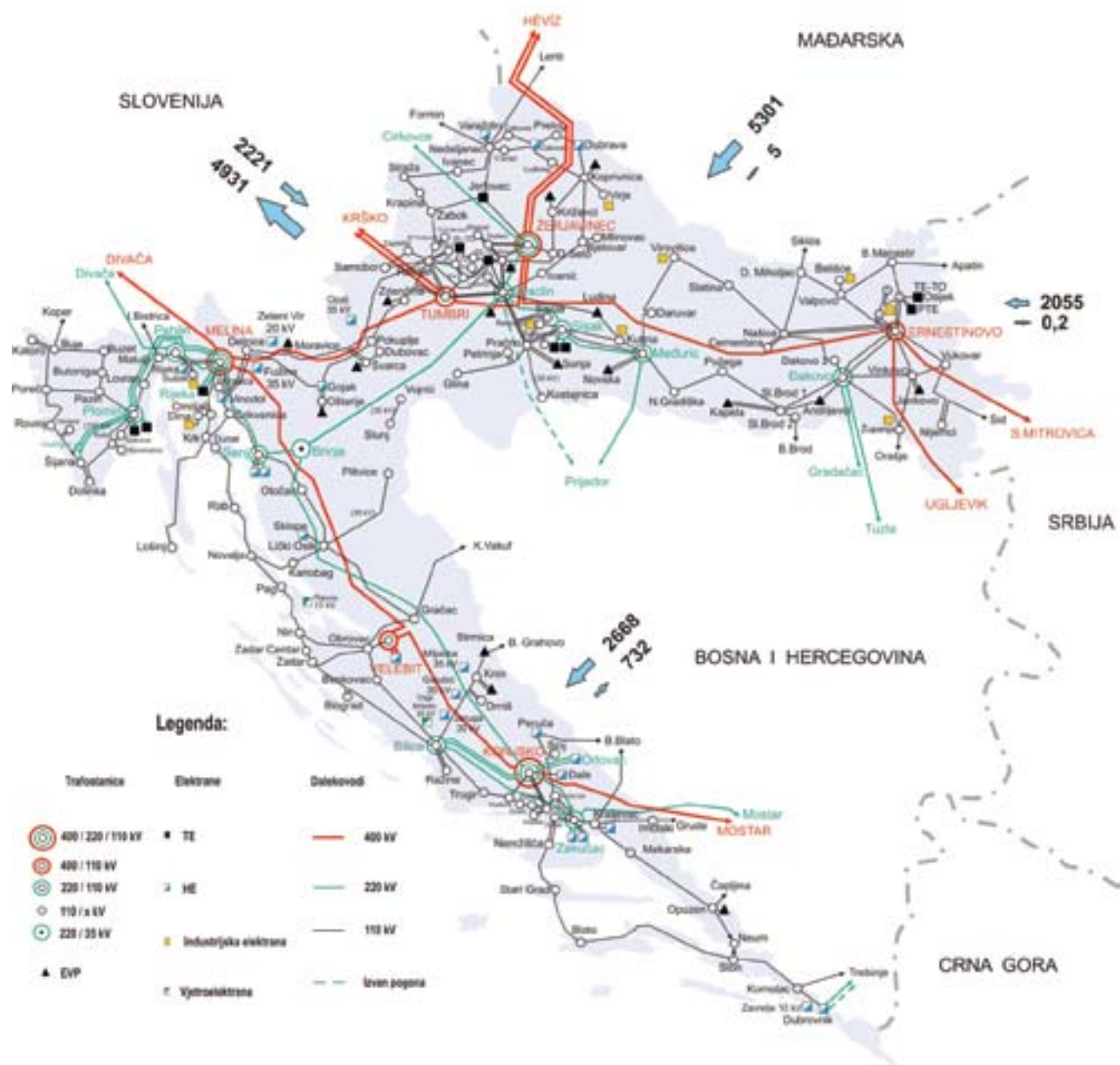
■ Ostvarenje u 2008. godini – energetske podaci

Elektroenergetska bilanca	GWh
Ukupna proizvodnja *	11.419
Uvoz (ulaz u Hrvatsku)	12.245
UKUPNA DOBAVA	23.664
Izvoz (izlaz iz Hrvatske)	5.668
UKUPNA POTROŠNJA	17.996
Neposredna dobava i potrošnja na distribucijskoj mreži	395
Gubici u prijenosnoj mreži	484
KONZUM PRIJENOSA	17.117
Isporuka kupcima izravno priključenim na prijenosnu mrežu	979
Crpni rad i ostala vlastita potrošnja	193
ISPORUKA DISTRIBUCIJI IZ PRIJENOSNE MREŽE	15.946
* Uključujući preuzetu energiju iz industrijskih elektrana i vjetroelektrana, te proizvodnju preuzetu neposredno u distribucijsku mrežu (464 GWh)	
VRŠNO OPTEREĆENJE SUSTAVA (31.12.2008.)	3.009 MWh/H

Prijenosna mreža (u pogonu), stanje 31. prosinca 2008.

	400 kV	220 kV	110 kV	srednji napon	Ukupno
Duljina vodova [km]	1.159	1.144	4.634	184	7.121
Transformatorske stanice [kom.]	5	6	106	-	117
Instalirana snaga [MVA]	4.100	2.100	4.903	-	11.103

- Shema hrvatskog elektroenergetskog sustava s razmjenom električne energije po granicama (GWh)

Izvještaj neovisnog revizora

Vlasniku društva HEP Operator prijenosnog sustava d.o.o.:

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja HEP Operator prijenosnog sustava d.o.o. (u nastavku: "Društvo") koji se sastoje od bilance na dan 31. prosinca 2008. godine, računa dobiti i gubitka, izvještaja o promjenama na glavnici i izvještaja o novčanom toku za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i bilježaka uz financijske izvještaje.

Odgovornost Uprave za financijske izvještaje

Sastavljanje te objektivan prikaz financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja potpadaju u djelokrug odgovornosti Uprave, a to obuhvaća: ustrojavanje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivan prikaz financijskih izvještaja bez materijalno značajnih pogrešaka u prikazu, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika te davanje računovodstvenih procjena primjerenih danim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti neovisno mišljenje o financijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi nalažu da postupamo u skladu s etičkim pravilima te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerali da financijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške u prikazu.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u financijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvještaja, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje financijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti računovodstvenih politika koje su primijenjene te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza financijskih izvještaja u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, financijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim odrednicama, financijski položaj Društva na dan 31. prosinca 2008. godine, te rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Posebni naglasci

a) priznavanje prihoda

Bez daljnijeg kvalificiranja našeg mišljenja, skrećemo pozornost na bilješku 2 uz financijske izvještaje, koja opisuje računovodstvenu politiku za priznavanje prihoda. Društvo je priznavalo prihode s temelja tarifnog sustava prema Odluci Vijeća za regulaciju iz listopada 2003. godine. Sukladno odluci, matično društvo HEP d.d. naknađuje Društvo iznos za usluge prijenosa električne energije na temelju električne energije koju je HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o. fakturiralo krajnjim korisnicima, koja se množi primjenom fiksne tarife. Takva politika je u skladu s hrvatskim zakonima i propisima.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energiji iz prosinca 2004. godine, u prosincu 2006. godine izrađen je model za utvrđivanje tarifnih sustava za različite energetske subjekte, s odgodom primjene do 2007. godine. Grupa je primijenila model u izradi financijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. prosinca 2007. godine. U lipnju 2008. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je "Odluku o visini tarifnih stavki u tarifnom sustavu za proizvodnju električne energije, s iznimkom za povlaštene kupce, bez visine tarifnih stavki, tarifnom sustavu za prijenos električne energije, bez visine tarifnih stavki, tarifnom sustavu za distribuciju električne energije, bez visine tarifnih stavki i tarifnom sustavu za opskrbu električnom energijom s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki". Grupa primjenjuje navedene tarifne stavke od 01. srpnja 2008. godine.

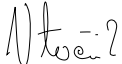
b) računovodstvena politika najmova

Također skrećemo pozornost na bilješku 2 uz priložene financijske izvještaje, koja opisuje računovodstvenu politiku najmova. Zbog specifičnosti organizacijske strukture, predmetna osnovna sredstva iskazuju se po izvornoj knjigovodstvenoj vrijednosti u kojoj ih je HEP d.d. početno iskazao. Obveze s temelja financijskog najma iskazane su u okviru dugoročnih obveza po nominalnoj vrijednosti. Kamata na navedene najmove je samo do razine u kojoj je najmodavatelj iz vanjskih izvora pribavio sredstva za financiranje izgradnje predmetne imovine.

Stoga, u cilju boljeg razumijevanja poslovanja Društva, priložene financijske izvještaje treba čitati zajedno s konsolidiranim financijskim izvještajima HEP Grupe.

Deloitte d.o.o.

Branislav Vrtačnik, ovlaštenu revizor

Zagreb, 08. svibnja 2009. godine

■ Račun dobitka i gubitka društva HEP Operator prijenosnog sustava d.o.o.
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

	2008. godina u tisućama kuna	2007. godina u tisućama kuna
Prihodi od prijenosa električne energije povezana društva	956.329	639.159
Ostali prihodi iz poslovanja povezana društva	14.081	19.054
Ostali prihodi iz poslovanja	86.551	115.782
	1.056.961	773.995
Utrošeni materijal i rezervni dijelovi	(19.634)	(24.838)
Troškovi usluga	(72.678)	(63.541)
Troškovi osoblja	(173.423)	(152.691)
Trošak amortizacije	(228.834)	(217.688)
Troškovi pomoćnih usluga sustava	(121.723)	-
Troškovi gubitaka na mreži prijenosa	(197.938)	(189.648)
Administrativni troškovi – povezana društva	(44.523)	(43.394)
Ostali rashodi iz poslovanja	(60.119)	(57.083)
	(918.872)	(748.883)
DOBIT IZ POSLOVANJA	138.089	25.112
Financijski prihodi	215	213
Financijski rashodi	(68.419)	(55.736)
NETO GUBITAK IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	(68.204)	(55.523)
DOBIT / (GUBITAK) PRIJE OPOREZIVANJA	69.885	(30.411)
Porez na dobit	(7.945)	(447)
DOBIT / (GUBITAK) TEKUĆE GODINE	61.940	(30.858)

Potpisano u ime Društva na dan 08. svibnja 2009. godine

Dubravko Sabolić

Direktor

■ Bilanca društva HEP Operator prijenosnog sustava d.o.o.
Na dan 31. prosinca 2008. godine

IMOVINA	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.628.079	3.463.878
Investicije u tijeku	403.061	400.553
Nematerijalna imovina	22.972	24.559
Investicijsko ulaganja u nekretnine	7.932	3.318
Predujmovi za materijalnu imovinu	231	2.104
Potraživanja od prodaje stanova	7.021	7.654
Odgodena porezna imovina	6.472	5.771
UKUPNA DUGOTRAJNA IMOVINA	4.075.768	3.907.837
Zalihe	28.632	34.260
Potraživanja od kupaca	30.915	16.660
Potraživanja od povezanih društava	283.879	35.810
Ostala kratkotrajna imovina	42.406	107.282
Tekuće dospijeće dugoročnih potraživanja	782	777
Novac i novčani ekvivalenti	8.088	1.388
UKUPNA KRATKOTRAJNA IMOVINA	394.702	196.177
UKUPNA AKTIVA	4.470.470	4.104.014

Potpisano u ime Društva na dan 08. svibnja 2009. godine

Dubravko Sabolić

Direktor

KAPITAL I OBVEZE	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Osnivački kapital	20	20
Rezerve	40	40
Preneseni gubitak /zadržana dobit	31.082	(30.858)
UKUPNA GLAVNICA	31.142	(30.798)
Dugoročne obveze prema povezanim društvima	3.431.803	3.276.891
Rezerviranja za troškove otpremnina, jubilarnih nagrada i sudskih troškova	25.561	25.315
Ostale dugoročne obveze	29.048	6.808
UKUPNE DUGOROČNE OBVEZE	3.486.412	3.309.014
Obveze prema povezanim društvima	540.241	388.078
Obveze prema dobavljačima	156.532	202.911
Tekuća dospjeća dugoročnih obveza prema povezanom društvu	228.834	217.688
Ostale kratkoročne obveze	27.309	17.121
UKUPNE KRATKOROČNE OBVEZE	952.916	825.798
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	4.470.470	4.104.014

Potpisano u ime Društva na dan 08. svibnja 2009. godine

Dubravko Sabolić

Direktor

■ HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o.

I u 2008. godini poslovanje HEP ODS-a bilo je usmjereno ispunjavanju zakonske uloge na tržištu električne energije i ostvarivanju poslovnih ciljeva u skladu s poslovnim politikama HEP grupe. Nastavljena je racionalizacija troškova poslovanja, s naglaskom na troškove održavanja elektroenergetskih objekata prema djelomice reduciranom planu u odnosu na početni. I u 2008. godini važni su poslovni ciljevi bili: poboljšanje naplate, smanjenje netehničkih gubitaka u mreži, optimiranje zalih elektromaterijala, podizanje kvalitete električne energije te povećanje kvalitete usluge u opskrbenj djelatnosti.

Na području investicijskih ulaganja u 2008. godini usredotočili smo se na dovršetak i nastavak ulaganja u rekonstrukciju i izgradnju objekata započetih prethodnih godina, te pripremu i početak realizacije novih ulaganja.

Završeni su radovi na izgradnji 110 kV transformatorskih stanica (TS 110/10(20) kV Osijek 4 - nova izgradnja i TS 110/10(20) kV Nin - rekonstrukcija) te 35 i 20 kV objekata od kojih izdvajamo TS 35/10(20) kV Varaždinske Toplice (zamjena relejne zaštite i uvođenje u SDV), TS 35/10(20) kV Ludbreg (rekonstrukcija), TS 35/10(20) kV Grobnik (rekonstrukcija), TS 35/10(20) kV Generalski Stol (rekonstrukcija), RS 10(20) kV Komolac, RS 10(20) kV Petrokemija Kutina, prijelaz na 20 kV područja Velika Gorica i Botinec te KB 20 kV rasplet iz TS Dobri.

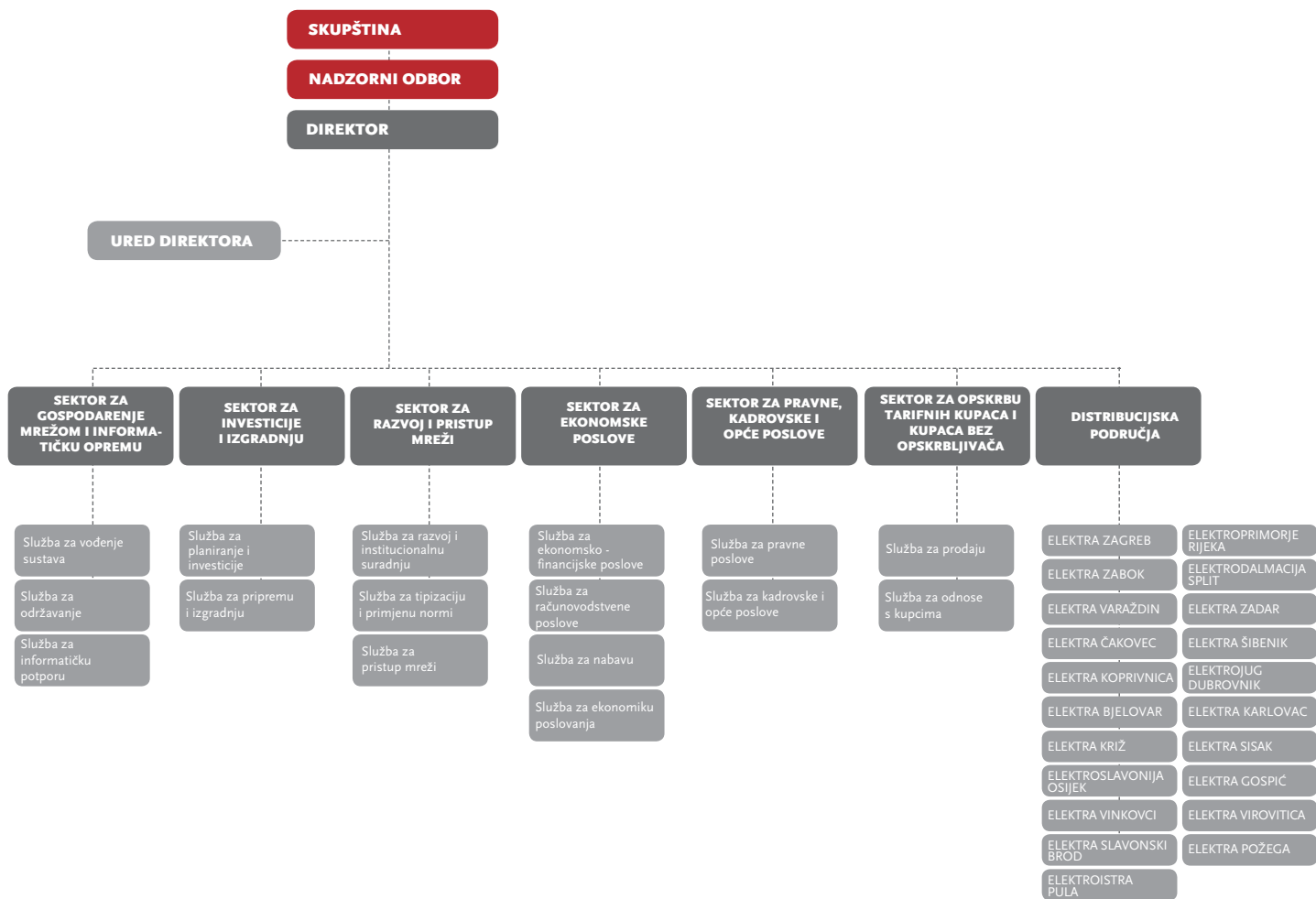
Nastavljena su ulaganja u sljedeće objekte: 110/10(20) kV Turnić (Elektroprimorje Rijeka), TS 110/10(20) kV Dugopolje (Elektrodalmacija Split, priključenje industrijske zone Dugopolje), TS 110/20 kV Tupljak, (Elektroistra Pula, priključenje industrijske zone Podpićan), TS 110/30/10(20) kV Dugo Selo (Elektra Zagreb), TS 110(30)/20(10) kV Podi (Elektra Šibenik, priključenje industrijske zone Podi) i MTU 110 kV postrojenja Dubec (Elektra Zagreb). U tijeku je prijelaz na 20 kV sljedećih područja: Jastrebarsko (Elektra Karlovac), Krapina (Elektra Zabok), Slavonski Brod (Elektra Slavonski Brod), Đakovo (Elektroslavonija Osijek) i Nin (Elektra Zadar).

Sanacija i obnova na ratom zahvaćenim područjima odvijale su

se s ciljem priključenja stambenih jedinica sukladno dinamici povratka izbjeglica i prognanika. Nastavljen je ciklus revitalizacije velikih i srednjih centara vođenja s ciljem uspostave jedinstvene arhitekture sustava daljinskog nadzora i vođenja elektroenergetske mreže HEP-ODS-a. U punoj je primjeni program DISPO u koji se upisuju pogonski događaji za cijelu distribucijsku mrežu. Temeljem statistički obrađenih podataka o planiranim i prisilnim zastojima u mreži, dobiveni su pokazatelji kvalitete pouzdanosti po distribucijskim područjima i ukupno za HEP-ODS, o čemu se godišnje izvješćuje HERA. Tijekom 2008. godine izrađen je Prijedlog standardnih razina kvalitete opskrbe električnom energijom u distribucijskoj mreži koji se sastoji od Pravila o kvaliteti napona u distribucijskoj mreži, Pravila o pouzdanosti napajanja u distribucijskoj mreži i Pravila o kvaliteti usluga. Njihovo donošenje omogućit će sustavno praćenje kvalitete napona te izvješćivanje HERA-e. Distribucijska područja provode kontrolu kvalitete napona i evidenciju prigovora na kvalitetu napona. HEP-ODS je počeo sustavno pratiti i nadzirati kvalitetu usluga kupcima. U cilju objedinjavanja svih podataka o kupcima i mjernoj opremi, pokrenut je projekt EDM SAP. Odvajanje mjernih podataka od obračuna i naplate električne energije omogućit će nepristran odnos prema svim korisnicima mjernih podataka na tržištu električne energije. U tu svrhu započeta je i prilagodba postojećeg programa HEP Billing zajedničkom radu s aplikacijom EDM SAP. Jedinstvena baza daljinski očitavanih mjernih mjesta kupaca priključne snage iznad 30kW, kontinuirano se širi i sad sadrži mjerne podatke s više od 15 tisuća obračunskih mjernih mjesta. Također, pokrenuta su istraživanja s ciljem utvrđivanja nadomjesnih dijagrama opterećenja za pojedine kategorije kupaca kod kojih su ugrađena mjerila bez mogućnosti pohranjivanja podataka o energiji u vremenskom intervalu.

Direktor
Mišo Lurković, dipl. ing.

Organizacijska shema društva

Broj transformatorskih stanica po naponskim razinama

TS 110/35(30)/10(20) kV	TS 110/10(20) kV	TS 35(30)/10(20) kV	TS 20/0,4 kV	TS 10/0,4 kV
2	8	327	3.188	20.782

Duljine vodova po naponskim razinama i vrsti vodova (km)

Vodovi 110 kV			Vodovi 35, 30 kV			Vodovi 20 kV		
DV	KB	mor. KB	DV	KB	mor. KB	DV	KB	mor. KB
104,1	16,8	5,8	3.340,5	1.238,1	135,0	2.761,3	1.923,0	2,6
Vodovi 10 kV			Mreža 0,4 kV			Kućni priključci		
DV	KB	mor. KB	ZM - gola	ZM – izolir.	KB	ZP-goli	ZP – izolir.	KB
19.668,3	10.168,0	217,1	23.957,6	21.682,9	14.832,1	5.089,4	15.081,1	9.289,5

Broj kupaca / mjernih mjesta po kategorijama potrošnje (naponskim razinama)

Opis	Broj mjernih mjesta
Visoki napon 110 kV	5
Ukupno srednji napon	2.056
Niski napon – poduzetništvo (bez javne rasvjete)	191.520
Niski napon – poduzetništvo (javna rasvjeta)	20.401
Niski napon - kućanstvo	2.069.016
UKUPNO	2.282.998

Potrošnja električne energije po distribucijskim područjima u 2008. (kWh)

Opis	Poduzetništvo VN 110 kV	Poduzetništvo SN - 35 kV	UKUPNO VISOKI I SREDNJI NAPON	NN - poduzetništvo	NN - poduzetništvo javna rasvjeta	Ukupno NN- kućanstvo	UKUPNO NISKI NAPON	Ukupno tarifni kupci	Povlašteni kupci	UKUPNO PRODAJA
Elektra Zagreb	32.104.050	649.186.677	681.290.727	1.153.565.524	123.680.465	1.426.735.206	2.703.981.195	3.385.271.922	434.836.915	3.820.108.837
Elektra Zabok	-	45.042.392	45.042.392	98.523.737	9.202.930	154.700.669	262.427.336	307.469.728	101.265.796	408.735.524
Elektra Varaždin	-	127.984.665	127.984.665	121.639.999	12.118.798	169.837.138	303.595.935	431.580.600	50.418.949	481.999.549
Elektra Čakovec	-	53.915.753	53.915.753	84.584.417	5.577.815	124.145.500	214.307.732	268.223.485	30.783.994	299.007.479
Elektra Koprivnica	5.448.894	40.619.935	46.068.829	74.431.243	8.167.180	130.080.554	212.678.977	258.747.806	70.976.131	329.723.937
Elektra Bjelovar	5.457.194	18.626.820	24.084.014	101.806.542	8.340.548	137.341.759	247.488.849	271.572.863	28.040.764	299.613.627
Elektra Križ	22.004.981	102.697.300	124.702.281	102.448.723	11.421.041	182.923.411	296.793.175	421.495.456	83.320.030	504.815.486
Elektroslavonija Osijek	-	183.341.930	183.341.930	189.800.096	23.983.777	445.022.628	658.806.501	842.148.431	163.938.784	1.006.087.215
Elektra Vinkovci	6.108.850	66.252.860	72.361.710	87.369.074	17.242.093	261.671.064	366.282.231	438.643.941	34.528.547	473.172.488
Elektra Sl. Brod	19.558.066	69.918.216	89.476.282	69.282.737	11.960.011	186.802.432	268.045.180	357.521.462	34.304.264	391.825.726
Elektroistra Pula	-	230.655.146	230.655.146	259.471.487	26.683.111	474.448.685	760.603.283	991.258.429	171.731.490	1.162.989.919
Elektroprimorje Rijeka	2.557.313	200.326.151	202.883.464	353.582.191	31.536.595	656.122.110	1.041.240.896	1.244.124.360	242.709.760	1.486.834.120
Elektrodalmacija Split	210.498.494	206.404.019	416.902.513	498.077.353	51.442.294	978.104.485	1.527.624.132	1.944.526.645	117.394.841	2.061.921.486
Elektra Zadar	-	92.745.765	92.745.765	139.053.171	22.611.062	350.161.304	511.825.537	604.571.302	38.180.255	642.751.557
Elektra Šibenik	59.419.251	43.830.183	103.249.434	111.776.777	14.629.756	211.738.548	338.145.081	441.394.515	26.756.485	468.151.000
Elektrojug Dubrovnik	-	51.656.811	51.656.811	103.848.809	12.508.924	199.241.161	315.598.894	367.255.705	25.638.741	392.894.446
Elektra Karlovac	17.549.290	110.988.597	128.537.887	99.339.345	19.553.988	215.473.689	334.367.022	462.904.909	39.609.736	502.514.645
Elektra Sisak	109.773.762	47.083.872	156.857.634	58.438.142	12.716.148	162.665.282	233.819.572	390.677.206	79.720.941	470.398.147
Elektrolika Gospić	-	24.194.805	24.194.805	57.324.390	6.832.886	89.062.829	153.220.105	177.414.910	11.831.998	189.246.908
Elektra Virovitica	-	40.530.831	40.530.831	36.741.450	4.335.422	78.812.530	119.889.402	160.420.233	17.240.736	177.660.969
Elektra Požega	-	40.228.842	40.228.842	24.142.617	5.610.225	76.324.228	106.077.070	146.305.912	18.700.325	165.006.237
UKUPNO	490.480.145	2.446.231.570	2.936.711.715	3.825.247.824	440.155.069	6.711.415.212	10.976.818.105	13.913.529.821	1.821.929.482	15.735.459.303

* Podaci o prodanoj električnoj energiji za kupce kategorije kućanstva temelje se na akontacijskom sustavu naplate.

** Za prodaju povlaštenim kupcima unutar HEP grupe zadužena je HEP Opskrba d.o.o.

Izvještaj neovisnog revizora

Vlasniku društva HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o.:

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. (u nastavku: "Društvo") koji se sastoje od bilance na dan 31. prosinca 2008. godine, računa dobiti i gubitka, izvještaja o promjenama na glavnici i izvještaja o novčanom toku za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i bilježaka uz financijske izvještaje.

Odgovornost Uprave za financijske izvještaje

Sastavljanje te objektivni prikaz financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja potpadaju u djelokrug odgovornosti Uprave, a to obuhvaća: ustrojavanje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivni prikaz financijskih izvještaja bez materijalno značajnih pogrešaka u prikazu, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika te davanje računovodstvenih procjena primjerenih danim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti neovisno mišljenje o financijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi nalažu da postupamo u skladu s etičkim pravilima te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerali da financijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške u prikazu.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u financijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvještaja, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje financijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti računovodstvenih politika koje su primijenjene te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza financijskih izvještaja u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Značajke koje utječu na revizorsko mišljenje

a) Vrednovanje investicijskih nekretnina po fer vrijednosti

Društvo je tijekom 2008. godine promijenilo računovodstvenu politiku vezano za vrednovanje investicijskog ulaganja u nekretnine iz troškovnog modela u model vrednovanja po fer vrijednosti. Sukladno Međunarodnom računovodstvenom standardu 40 „Investicijsko ulaganje“, investicijska ulaganja u nekretnine se početno priznaju po trošku nabavke, te naknadno vrednovanje može biti po trošku ili fer vrijednosti. Društvo je investicijsko ulaganje u nekretnine u najmu od HEP-a d.d. vrednovalo po fer vrijednosti te je dobiveni iznos uknjižilo kao povećanje dugoročnih obveza prema povezanim stranama, a ne kroz najranije prezentirano razdoblje kako je predviđeno Međunarodnim računovodstvenim standardom 8, koji propisuje da se učinci promjena računovodstvenih politika retroaktivno priznaju u financijskim izvještajima Društva.

Slijedom navedenog, dugoročne obveze prema povezanim stranama su više iskazane za 30 milijuna kuna, dok su zadržani dobiti i neto dobit manje iskazani za početno stanje povezanog kumulativnog učinka promjene računovodstvene politike, odnosno učinka iste promjene računovodstvene politike u tekućoj godini.

Mišljenje

Po našem mišljenju, izuzev učinka činjenice navedene u odjeljku a), financijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim odrednicama, financijski položaj Društva na dan 31. prosinca 2008. godine, te rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Posebni naglasci

a) Priznavanje prihoda

Bez daljnjeg kvalificiranja našeg mišljenja, skrećemo pozornost na bilješku 2 uz financijske izvještaje, koja opisuje računovodstvenu politiku za priznavanje prihoda. Društvo je priznavalo prihode s temelja tarifnog sustava prema Odluci Vijeća za regulaciju iz listopada 2003. godine. Sukladno odluci, matično društvo HEP d.d. naknađuje Društvu iznos za usluge distribucije na temelju električne energije fakturirane krajnjim korisnicima, koja se množi primjenom fiksne tarife za usluge distribucije. Takva politika je u skladu s hrvatskim zakonima i propisima.

Prema važećoj regulativi, jedna od osnovnih djelatnosti Društva je i ispostavljanje računa krajnjim korisnicima za utrošenu električnu energiju (vidi bilješku 2). Potraživanja koja su priznata u ovim financijskim izvještajima predstavljaju fakturirani iznos potraživanja. Priznati prihodi uključuju samo dio naknade zaračunate krajnjim korisnicima koji se odnosi na distribuciju.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energiji iz prosinca 2004. godine, u prosincu 2006. godine izrađen je model za utvrđivanje tarifnih sustava za različite energetske subjekte, s odgodom primjene do 2007. godine. Grupa je primijenila model u izradi financijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. prosinca 2007. godine.

U lipnju 2008. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o visini tarifnih stavki u tarifnom sustavu za proizvodnju električne

energije, s iznimkom za povlaštene kupce, bez visine tarifnih stavki, tarifnom sustavu za prijenos električne energije, bez visine tarifnih stavki, tarifnom sustavu za distribuciju električne energije, bez visine tarifnih stavki i tarifnom sustavu za opskrbu električnom energijom s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki. Grupa primjenjuje navedene tarifne stavke od 01. srpnja 2008. godine.

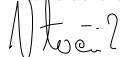
b) Računovodstvena politika najmova

Također skrećemo pozornost na bilješku 2 uz priložene financijske izvještaje, koja opisuje računovodstvenu politiku najmova. Zbog specifičnosti organizacijske strukture, predmetna osnovna sredstva iskazuju se po izvornoj knjigovodstvenoj vrijednosti u kojoj ih je HEP d.d. početno iskazao. Obveze s temelja financijskog najma iskazane su u okviru dugoročnih obveza po nominalnoj vrijednosti. Kamata na navedene najmove je samo do razine u kojoj je najmodavatelj iz vanjskih izvora pribavio sredstva za financiranje izgradnje predmetne imovine.

Stoga, u cilju boljeg razumijevanja poslovanja Društva, priložene financijske izvještaje treba čitati zajedno s konsolidiranim financijskim izvještajima HEP Grupe.

Deloitte d.o.o.

Branislav Vrtačnik, ovlaštenu revizor

Zagreb, 08 svibnja 2009. godine

**■ Račun dobitka i gubitka društva HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o.
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine**

	2008. godine u tisućama kuna	2007. godina u tisućama kuna
Prihodi od distribucije električne energije – povezana društva	2.980.228	2.552.049
Prihod od prodaje usluga	159.590	161.485
Ostali prihodi iz poslovanja	369.041	387.293
UKUPNO POSLOVNI PRIHODI	3.508.859	3.100.827
Troškovi nabave energije izvan sustava	(12.565)	(2.466)
Troškovi gubitaka na mreži	(579.017)	(512.789)
Troškovi usluga	(299.388)	(305.043)
Troškovi osoblja	(1.127.048)	(1.035.929)
Troškovi amortizacije	(718.717)	(677.211)
Administrativni troškovi – povezana društva	(159.430)	(163.075)
Ostali rashodi iz poslovanja	(457.757)	(465.982)
UKUPNO POSLOVNI RASHODI	(3.353.922)	(3.162.495)
DOBIT / (GUBITAK) IZ POSLOVANJA	154.937	(61.668)
Financijski prihodi	1.159	857
Financijski rashodi	(36.585)	(37.392)
NETO GUBITAK IZ FINANIJSKIH AKTIVNOSTI	(35.426)	(36.535)
DOBIT / (GUBITAK) PRIJE OPOREZIVANJA	119.511	(98.203)
Porez na dobit	(1.511)	(3.500)
DOBIT / (GUBITAK) TEKUĆE GODINE	118.000	(101.703)

Potpisano u ime Društva na dan 08. svibnja 2009. godine:

Mišo Jurković, dipl. ing.

Direktor

■ Bilanca društva HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o.
Na dan 31. prosinca 2008. godine

IMOVINA	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Nekretnine, postrojenja i oprema	11.233.889	10.498.146
Investicije u tijeku	1.026.703	1.218.791
Nematerijalna imovina	19.513	23.432
Investicijsko ulaganje u nekretnine	61.916	31.969
Potraživanja od prodaje stanova	29.360	32.008
Predujmovi za materijalnu imovinu	11	17
Odgodena porezna imovina	45.364	41.140
UKUPNA DUGOTRAJNA IMOVINA	12.416.756	11.845.503
Zalihe	250.474	274.895
Potraživanja od kupaca	778.458	915.154
Potraživanja od povezanih društava	1.078.433	540.420
Tekuće dospjeće dugoročnih potraživanja	3.879	4.040
Ostala kratkotrajna imovina	45.001	153.369
Novac i novčani ekvivalenti	57.457	20.822
UKUPNA KRATKOTRAJNA IMOVINA	2.213.702	1.908.700
UKUPNA IMOVINA	14.630.458	13.754.203

Potpisano u ime Društva na dan 08. svibnja 2009. godine:

Mišo Jurković, dipl. ing.

Direktor

KAPITAL I OBVEZE	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Osnivački kapital	20	20
Preneseni gubitak	(28.313)	(146.313)
UKUPNA GLAVNICA	(28.293)	(146.293)
Dugoročne obveze prema povezanom društvu	7.503.559	7.341.252
Ostale dugoročne obveze	19.976	21.643
Odgođeni prihodi	4.022.063	3.482.149
Dugoročna rezerviranja	199.525	185.200
UKUPNE DUGOROČNE OBVEZE	11.745.123	11.030.244
Obveze prema dobavljačima	666.810	641.832
Obveze prema povezanim društvima	1.341.786	1.516.512
Tekuća dospijeaća dugoročnih obveza prema povezanom društvu	568.352	553.427
Ostale kratkoročne obveze	336.680	158.481
UKUPNE KRATKOROČNE OBVEZE	2.913.628	2.870.252
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	14.630.458	13.754.203

Potpisano u ime Društva na dan 08. svibnja 2009. godine:

Mišo Jurković, dipl. ing.

Direktor

■ HEP - Toplinarstvo d.o.o.

U skladu s misijom HEP-a, društvo HEP-Toplinarstvo d.o.o. je u 2008. godini u potpunosti ispunilo svoj temeljni cilj - sigurnu i pouzdanu isporuku toplinske energije i tehnološke pare svim svojim potrošačima. Društvo je savjesno, u skladu s najboljom poslovnom praksom i svim pozitivnim zakonskim propisima koji se odnose na područje toplinarstva obavljalo djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom, te razvoja i izgradnje toplinskih mreža i postrojenja na svim područjima gdje poslujemo.

Tijekom 2008. godine nastavljeno je s realizacijom najvećih investicijskih projekata HEP-Toplinarstva d.o.o., započelih prethodnih godina - projekta revitalizacije vrelododne mreže u Zagrebu i Osijeku financiranog kreditom Svjetske banke, te projekta izgradnje cjelokupnog energetskeg postrojenja za KBC Zagreb, na lokaciji bolnice Rebro.

Stručnjaci HEP-Toplinarstva d.o.o. su tijekom 2008. godine aktivno sudjelovali na izradi dijela podzakonskih akata bitnih za reformu energetskeg sektora na području toplinarstva. Posebice se to odnosi na izradu Pravilnika o načinu raspodjele i obračunu troškova za isporučenu toplinsku energiju koji je stupio na snagu krajem 2008. godine. Spomenuti Pravilnik uređuje područje upravljanja potrošnjom toplinske energije od strane korisnika, odnosno ugradnju uređaja za regulaciju i lokalnu razdiobu isporučene toplinske energije na individualnoj razini. Za ovo područje vlada veliki interes naših kupaca jer konačno mogu sami utjecati na komfor i trošak za isporučenu toplinsku energiju.

Krajem 2008. godine nakon višegodišnjeg zadržavanja cijena na istoj razini, usprkos velikom rastu cijena goriva, donesena je Odluka o povećanju cijena toplinske energije, s primjenom od početka 2009. godine. Naime, osnovni problem poslovanja i razvoja toplinske djelatnosti predstavlja nerealan odnos cijena goriva (loživog ulja i prirodnog plina) kao glavnog ulaznog troška proizvodnje toplinske energije u kogeneracijskim procesima i zasebnim kotlovnica, te prodajnih cijena toplinske energije. Kao što uvijek naglašavam, postizanje odgovarajuće

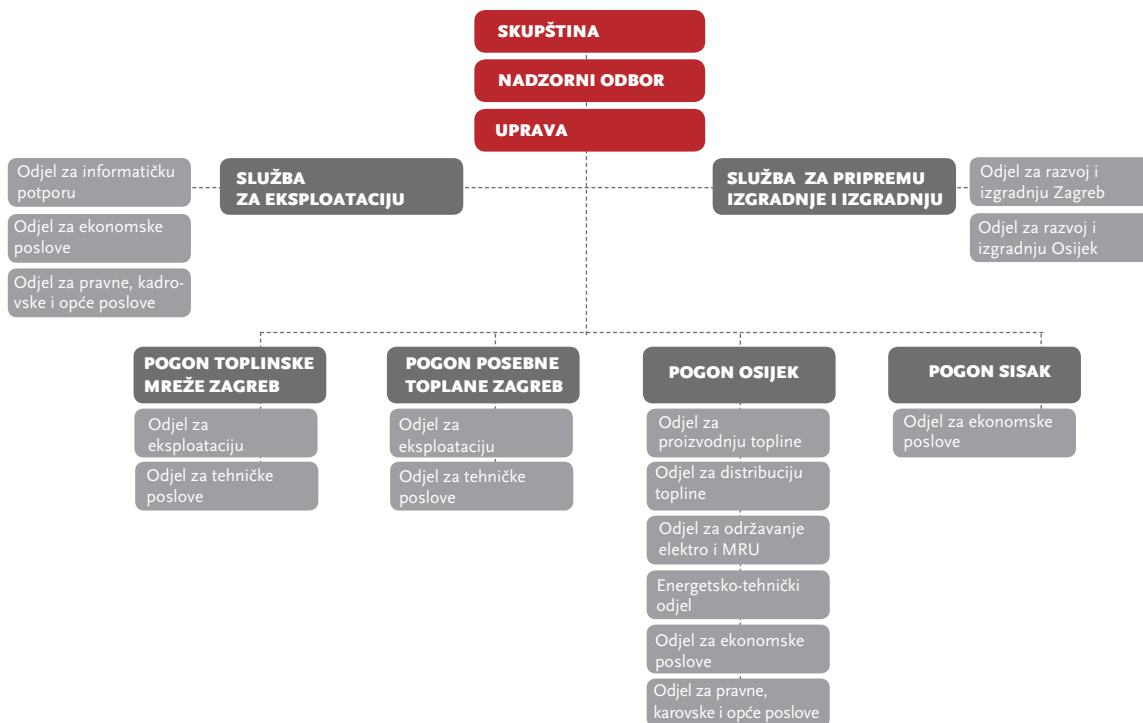
razine cijena toplinske energije jedan je od ključnih čimbenika koji će osigurati financijsku održivost HEP-Toplinarstva i mogućnost investiranja u razvoj i širenje sustava.

HEP-Toplinarstvo je svjesno značaja uloge koju ima u društvu, te kroz svoje poslovanje prvenstveno nastoji opravdati povjerenje naših potrošača i zadržati položaj najvećeg i najvažnijeg energetskeg subjekta na području toplinarstva. Stoga kontinuirano radimo na podizanju tehnološke razine sustava i uvođenju novih usluga, unaprjeđenju odnosa s kupcima, energetskeg učinkovitosti i zaštiti okoliša.

Usprkos vrlo teškim uvjetima poslovanja koji su posljedica globalne recesije, uvjeren sam da HEP-Toplinarstvo d.o.o. i njegovi zaposlenici imaju znanja, volje i snage da uspješno savladaju sva iskušenja koja pred nas postavljaju primjena nove zakonske regulative, novi projekti izgradnje i širenja toplinskog sustava te priključenja novih potrošača, te aktivnosti na održavanju i poboljšanju toplinskog sustava.

Direktor
Robert Krklec, dipl.ing.

Organizacijska shema društva

HEP - Toplinarstvo d.o.o. u 2008. godini

CTS ZAGREB

Proizvodnja:
 - ogrjevne topline 1.501.739 MWh
 - tehnološke pare 656.392 t
Prodaja:
 - ogrjevne topline 1.327.369 MWh
 - tehnološke pare 536.655 t
Broj kupaca: 88.969

POSEBNE TOPLANE: ZAGREB, VELIKA GORICA, SAMOBOR, ZAPREŠIĆ

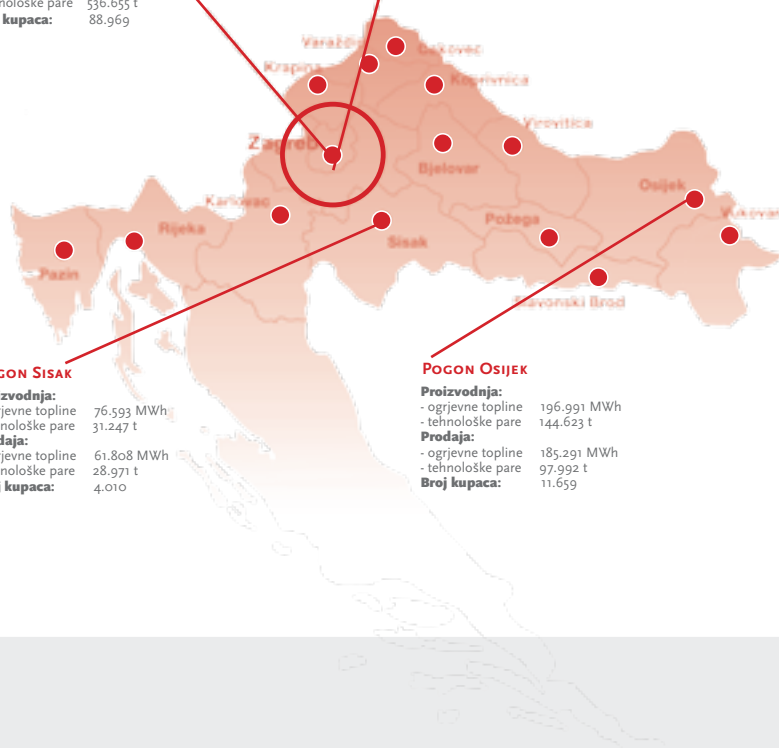
Proizvodnja:
 - ogrjevne topline 208.695 MWh
Prodaja:
 - ogrjevne topline 181.173 MWh
Broj kupaca: 16.938

POGON SISAK

Proizvodnja:
 - ogrjevne topline 76.593 MWh
 - tehnološke pare 31.247 t
Prodaja:
 - ogrjevne topline 61.808 MWh
 - tehnološke pare 28.971 t
Broj kupaca: 4.010

POGON OSIEK

Proizvodnja:
 - ogrjevne topline 196.991 MWh
 - tehnološke pare 144.623 t
Prodaja:
 - ogrjevne topline 185.291 MWh
 - tehnološke pare 97.992 t
Broj kupaca: 11.659

HEP-Toplinarstvo d.o.o. je u Zagrebu, Samoboru, Velikoj Gorici, Zaprešiću, Osijeku i Sisku krajem 2008. godine imalo 121.576 potrošača toplinske energije, od čega 115.689 otpada na kućanstva, a 5.887 na gospodarske subjekte.

U potrošnji topline (ogrjevna toplina i tehnološka para), kućanstva su sudjelovala sa 60 posto (u prihodu s 49 posto), a gospodarstvo s 40 posto (u prihodu s 51 posto). U ukupnoj potrošnji ogrjevne topline udjel Zagreba (sa Samoborom, Velikom Goricom i Zaprešićem) je 86 posto, Osijeka 11 posto, a Siska 3 posto.

Potrošnja tehnološke pare iznosila je 663.618 tona, s tim da je udjel Zagreba 81 posto, Osijeka 15 posto a Siska 4 posto. Od ukupno isporučene količine energije u MWh, 80 posto čini ogrjevna toplina (vrela voda), a ostalih 20 posto tehnološka para.

U odnosu na 2007. godinu, broj potrošača porastao je 1 posto, potrošnja tehnološke pare veća je 7 posto, a potrošnja ogrjevne topline 5 posto, što je rezultat nižih vanjskih temperatura tijekom sezone grijanja. Zakupljena snaga kod potrošača ogrjevne topline od 2004. do 2008. godine povećana je za 79 MW (s 1.155 MW na 1.234 MW), odnosno 7 posto. Na zagrebačkom području to povećanje iznosi 49 MW (5 posto), na osječkom 19 MW (14 posto), te na sisačkom 11 MW (40 posto).

Izvještaj neovisnog revizora

Vlasniku društva HEP Toplinarstvo d.o.o.:

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja društva HEP Toplinarstvo d.o.o. (u nastavku: "Društvo") koji se sastoje od bilance na dan 31. prosinca 2008. godine, računa dobiti i gubitka, izvještaja o promjenama na glavnici i izvještaja o novčanom toku za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i bilježaka uz financijske izvještaje.

Odgovornost Uprave za financijske izvještaje

Sastavljanje te objektivni prikaz financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja potpadaju u djelokrug odgovornosti Uprave, a to obuhvaća: ustrojavanje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivni prikaz financijskih izvještaja bez materijalno značajnih pogrešaka u prikazu, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika te davanje računovodstvenih procjena primjerenih danim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti neovisno mišljenje o financijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi nalažu da postupamo u skladu s etičkim pravilima te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerali da financijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške u prikazu.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u financijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvještaja, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje financijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti računovodstvenih politika koje su primijenjene te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza financijskih izvještaja u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, financijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim odrednicama, financijski položaj, rezultate poslovanja i novčane tokove Društva na dan 31. prosinca 2008. godine u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Posebni naglasci

a) nastavak poslovanja

Bez kvalificiranja našeg mišljenja, skrećemo pozornost na bilješku 2 uz financijske izvještaje, koja opisuje problematiku vezano za sposobnost Društva da nastavi vremenski neograničeno poslovati. Iz iznesenog obrazloženja vidljivo je da je moguće dugoročno održati poslovanje Društva uz kontinuiranu potporu matice, te su stoga računovodstvena načela primijenjena na temelju pretpostavke da će Društvo biti u mogućnosti poslovati u vremenski neograničenom razdoblju.

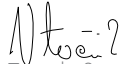
b) računovodstvena politika najmova

Također skrećemo pozornost na bilješku 2 uz priložene financijske izvještaje, koja opisuje računovodstvenu politiku najmova. Zbog specifičnosti organizacijske strukture, predmetna osnovna sredstva iskazuju se po izvornoj knjigovodstvenoj vrijednosti u kojoj ih je HEP d.d. početno iskazao. Obveze s temelja financijskog najma iskazane su u okviru dugoročnih obveza po nominalnoj vrijednosti. Kamata na navedene najmove je samo do razine u kojoj je najmodavatelj iz vanjskih izvora pribavio sredstva za financiranje izgradnje predmetne imovine.

Stoga, u cilju boljeg razumijevanja poslovanja Društva, priloženi financijske izvještaje treba čitati zajedno s konsolidiranim financijskim izvještajima HEP Grupe.

Deloitte d.o.o.

Branislav Vrtačnik, ovlaštenu revizor

Zagreb, 8. svibnja 2009. godine

■ Račun dobitka i gubitka društva HEP Toplinarstvo d.o.o.
Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

	2008. godine u tisućama kuna	2007. godina u tisućama kuna
Prihodi od prodaje toplinske energije	478.097	453.381
Prihodi od prodaje toplinske energije i ostali prihodi- povezana društva	3.626	5.496
Ostali prihodi iz poslovanja	41.664	43.217
	523.387	502.094
Utrošeni energenti, materijal i rezervni dijelovi	(82.755)	(75.248)
Troškovi usluga	(24.948)	(22.880)
Troškovi osoblja	(49.444)	(43.765)
Trošak amortizacije	(56.093)	(52.083)
Troškovi nabave energije i ostali troškovi-povezana društva	(447.900)	(372.465)
Ostali rashodi iz poslovanja	(49.132)	(49.249)
	(710.272)	(615.690)
GUBITAK IZ OSNOVNE DJELATNOSTI	(186.885)	(113.596)
Financijski prihodi	5.478	15.843
Financijski rashodi	(8.965)	(4.105)
NETO FINANCIJSKI (RASHODI) / PRIHODI	(3.487)	11.738
GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	(190.372)	(101.858)
Porez na dobit	-	-
GUBITAK POSLOVNE GODINE	(190.372)	(101.858)

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine
Robert Krklec, dipl.ing.
Direktor

■ Bilanca društva HEP Toplinarstvo d.o.o.
Na dan 31. prosinca 2008. godine

IMOVINA	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Nekretnine, postrojenja i oprema	724.646	668.910
Investicije u tijeku	71.518	93.299
Nematerijalna imovina	1.890	2.176
Potraživanje od prodaje stanova	1.293	1.388
Investicijska ulaganja u nekretnine	360	243
Potraživanja od povezanih društava	68.627	43.907
UKUPNA DUGOTRAJNA IMOVINA	868.334	809.923
Zalihe	51.627	27.976
Potraživanja od kupaca	107.876	120.562
Potraživanja od povezanih društava	8.732	14.923
Ostala kratkotrajna imovina	25.360	20.055
Tekuće dospjeće dugoročnih potraživanja	73	24
Novac i novčani ekvivalenti	4.374	11.617
UKUPNA KRATKOTRAJNA IMOVINA	198.042	195.157
UKUPNA AKTIVA	1.066.376	1.005.080

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine

Robert Krklec, dipl.ing.

Direktor

KAPITAL I OBVEZE	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Kapital i rezerve	-	-
Osnivački kapital	20	20
Rezerve	20	20
Preneseni gubitak	(564.607)	(374.235)
UKUPNA GLAVNICA	(564.567)	(374.195)
Dugoročne obveze prema povezanim društvima	738.098	661.192
Ostale dugoročne obveze	553	613
Dugoročna rezerviranja	7.820	10.454
Odgođeni prihodi	165.452	158.172
UKUPNE DUGOROČNE OBVEZE	911.923	830.431
Obveze prema dobavljačima	51.556	52.167
Obveze prema povezanim društvima	606.274	439.742
Tekuća dospijea dugoročnih obveza prema povezanom društvu	56.093	52.083
Ostale kratkoročne obveze	5.097	4.852
UKUPNE KRATKOROČNE OBVEZE	719.020	548.844
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	1.066.376	1.005.080

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine

Robert Krklec, dipl.ing.

Direktor

■ HEP - Plin d.o.o.

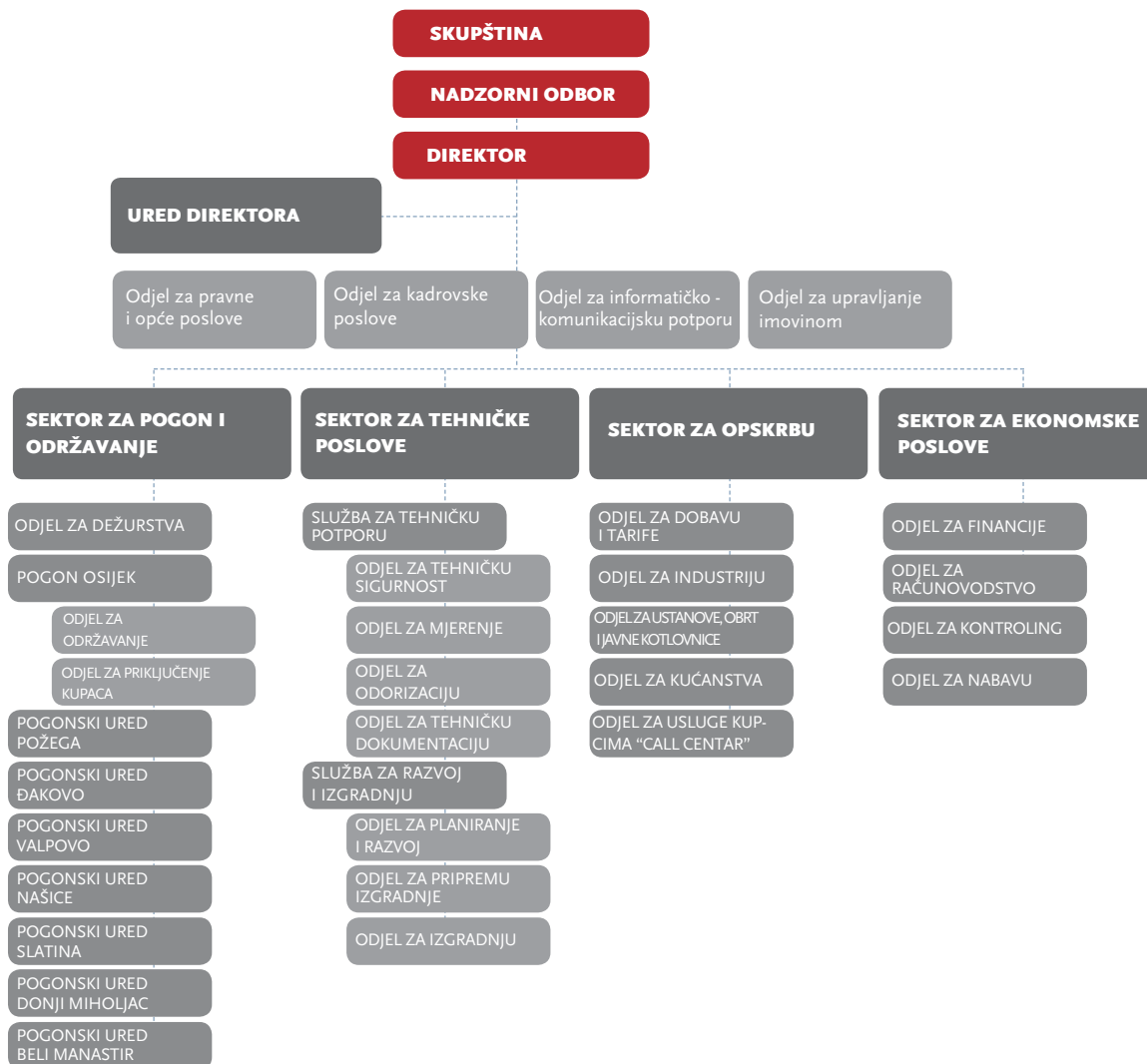
Poslovni cilj HEP-Plina proizlazi iz Zakona o tržištu plina i Zakona o energiji te Odluke o osnivanju društva. To je sigurna, pouzdana i neprekidna distribucija plina i opskrba kupaca plinom prema reguliranim načelima pružanja javne usluge uz najviši stupanj zaštite okoliša te razvoj postojećeg distribucijskog i opskrbnog područja i širenje na nova područja. Tekuće zadaće koje proizlaze iz tako postavljenog cilja uspješno su obavljene na naše zadovoljstvo i zadovoljstvo velike većine kupaca i jedinica područnih i lokalnih samouprava.

Distribucijska je mreža održavana u ispravnom i funkcijskom stanju, a stalne pogonske službe u najkraćem su mogućem roku otklanjale kvarove na primopredajnim mjestima plina. Većih zastoja u isporuci plina nije bilo, osim u slučajevima sanacije i rekonstrukcije distribucijske mreže te transportnog sustava Plinacra. U djelatnosti opskrbe kupaca plinom veliki su se napori ulagali u poslove obračuna i naplate plina. U skladu sa zakonskim odredbama, u 2008. godini računovodstveno su razdvojene djelatnosti distribucije plina i djelatnosti opskrbe plinom. Temeljem toga, pripremili smo prijedlog promjena prodajnih cijena plina u skladu s tarifnim sustavima za distribuciju plina i opskrbu plinom. Prijedlog je dostavljen mjerodavnome ministarstvu i HERA-i radi ocjene i upućivanja Vladi RH za donošenje tarifnih stavki. Međutim, Vlada RH je neovisno o našem prijedlogu donijela tarifne stavke u koje su uključena sva povećanja dobavne i transportne cijene plina, a kontribucijska marža za distribuciju i opskrbu plinom povećana je samo za 0,03 kn/m³. U 2007. godini na javnome nadmetanju dobili smo koncesiju za distribuciju i opskrbu plinom na području Osječko-baranjske županije za novih 11 jedinica lokalnih samouprava. Predmet koncesije je izgradnja plinske mreže i distribucije plina. Time

smo proširili naše distribucijsko i opskrbeno područje i tako ispunili i razvojne ciljeve Društva. U 2008. godini obavljani su pripremni poslovi za planiranu izgradnju u 2009. godini. Iako je financijski rezultat poslovanja relativno povoljan (dobit od 10,1 milijun kuna), on nije ostvaren od temeljnih djelatnosti (distribucija plina i opskrba plinom), već od ostalih poslovnih aktivnosti (od odgođenih prihoda od naknada za priključenje, prihoda od usluga na priključcima i ostalih izvanrednih prihoda). U osnovnim djelatnostima, unatoč provedenim mjerama štednje i racionalnog poslovanja, i nadalje se iskazuje gubitak u poslovanju (od oko 1,5 milijuna kuna). Tomu je glavni razlog nedovoljna distribucijska marža koja služi za pokriće operativnih troškova. Posebno naglašavamo da je naša prodajna cijena već godinama među najnižima od svih distributera plina u Republici Hrvatskoj.

Direktor
Nikola Liović, dipl.ing.

Organizacijska shema društva

■ HEP-Plin d.o.o. u 2008.

Broj kupaca

Opskrbno područje	
Osječko-baranjska županija	55.741
Požeško-slavonska županija	7.237
Virovitičko-podravska županija	3.508
Ukupno	66.486

Struktura kupaca	2007.	2008.	promjena (%)
Pravne osobe – ugovorni	1.110	1.179	6,2
Pravne osobe – virmanski	3.421	3.765	10,1
Kućanstva	59.295	61.542	3,8
Ukupno	63.826	66.486	4,2

Stanje plinske mreže

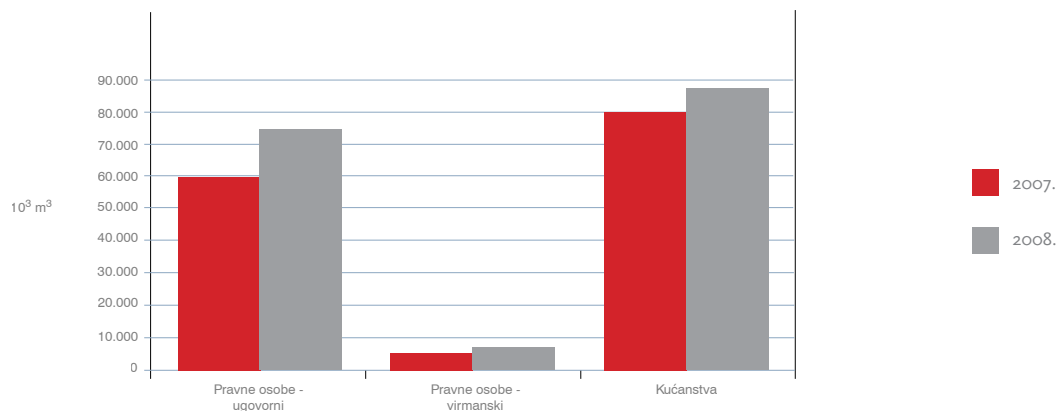
	2007.	2008.	promjena (%)
Plinovodi – vlasništvo HEP d.d. (km)	1.472	1.602	8,8
Plinovodi – tuđe vlasništvo (km)	562	531	-5,5
Plinovodi – ukupno	2.034	2.133	4,9
Redukcijske stanice – DRS (kom)	51	51	0,0
Odorizatori (kom)	25	25	0,0

Energetska bilanca (10³ m³)

	2007.	2008.	promjena (%)
Nabava	161.667	168.414	4,2
Prodaja	153.115	166.308	8,6
Gubici	8.552	2.106	-75,4
Gubici (%)	5,29	1,25	-76,4

Struktura prodaje plina (10³ m³)

Kategorije kupaca	2007.	2008.	promjena (%)
Pravne osobe - ugovorni	63.112	67.560	7,0
Pravne osobe - virmanski	7.824	8.879	13,5
Kućanstva	82.179	89.869	9,4
Ukupno	153.115	166.308	8,6

Prodaja plina

Izvještaj neovisnog revizora

Vlasniku društva HEP Plin d.o.o.:

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja HEP Plin d.o.o. (u nastavku: "Društvo") koji se sastoje od bilance na dan 31. prosinca 2008. godine, računa dobiti i gubitka, izvještaja o promjenama na glavnici i izvještaja o novčanom toku za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i bilježaka uz financijske izvještaje.

Odgovornost Uprave za financijske izvještaje

Sastavljanje te objektivni prikaz financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja potpadaju u djelokrug odgovornosti Uprave, a to obuhvaća: ustrojavanje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivni prikaz financijskih izvještaja bez materijalno značajnih pogrešaka u prikazu, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika te davanje računovodstvenih procjena primjerenih danim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti neovisno mišljenje o financijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi nalažu da postupamo u skladu s etičkim pravilima te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerali da financijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške u prikazu.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u financijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvještaja, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje financijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti računovodstvenih politika koje su primijenjene te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza financijskih izvještaja u cjelini.

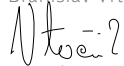
Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, financijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim odrednicama, financijski položaj Društva na dan 31. prosinca 2008. godine, te rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Deloitte d.o.o.

Branislav Vrtačnik, ovlaštenu revizor

Zagreb, 08. svibnja 2009. godine

■ Račun dobitka i gubitka društva HEP Plin d.o.o.
 Za godinu završenu 31. prosinca 2008. godine

	2008. godine u tisućama kuna	2007. godina u tisućama kuna
Prihodi od prodaje plina	259.228	235.534
Prihodi od usluga	2.849	1.756
Prihodi od povezanih društava	1.383	2.695
Ostali prihodi iz poslovanja	19.651	22.545
UKUPNO POSLOVNI PRIHODI	283.111	262.530
Utrošeni energenti, goriva i materijal	(217.926)	(201.396)
Troškovi usluga	(2.929)	(3.412)
Troškovi osoblja	(17.468)	(15.601)
Trošak amortizacije	(13.872)	(14.012)
Rashodi s povezanim društvima	(4.340)	(4.313)
Ostali rashodi iz poslovanja	(16.488)	(19.080)
UKUPNO POSLOVNI RASHODI	(273.023)	(257.814)
DOBITAK IZ OSNOVNE DJELATNOSTI	10.088	4.716
Financijski prihodi	247	411
Financijski rashodi	(10)	(70)
NETO DOBITAK IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	237	341
DOBIT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	10.325	5.057
Porez na dobit	(168)	-
DOBIT TEKUĆE GODINE	10.157	5.057

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine
 Nikola Liović
 Direktor

■ Bilanca društva HEP Plin d.o.o.
Na dan 31. prosinca 2008. godine

IMOVINA	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Nekretnine, postrojenja i oprema	163.266	157.690
Investicije u tijeku i predujmovi	8.999	5.967
Nematerijalna imovina	185	157
Odgodena porezna imovina	107	-
UKUPNA DUGOTRAJNA IMOVINA	172.557	163.814
Zalihe	2.525	2.951
Potraživanja od kupaca	78.747	67.524
Potraživanja od povezanih društava	9.339	987
Ostala kratkotrajna imovina	4.230	3.622
Novac i novčani ekvivalenti	7.986	33.236
UKUPNA KRATKOTRAJNA IMOVINA	102.827	108.320
UKUPNA IMOVINA	275.384	272.134

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine

Nikola Liović

Direktor

KAPITAL I OBVEZE	31. prosinca 2008. u tisućama kuna	31. prosinca 2007. u tisućama kuna
Osnivački kapital	20	20
Preneseni gubitak	(4.119)	(14.276)
UKUPNA GLAVNICA	(4.099)	(14.256)
Dugoročne obveze prema povezanim društvima	66.308	68.989
Odgođeni prihodi	95.558	95.794
Ostale dugoročne obveze	2.239	1.770
UKUPNE DUGOROČNE OBVEZE	164.105	166.553
Obveze prema dobavljačima	24.688	43.785
Obveze prema povezanim društvima	77.269	63.096
Tekuća dospijeca dugoročnih obveza prema povezanim društvima	8.488	8.865
Ostale kratkoročne obveze	4.933	4.091
UKUPNE KRATKOROČNE OBVEZE	115.378	119.837
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	275.384	272.134

Potpisano u ime Društva na dan 8. svibnja 2009. godine

Nikola Liović

Direktor

Izvješća ostalih društava HEP grupe

HEP-Opskrba d.o.o.

HEP-Trgovina d.o.o.

HEP ESCO d.o.o.

APO d.o.o. usluge zaštite okoliša

HEP - Obnovljivi izvori energije d.o.o.

Ustanova HEP - Nastavno-obrazovni centar

■ HEP - Opskrba d.o.o.

Petu godinu poslovanja HEP-Opkrba d.o.o. svakako će upisati kao jednu od ključnih godina svog djelovanja i rada.

Temeljni poslovni ciljevi Društva za 2008. godinu bili su:

- kadrovsko popunjavanje i osposobljavanje Društva za djelovanje u tržišnim uvjetima,
- poboljšanje razine naplate, odnosno smanjenje broja dana vezivanja,
- zadržavanje postojećih te pridobivanje novih kupaca,
- prilagođavanje Društva tržišnim uvjetima,
- poboljšanje ugleda HEP-a u javnosti temeljem poboljšanja odnosa s kupcima,
- dorada programa Billing za potrebe Društva;
- ugovaranje i izrada SAP aplikacija.

Na početku godine Društvo je postavilo vrlo visoki cilj: potpisati ugovor s najmanje 2.500 najvećih kupaca u Hrvatskoj, što se sa samo 23 zaposlenika činilo gotovo nerealno. Kadrovsko popunjavanje unutar HEP grupe, kao i primanje određenog broja stipendista, iziskivalo je dodatnu edukaciju i obuku za rad u tržišnim uvjetima. Na kraju godine Društvo je imalo 50 zaposlenika, od čega čak 90 posto s višom i visokom stručnom spremom, uključujući i četiri magistra znanosti.

Iako je Društvo u 2008. godinu ušlo sa samo 19 ugovora s kupcima koji ostvaruju godišnju potrošnju od 920 GWh, na kraju godine imali smo 2.693 ugovora (potrošnja 6,1 TWh) na ukupno 36.349 obračunskih mjernih mjesta. Poslovnu godinu obilježili su dobri financijski rezultati. Zahvaljujući poslovnoj politici Društva, u zadnjem tromjesečju 2008. godine ostvareno je povećanje prihoda za 56,1 milijun kuna te je naplaćeno 93,2 posto dospjelih potraživanja.

Najveći iskorak učinjen je u samom pristupu kupcima. U postupku pripreme i samog ugovaranja izravno smo kontaktirali s više od 3.000 kupaca. Iako se najveći dio aktivnosti oko

ugovaranja odvijao u vrijeme godišnjih odmora, uz iznimne napore svih zaposlenih ostvaren je planirani broj potpisanih ugovora. Dobrom odzivu kupaca doprinijelo je i naše temeljno načelo ugovaranja: jedan kupac – jedan ugovor – jedan račun za sva obračunska mjerna mjesta.

Ne manje značajan rezultat uspješno je promoviranje i sudjelovanje u postupcima javne nabave električne energije koju su provodili kupci obveznici Zakona o javnoj nabavi. Ta novost i nepoznanica za mnoge kupce u Hrvatskoj, uspješno je svladana, a stručnjaci HEP-Opkrbe tome su dali izniman doprinos. Time smo osnažili položaj HEP grupe, ali i Hrvatske u cjelini, jer se pokazalo da taj segment funkcionira prema pravnim načelima.

Godina 2008. sa stanovišta organizacije i priprema za djelovanje u tržišnim uvjetima može se ocijeniti pozitivno. Učinjen je značajan iskorak u posve nepoznato područje bez vlastitih iskustava, ali uz korištenje stečenih znanja i vještina. S ponosom možemo reći da tržište električne energije u Hrvatskoj, velikim dijelom funkcionira zahvaljujući ozbiljnom, odgovornom i stručnom pristupu radnika HEP-Opkrbe.

Na tržištu električne energije funkcionira tvrtka koja je iskoristila svoju prigodu. Potpisivanje gotovo 3.400 ugovora koji pokrivaju potrošnju veću od 6,4 TWh, dobar je temelj za daljnji razvoj i širenje tržišne djelatnosti. Istovremeno, to je obveza koja traži od svih ozbiljnost i odgovornost uz očekivanu potporu i unutar HEP grupe.

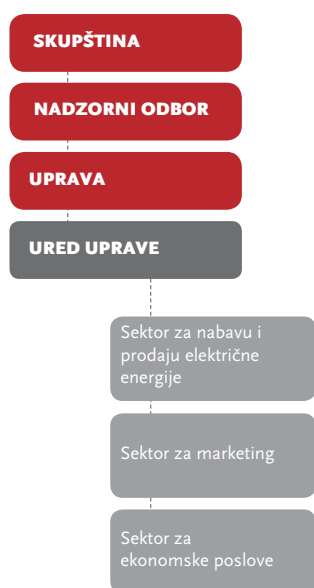
Direktor
Ivan Mrljak, dipl.ing.

■ Misija i vizija

MISIJA - pružiti kupcima kvalitetnu uslugu opskrbe električnom energijom

VIZIJA - biti vodeći opskrbljivač u regiji

■ Organizacijska shema društva

■ HEP - Trgovina d.o.o.

HEP-Trgovina d.o.o. osnovana je kao društvo unutar HEP grupe 1. ožujka 2007. Tijekom 2008. godine Društvo je optimiranjem rada elektrana HEP grupe u kombinaciji s kupnjom i prodajom električne energije na elektroenergetskom tržištu ispunilo sve poslovne zadaće, čime je doprinijelo ispunjenju misije HEP grupe. U obavljanju uobičajenih poslova svakodnevno se trebalo prilagođavati promjenjivim uvjetima na tržištu električne energije, oscilacijama potrošnje električne energije, nepovoljnim hidrološkim okolnostima, te povremenom neraspoloživošću proizvodnih objekata. Ostvarivanju dobrih poslovnih rezultata usprkos neplaniranim otežavajućim okolnostima doprinijela je i suradnja s ostalim društvima HEP grupe.

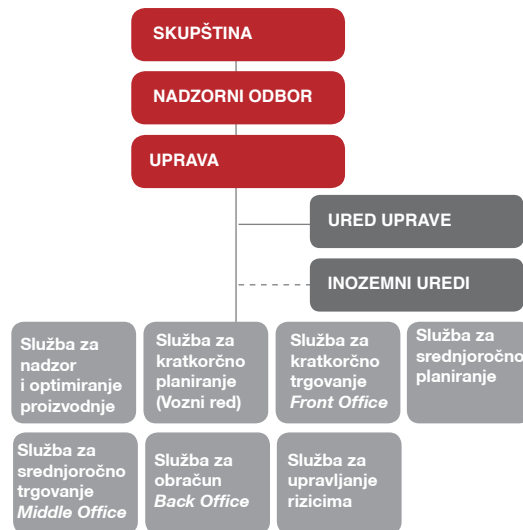
Tijekom 2008. godine HEP Trgovina d.o.o. je, s ciljem povećanja dobiti, nastavila s aktivnostima na osnivanju društava u susjednim državama. Temeljna zadaća inozemnih društava je trgovanje električnom energijom na tržištima država u kojima je društvo osnovano i na tržištima trećih zemalja, te formiranje bilančnih skupina ili pristupanje postojećim bilančnim skupinama radi mogućnosti opskrbe povlaštenih kupaca u drugim državama. U 2007. godini osnovan je HEP Trade d.o.o. Beograd (Srbija) i HEP Trgovina d.o.o. u Brežicama (Slovenija), dok su u 2008. godini osnovani HEP Trade d.o.o. Mostar (Bosna i Hercegovina) i HEP Magyarorszag Energia Kft. u Budimpešti (Mađarska). Zaposlenici su tijekom 2008. godine sudjelovali na domaćim i međunarodnim konferencijama, te su se na taj način stručno usavršavali prateći trendove na tržištima električne energije, kako bi doprinijeli ostvarivanju vizije HEP grupe. Društvo je nastavilo aktivno sudjelovati u radu EFET-a (Europske federacije trgovaca energijom).

Ukupna potrošnja električne energije na mreži prijenosa iznosila je 17.996 GWh, što je u odnosu na ostvarenje u 2007. godini porast od 2,1 posto, a 1,1 posto u odnosu na planiranu elektroenergetskom bilancom. Tarifni i povlašteni kupci sudjelovali su u strukturi potrošnje s 96,2 posto. Ostvarena proizvodnja hidroelektrana manja je 10,4 posto u odnosu na planiranu zbog niskog sadržaja akumulacija na

početku 2008. godine te sušnih razdoblja u siječnju i veljači te od srpnja do studenoga 2008. godine. Zbog redukcije isporuka prirodnog plina i visokih cijena tekućeg goriva na tržištu, proizvodnja termoelektrana je 8,4 posto manja od planirane. Manjak proizvodnje hidroelektrana i termoelektrana nadoknađen je 29,3 posto većim uvozom električne energije u odnosu na plan. Izvoz električne energije na razini je planiranog. Tijekom 2008. godine ostvaren je volumen trgovanja u iznosu od 6.765 GWh, što je za 21,1 posto više od planiranog, prvenstveno zbog povećanog uvoza električne energije.

Direktor
Žarko Mudrović, dipl.ing

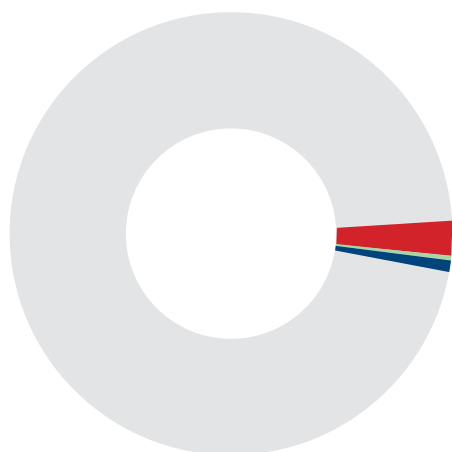
■ Organizacijska shema

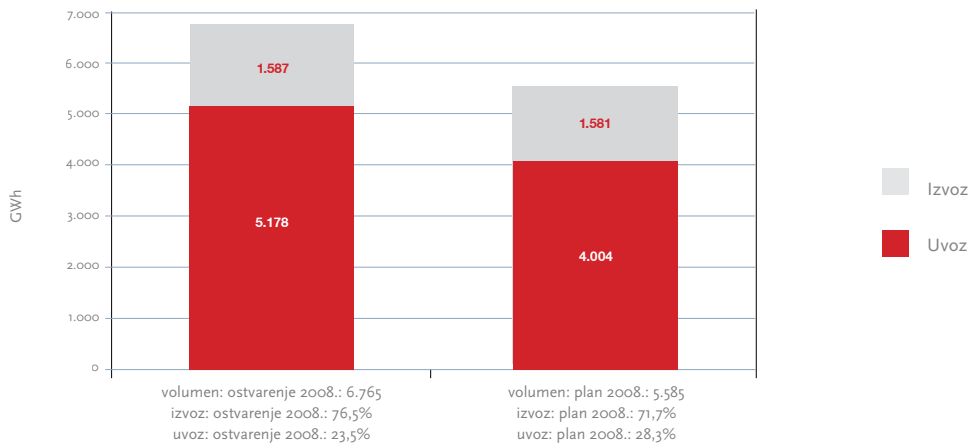

Bilanca električne energije

	GWh				
	2007.	2008.	o8/o7	2008 (plan)	o8/o8 (plan)
Ukupna potrošnja na mreži prijenosa	17.630	17.996	2,1	17.800	1,1
Proizvodnja HE	4.357	5.277	21,1	5.890	-10,4
Proizvodnja TE	5.444	4.561	-16,2	4.978	-8,4
NE Krško d.o.o.	2.714	2.986	10,0	2.945	1,4
TE Plomin d.o.o.	1.401	1.514	8,1	1.500	0,9
Uvoz	5.098	5.178	1,6	4.004	29,3
Izvoz	-1.451	-1.587	9,4	-1.581	0,4
Industrijske elektrane + vjetroelektrane	66	67	1,3	65	4,1
Raspoloživa električna energija	17.630	17.996	2,1	17.800	1,1

Struktura potrošnje električne energije u 2008. godini

- Kupci; 17.319 GWh (96,2%)
- Gubici prijenosa; 483 GWh (2,7%)
- Ostala potrošnja 35 GWh (0,2%)
- Energija za pumpanje; 158 GWh (0,9%)

Volumen trgovanja

■ HEP - ESCO d.o.o.

Petogodišnji rad tvrtke HEP-ESCO d.o.o pokazao je da razvoj novih poslova na pripremi, izvedbi i financiranju projekata energetske učinkovitosti, pored poticanja zaštite okoliša predstavlja značajni doprinosi gospodarskom razvoju države zapošljavanjem malih i srednjih poduzeća i to većinom na lokalnoj razini. Ona obavljaju poslove na obnovi zgrada sa svim sustavima potrošnje energije i vode, modernizaciju javne rasvjete u gradovima, rekonstrukciju energetskih sustava u industrijskim postrojenjima i modernizaciju toplinskih sustava u gradovima. Tako je do sada od ukupno 195 ugovora s domaćim tvrtkama, njih 176 zaključeno s tvrtkama iz kategorije malog i srednjeg poduzetništva.

Nakon što je prethodnih godina uspostavljen organizacijsko-pravno-ekonomski model pripreme, izvedbe i financiranja projekata energetske učinkovitosti, tijekom 2008. godine više je pozornosti posvećeno marketingu i promociji prednosti ESCO modela izvedbe projekata prema kojem se investicije vraćaju kroz ostvarene uštede u energiji. Tako je HEP-ESCO d.o.o. uključen u pripremu i izvedbu nekoliko projekata Europske unije na području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora (Intelligent Energy). Iskustva s primjenom ESCO modela promovirali smo na nekoliko konferencija u državama EU i u regiji - Jugoistočnoj Europi

Tvrtka je poslovala s dobiti u prethodne tri godine što je rezultat pripreme i izvedbe sve većeg broja projekata. U programu rada imamo 50 projekata u različitim fazama pripreme i izvedbe, u svim dijelovima Hrvatske. Završeno je šest projekata javnih rasvjeta u gradovima, a u izvedbi su tri projekta u Solinu, Čakovcu i Puli. U dijelu poslovanja koji se odnosi na zgrade, završeni su projekti u bolnicama u Varaždinu i Sisku te u 38 škola u pet gradova i županija. U projekte energetske učinkovitosti do sada je uloženo ukupno 83 milijuna kuna. U tijeku je izvedba kogeneracijskog postrojenja na biomasu u Strizivojnoj Hrast te modernizacija sustava grijanja i distribucije vode u Institutu Ruđer Bošković u Zagrebu i u 30 škola u

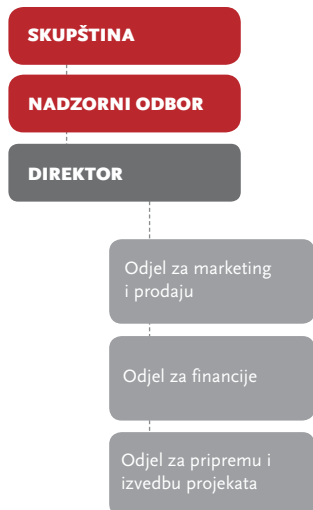
karlovačkoj, međimurskoj i krapinsko-zagorskoj županiji. Vrijednost tih projekata je 63 milijuna kuna.

Financijske institucije u Republici Hrvatskoj su kroz konkretno financiranje projekata energetske učinkovitosti upoznate s činjenicom da je riječ o komercijalnim projektima koji mogu sami sebe isplatiti. Banke koje sudjeluju u financiranju projekata energetske učinkovitosti su: IBRD (Svjetska banka), GEF – Globalni fond UN-a za zaštitu okoliša, Zagrebačka, Erste&Steiermarkische, Privredna, RBA, Splitska i OTP banka. HEP d.d. je 2008. godine dobio kredit od njemačke razvojne banke KfW u iznosu 50 milijuna eura, od kojih je 10 milijuna usmjerio na HEP-ESCO d.o.o..

Prihodi u 2008. godini u iznosu od 34,475 milijuna kuna temeljeni su na prihodima od prodaje usluga drugima i na sredstvima donacije GEF-a koja je planski trošena na dio tehničke pomoći, izradu studija izvodljivosti i investicijskih studija te nabavu dijela opreme i radova za potrebe izvedbe projekata energetske učinkovitosti kod krajnjih potrošača. Dobit u 2008. godini je 1,843 milijuna kuna.

Direktor
mr.sc. Gordana Lučić

Organizacijska shema

Europska organizacija European Energy Service Initiative - European Energy Service Awards proglasila je HEP ESCO d.o.o najboljom europskom tvrtkom za 2007. godinu, koja osigurava energetske usluge za projekte energetske učinkovitosti.

■ APO d.o.o. usluge zaštite okoliša

APO d.o.o. usluge zaštite okoliša – član HEP grupe je konzalting i inženjering tvrtka specijalizirana za poslove zaštite okoliša. U 2008. godini APO je, osim ostalim članicama HEP grupe, pružao usluge gospodarskim subjektima, tijelima državne uprave, županijama i jedinicama lokalne uprave i samouprave.

Tijekom protekle godine u APO-u su, sukladno ovlaštenjima i koncesijama, izrađena i predana naručiteljima 124 dokumenta iz područja zaštite okoliša i gospodarenja otpadom, od strateških dokumenata i programa, preko izvješća o stanju okoliša, studija utjecaja na okoliš, planova intervencija u zaštiti okoliša do planova i pravilnika o postupanju s otpadom.

Glavne grupe poslova koje su se obavljale u APO-u su:

- Izrada temeljnih dokumenata sustava zaštite okoliša
- Izrada studija, elaborata, izvješća i planova zaštite okoliša
- Zbrinjavanje opasnog otpada
- Sanacija i nadzor kontaminiranih područja
- Izbor i istraživanje lokacija
- Eco-auditing i uvođenje EMS-a
- Opći konzalting u zaštiti okoliša
- Održivi razvoj
- Dekomisija, radioaktivni otpad i radioaktivni materijali
- Odnosi s javnošću u vezi sa zaštitom okoliša i održivim razvojem

Provođen je nadzor nad sanacijom sedam lokacija. U istom razdoblju zbrinuto je ukupno 714,7 tona uglavnom opasnog otpada.

APO je izradio Nacrt strategije održivog razvoja Hrvatske te više planova i programa sanacije kontaminiranih lokacija. U vrijeme sve intenzivnijeg razvoja obnovljivih izvora energije u Hrvatskoj, izrađen je velik broj studija utjecaja na okoliš za vjetroelektrane, biomasu i druge izvore.

Direktor
Mr.sc. Damir Subašić

■ Organizacijska shema

HEP - Obnovljivi izvori energije d.o.o

Društvo HEP-Obnovljivi izvori energije d.o.o. je u 2008. godini definiralo ključne projekte za nastavak realizacije, produbilo suradnju s poslovnim partnerima i osiguralo financijska sredstva za daljnji razvoj projekata.

Trenutno je najvažniji projekt vjetroelektrane Krš Pađene (100 MW) u okolici grada Knina, koji se razvija u suradnji s austrijskim BEWAG-om i Verbundom, te hrvatskim Dalekovodom d.d. Istovremeno, aktivno se radi na razvoju drugih lokacija vjetroelektrana. Za lokaciju Zelovo (33 MW) u Splitsko-dalmatinskoj županiji je krajem 2008. godine od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva dobiveno Prethodno energetske odobrenje (PEO).

Identificirane su i druge potencijalne lokacije vjetroelektrana (Orlovac, Orljača, Stražbenica, Pliš, Konavle), za koje je izrađena dokumentacija i za koje se očekuje dobivanje PEO i početak mjerenja vjetroenergija u 2009. godini. Neke od tih lokacija HEP-Obnovljivi izvori energije d.o.o. razvijaju samostalno, a neke će se realizirati u suradnji s Dalekovodom d.d. Nastavljeni su studijsko-istražni radovi na projektima elektrana na biomasu, te je u suradnji s Hrvatskim šumama, definirano nekoliko potencijalnih lokacija za razvoj. Riječ je o lokacijama u kontinentalnom dijelu Hrvatske, gdje bi ostvarenje projekata moglo pomoći razvoju lokalnog gospodarstva.

Tijekom 2008. godine razmatrani su i ostali projekti obnovljivih izvora, poput malih hidroelektrana i sunčanih elektrana, te se u idućem razdoblju očekuje određivanje prioritarnih lokacija.

Krajem 2008. godine dogovoren je kredit od 50 milijuna eura s njemačkom razvojnom bankom KfW, koji će se koristiti za financiranje projekata obnovljivih izvora energije.

Nastavljen je rad na razvoju novih kompetencija i podizanju svijesti o ulozi obnovljivih izvora energije u stručnim krugovima te unutar HEP-a. Iz tog razloga HEP OIE je sudjelovao na više stručnih skupova i konferencija, predstavljao se u glasilima HEP-a, te na svojim obnovljenim internetskim stranicama u sklopu interneteskih stranica HEP grupe.

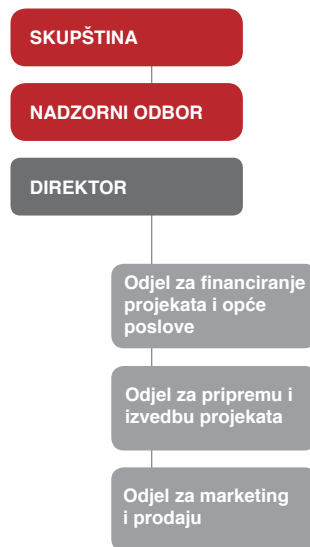
Možemo ustvrditi da su u 2008. godini ispunjeni postavljeni ciljevi. Odabrane su perspektivne lokacije za razvoj projekata,

osnaženi odnosi s poslovnim partnerima i lokalnom zajednicom, osigurana financijska sredstva za razvoj projekata, a društvo je nastavilo aktivno promovirati obnovljive izvore energije u stručnoj zajednici.

Direktor
Mr.sc. Goran Slipac

Goran Slipac

Organizacijska shema

■ Ustanova HEP - Nastavno-obrazovni centar

Glavna je zadaća HEP–NOC-a obrazovanje i usavršavanje radnika HEP grupe. i uvođenje tehnologije rada pod naponom, ali i osposobljavanje i usavršavanje radnika i za druge tehnologije, odnosno obrazovanje prema potrebama HEP-a Time je HEP–NOC postao poslovna škola HEP-a, a osnivanjem i registracijom Ustanove ostvareno je pravo javnosti. Verificiranjem ukupno 22 programa osposobljavanja i usavršavanja stekli su se svi nužni zakonski predujveti za prekvalifikaciju i stjecanje novih zvanja.

Upravno vijeće je donijelo Godišnji plan i program rada HEP – Nastavno obrazovnog centra: izobrazba odraslih za školsku godinu 2007./2008. Plan i program je oblikom i sadržajem usklađen s ciljevima i potrebama HEP grupe, a u obzir su uzeta iskustva sličnih ustanova, te po prvi put vlastita iskustva iz druge godine samostalnog djelovanja. Plan poslovanja za 2008. godinu proizašao je iz predloženog Godišnjeg plana i programa rada, s ciljem osiguravanja pozitivnog poslovanja Ustanove.

U 2008. godini za rad pod naponom obrazovalo se 45 radnika HEP-a, a 12 je rukovoditelja završilo informativni tečaj. Još 159 radnika HEP-a pohađalo je ostale vrste obuka i obrazovnih seminara.

HEP–NOC nastavlja nuditi usluge i izvan HEP grupe. Najznačajniji je rezultat u 2008. godini program obrazovanja i primjene tehnologije rada pod naponom u Nuklearnoj elektrani Krško, u Sloveniji, a očekujemo i potpisivanje ugovora o prijenosu tehnologije rada pod naponom u elektroprivredne tvrtke u Bosni i Hercegovini. Značajno je također i obrazovanje radnika tvrtki – HEP-ovih podizvođača radova, koje sve više prepoznaju potencijal i koristi tehnologije rada pod naponom. HEP–NOC je u 2008. godini nastavio rad kao punopravni član hrvatske udruge laboratorija CROLAB, te je pokrenuo postupak akreditacije laboratorija pri HAA prema normi HRN EN 17025. Kontrolno-ispitni laboratorij proširio je opseg svog rada u periodičkim ispitivanjima (kontrolni) izolacijskih alata i opreme koji se upotrebljavaju u HEP–ODS-u, sa sedam na deset dis-

tribucijskih područja. U 2008. godini pregledano je i ispitano gotovo 800 komada specijalnih izolacijskih alata. Laboratorij, ali i čitava Ustanova HEP–NOC, nastavili su izvrsnu suradnju s Elektrotehničkim fakultetom iz Osijeka i Fakultetom elektrotehnike i računarstva iz Zagreba.

U 2008. godini zadržali smo sve certifikate za rad pod naponom na niskom i srednjem naponu francuskog EdF–SERECT.

Najveći dio obrazovnih programa proveli su zaposlenici HEP–NOC-a, koji se kontinuirano doškoluju te sudjeluju na stručnim skupovima EDZ-a, CIRED-a i CIGRE-a, kao i na specijalističkim konferencijama o radu pod naponom kao što je 2008. bio ICOLIM (International Conference on Live Maintenance) u Poljskoj. Za potrebe specijalističkih seminara i radnih skupova angažirani su vanjski suradnici–predavači (stručnjaci zaštite na radu iz HEP–ODS-a, profesori s više fakulteta, te visokoobrazovani stručnjaci iz drugih tvrtki). Danas smo sretni kada dokazujemo što sve možemo, a sutra to moramo napraviti kvalitetnije, efikasnije i prema tržišnim kriterijima. U ukupnom procesu obrazovanja polaznicima treba mijenjati stare radne navike i usadivati nove, treba razvijati samosvijest i osjećaj za pripadnost tvrtki s posebnim naglaskom na racionalno i odgovorno ponašanje.

HEP–NOC će u 2009. godini svojim djelovanjem nastaviti uspješno obrazovati odrasle korisnike i stvarati pozitivnu sliku o HEP-u kao tvrtki koja primjereno skrbi za dobrobit svojih radnika i korisnika usluga.

Ravnatelj
Zdenko Miletić, dipl. ing.

■ Ciljevi HEP NOC-a

- izrada i uvođenje novih obrazovnih programa za potrebe HEP grupe kojima se unaprjeđuje poslovanje HEP-a
- poticanje svijesti o obrazovanju kao dugoročnom ulaganju, a ne trošku, na svim razinama poslovanja
- aktivna suradnja sa službama za upravljanje ljudskim potencijalima u HEP-u
- poticanje primjene stečenih znanja u praksi, posebice rada pod naponom na niskom naponu
- izlazak na tržište s programima obrazovanja za gospodarstvo (privatne tvrtke, elektroprivrede tvrtke u okruženju)
- suradnja na edukaciji na području zaštite na radu radnika tvrtki HEP-ovih podizvođača
- aktivno sudjelovanje u razvoju hrvatske nomenklature zanimanja, te definiranju kompetencija i znanja učenika u strukovnom obrazovanju.

■ Napomene

Vremenski okvir Izvješća

U ovom se Godišnjem izvješću daje prikaz poslove 2008. godine, dakle za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2008. godine. Također, daju se i podaci o važnijim događajima za poslovanje HEP grupe, nastalim nakon 31. prosinca 2008. godine, ali najkasnije do 30. lipnja 2009. godine.

Usporedivost energetske podataka

U ovom se Godišnjem izvješću na različitim mjestima, pod istim ili sličnim nazivom, ponegdje daju brojčano različiti podaci (poglavlje Poslovanje u 2008. godini – Rezultat po djelatnostima – Električna energija; poglavlje Izvješća društava HEP grupe s financijskim izvješćima – HEP Proizvodnja d.o.o. i HEP Operator prijenosnog sustava d.o.o. i poglavlje Izvješća ostalih društava HEP grupe – HEP-Trgovina d.o.o.). Primjerice, kod HEP-OPS-a, u skladu s ulogom pružatelja javne usluge za sve subjekte na hrvatskom elektroenergetskom tržištu, „Ukupna proizvodnja“, odnosi se na proizvodnju u Hrvatskoj, u koju je uračunata i proizvodnja industrijskih elektrana te vjetroelektrana, koje nisu u vlasništvu ili suvlasništvu HEP-a, a nije uračunata proizvodnja NE Krško za HEP (za razliku od poglavlja Poslovanje u 2008. godini, gdje se prikazuju podaci temeljem vlasništva ili suvlasništva HEP-a nad proizvodnim postrojenjima). Svi su podaci u Godišnjem izvješću provjereni i revidirani, a kod njihova korištenja i interpretiranja treba uzeti u obzir kontekst u kojemu su objavljeni.

Prikaz financijskih izvješća društava HEP grupe

U financijskim izvješćima društava u Poglavlju Izvješća društava HEP grupe s financijskim izvješćima, ovlaštenu revizora upućuje na bilješke koje su sastavni dio financijskih izvješća. U ovom Godišnjem izvješću, zbog prevelikog opsega nisu objavljene popratne bilješke. Cjelovita izvješća s bilješkama dostupna su u sjedištima društava.

■ Adresar HEP grupe

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.

10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 37
TELEFON: 01/ 63 22 111
TELEFAKS: 01/ 61 70 430
www.hep.hr

UPRAVA

MR. SC. IVAN MRAVAK, predsjednik Uprave
TELEFON: 01/ 63 22 720; 01/ 63 22 706
TELEFAKS: 01/ 61 70 439
ivan.mravak@hep.hr

DR. SC. DARKO DVORNIK, član Uprave
TELEFON: 01/ 61 70 469
TELEFAKS: 01/ 63 22 651
darko.dvornik@hep.hr

ŽELJKO KLJAKOVIĆ GAŠPIĆ, član Uprave
TELEFON: 01/ 61 70 468
TELEFAKS: 01/ 61 70 479
zeljko.kljakovic-gaspic@hep.hr

NIKOLA RUKAVINA, član Uprave
TELEFON: 01/ 63 21 871
TELEFAKS: 01/ 63 21 870
nikola.rukavina@hep.hr

DOC. DR. SC. ŽELJKO TOMŠIĆ, član Uprave
TELEFON: 01/ 61 70 475
TELEFAKS: 01/ 61 70 467
zeljko.tomsic@hep.hr

STJEPAN TVRDINIĆ, član Uprave
TELEFON: 01/ 61 70 448
TELEFAKS: 01/ 61 70 169
stjepan.tvrdinic@hep.hr

URED UPRAVE

MARIJA MODRIĆ, predstojnik
TELEFON: 01/ 61 71 294
TELEFAKS: 01/ 63 22 787
marija.modric@hep.hr

FRANE BARBARIĆ, pomoćnik predsjednika Uprave za upravljanje ljudskim potencijalima i pravne poslove
TELEFON: 01/ 63 22 483
TELEFAKS: 01/ 63 22 060
frane.barbaric@hep.hr

DAVOR SOKAČ, pomoćnik člana Uprave za mrežne djelatnosti
TELEFON: 01/ 61 72 031
TELEFAKS: 01/ 61 71 169
davor.sokac@hep.hr

KORPORATIVNA FUNKCIJA FINACIJE

SEKTOR KORPORATIVNIH FINACIJA I RIZNICA
NIKOLA MLINARIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 039
TELEFAKS: 01/ 63 21 883
nikola.mlinaric@hep.hr

SEKTOR ZA RAČUNOVODSTVO
VERA KNEZ, direktor
TELEFON: 01/ 61 71 175
TELEFAKS: 01/ 63 22 204
vera.knez@hep.hr

SEKTOR KONTROLINGA
SNJEŽANA PAUK, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 634
TELEFAKS: 01/ 63 22 759
snjezana.pauk@hep.hr

KORPORATIVNE FUNKCIJE UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA I PRAVNI POSLOVI

SEKTOR ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA
BERNARDA PEJIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 889
TELEFAKS: 01/ 63 21 060
bernarda.pejic@hep.hr

SEKTOR ZA PRAVNE POSLOVE
ANICA BOBETIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 61 71 557
TELEFAKS: 01/ 63 22 624
anica.bobetic@hep.hr

KORPORATIVNA FUNKCIJA STRATEGIJA I MEĐUNARODNI POSLOVI

SEKTOR ZA STRATEGIJU, PLANIRANJE INVESTICIJA I KORPORATIVNI RAZVOJ
ANTE ČURKOVIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 448
TELEFAKS: 01/ 63 22 143
ante.curkovic@hep.hr

SEKTOR ZA MEĐUNARODNE POSLOVE I RESTRUKTURIRANJE
LJUBICA CVENIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 079
TELEFAKS: 01/ 63 22 143
ljubica.cvenic@hep.hr

SEKTOR ZA ODRŽIVI RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE KVALITETE
MR. SC. KAŽIMIR VRANKIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 831
TELEFAKS: 01/ 63 22 143
kazimir.vrankic@hep.hr

KORPORATIVNA FUNKCIJA KOMERCIJALNI POSLOVI

SEKTOR MARKETINGA I KORPORATIVNIH KOMUNIKACIJA
MIHOVIL BOGOSLAV MATKOVIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 202
TELEFAKS: 01/ 63 21 102
mihovil.matkovic@hep.hr

SEKTOR ZA NABAVU
ZVONIMIR DIVIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 622
TELEFAKS: 01/ 61 71 296
zvonimir.divic@hep.hr

SEKTOR ZA OPĆE POSLOVE
JERKO DOKO, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 636
TELEFAKS: 01/ 61 70 430
jerko.doko@hep.hr

SEKTOR ZA INFORMATIKU I TELEKOMUNIKACIJE

TIHOMIR SAIC, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 202
TELEFAKS: 01/ 61 70 438
tihomir.saic@hep.hr

SEKTOR ZA INTERNU REVIZIJU I UPRAVLJANJE RIZICIMA

MR. SC. STANKO TOKIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 61 70 436
TELEFAKS: 01/ 63 22 381
stanko.tokic@hep.hr

HEP - PROIZVODNJA d.o.o.

10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 37
CENTRALA: 01/ 63 22 111

PETAR ČUBELIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 987
TELEFAKS: 01/ 61 72 016
petar.cubelic@hep.hr

MR. SC. DUBRAVKO LUKAČEVIĆ, pomoćnik direktora
TELEFON: 01/ 63 22 464
TELEFAKS: 01/ 61 71 197
dubravko.lukacevic@hep.hr

JOSIP PERICA, pomoćnik direktora
TELEFON: 01/ 63 22 944
TELEFAKS: 01/ 61 71 197
josip.perica@hep.hr

SEKTOR ZA HIDROELEKTRANE

JOSIP GABELA, direktor
TELEFON: 01/ 61 71 084
TELEFAKS: 01/ 61 72 016
josip.gabela@hep.hr

SEKTOR ZA TERMoeLEKTRANE

PERICA JUKIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 61 31 691
TELEFAKS: 01/ 61 31 979
perica.jukic@hep.hr

SEKTOR ZA EKONOMSKE POSLOVE

SNJEŽANA BARBARIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 21 493
TELEFAKS: 01/ 61 72 061
snjezana.barbaric@hep.hr

HEP - OPERATOR PRIJENOSNOG SUSTAVA d.o.o.

10000 Zagreb, Kupska 4
CENTRALA: 01/ 63 22 111

DR. SC. DUBRAVKO SABOLIĆ

, direktor

TELEFON: 01/ 63 22 317
TELEFAKS: 01/ 61 70 442
dubravko.sabolic@hep.hr

MR. SC. IGOR IVANKOVIĆ

, pomoćnik direktora

TELEFON: 01/ 63 21 851
TELEFAKS: 01/ 61 70 442
igor.ivankovic@hep.hr

MARKO LOVRIĆ

, pomoćnik direktora

TELEFON: 021/ 40 58 00
TELEFAKS: 021/ 40 58 08
marko.lovric@hep.hr

MIROSLAV MESIĆ

, pomoćnik direktora

TELEFON: 01/ 63 22 036
TELEFAKS: 01/ 63 22 977
miroslav.mesic@hep.hr

SEKTOR ZA VOĐENJE SUSTAVA

DR. SC. TOMISLAV PLAVŠIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 21 847
TELEFAKS: 01/ 63 22 187
tomislav.plavsic@hep.hr

SEKTOR ZA IZGRADNJU I INVESTICIJE

ŽELJKO KOŠČAK, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 733
TELEFAKS: 01/ 63 22 277
zeljko.koscak@hep.hr

SEKTOR ZA RAZVOJ I INSTITUCIJSKU SURADNJU

DAMJAN MEĐIMOREC, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 608
TELEFAKS: 01/ 63 22 564
damjan.medjimorec@hep.hr

SEKTOR ZA INFORMACIJSKO KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE

RAJKO UGLJEŠA, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 652
TELEFAKS: 01/ 61 71 179
rajko.ugljesa@hep.hr

SEKTOR ZA EKONOMSKE, PRAVNE I KADROVSKE POSLOVE

MR. SC. DRAGUTIN DVORSKI, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 734
TELEFAKS: 01/ 63 22 465
dragutin.dvorski@hep.hr

HEP - OPERATOR DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA d.o.o.

10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 37
CENTRALA: 01/ 63 22 111

MIŠO JURKOVIĆ

, direktor

TELEFON: 01/ 63 22 023
TELEFAKS: 01/ 61 70 956
miso.jurkovic@hep.hr

ANTE PAVIĆ

, pomoćnik direktora

TELEFON: 01/ 63 22 757
TELEFAKS: 01/ 63 22 797
ante.pavic@hep.hr

ŽELJKO VRBAN

, pomoćnik direktora

TELEFON: 01/ 63 21 891
TELEFAKS: 01/ 61 70 956
zeljko.vrbanc@hep.hr

SEKTOR ZA GOSPODARENJE MREŽOM I INFORMATIČKU POTPORU

DARKO VIDOVIĆ, pomoćnik direktora
TELEFON: 01/ 63 22 916
TELEFAKS: 01/ 63 21 797
darko.vidovic@hep.hr

SEKTOR ZA EKONOMSKE POSLOVE

TELEFON: 01/ 63 22 916
TELEFAKS: 01/ 63 21 797

SEKTOR ZA INVESTICIJE I IZGRADNJU

ANĐELKO TUNJIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 899
TELEFAKS: 01/ 63 21 797
andjelko.tunjic@hep.hr

SEKTOR ZA RAZVOJ I PRISTUP MREŽI

VINKO FABRIS, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 827
TELEFAKS: 01/ 63 21 797
vinko.fabris@hep.hr

SEKTOR ZA OPSKRBU TARIFNIH KUPACA I KUPACA BEZ OPSKRBLJIVAČA

ZVONKO STADNIK, direktor
TELEFON: 01/ 63 21 438
TELEFAKS: 01/ 63 21 409
zvonko.stadnik@hep.hr

HEP OPSKRBA d.o.o.

10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 37
CENTRALA: 01/ 63 22 111

IVAN MRLJAK

, direktor

TELEFON: 01/ 63 21 432
TELEFAKS: 01/ 63 22 409
ivan.mrljak@hep.hr

ANTE MATIJEVIĆ

, pomoćnik direktora

TELEFON: 01/ 63 21 869
TELEFAKS: 01/ 63 22 409
ante.matijevic@hep.hr

SEKTOR ZA NABAVU I PRODAJU ELEKTRIČNE ENERGIJE

MR. SC. LUKŠA LULIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 21 861
TELEFAKS: 01/ 63 22 401
luksa.lulic@hep.hr

SEKTOR ZA MARKETING

NADA PODNAR, direktor
TELEFON: 01/ 63 21 930
TELEFAKS: 01/ 63 22 409
nada.podnar@hep.hr

HEP - TOPLINARSTVO d.o.o.

10000 Zagreb, Miševečka 15a
CENTRALA: 01/ 60 09 555

ROBERT KRKLEC, direktor
TELEFON: 01/ 61 31 983
TELEFAKS: 01/ 61 31 978
robert.krklec@hep.hr

TOPLINSKE MREŽE

ROBERT VUK, direktor
TELEFON: 01/ 61 31 999
TELEFAKS: 01/ 61 31 978
robert.vuk@hep.hr

POSEBNE TOPLANE

BORIS PAVLIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 61 31 972
TELEFAKS: 01/ 60 09 628
boris.pavlic@hep.hr

POGON OSIJEK

31000 Osijek, Ulica cara Hadrijana 7
CENTRALA: 031/ 24 48 88
MR. SC. IVICE MIHALJEVIĆ, direktor
TELEFON: 031/ 24 47 48
TELEFAKS: 031/ 24 49 81
ivica.mihaljevic@hep.hr

POGON SISAK

44010 Sisak, Ulica Marijana Cvetkovića bb
DAMIR SURKO, direktor
TELEFON: 044/ 53 86 23
TELEFAKS: 044/ 53 84 94
damir.surko@hep.hr

HEP - PLIN d.o.o.

31000 Osijek, Cara Hadrijana 7
CENTRALA: 031/ 24 48 88

NIKOLA LIOVIĆ, direktor
TELEFON: 031/ 24 46 50
TELEFAKS: 031/ 21 31 99
nikola.liovic@hep.hr

SEKTOR ZA TEHNIČKE POSLOVE

ZORAN PUL, direktor
TELEFON: 031/ 24 46 65
TELEFAKS: 031/ 21 30 99
zoran.pul@hep.hr

SEKTOR ZA POGON I ODRŽAVANJE

MR. SC. ZLATKO TONKOVIĆ, direktor
TELEFON: 031/ 24 46 56
TELEFAKS: 031/ 21 31 99
zlatko.tonkovic@hep.hr

SEKTOR ZA OPSKRBU

ZVONKO ERCEGOVAČ, direktor
TELEFON: 031/ 24 46 44
TELEFAKS: 031/ 21 31 99
zvonko.ercegovac@hep.hr

HEP - TRGOVINA d.o.o.

10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 37

ŽARKO MUDROVČIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 61 71 174
TELEFAKS: 01/ 61 70 478
zarko.mudrovic@hep.hr

PAVAO BUJAS, pomoćnik direktora

TELEFON: 01/ 63 22 826
TELEFAKS: 01/ 61 70 478
pavao.bujas@hep.hr

HEP ESCO d.o.o.

10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 37

MR. SC. GORDANA LUČIĆ, direktor
TELEFON: 01/ 63 22 302
TELEFAKS: 01/ 63 22 459
gordana.lucic@hep.hr

JASMINA FANJEK, pomoćnik direktora

TELEFON: 01/ 63 22 355
TELEFAKS: 01/ 63 22 459
jasminda.fanjek@hep.hr

HEP - OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE d.o.o.

10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 37

MR. SC. GORAN SLIPAC, direktor

TELEFON: 01/ 63 22 334
TELEFAKS: 01/ 63 22 531
goran.slipac@hep.hr

DR. SC. ZORAN STANIĆ, pomoćnik direktora

TELEFON: 01/ 63 22 857
TELEFAKS: 01/ 63 22 531
zoran.stanic@hep.hr

APO d.o.o., USLUGE ZAŠTITE OKOLIŠA

10000 Zagreb, Savska cesta 41/IV

MR. SC. DAMIR SUBAŠIĆ, direktor

TELEFON: 01/ 63 11 999
TELEFAKS: 01/ 61 76 734
damir.subasic@hep.hr

HEP - NASTAVNO-OBRAZOVNI CENTAR

34330 Velike, Luke Ibrišmovića 9

ZDENKO MILETIĆ, direktor

TELEFON: 034/ 313 037
TELEFAKS: 034/ 233 084
zdenko.miletic@hep.hr

HEP - ODMOR I REKREACIJA d.o.o.

10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 37

EDO VIRGINI, direktor

TELEFON: 01/ 632 28 45
TELEFAKS: 01/ 632 20 80
edo.virgini@hep.hr

C.S. BUŠKO BLATO d.o.o.

80101 Livno, Podgradina bb
Bosna i Hercegovina

PERO KASALO, direktor

TELEFON: ++387 34/ 24 51 48
TELEFAKS: ++387 34/ 24 56 66
pero.kasalo@hep.hr

TE PLOMIN d.o.o.

52234 Plomin, Plomin luka bb
CENTRALA: 052/ 86 64 00

RALF BLOMBERG, član Uprave

TELEFON: 052/ 86 64 20
TELEFAKS: 052/ 86 34 47
ralf.blomberg@hep.hr

SERĐO KLAPČIĆ, član Uprave

TELEFON: 052/ 86 64 20
TELEFAKS: 052/ 86 34 91
serdjo.klapcic@hep.hr

PLOMIN HOLDING d.o.o.

52234 Plomin bb

MARINO ROCE, direktor

TELEFON: 052/ 86 33 47
TELEFAKS: 052/ 86 33 44
marino.roce@hep.hr

KRATICE KORIŠTENE U TEKSTU

HE - hidroelektrana
CS – crpna stanica
TE - termoelektrana
KTE – kombinirana termoelektrana
EL-TO – elektrana-toplana
TE-TO – termoelektrana-toplana
NE – nuklearna elektrana
TS – transformatorska stanica
DV – dalekovod
EES – elektroenergetski sustav
CTS – centralizirani toplinski sustav
PP HE – proizvodno područje hidroelektrana
HEP OPS – HEP – Operator prijenosnog sustava
HEP ODS – HEP - Operator distribucijskog sustava
HEP NOC – HEP – Nastavno-obrazovni centar
RH – Republika Hrvatska
EU – Europska unija
NN – Narodne novine
HERA – Hrvatska energetska regulatorna agencija
HROTE – Hrvatski operator tržišta energije
EFET - Federacija europskih trgovaca energijom
UCTE - Unija za koordinaciju prijenosa električne energije
ETSO – Organizacija europskih operatora prijenosnog sustava
(HRO) CIGRE – (Hrvatski ogranak) Međunarodnog vijeća za velike elektroenergetske sustave
CIRED - Međunarodna elektrodistribucijska konferencija
IAEA – Međunarodna agencija za atomsku energiju
IEEE - Institut inženjera elektrotehnike i elektronike
CIRED - Međunarodno vijeće za elektrodistribucijske sustave

UNICHAL - Unija za toplinsku energiju i toplane
ICOLD - Udruga za visoke brane
ENS – Europsko nuklearno društvo
IHA - Međunarodna udruga za hidroenergiju
LWA - Međunarodna udruga za radove pod naponom
EDZ – Elektrotehničko društvo Zagreb
HGK – Hrvatska gospodarska komora
BVQI – Bureau Veritas Quality Insurance
FINA – Financijska agencija
RETZOK - Računovodstveno praćenje izdataka za zaštitu prirode i okoliša
HR PSOR – Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj
FEE - Europska zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš
LNG - Ukapljeni prirodni plin
CISEM - Centralni informacijski sustav praćenja emisija onečišćujućih tvari u zrak
DISPO - program za statističku obradu distribucijske pouzdanosti
SDV – sustav daljinskog vođenja
KB – podzemni kabel
ZM – zračna mreža
ZP – zračni priključak
NN - niski napon
SN – srednji napon
VN – visoki napon
MRS – mjerno-redukcijska stanica

HEP

ISSN 1332-4403